

วารสารนิสิตวัง JOURNAL OF NISITWANG

E-ISSN : 2730-132X (ONLINE)

ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มิถุนายน 2566

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

วารสารนิสิตวัง (JOURNAL OF NISITWANG)

(สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ISSN : 2730-132X (Online)

ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-มิถุนายน 2566 Vol.25 No.1 (January-June 2023)

กำหนดออกวารสารทุก 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ)

ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการแก่คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษา ตลอดจนบุคคลทั่วไป ด้านศาสนา ปรัชญา สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ

กองบรรณาธิการได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดทำวารสารตั้งแต่การคัดเลือกบทความ และมีผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ้อยแถลงอย่างน้อย 3 ท่าน ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ และเปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยบทความต้องเป็นงานที่ไม่เคยถูกนำไปพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่น ๆ มาก่อน

ที่ปรึกษา

พระกิตติสารสุธี

รองอธิการบดี วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระครูวิภัชธรรมวิจิตร

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

พระครูพิศิษฐ์ธรรมนิเทศ

ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ (รท.) วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาไพฑูริย์ อากาศโร

ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขต วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

พระครูวินัยการโกวิท

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ

พระมหาสายัณห์ เปมสีโล, ดร.

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

พระสุธารักษ์ ธมมารุกโข นายอัศวิน คงชำนาญ และนายอาทิตย์ ชูชัย

กองบรรณาธิการ

พระสุเมธีธรรมภาณ, ดร.

พระครูธรรมธรมะลิน กิตติปาโล, ผศ.

พระมหาสมณวินทร์ ปริสุตโตโม, ผศ.ดร.

พระมหาไพจิตร อุตตมธมโม, ดร.

พระเจริญ จิริปญโญ, ดร.

พระชินกร สุจิตโต, ดร.

ศาสตราจารย์ระพีพรรณ คำหอม

ศาสตราจารย์ศศิพัฒน์ ยอดเพชร

รองศาสตราจารย์เล็ก สมบัติ

รองศาสตราจารย์ ดร.จินณวัตร ปะโคทั้ง

รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมพันธ์ พิษณุประเสริฐ

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ บัวสุข

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำรูญ พริกบุญจันทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์พร พันเพื่องฟู

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรธัม แสงแก้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณรายณ์ ทรัพย์แสนดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ มะลิซ้อน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมกฤษฎ์ ศรีนนท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ศรีคำมูล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิต ดั่งวลี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรชัย อุทาพันธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร เกษจ้อย

ดร.กฤตสุชิน พลเสน

ดร.มนตรี รอดแก้ว

ดร.ภาวิ ศรีรัตน์

ดร.กัญณภัทร หุ่นสุวรรณ

ดร.ธนาวิรี พาผล

ดร.กำธร ขวัญแสนท์

ดร.อมรชญา ชินศรี

ดร.สุริยา แสงอินตา

ดร.ไพฑูรย์ ตรงเที่ยง

Professor Cliff Wendell B. Lilangan

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกประเมินบทความ

พระสุเมธีธรรมภาณ, ดร.

พระเจริญ จิริปญโญ, ดร.

ศาสตราจารย์ระพีพรรณ คำหอม

ศาสตราจารย์ศศิพัฒน์ ยอดเพชร

รองศาสตราจารย์เล็ก สมบัติ

รองศาสตราจารย์ ดร.จินณวัตร ปะโคทั้ง

รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมพันธ์ พิษณุประเสริฐ

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

โรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

โรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

นักวิชาการอิสระ

สำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ กลุ่มที่ 14

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Holy Angel University, Pampanga, Philippines

นักวิชาการอิสระ

โรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในประเมินบทความ
พระมหามหาวินทร์ ปริสสุตโม, ผศ.ดร.
พระครูธรรมธรมะลิน กิตติปาโล, ผศ.
พระมหาไพจิตร อุตตมธมโม, ดร.
พระชินกร สุจิตโต, ดร.
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ บัวสุข
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ศรีคำมูล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิต ดั่งตีสี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรชัย อุทาพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร เกษจ้อย
ดร.กฤตสุชิน พลแสน
ดร.อารดา ฉิมมากร
ดร.ณฐภัทร อยู่เมือง

[illegible]

ดร.มนตรี รอดแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน

อาจารย์สนธิ วงปลั่งมศิริณ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อาจารย์ไชยยา เรืองดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อาจารย์ณฤมล ชุ่มเจริญสุข

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อาจารย์วรวิมล สุขสมบูรณ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อาจารย์ชาญพัฒน์ ขำขัน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ฝ่ายจัดรูปเล่ม

นางสาวอุไร เรืองดาว นางประทีน อุปันท์ และนายณัฐชัยภูษิต ศรีมาลี

สำนักงาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ตำบลสนับทึบ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

โทรศัพท์ 0-3574-5038, 081-044-7961, 082-614-7358, 087-852-3886

โทรสาร 0-3574-5037

E-mail : journalnw@gmail.com

เว็บไซต์วารสาร <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jonw/index>

บทบรรณาธิการ

วารสารนิสิตวัง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มิถุนายน พ.ศ. 2566 มีบทความวิจัยและบทความวิชาการที่มีคุณภาพ โดยผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและสาขาอื่น ๆ

ในนามของกองบรรณาธิการของวารสารนิสิตวัง ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินบทความและให้คำแนะนำกับบทความที่ดีพิมพ์ในวารสาร ตลอดจนขอขอบคุณผู้เขียนและผู้อ่านบทความทุกท่านที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของวารสารอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ กองบรรณาธิการมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพสูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพื่อเกิดประโยชน์แก่วงการการศึกษา แวดวงวิชาการ และเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ต่าง ๆ และนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
บทความวิจัย	
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของ ของโรคโควิด-19 จุฬารัตน์ จันทร์เมือง และ ภริดา ชัยรัตน์	1
การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชลธิชา ปานยิ้ม	14
ความทุกข์ของผู้ปกครองต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการติดเกมออนไลน์ของเด็กในช่วงสถานการณ์ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สุไยยา หนิเร่ และ สุวรรณีย์ หลังบุเต๊ะ	25
การพัฒนาผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาส วิมล วิริยาเสถียร, กัญณภัทร พุ่มสุวรรณ และ วีระ วงศ์สรรค์	34
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอน ตามแนวทางสะเต็มศึกษา สุจริยา ขมสนิท, พงศ์เทพ จิระโร และ เสกสรรค์ ทองคำบรรจง	45
รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทาง สะเต็มศึกษา สุจริยา ขมสนิท, พงศ์เทพ จิระโร และ เสกสรรค์ ทองคำบรรจง	53
การพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร นันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์	65
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร อรชา วารุสงค์, กัญณภัทร นิธิศวรรณาภกุล และ นิภาพร สกุลวงศ์	75
แรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี กัญณภัทร พุ่มสุวรรณ	83
การศึกษาทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กมลพรรณ เรืองเดช และ วารินทร์พร พันเพ็ญฟู	92
รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาโรงเรียน วัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร รัสรินทร์ รวงผึ้งวิระโชติ	99
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ ทงศักดิ์ มิตรพร	110

บทความวิชาการ

คุณภาพห้องเรียนชายขอบ : โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา 120

เมธี อนันต์

การรับรู้บทบาท และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 129

ฉัตรวรรณ เกิดดอนทราย

การใช้หลักนิติรัฐสำหรับชุมชน 139

สิริณัฐ อัคร์เจริญ, พระสุธรรักษ์ ปิยะมัตย์, สมเกียรติ นิลประพัฒน์, อีรพงษ์ แหวนเพชร
และ กิตติคุณ ประสงค์

ภาคผนวก

147

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

THE JOB SATISFACTION OF PRISON AND CORRECTIONS OFFICERS IN DISTRICT 10 DURING THE COVID-19 PANDEMIC

จุฬภัทร จันทรเมือง และ ภิรดา ชัยรัตน์

ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ
ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Chunlaphat Chanmuang and Pirada Chairatana

Department of Political Science and Public Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University and
Department of Political Science and Public Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

Corresponding Author Email : Chunlaphat.c@ku.th

(วันที่รับบทความ : มกราคม 18, 2566 ; วันแก้ไขบทความ : กุมภาพันธ์ 18, 2566 ; วันที่ตอบรับบทความ : มีนาคม 10, 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 กับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที่การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

เจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนโยบายและการปกครองบังคับบัญชาช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจัดอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.04 ในขณะที่ด้านรายได้และสวัสดิการช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.36 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ช่วงอายุงาน และตำแหน่งงานที่แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แตกต่างกัน ในขณะที่ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

คำสำคัญ : ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน, ความสัมพันธ์, โรคโควิด-19

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the level of the job satisfaction of prison and corrections officers in district 10 during the COVID-19 pandemic 2) compare the job satisfaction of prison and corrections officers in district 10 during the COVID-19 pandemic classified by personal factors and 3) study the relationship between the level of knowledge about COVID-19 with the level of satisfaction with officers in district 10 during the COVID-19 pandemic. A questionnaire was used as a tool to collect data from a sample of 400 prison and correctional officers in district 10. The statistic tool used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The level of statistical significance was set at .05.

The results of this research found that :

prison and corrections officers in district 10 were satisfied with their work during the COVID-19 pandemic the overall picture was at a high level. On a side-by-side basis, it was found that Policy and governance during the COVID-19 situation officers were satisfied at a high level with the highest average of 4.04 while income and welfare during the COVID-19 situation officers were satisfied at a moderate level with the smallest mean of 3.36. The hypothesis testing revealed that the difference in work period and job positions had difference in job satisfaction during the COVID-19 pandemic while the level of knowledge about COVID-19 of prison and corrections officers in district 10 did not relate with the level of job satisfaction during the COVID-19 pandemic.

Keywords : Job Satisfaction, Relationship, The COVID-19

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงให้ความสำคัญกับการรักษาความสงบภายในประเทศ มีเป้าหมายสำคัญภาพรวม 20 ปี รูปธรรมที่ชัดเจน คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” เพื่อบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย สงบเรียบร้อย มองว่าทรัพยากร “มนุษย์หรือคน” มีความสำคัญสูงสุดต่อประเทศ และองค์กรเพราะเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย วางแผน และลงมือปฏิบัติ ดังนั้น ความสำคัญที่ผู้บริหารมองข้ามไม่ได้คือการเอาใจใส่ดูแลและกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานออกมาอย่างดีที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองและวัตถุประสงค์ขององค์กร สิ่งหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและผลงานก็คือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เป็นการตอบสนองขั้นสูงทางจิตใจมากกว่าสภาพแวดล้อม องค์กรประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานนั้นมาจากนโยบายและการปกครองบังคับบัญชา ลักษณะงาน รายได้และสวัสดิการ ความมั่นคงในงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (Herzberg, 1959) ในภาวะปัจจุบันที่โรคติดเชื้อโควิด-19 ระบาดไปทั่วโลก ประเทศไทยพบผู้ป่วยรายแรกวันที่ 13 มกราคม 2563 และมีรายงานเพิ่มขึ้น จนวันที่ 11 มีนาคม 2563 องค์กรอนามัยโลกได้ประกาศให้โรคติดเชื้อโควิด-19 เป็นโรคระบาดใหญ่ทั่วโลก กระทรวงสาธารณสุขประกาศให้เป็นโรคติดต่ออันตรายภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 การแพร่ระบาดของโรคมักพบในกลุ่มชุมชนเมืองหรือสถานที่แออัดที่ผู้คนอาศัยรวมตัวกันจำนวนมาก (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2563) สอดคล้องกับสภาพเป็นอยู่ในเรือนจำประเทศไทยที่มีผู้ต้องขังใช้ชีวิตร่วมกันอย่างแออัดเกินมาตรฐานความจุพื้นที่ ยากที่จะใช้มาตรการตามประกาศและคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุขได้เช่นเดียวกันกับสังคมภายนอก

กรมราชทัณฑ์มีรายงานการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ในเรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 (พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล) มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทุกเขตเรือนจำ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ล่าสุดมีเรือนจำที่ยังพบการแพร่ระบาด 14 แห่ง ติดเชื้อเพิ่ม 2 ราย จากยอดผู้ต้องขังติดเชื้อสะสม 86,128 ราย อยู่ระหว่างการรักษา 1,677 ราย รักษาหาย 34 ราย จากยอดผู้ต้องขังหายสะสม 82,148 คน (ประชาสัมพันธ์ กรมราชทัณฑ์, 2564) “คลัสเตอร์เรือนจำ” ยังคงเป็นปัญหาใหญ่ในการรับมือโรคในหน่วยงานราชการ สาเหตุที่เอื้อต่อการระบาดมีอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่ ประการแรกจากความเป็นอยู่แออัดร่วมกัน 24 ชั่วโมง ต้องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ร่วมกัน ยากที่จะเว้นระยะห่างหรือป้องกันตนเองได้ อีกทั้ง มีผู้ป่วยไม่แสดงอาการทำให้การคัดแยกผู้ป่วยป้องกันการแพร่ระบาดทำได้ยาก ประการที่สองการแก้ปัญหาให้เจ้าหน้าที่เรือนจำหมดเวลาทำได้ยากเพราะการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกัน ประการที่สามเรือนจำมีคนเข้าออกตลอดเวลา การรับผู้ต้องขังรายใหม่ ผู้ต้องขังออกศาล เจอทนาย เยี่ยมญาติ ตลอดจนการเดินทางไป-กลับ ของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ประการที่สี่ปัจจัยเสริมอื่น ๆ เช่น อุปกรณ์สุขอนามัยสำหรับดูแลสุขภาพและฆ่าเชื้อไม่เพียงพอ ผู้ต้องขังจำนวนมากสุขภาพไม่ดีมีโรคเรื้อรังต่าง ๆ อยู่แล้ว ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงทำให้การแพร่ระบาดในเรือนจำง่าย รวดเร็ว และรุนแรง ดังที่อธิบดีกรมราชทัณฑ์ให้ข้อมูลว่า “ขณะนี้ปริมาณผู้ต้องขังค่อนข้างมาก เข้าสู่ภาว่นักโทษล้นคอก” พื้นที่เรือนจำเก่าและคับแคบทำให้ความเป็นอยู่ค่อนข้างแออัด ความกังวลเรื่องโรคระบาดในเรือนจำจึงถูกพูดถึงมานาน (สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, 2563) กรมราชทัณฑ์ได้จัดตั้งศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรมราชทัณฑ์ (สบค.รท.) ประธานกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อรับมือ แก้ไข และจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดอย่างมีประสิทธิภาพ มีหนังสือแจ้งมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ให้เรือนจำปฏิบัติแนวทางเดียวกัน (กองบริหารทางการแพทย์ กรมราชทัณฑ์, 2564) และได้เพิ่มแนวทางการดำเนินการ

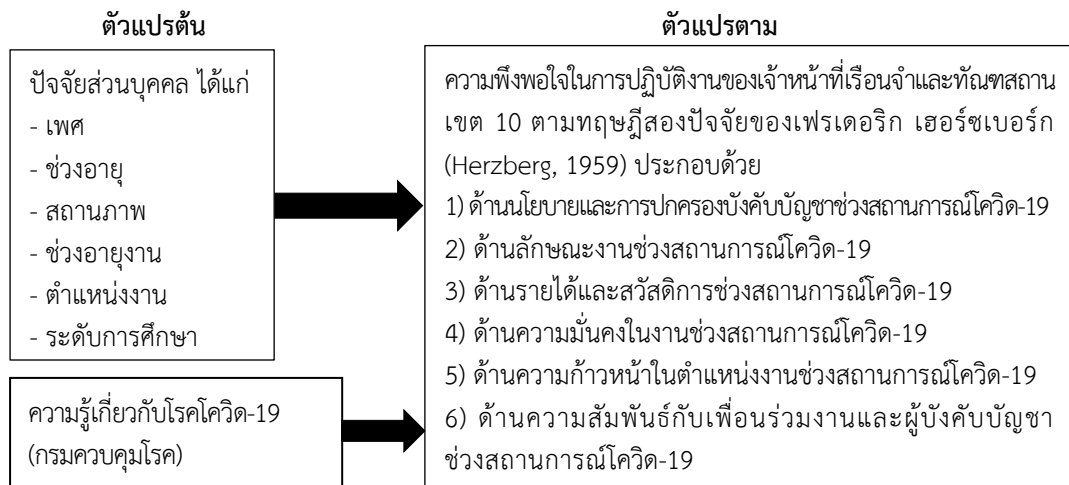
ทางวินัยกรณีบุคลากรฝ่าฝืนมาตรการเฝ้าระวัง และป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กำชับควบคุมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในเรือนจำ งดเดินทางไปยังพื้นที่เสี่ยง ระมัดระวังข้อมูลข่าวสารเท็จ รวมถึงเน้นย้ำปฏิบัติตัวตามมาตรการของกรมราชทัณฑ์และกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด (กองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมราชทัณฑ์, 2564) เจ้าหน้าที่เรือนจำได้รับผลกระทบจากนโยบายที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ภายนอก มีความตระคร่ำในการเข้าเวรรักษาการณ์ น้อยลง มีเวลาให้ครอบครัวน้อยลง ส่งผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ผู้วิจัยให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เจ้าหน้าที่เรือนจำถือเป็นบุคคลสำคัญในงานควบคุมงานพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง รวมถึงงานเฝ้าระวัง ป้องกันวิกฤตสุขภาพให้แก่ผู้ต้องขังซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางทางสังคม อีกทั้ง เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 มีผู้ติดเชื้อสะสมทั้งผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่สูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทุกเขต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 กับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19)
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 (COVID-19) กับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 เจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างกรมราชทัณฑ์ ผู้ปฏิบัติงานในเรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 มีประชากรทั้งสิ้น 2,447 คน (กองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมราชทัณฑ์, 2564)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างกรมราชทัณฑ์ ผู้ปฏิบัติงานในเรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 จำนวน 400 คน คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม กรณีที่รู้จำนวนประชากรที่แน่นอนด้วยสูตรของ Taro Yamane (วิลลัม รัณด์ทรานท์, 2556 : 139) เก็บข้อมูลด้วยตนเองด้วยแบบการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) การสุ่มแบบโควตา (Quota sampling) จากสัดส่วนเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน 12 แห่ง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบไปด้วย เพศ ช่วงอายุ สถานภาพ ช่วงอายุงาน ตำแหน่งงาน และระดับการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตามทฤษฎีสองปัจจัยของเฟรดริก เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959) แยกออกเป็นรายด้าน ประกอบไปด้วย ด้านนโยบายและการปกครองบังคับบัญชาช่วงสถานการณ์โควิด-19 ด้านลักษณะงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 ด้านรายได้และสวัสดิการช่วงสถานการณ์โควิด-19 ด้านความมั่นคงในงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาช่วงสถานการณ์โควิด-19

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่เรือนจำ ส่วนที่ 2 ข้อคำถามความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ลักษณะเป็นแบบมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2547 : 54) และส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ (Item- Objective Congruence Index : IOC) กำหนดให้แต่ละข้อมีค่า IOC เกิน 0.5 ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

2. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานในเรือนจำและทัณฑสถาน เขต 1 (ภาคกลาง) จำนวน 30 คน วิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของคอนบาคอัลฟา (Cronbach's Alpha) ทั้งนี้ ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในภาพรวม เท่ากับ .91 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นในระดับดีมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สืบค้นเอกสาร สืบค้น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะวิจัยจากเอกสาร หนังสือ บทความวิชาการ ข่าวสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลการวิจัยไปยังเรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ประสานเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง และเข้าเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด ในช่วงระยะเวลา เดือน กุมภาพันธ์-มีนาคม พ.ศ. 2565

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปลงรหัสและประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) อธิบายลักษณะข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติวิเคราะห์ (Analytical Statistics) ด้วยค่าสถิติการทดสอบที (t-test) และความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สถิติวิเคราะห์ (Analytical Statistics) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 กับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางใด ซึ่งมีค่า r อยู่ระหว่าง -1 ถึง +1 (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541 : 314)

ผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 พบว่า เพศชาย จำนวน 231 คน (ร้อยละ 57.8) และเพศหญิง จำนวน 169 คน (ร้อยละ 42.2) ช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 144 คน (ร้อยละ 36) รองลงมา คือ ช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 133 คน (ร้อยละ 33) และช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 81 คน (ร้อยละ 20.2) สถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน จำนวน 238 คน (ร้อยละ 59.5) รองลงมา คือ สถานภาพโสด จำนวน 130 คน (ร้อยละ 32.5) และสถานภาพหย่า/หม้าย จำนวน 32 คน (ร้อยละ 8) ช่วงอายุงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 114 คน (ร้อยละ 28.4) รองลงมา คือ ช่วงอายุงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี จำนวน 112 คน (ร้อยละ 28) และช่วงอายุงาน 6-10 ปี จำนวน 87 คน (ร้อยละ 21.8) ตำแหน่งผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 275 คน (ร้อยละ 68.8) รองลงมา คือ ตำแหน่งหัวหน้างาน จำนวน 72 คน (ร้อยละ 18) และตำแหน่งงานหัวหน้าฝ่าย จำนวน 40 คน (ร้อยละ 10) ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 223 คน (ร้อยละ 55.8) รองลงมา คือ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 91 คน (ร้อยละ 22.8) และระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 84 คน (ร้อยละ 21)

ความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 : ภาพรวม

(n =400)

ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19	จำนวน	ร้อยละ
1. มีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ในระดับน้อย	0	0.0
2. มีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ในระดับปานกลาง	6	1.5
3. มีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ในระดับดี	234	58.5
4. มีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ในระดับดีมาก	160	40.0
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 ในภาพรวมเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 มีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จำนวน 234 คน (ร้อยละ 58.5) รองลงมา คือ มีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 160 คน (ร้อยละ 40) และมีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 คน (ร้อยละ 1.5) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ดังนี้

เจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 มีความรู้ในระดับดีมาก 16 ข้อ เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ อาการทั่วไปของโรคโควิด-19 คล้ายไข้หวัดใหญ่ คือ ไข้ เหนื่อยล้า ไอแห้ง บางรายอาจมีอาการปวดเมื่อย คัดจมูก น้ำมูกไหล เจ็บคอ และท้องเสียร่วมด้วย ($\bar{X} = 0.98$, $S.D = 0.16$) การใช้ของส่วนตัวร่วมกัน เช่น ผ้าเช็ดหน้า แก้วน้ำ ผ้าเช็ดตัว ช้อนส้อม สามารถทำให้เชื้อก่อโรคโควิด-19 แพร่เข้าสู่ร่างกายได้ทางการสัมผัสคัดหลังของผู้ติดเชื้อ ($\bar{X} = 0.97$, $S.D = 0.18$) และหมั่นทำความสะอาดจุดที่สัมผัสร่วมกัน เช่น ลูกบิด ก๊อกน้ำ สายฉีดชำระ ประตูห้องน้ำ ราวบันได จุดสแกนมือด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ น้ำยาทำความสะอาดที่มีส่วนผสมของไฮโปคลอไรท์ 0.5% หรือแอลกอฮอล์ 70% และในระหว่างปฏิบัติงานสวมใส่หน้ากากอนามัยให้ครอบปากและจมูก ไม่ให้มีช่องว่างระหว่างใบหน้า และหน้ากากอนามัย ยึดหลัก Physical distancing ($\bar{X} = 0.97$, $S.D = 0.17$)

เจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 มีความรู้ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ โรคไวรัสโควิด-19 เป็นโรคติดต่อที่เคยเกิดการระบาดครั้งใหญ่มาแล้วในอดีตและกลับมาระบาดอีกครั้งในปัจจุบัน ($\bar{X} = 0.65$, $S.D = 0.48$) และการตรวจคัดกรองหาเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวเอง เรียกว่า เทคนิค RT-PCR ($\bar{X} = 0.65$, $S.D = 0.48$)

เจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 มีความรู้ในระดับน้อย จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ผู้ติดเชื้อโควิด-19 จะเริ่มแพร่เชื้อทำให้คนอื่นติดได้เมื่อเริ่มมีอาการป่วยแล้ว ($\bar{X} = 0.42$, $S.D = 0.49$) ปัจจุบันมีวัคซีนที่ใช้สำหรับป้องกันและ

รักษาโรคไวรัสโควิด-19 ($\bar{X} = 0.35$, $S.D = 0.48$) โรคไวรัสโควิด-19 เป็นโรคที่แพร่ระบาดไปในวงกว้างอย่างรวดเร็วหากได้รับเชื้อสามารถแพร่เชื้อไปสู่คนอื่นได้ทันที ($\bar{X} = 0.15$, $S.D = 0.36$) และหลังจากไอ จาม แล้ว ควรล้างมือให้สะอาดทุกครั้งด้วยสบู่หรือแอลกอฮอล์เจลเพื่อกำจัดเชื้อโรคไวรัสโควิด-19 ไม่ให้แพร่กระจาย ($\bar{X} = 0.10$, $S.D = 0.30$)

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19
ตารางที่ 2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

(n=400)

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ช่วงการแพร่ระบาดโรคโควิด-19	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านนโยบายและการปกครองบังคับบัญชาช่วงสถานการณ์โควิด-19	4.04	0.90	มาก
2. ด้านลักษณะงานช่วงสถานการณ์โควิด-19	3.73	1.01	มาก
3. ด้านรายได้และสวัสดิการช่วงสถานการณ์โควิด-19	3.36	1.14	ปานกลาง
4. ด้านความมั่นคงในงานช่วงสถานการณ์โควิด-19	3.78	0.99	มาก
5. ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงานช่วงสถานการณ์โควิด-19	3.56	1.02	ปานกลาง
6. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาช่วงสถานการณ์โควิด-19	3.89	0.89	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	3.72	0.99	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, $S.D = 0.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนโยบายและการปกครองบังคับบัญชาช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจัดอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.04 รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ในขณะที่ด้านรายได้และสวัสดิการช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.36 เมื่อพิจารณาแยกตามรายด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านนโยบายและการปกครองบังคับบัญชาช่วงสถานการณ์โควิด-19 ในภาพรวม เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจัดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บังคับบัญชาบริหารงานได้ตามนโยบายที่กำหนดไว้และสอดคล้องในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.11 รองลงมา คือ การบังคับบัญชาและมอบอำนาจหน้าที่ชัดเจนในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ในขณะที่ระบบการติดต่อสื่อสารภายในเรือนจำในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.94

ด้านลักษณะงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจัดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ภารกิจและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายประจำวันช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีลักษณะท้าทายความรู้และความสามารถ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.98 รองลงมา คือ การได้รับมอบหมายงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 ที่มีความชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกันในแต่ละวัน เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ในขณะที่การมีอิสระในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.41

ด้านรายได้และสวัสดิการช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจัดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเหมาะสมของสวัสดิการต่าง ๆ เช่น วัคซีน การรักษาพยาบาล อาหาร ที่พัก สิทธิในการลา เป็นต้น ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.65 รองลงมา คือ สวัสดิการเหมาะสมกับปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายแต่ละวันในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ในขณะที่ช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีค่าตอบแทนหรือสวัสดิการเพิ่มเติมกรณีมีเหตุพิเศษ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.20

ด้านความมั่นคงในงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 ภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจัดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความมั่นคงในหน้าที่การงานของเจ้าหน้าที่ช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.90 รองลงมา คือ การได้พัฒนา

งานที่ได้รับมอบหมายให้มีความก้าวหน้าช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ในขณะที่ความเป็นธรรมที่ได้รับเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.70

ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 ภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจัดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า งานที่ได้รับมอบหมายช่วงสถานการณ์โควิด-19 เป็นงานสำคัญ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.85 รองลงมา คือ ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ในขณะที่สายงานของเจ้าหน้าที่มีโอกาสก้าวหน้ามากขึ้นในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.67

ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาช่วงสถานการณ์โควิด-19 ภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจัดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.02 รองลงมา คือ การได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานอย่างสม่ำเสมอในการปฏิบัติงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 และการได้รับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด-19 จากเพื่อนร่วมงาน เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ในขณะที่ผลงานที่ได้ทำช่วงสถานการณ์โควิด-19 ได้รับการยอมรับและยกย่องจากผู้บังคับบัญชา และการได้รับคำปรึกษาจากผู้บังคับบัญชาทั้งในเรื่องการปฏิบัติงานหรือเรื่องส่วนตัวในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.71

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 พบว่า มีความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ จำนวน 183 คน (ร้อยละ 46.2) เรียงลำดับจากจำนวนมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ควรปฏิบัติตามข้อสั่งการของศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรมราชทัณฑ์ (ศบค.รท.) และมาตรการของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด จำนวน 27 คน (ร้อยละ 6.8) รองลงมา คือ งานในหน้าที่เกิดความล่าช้า ไม่สามารถเสร็จสิ้นตามกำหนดได้ การปฏิบัติตามนโยบาย 7-7-0 ทำให้อัตราการส่งมีไม่เพียงพอ เกิดความเครียดในการปฏิบัติงาน และเกิดปัญหาการรองรับการรักษาพยาบาลในกรณีเจ้าหน้าที่ติดเชื้อ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 5) ในขณะที่เรื่องสวัสดิการอาหารสำหรับเจ้าหน้าที่เฝ้าระวังการณ์ในช่วงการแพร่ระบาดมีไม่เพียงพอ จำนวน 19 คน (ร้อยละ 4.8) ตามลำดับ

การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จำแนกตามเพศ

(n=400)

เพศ	n	$\bar{x}$	T	Sig.
ชาย	231	3.70	-1.260	0.209
หญิง	169	3.79		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า เจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จำแนกตามช่วงอายุ

(n =400)

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.197	3	0.732	1.201	0.309
ภายในกลุ่ม	241.454	396	0.610		

รวม	243.651	399			
-----	---------	-----	--	--	--

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า เจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จำแนกตามสถานภาพ

(n =400)

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.916	2	0.958	1.573	0.209
ภายในกลุ่ม	241.735	397	0.609		
รวม	243.651	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า เจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จำแนกตามช่วงอายุงาน

(n =400)

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	6.296	4	1.574	2.619	0.035*
ภายในกลุ่ม	237.355	395	0.601		
รวม	243.651	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า เจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีช่วงอายุงานแตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จำแนกตามช่วงอายุงาน

(n =400)

ช่วงอายุงาน	จำนวน	$\bar{x}$	S.D.	ช่วงอายุงาน				
				น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
น้อยกว่าหรือ	112	3.78	0.79	-	*			
6-10 ปี	87	3.51	0.67		-		*	*
11-15 ปี	27	3.72	0.87			-		
16-20 ปี	60	3.77	0.81				-	
21 ปีขึ้นไป	114	3.85	0.79					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 พบว่า มี 3 คู่ที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี ($\bar{x}$ = 3.78) มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุงาน 6-10 ปี ($\bar{x}$ = 3.51)

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุงาน 6-10 ปี ($\bar{x}$ = 3.51) มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุงาน 16-20 ปี ($\bar{x}$ = 3.77)

3. กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุงาน 6-10 ปี ($\bar{x} = 3.51$) มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุงาน 21 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.85$)

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จำแนกตามตำแหน่งงาน

(n = 400)

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	7.840	3	2.613	4.389	0.005*
ภายในกลุ่ม	235.811	396	0.595		
รวม	243.651	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า เจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ได้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จำแนกตามตำแหน่งงาน

(n = 400)

ตำแหน่งงาน	จำนวน	$\bar{x}$	S.D.	ตำแหน่งงาน			
				ผู้บริหาร/ ผู้อำนวยการ	หัวหน้าฝ่าย	หัวหน้างาน	ผู้ปฏิบัติงาน
ผู้บริหาร/ผู้อำนวยการ	13	4.25	0.46	-			*
หัวหน้าฝ่าย	40	3.80	0.91		-		
หัวหน้างาน	72	3.92	0.71			-	*
ผู้ปฏิบัติงาน	275	3.66	0.77				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 9 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 พบว่า มี 2 คู่ที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งงานผู้บริหาร/ผู้อำนวยการ ($\bar{x} = 4.25$) มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งงานผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.66$)

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งงานหัวหน้างาน ($\bar{x} = 3.92$) มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ด้านนโยบายและการปกครองบังคับบัญชาช่วงสถานการณ์โควิด-19 มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งงานผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.66$)

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 400)

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	7.840	4.316	3	1.439	2.380
ภายในกลุ่ม	235.811	239.335	396	0.604	
รวม	243.651	243.651	399		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 10 พบว่า เจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ไม่แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า เจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้) ส่วนเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีปัจจัยช่วงอายุงานและตำแหน่งงาน แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19) แบ่งออกเป็นรายด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านนโยบายและการปกครองบังคับบัญชาช่วงสถานการณ์โควิด-19 จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจัดอยู่ในระดับมาก พิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บังคับบัญชาบริหารงานได้ตามนโยบายที่กำหนดไว้ และสอดคล้องในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องจากการบริหารงานได้ตามแผนที่กำหนดไว้ย่อมมีการเตรียมการที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า มีทิศทางความสำเร็จชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของเฮร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959) ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านนโยบายหน่วยงานและการบริหารจัดการภายในองค์กรที่มีแผนระบบโครงสร้างที่รัดกุม เข้มแข็ง และการติดต่อสื่อสารกันเป็นอย่างดีในหน่วยงานที่ดีส่งผลให้นำไปสู่การเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดแผนปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ยากที่รับมือสถานการณ์ผู้ติดเชื้อโควิดในเรือนจำที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา

ด้านลักษณะงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจัดอยู่ในระดับมาก พิจารณารายข้อพบว่า ภารกิจและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายประจำวันช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีลักษณะท้าทายความรู้และความสามารถ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เพราะการได้รับมอบหมายงานชิ้นใหม่ ลักษณะท้าทาย เปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้วิธีการทำงานจากการลงมือปฏิบัติจริงทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความพึงพอใจในงาน แต่อย่างไรก็ตาม ความรู้ความสามารถเหมาะสมกับภารกิจและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะงานราชทัณฑ์เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาสายงานด้านการแพทย์ สาธารณสุข และวิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นต้น ประกอบกับข้อจำกัดเรื่องของอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ สอดคล้องกับทฤษฎี X และทฤษฎี Y ของ Douglas McGregor (อานวยชัย บุญศรี, 2556) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมมนุษย์ในหน่วยงานจากสภาพความเป็นจริง การเปิดโอกาสให้มนุษย์ได้ทำงานที่ชอบ ที่ถนัด ร่วมทำงานกับคนที่ถูกใจในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม รู้จักความรับผิดชอบในงานตนเองจะทำให้เกิดความพึงพอใจและสามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้

ด้านรายได้และสวัสดิการช่วงสถานการณ์โควิด-19 จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจัดอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายข้อพบว่า ความเหมาะสมของสวัสดิการต่าง ๆ เช่น วัคซีน การรักษาพยาบาล อาหาร ที่พัก สิทธิในการลา เป็นต้น ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เป็นเพราะนโยบายผู้บริหารกรมราชทัณฑ์ให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการและค่าตอบแทนให้เจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมตามความจำเป็น แต่อย่างไรก็ตาม การมีโอกาสลาพัก ลาป่วย ลาพักร้อน ตามความจำเป็นในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะการเข้าเวรรักษาการณ์ในเรือนจำประกอบกับมีเจ้าหน้าที่บางกลุ่มเป็นกลุ่มเสี่ยงและบางกลุ่มอยู่ระหว่างติดเชื้อโควิด-19 ทำให้อัตรากำลังไม่เพียงพอ สอดคล้องกับแนวคิดของเฟรนช์ (French, 1994) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเกิดจากการได้รับการตอบสนองทางอารมณ์ของบุคคลผู้ปฏิบัติงานอาจจะเป็นเงินเดือน ผลประโยชน์ตอบแทน และการกำกับดูแลความพึงพอใจในงานให้สูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ รวมทั้งความต้องการของบุคคล

ด้านความมั่นคงในงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจัดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ความมั่นคงในหน้าที่การงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องมาจากงานราชการมีความมั่นคงทางรายได้ขณะทำงานและอนาคตหลังเกษียณราชการมากกว่าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจหรือเอกชนอื่น ๆ ทำให้เจ้าหน้าที่รู้สึกมั่นคงในงาน แต่อย่างไรก็ตาม ความเป็นธรรมที่ได้รับเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะภาระงานค่อนข้างมาก ปัญหาที่เกิด

ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีความหลากหลาย ซับซ้อน การดูแลให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ได้บังคับบัญชาอาจจะไม่ทั่วถึงเช่นกัน สอดคล้องกับการศึกษาของคัมภีร์ประกอบความมั่นคงปลอดภัยในงาน (Security) ของกิลเมอร์ (Gilmer, 1967) ที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายงานชัดเจน ได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา และสอดคล้องกับแนวคิดของเฟรนช์ (French, 1994) ให้ความเห็นถึง ปัจจัยความมั่นคงในการงานอาชีพการที่คนทำงาน ลูกจ้างจะเกิดความพึงพอใจในงานหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับความคิดเห็นส่วนบุคคลถึงงานที่ทำนั้นส่วนรวมได้ตอบสนองต่อความต้องการมากน้อยเพียงใด

ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจจัดอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายข้อพบว่า งานที่ได้รับมอบหมายช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องจากการติดเชื้อโควิดในเรือนจำซึ่งเป็นสถานที่ของกลุ่มเปราะบางประเภทหนึ่งของสังคมจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่จำกัดย่อมได้รับการมอบหมายงานอื่นนอกเหนือจากงานประจำ เช่น การเข้าเวรรักษาการณ์ การควบคุมผู้ต้องขังที่โรงพยาบาลสนาม เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม สายงานของเจ้าหน้าที่มีโอกาสก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะงานพัฒนาพฤตินิสัย งานฝึกวิชาชีพ หักชดเชยกลาง งานควบคุม งานการแพทย์ และสาธารณสุขก็มีความสำคัญเพิ่มขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่บางส่วนอาจคิดว่าความก้าวหน้าในงานอาจถูกลดลงไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริรัตน์ พงษ์สินธุ์ (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี พบว่า บุคลากรมีปัจจัยความสำเร็จด้านความก้าวหน้าการทำงานมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง

ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาช่วงสถานการณ์โควิด-19 จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจจัดอยู่ในระดับมาก พิจารณารายข้อพบว่า การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องจากการทำงานร่วมมือสม่าเสมอประสานงานกันแต่ละฝ่าย ความตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ผลการทำงานมีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ผลงานที่ได้ทำช่วงสถานการณ์โควิด-19 ได้รับการยอมรับและยกย่องจากผู้บังคับบัญชา และการได้รับคำปรึกษาจากผู้บังคับบัญชาทั้งในเรื่องการปฏิบัติงานหรือเรื่องส่วนตัวในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะภาระงานที่เพิ่มขึ้นประกอบกับต้องปฏิบัติตามมาตรการของกรมราชทัณฑ์และกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ การเว้นระยะห่างทางสังคม การเพิ่มช่องทางออนไลน์สื่อสารกัน ทำให้การมีปฏิสัมพันธ์พบปะพูดคุยกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติงานน้อยลง ปัญหาบางอย่างจึงไม่ได้เปิดใจคุยกัน สอดคล้องกับแนวคิดของลัดดาพร กุลแก้ว และคณะ (2564 : 16) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในงานเป็นความเห็นปัจเจกบุคคลต่องานที่ทำอยู่เชิงบวก รู้สึกชอบ และมีความสุขกับสิ่งกำลังทำอยู่ แต่ละปัจเจกบุคคลจะมีความแตกต่างกันครอบคลุมประเด็นความพึงพอใจต่อด้านมิติสังคมในที่ทำงาน และสอดคล้องกับการศึกษาของศิริประภา ภาคิธรธ (2562 : 116-117) ที่ได้ศึกษา ความพึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร พบว่า ปัจจัยด้านความพึงพอใจในงานโดยรวมและด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาผู้ได้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จากการศึกษา พบว่า

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ สถานภาพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากเจ้าหน้าที่เรือนจำที่เพศต่างกันไม่มีผลต่อรูปแบบการทำงาน ให้ความตระหนัก ความสำคัญกับหน้าที่ความรับผิดชอบ แม้เพศต่างกันก็สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วงอายุที่แตกต่างกันต่างก็มีงานในหน้าที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานช่วยเหลือเกื้อกูล ประสานงานกัน แม้ช่วงอายุต่างกันก็สามารถให้บริการประชาชนและควบคุม พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนสถานภาพแบ่งเป็นโสด สมรส/อยู่ด้วยกัน และหย่า/หม้าย ก็ไม่ส่งผลต่อหน่วยงานที่มีโครงสร้างหน้าที่และรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับการศึกษาของศิริประภา ภาคิธรธ (2562 : 118) ที่ศึกษาความพึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพราะในองค์กรมีรูปแบบการทำงาน

ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ช่วงอายุงาน และตำแหน่งงาน แตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แตกต่างกัน ปัจจัยช่วงอายุมีค่าเฉลี่ยรายค่าของระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่แตกต่างกัน ได้แก่

- เจ้าหน้าที่ช่วงอายุนานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่าเจ้าหน้าที่ช่วงอายุนาน 6-10 ปี อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ทำงานใหม่มีความตั้งใจ ศึกษาเรียนรู้ มุ่งมั่นเก็บเกี่ยวประสบการณ์การทำงานจากรุ่นพี่

- เจ้าหน้าที่ช่วงอายุนาน 6-10 ปี มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานน้อยกว่าเจ้าหน้าที่ช่วงอายุนาน 16-20 ปี อาจเป็นเพราะตำแหน่งงานที่ดำรงอยู่ต่างกัน ช่วงอายุนาน 6-10 ปี ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงาน ช่วงอายุนาน 16-20 ปี ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ผู้อำนวยการ การส่งมอบประสบการณ์ทำให้มีระดับความพึงพอใจในงานมากกว่าเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

- เจ้าหน้าที่ช่วงอายุนาน 6-10 ปี มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานน้อยกว่าเจ้าหน้าที่ช่วงอายุนาน 21 ปีขึ้นไป อาจเป็นเพราะตำแหน่งงานที่ดำรงอยู่ต่างกัน ช่วงอายุนาน 6-10 ปี ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงานช่วงอายุนาน 21 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าฝ่าย/ผู้อำนวยการ/ผู้บริหาร ความรับผิดชอบการส่งมอบประสบการณ์ เสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตและการปฏิบัติราชการ นำพาหน่วยงานไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมาย

ส่วนปัจจัยตำแหน่งงาน มีค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่แตกต่างกัน ได้แก่

- เจ้าหน้าที่ตำแหน่งงานผู้บริหาร/ผู้อำนวยการ มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าเจ้าหน้าที่ตำแหน่งผู้ปฏิบัติงาน อาจเป็นเพราะวิสัยทัศน์และคุณวุฒิของผู้มีตำแหน่งงานสูงกว่าหน้าที่ความรับผิดชอบมากกว่า ประสบการณ์ทำงาน เสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตและการปฏิบัติราชการ เพื่อให้การดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา

- กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำแหน่งหัวหน้างาน มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านนโยบายและการปกครอง บังคับบัญชาช่วงสถานการณ์โควิด-19 มากกว่าเจ้าหน้าที่ตำแหน่งผู้ปฏิบัติงาน อาจเป็นเพราะประสบการณ์ทำงานที่สูงกว่า ทำให้มีทัศนคติที่ดีกับนโยบายและการปกครองบังคับบัญชาของผู้บริหาร

3. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 (COVID-19) กับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 จากการศึกษา พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 อาจเนื่องมาจากความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 กับประสบการณ์ทำงานบ่งบอกถึงศักยภาพผู้ปฏิบัติงานช่วยส่งเสริมให้การทำงานในเรือนจำ ได้ถูกต้อง ลดขั้นตอนการทำงาน และงาน มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของกูด (Good, 1973) ที่กล่าวว่า ความรู้หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ รายละเอียดตามที่มนุษย์ได้รับและเก็บรวบรวมสะสมไว้ และสอดคล้องกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546) กล่าวว่า ความรู้ความเข้าใจว่าเป็นสิ่งที่สั่งสมผ่านมาจากการศึกษา การค้นคว้า เกิดประสบการณ์ ทั้งความสามารถเชิงความรู้ การกระทำ และทักษะความเข้าใจมาจากประสบการณ์ได้ยิน ได้ฟัง ได้คิด หรือปฏิบัติองค์ความรู้ต่าง ๆ ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นสภาวะทางอารมณ์ส่วนบุคคลต่อการได้รับการตอบสนองตามความคาดหวัง เป็นทักษะที่แสดงออกมารูปแบบชอบ/ไม่ชอบ ลักษณะงานรางวัลที่ได้จากการทำงาน รวมถึงสภาพแวดล้อมในการทำงาน และมีบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดี เกิดภาพลักษณ์ที่น่าประทับใจตามเป้าหมายขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีส่วนร่วมกำหนดลักษณะงาน วางแผนการปฏิบัติงานแต่ละวัน และเข้าร่วมประชุมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในเรือนจำ
2. จัดสรรอัตรากำลังเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปัญหาโครงสร้างเวรรักษาการณ์ภายในเรือนจำและเวรนำผู้ต้องขังออกกรักษายังโรงพยาบาลภายนอก ออกศาล ในช่วงที่มีสถานการณ์โควิด-19
3. ให้โอกาสเจ้าหน้าที่ได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ หรือทักษะความสามารถที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในช่วงที่มีสถานการณ์โควิด-19

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถานในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เขตอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อเปรียบเทียบเสนอให้ผู้บริหารกรมราชทัณฑ์พิจารณากำหนดนโยบายการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อหน่วยงาน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงความผูกพันของเจ้าหน้าที่ต่อหน่วยงาน พัฒนางาน นำไปสู่การสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างเหมาะสม

3. ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกถึงคุณภาพเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถาน เขต 10 และเขตอื่นในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กองบริการทางการแพทย์ กรมราชทัณฑ์. (2564). คำแนะนำในการปฏิบัติงานในช่วงระยะเวลาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19. กรุงเทพฯ : กรมราชทัณฑ์.
- กองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมราชทัณฑ์. (2564). ข้อเสนอแนะให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมราชทัณฑ์ถือปฏิบัติในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). กรุงเทพฯ : กรมราชทัณฑ์.
- กองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมราชทัณฑ์. (2564). สถิติเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์. กรุงเทพฯ : กรมราชทัณฑ์.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตรการพิมพ์.
- บุญธรรม กิจปรีดาภิรต. (2547). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จามจุรีโปรดักท์.
- ประชาสัมพันธ์ กรมราชทัณฑ์. (2564). สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรมราชทัณฑ์. [Online]. Available : <http://www.correct.go.th/?author=123482>. [2564, ธันวาคม 10].
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์ จำกัด.
- ลัดดาพร กุลแก้ว และคณะ. (2564). อิทธิพลของสภาพแวดล้อมในการทำงานและความพึงพอใจในงานที่มีต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานโรงแรมในจังหวัดนครพนม. วารสารพัฒนารัฐกิจและอุตสาหกรรม, 1 (1), 12-24.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2556). วิธีและเทคนิคในการวิจัยทางรัฐศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริประภา ภาคิธร. (2562). ความพึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย. (2563). VIRTUAL FORUM “เปิดเมืองอย่างไรให้ปลอดภัย”. [Online]. Available : <https://www.tijthailand.org/th/highlight/detail/living-with-covid-19-ep1>. [2564, สิงหาคม 15].
- สิริรัตน์ พงษ์สินธุ์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2563). ประสิทธิภาพการรักษา Covid-19 ของไทย. [Online]. Available : <https://www.thaigov.go.th/infographic/contents/details/4620>. [2564, สิงหาคม 15].
- อานวยชัย บุญศรี. (2556). ทฤษฎีของเฮิร์ชเบิร์ก และทฤษฎี x และทฤษฎี y. [Online]. Available : Aumnuychai.blogspot.com. [2564, สิงหาคม 17].
- French, W. L. (1994). Human Resources Management. 3rd ed. Boston, MA : Houghton Mifflin.
- Gilmer, B. V. (1967). Applied psychology. New York : McGraw-Hill.
- Good, C. V. (1973). Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Company.
- Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. (1959). The motivation to work. New York : McGraw-Hill Bo.

การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 DEVELOPMENT OF COMPREHENSIVE READING SKILL PACKAGE USING SQ4R METHOD TOGETHER WITH MIND MAPPING TECHNIQUE FOR PRATHOMSUKSA 3 STUDENTS

ชลธิชา ปานยิ้ม

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Cholticha Panyim

Master of Education Program in Curriculum and Instruction, Suratthani Rajabhat University

Corresponding Author E-mail : cholticha.vivo@gmail.com

(วันที่รับบทความ : มกราคม 31, 2566 ; วันที่แก้ไขบทความ : กุมภาพันธ์ 24, 2566 ; วันที่ตอบรับบทความ : กุมภาพันธ์ 27, 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ 3) เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดในกลาง จังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยวิธีการการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) แบบ dependent

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ มีค่าประสิทธิภาพ 84.37/87.78
 2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 3. เจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.20$)
- คำสำคัญ :** เทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R, ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ, แผนที่ความคิด

Abstract

The objectives of this study were : 1) to develop comprehensive reading skill package using SQ4R method together with mind mapping technique to be effective according to criteria of 80/80; 2) to compare the achievements in comprehensive reading of learners who studied with comprehensive reading skill package using the SQ4R learning method together with mind mapping for Pratomsuksa 3 students before and after learning management; and 3) to study the attitudes of the students towards learning with comprehensive reading skill package using SQ4R method together with mind mapping technique. The population was 30 of Pratomsuksa 3 students in semester 1 of

academic 2021 at Watnaiklang School, Phetchaburi Province, Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1, which were selected by the purposive sampling method. The research instruments were (1) comprehensive reading skill package using SQ4R method together with mind mapping technique for Pratomsuksa 3 students, (2) comprehensive reading management plans using SQ4R method together with mind mapping technique for Pratomsuksa 3 students, (3) comprehensive reading achievement test, It was a multiple-choice test with a confidence value of 0.89; and (4) attitude test towards the learning with comprehensive reading skill packages using SQ4R method together with mind mapping technique for Pratomsuksa 3 students. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and dependent t-test.

The results of the study found that :

1. The efficiencies of the developed comprehensive reading skill package was effective according to the criteria with the efficiency value 84.37/87.78.
2. The comparative results of the achievements in comprehensive reading of the learners who studied with comprehensive reading skill package was higher than before learning at statistical significance at the .05 level.
3. The overall attitudes of Pratomsuksa 3 students towards the learning using comprehensive reading skill package using the SQ4R learning method together with mind mapping were in a high level ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.20$).

Keywords : SQ4R Method, Comprehensive Reading Skill Package, Mind Mapping

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันมนุษย์ทุกคนต้องใช้การอ่านเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารความรู้หลายประเภท เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การอ่านถือว่าเป็นทักษะจำเป็นและสำคัญกับทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ดังนั้นการอ่านจึงเป็นการพัฒนาสติปัญญา และทำให้ผู้อ่านเกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความสามารถ และแสดงพฤติกรรมอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นกำลังสำคัญของชาติในการพัฒนาประเทศให้ก้าวไปสู่ความเป็นสากลมากขึ้น ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการอ่าน ว่าเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการแสวงหาความรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญอันจะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต เพราะการอ่านมากจะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความคิดที่กว้างไกล สามารถนำความรู้ความคิดที่ได้รับจากการอ่านมาพัฒนาตนเอง ช่วยในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต ทำให้มีความรู้ความเข้าใจผู้อื่น รู้เท่าทันเหตุการณ์ เป็นที่ยอมรับนับถือของคนส่วนมากในสังคม ผู้มีทักษะการอ่านที่ดีจะได้รับประโยชน์จากการอ่านหลายด้าน ทั้งด้านการเรียนและการทำงานที่มีประสิทธิภาพ (ศรีวรรณ ศรีสวัสดิ์, 2559) การอ่านมีความสำคัญให้คุณค่าหลายประการ คือ ช่วยสร้างความคิด ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้กับผู้อ่าน เพราะสาระแต่ละประเภทจะสอดแทรกเรื่องราว ความรู้ที่แตกต่างกัน บางเรื่องเกี่ยวข้องกับการเรียน บางเรื่องอาจเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน รวมทั้งอาจมีความรู้ใหม่ ๆ ที่จะช่วยให้ผู้อ่านเป็นผู้รอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาการเรียนรู้ มองโลกที่กว้างไกลผ่านสื่อการอ่าน (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2557) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดแนวทางด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ตามขงวัย โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อ่านออก เขียนได้ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 อ่านคล่อง เขียนคล่อง ส่งเสริมสนับสนุน ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อเป็นการส่งเสริมผู้เรียนให้มินิรักการอ่าน (สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558)

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนโดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษา ต้องเน้นให้อ่านคล่องเขียนคล่อง จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง เน้นผู้เรียนปฏิบัติจริง เป็นการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้เพื่อส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนาขึ้น และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและประโยชน์ของการอ่านจับใจความที่มีต่อการเรียนการสอน จึงกำหนดเรื่องการอ่านไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทย สารคดี 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งในตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้กล่าวถึงการอ่านจับใจความด้วยการอ่านจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน เรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น เรื่องเล่าสั้น ๆ บทเพลง เป็นต้น

การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นวิธีสอนอ่านที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านวิธีการหนึ่ง ซึ่งอาศัยหลักทฤษฎีอภิปัญญาและทฤษฎีโครงสร้างความรู้แก้ปัญหาในการอ่าน คือ การตระหนักของผู้อ่านที่มีต่อจุดมุ่งหมายของการอ่าน วิธีการที่ใช้ในขณะที่อ่าน และการตรวจสอบความ เข้าใจของตนเอง นอกจากนี้โครงสร้างความรู้ยังเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านและการเรียนรู้ เนื่องจากโครงสร้างความรู้สะท้อนประสบการณ์ ความเข้าใจกรอบความคิด ทศนคติ คุณค่า ทักษะและกลวิธีที่ผู้อ่านนำมาใช้ทำความเข้าใจสถานการณ์ของเรื่องที่อ่าน การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มีขั้นตอนการสอน 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้น Survey-S (2) ขั้น Question-Q (3) ขั้น Read-R (4) ขั้น Record-R (5) ขั้น Recite-R และ (6) ขั้น Reflect-R เมื่อพิจารณาขั้นตอนการจัดกิจกรรมทั้ง 6 ขั้นตอน ของวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R แล้วจะพบว่า วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะ มีจุดมุ่งหมายในการอ่าน โดยการตั้งคำถามไว้ล่วงหน้าให้รู้ว่าการอ่านแล้วต้องรู้อะไร สามารถสรุปใจความสำคัญและแสดงความคิดเห็นได้ (สุนทร สันธพานนท์ และคณะ, 2554 : 224-227) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมัทธิตรา ศิริรัตนนท์ และสิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์ (2559 : 95) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด พบว่า ความสามารถ ในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

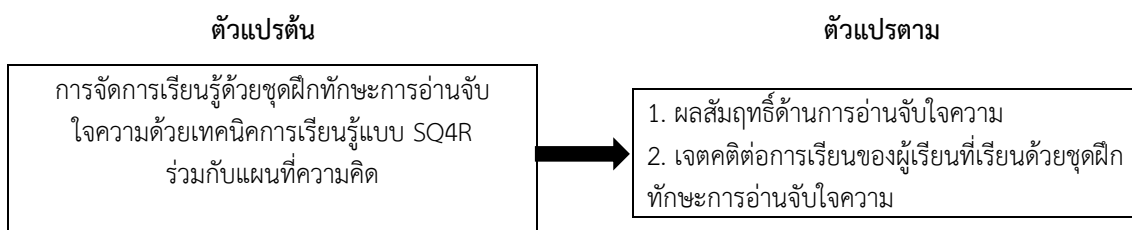
นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสนใจนำแผนผังความคิด (Mind map) มาใช้ร่วมกับวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ในขั้น Record-R อีกด้วยทั้งนี้เนื่องจากแผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยใช้ในการจัดรวบรวม สรุป แสดงความรู้หรือข้อมูลสำคัญ ๆ ในรูปของแผนภูมิหรือภาพ และมีเส้นโยงใยแสดงความสัมพันธ์ที่ลดหลั่นไปตามความสำคัญช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมของเนื้อหาสาระที่เรียนรู้ และสามารถสรุปได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ (กาญจนา คุณารักษ์, 2553 : 253-254) สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ บุญรินทร์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีคะแนนความสามารถการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด มาใช้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถในการจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดในกลาง จังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้
3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดในกลาง จังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด และเจตคติต่อการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ประกอบด้วย การอ่านจับใจความนิทานท้องถิ่น บทความ ข่าวสารหรือเหตุการณ์ เรื่องเล่า และบทร้อยกรอง บทเพลง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

1.1 ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 ชุด

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 แผน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความ

2.2 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ วิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตร

1.2 ศึกษาแนวทาง วิธีการและทฤษฎีที่เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ

1.3 ศึกษาสาระที่ 1 การอ่าน ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คำอธิบายรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

1.4 กำหนดหน่วยการเรียนรู้ ศึกษาหลักการ ทฤษฎี วิธีการรวมถึงเทคนิคการสร้างชุดฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพตลอดจนคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาแนวทางในการสร้างชุดฝึกทักษะ

1.5 เขียนโครงร่างชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ นำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอคำแนะนำรูปแบบของชุดฝึกทักษะที่เหมาะสม

1.6 ดำเนินการสร้างชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 ชุด รวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง

1.7 นำชุดฝึกทักษะที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ซึ่งผลการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ได้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้วยโดยการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังนี้ ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่า มีความสอดคล้อง ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่า ไม่มีความสอดคล้อง นำผลการพิจารณาที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยการวัดค่าดัชนีความสอดคล้อง กำหนดเกณฑ์การพัฒนาค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 แสดงว่ามีความสอดคล้อง หากน้อยกว่า .50 ต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งจากการพิจารณาค่า IOC ของชุดฝึกทักษะที่สร้างขึ้น พบว่า มีดัชนีความสอดคล้อง ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกชุดฝึก

1.8 ปรับปรุงชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในส่วนที่บกพร่องตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

1.9 นำชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความที่ปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดในกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นนักเรียนที่ไม่ใช่ประชากร โดยดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.9.1 ทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง เพื่อหาข้อบกพร่องของเนื้อหา แก้ไขภาษา ภาพประกอบ กิจกรรม และความเหมาะสม ผู้วิจัยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดในกลาง จำนวน 3 คน โดยมีนักเรียนที่เรียนเก่ง จำนวน 1 คน นักเรียนที่เรียนปานกลาง จำนวน 1 คน และนักเรียนที่เรียนอ่อน จำนวน 1 คน พิจารณาจากผลการเรียนเฉลี่ยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ทดลองใช้ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2564 ถึง 21 มิถุนายน 2564 ในช่วงเวลาตอนเย็น วันละ 1 ชั่วโมง รวม ทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง ผู้วิจัยให้นักเรียนเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ และได้หาค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่คาดหวัง $E_1 / E_2 = 80/80$ พบว่า ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ มีค่า $E_1 / E_2 = 81.33/83.33$ จากคะแนนประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงข้อบกพร่องของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ผู้วิจัยได้แก้ไขชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

1.9.2 ทดลองใช้กับกลุ่มเล็ก เพื่อปรับปรุงแก้ไข คำชี้แจง เนื้อหา กิจกรรม คำถามและกิจกรรมของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ โดยผู้วิจัยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดในกลาง จำนวน 9 คน โดยมีนักเรียนที่เรียนเก่ง จำนวน 3 คน นักเรียนที่เรียนปานกลาง จำนวน 3 คน และนักเรียนที่เรียนอ่อน จำนวน 3 คน

ทดลองใช้ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2564 ถึง 21 กรกฎาคม 2564 ในช่วงเวลาหลังเลิกเรียนทุกวัน วันละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีเดียวกันกับการทดลองแบบกลุ่มหนึ่งต่อหนึ่ง แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่คาดหวัง $E1/E2 = 80/80$ พบว่า ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความมีค่า $E1/E2 = 84.30/87.33$ ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความชัดเจนมากขึ้น

1.9.3 ทดลองใช้กับกลุ่มภาคสนาม เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยผู้วิจัยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดในกลาง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน ทดลองใช้ระหว่างวันที่ 2 สิงหาคม 2564 ถึงวันที่ 23 สิงหาคม 2564 และการประเมินผลการเรียนรู้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อทดสอบประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่คาดหวัง $E1/E2 = 80/80$ พบว่า ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ มีค่า $E1/E2 = 84.37/87.78$

10. จัดพิมพ์ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดในกลาง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้

2.1 ศึกษาขอบข่ายเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เกี่ยวกับความเป็นมา หลักการ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้แกนกลาง คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา และหน่วยการเรียนรู้

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยจากเอกสารตำราต่าง ๆ

2.3 วิเคราะห์เนื้อหาของหน่วยการอ่านจับใจความ เพื่อกำหนดตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่นำมาจัดการเรียนรู้และจัดทำหน่วยการเรียนรู้

2.4 วางแผนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดในกลาง

2.5 ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดในกลาง จำนวน 15 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 1 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมง

2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างให้ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่าน ด้านภาษาไทย จำนวน 2 ท่าน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน และด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องของภาษา ความสอดคล้องของจุดประสงค์ และนำมาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์พิจารณา ข้อที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .05 ขึ้นไปแสดงว่าใช้ได้ให้คงไว้ ถ้ามีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 แสดงว่าต้องปรับปรุงแก้ไข โดยผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

2.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ทดลองสอนนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดในกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ซึ่งยังไม่เคยเรียนและไม่ใช้ประชากร เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและเวลาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้สอนจริงในประชากรต่อไป

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎีและหลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.2. วิเคราะห์ขอบข่ายเนื้อหา ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เพื่อให้การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นข้อสอบปรนัยชนิดข้อสอบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนด แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องโดยหาค่า IOC ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ข้อคำถามและตัวเลือกมีความ

เหมาะสม มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดสามารถใช้ได้ทั้งหมด จำนวน 30 ข้อ โดยมีค่าความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.60-1.00

3.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านอ่านจับใจความที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว จำนวน 30 ข้อ นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่เคยเรียนมาแล้ว แล้วนำมาหาค่าความยากง่าย (p) และอำนาจจำแนก (r) ดังนี้ การวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ ซึ่งข้อสอบที่ใช้ได้ต้องมีค่าความยากง่าย 0.20–0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการทดสอบข้อสอบ จำนวน 30 ข้อ พบว่า ข้อสอบมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.32–0.75 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.34–0.78 นำข้อสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

3.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านอ่านจับใจความที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้จริงกับประชากรต่อไป

4. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีการของลิเคิร์ทและการวัดเจตคติต่อการเรียน

4.2 ศึกษาและวิเคราะห์หาพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกถึงเจตคติต่อการเรียน เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางในการสร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียน

4.3 สร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ 5, 4, 3, 2, และ 1 ซึ่งหมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ จำนวน 15 ข้อ ข้อความเชิงนิมาน (ทางบวก) และ เชิงนิเสธ (ทางลบ) ให้ระดับคะแนนดังนี้

ระดับความคิด	นิมาน (+)	นิเสธ (-)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนน 5	ระดับคะแนน 1
เห็นด้วย	ระดับคะแนน 4	ระดับคะแนน 2
ไม่แน่ใจ	ระดับคะแนน 3	ระดับคะแนน 3
ไม่เห็นด้วย	ระดับคะแนน 2	ระดับคะแนน 4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนน 1	ระดับคะแนน 5

4.4 เกณฑ์การแปลผลคะแนนเจตคติต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยหาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง มีเจตคติต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีเจตคติต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง มีเจตคติต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีเจตคติต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีเจตคติต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะในระดับน้อยที่สุด

4.5 เสนอแบบวัดต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการถาม โดยค่า (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

4.6 นำแบบวัดเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ที่ได้รับการปรับปรุงข้อคำถามไปทดลองใช้เพื่อนำไปใช้จริงกับประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบก่อนเรียนนักเรียนกลุ่มทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบจำนวน 4 ตัวเลือก เวลาในการทำแบบทดสอบ 1 ชั่วโมง

2. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 ชั่วโมงและฝึกทักษะการอ่านจับใจความจากชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความแต่ละเรื่อง ๆ ละ 5 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 25 ชั่วโมง

3. ดำเนินการทดสอบหลังเรียนนักเรียนกลุ่มทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบจำนวน 4 ตัวเลือก เวลาในการทำแบบทดสอบ 1 ชั่วโมง

4. วัดเจตคติต่อการเรียนหลังเรียนใช้แบบวัดเจตคติต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลาในการทำแบบวัดเจตคติ 1 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความก่อนและหลังการเรียน โดยใช้สถิติทดสอบ t-test (dependent sample)

ผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด พบว่า คะแนนระหว่างเรียนจากการฝึกแต่ละชุดฝึกทักษะ (E_1) มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 84.37 และคะแนนหลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะ (E_2) มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 87.78 แสดงว่า การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.37/87.78 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 12.97 คะแนน โดยมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน คะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย 19.07 คะแนน โดยมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ คือ ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีผลการศึกษาเจตคติต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นเพชรบุรี และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ($\mu = 4.83$, $\sigma = 0.92$) และข้อที่มีผลการศึกษาเจตคติต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนสนใจทำกิจกรรมด้วยตนเองหรือร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.76$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 มีผลการประเมินประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) ได้ค่าประสิทธิภาพ 84.37 และผลการประเมินประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) ได้ค่าประสิทธิภาพ 87.78 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ เนื่องจากนักเรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียน สร้างความรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการเรียนรู้กระบวนการและประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนมีความเอาใจใส่ต่อการเรียน ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเต็มที่ เพื่อให้งานสำเร็จ จึงทำให้นักเรียนส่วนใหญ่สามารถทำคะแนนได้ดี และบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามหลักการของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556 : 7) ที่กล่าวว่า การผลิตสื่อหรือชุดการสอนนั้น ก่อนนำไปใช้จริงจะต้องนำสื่อหรือชุดการสอนที่ผลิตขึ้นไปทดสอบประสิทธิภาพเพื่อดูว่า สื่อหรือชุดการสอนทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ มีประสิทธิภาพในการช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์หรือไม่และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนจากสื่อหรือชุดการสอนในระดับใด อีกทั้งชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่สร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ค้นพบ

คำตอบหรือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหา ทำให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาหรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการหาคำตอบหรือการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนมุ่งให้นักเรียนรับรู้และนำกระบวนการไปใช้ได้จริง ช่วยให้นักเรียนสรุปความคิดรวบยอดและบันทึกสาระสำคัญของเนื้อเรื่องที่ศึกษารวมถึงสามารถนำความรู้ไปใช้ทำกิจกรรมฝึกหัด ซึ่งชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูผู้สอนดำเนินการสอนไปตามลำดับขั้น อีกทั้งชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย สอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ แจ่มหอม (2555 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญชุดนิทานและตำนานพื้นบ้านจังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ชุดนิทานและตำนานพื้นบ้านจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่พัฒนามีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.25/86.08 และสอดคล้องกับงานวิจัยของไกรสร ประดับเพชร (2561 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรคามประชาสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.35/84.45 จากผลการวิจัยพบว่า นอกจากวิธีสอนอ่านที่ทำให้นักเรียนสามารถอ่านจับใจความได้แล้ว เนื้อหาของเรื่องที่สอนอ่านก็มีความสำคัญ โดยเฉพาะเรื่องราวเกี่ยวกับสังคมภายในท้องถิ่นของตนเอง ข้อมูลท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ เท่ากับเป็นการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ใกล้ตัว ในการศึกษาข้อมูลท้องถิ่นของตนเอง จะทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ความโดดเด่นของจังหวัดหรือชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ การที่ได้รับรู้เรื่องราวที่สื่อความหมายมาถึงตนเอง จะทำให้เรื่องราวหรือบทอ่านนั้นมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นเทคนิคที่เหมาะสมสำหรับการนำมาจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเป็นระบบ ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถทางการอ่านผ่านขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก โดยเริ่มจากการสังเกต การอ่านจับใจความ การตั้งคำถาม ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์และแสดงความรู้สึกในขั้นตอนสุดท้าย ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านจับใจความ การอ่านเชิงวิเคราะห์ การคิด การตั้งคำถามไปพร้อมกัน นอกจากนี้แล้วยังพบว่า ขั้นตอนต่าง ๆ ของเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R มีส่วนช่วยพัฒนาความสามารถทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ เช่น ขั้น Question ครูผู้สอนให้นักเรียนตั้งคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านและจดบันทึกคำถามลงในแบบบันทึกการอ่าน โดยกำหนดให้คำถามที่ตั้งขึ้นจะต้องช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถทางการวิเคราะห์ เช่น ตัวละครมีนิสัยอย่างไร เพราะเหตุใดตัวละครจึงแสดงพฤติกรรมเหล่านั้น สาเหตุของเหตุการณ์คืออะไร แนวทางแก้ไขปัญหาคืออะไร เป็นต้น ขั้นตอนนี้มีส่วนช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่าน รวมทั้งมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการที่นักเรียนได้ตั้งคำถามเอาไว้ก่อนการอ่าน คำถามที่ได้ตั้งไว้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านได้แนวคิดและเกิดความพยายามในการอ่านเพื่อแสวงหาคำตอบ ส่งผลให้ผู้อ่านมีแนวทางในการอ่านที่ชัดเจนและอยู่ในขอบเขตที่ตั้งไว้ (สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ, 2554 : 290) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุคนธ์รัตน์ สวัสดิ์กุล (2554 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนอ่านจับใจความด้วยวิธี SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการใช้ชุดการสอนสูงกว่าก่อนใช้ชุดการสอนอ่านจับใจความ แสดงถึงความสำเร็จและประสิทธิภาพของชุดการสอนที่ใช้ข่าวและบทความเชิงวิชาการเป็นเนื้อหาที่นำมาบูรณาการร่วมในการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ แจ่มหอม (2555 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ชุดนิทานและตำนานพื้นบ้านจังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ชุดนิทานและตำนานพื้นบ้านจังหวัดเพชรบูรณ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นเพชรบุรี และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และน้อยที่สุด คือ นักเรียนสนใจทำกิจกรรมด้วยตนเองหรือร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เนื่องจากพฤติกรรมในขณะเรียนวิชาภาษาไทย นักเรียนมีการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน มีความกระตือรือร้นที่อยากจะเรียนรู้ เมื่อครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนก็จะมีปฏิกิริยาโต้ตอบในการร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี แสดงให้เห็นว่านักเรียนทุกคนในห้องชอบเรียนวิชาภาษาไทยและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย นอกจากนี้ นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามแบบวัดเจตคติหลังเรียน ได้แก่ ด้านพฤติกรรม ความรู้ และความรู้สึก จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูแต่ละครั้งมีส่วนช่วยพัฒนาเจตคติของนักเรียนในการเรียนวิชาภาษาไทยให้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ แจ่มหอม (2555 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ชุดนิทานและตำนานพื้นบ้านจังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญชุดนิทานและตำนานพื้นบ้านจังหวัดเพชรบูรณ์ มีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของรังษิมา สุริยารังสรรค์ (2555 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดา บุษามสาย (2559 : 191-192) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ก่อนการจัดการเรียนรู้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ครูผู้สอนจำเป็นต้องสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีการตั้งคำถาม และให้นักเรียนได้ฝึกฝนการตั้งคำถาม เนื่องจากนักเรียนจะต้องอาศัยคำถามเป็นแนวทางในการอ่าน การสรุปความ และการวิเคราะห์
2. เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีหลายขั้นตอน ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องอธิบายแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียดเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการอ่านได้ถูกต้อง
3. ครูผู้สอนควรมีการสังเกตนักเรียนว่ามีพื้นฐานในการอ่านที่ดีหรือไม่ ในบางเรื่องที่เนื้อหาค่อนข้างยาก ควรเพิ่มเติมเวลาให้กับนักเรียนที่อ่านและเขียนไม่คล่อง ครูจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมเนื้อหาที่มีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน
4. ในการทำกิจกรรมควรสร้างทัศนคติที่ดีกับนักเรียน ให้เห็นความสำคัญในการทำกิจกรรม กระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อจะได้เกิดความสุขสนุกสนานระหว่างที่ทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคนิค SQ4R เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านจับใจความในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในชั้นอื่น ๆ และบทอ่านควรมีความหลากหลาย นอกจากจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลท้องถิ่นของนักเรียนแล้ว ควรนำบทอ่านจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ มาใช้ในการทำวิจัยเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้และมีประสบการณ์ที่กว้างไกลขึ้นเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คุณารักษ์. (2553). การออกแบบการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- ไกรสร ประดับเพชร. (2561). การพัฒนาแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R เพื่อส่งเสริมทักษะการ

อ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรคามประชาสรรค์. โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเปลี่ยน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2561.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 5 (1), 7-20.

ทิพวรรณ บุญรินทร์. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธิดา ปุ่สามสาย. (2559). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกาญจนบุรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. Veridian E-Journal, Silpakorn University (ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ), 9 (3), 191-204.

พรทิพย์ แจ่มหอม. (2555). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ชุดนิทานและตำนานพื้นบ้าน จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

มัทธิดา ศิริตานนท์ และสิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์. (2559). การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด. วารสารราชพฤกษ์, 14 (3), 95-99.

รังษิมา สุริยารังสรรค์. (2555). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศรีวรรณ ศรีสวัสดิ์. (2559). ทักษะทางภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.

สถาบันภาษาไทย, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). คู่มือการดำเนินงานอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้ พุทธศักราช 2558. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สุนทร สันธพานนท์ และคณะ. (2554). วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิคพรินต์.

สุนทรรัตน์ สวัสดิ์กุล. (2554). การสร้างชุดการสอนอ่านจับใจความด้วยวิธี SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2557). การอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ความทุกข์ของผู้ปกครองต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการติดเกมออนไลน์ของเด็กในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ PARENTS' DISTRESS TOWARDS CHILDREN'S BEHAVIOR AND EFFECTS OF ONLINE GAMES ADDICTION DURING COVID 19 PANDEMIC IN THE SOUTHERNMOST PROVINCES OF THAILAND

สุรैया นhire และ สุวรรณี หลังบุเต๊ะ

มหาวิทยาลัยฟาฏอนี และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Suraiya Nire and Suwannee Langputhe

Fatoni University and Prince of Songkha University Pattani Campus

Corresponding Author E-mail : Suraiya.2f@gmail.com

(วันที่รับบทความ : มกราคม 31, 2566 ; วันที่แก้ไขบทความ : มีนาคม 1, 2566 ; วันที่ตอบรับบทความ : มีนาคม 8, 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ความทุกข์ของผู้ปกครองต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการติดเกมออนไลน์ของเด็กในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และการให้ความหมายต่อพฤติกรรมของลูกต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการติดเกมออนไลน์ ตลอดจนศึกษาชีวิต ความคิด และความทุกข์ของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการติดเกมออนไลน์ของลูก

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความทุกข์ของผู้ปกครองต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการติดเกมออนไลน์ของเด็กในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หากมองในแง่ของการรับรู้และการให้ความหมายต่อพฤติกรรมของลูกต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการติดเกมออนไลน์ พบว่า ครอบครัวทราบและรับรู้ถึงพฤติกรรม การติดเกมออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เด็กมีพฤติกรรมติดเกมเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับช่วงที่สถานการณ์ปกติ คือ ช่วงที่มีการจัดการเรียนรู้แบบ On-Site สำหรับ พฤติกรรมที่พบ และบ่งชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของการติดเกมออนไลน์ คือ การพูดจาหยาบคาย ตะคอกใส่พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และบางกรณีถึงขั้นพูด “มึง-กู” กับคนในครอบครัว ไม่สนใจการเรียน ไม่รับฟังผู้ใหญ่ เมื่อผู้ปกครองห้ามจะมีอารมณ์รุนแรง ซักสีหน้าไม่พอใจ บางกรณี เริ่มจากเล่น 1 ชม. เพิ่มขึ้น 2 ชม. จากนั้นก็เปลี่ยนไปเล่นเกือบทั้งวัน สิ่งที่เป็นข้อบ่งชี้ถึงปัจจัยที่นำไปสู่การติดเกมออนไลน์ คือ การมีเวลาว่างมากเกินไป การเล่นและอยู่กับโทรศัพท์มากเกินไป อีกทั้งปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกันของคนในครอบครัวน้อยเกินไป ผู้ปกครองขาดวินัยในการใช้โทรศัพท์ของลูก ๆ

2. สำหรับสภาพชีวิต ความคิด ความทุกข์หลักของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองกรณีที่ลูกมีพฤติกรรมติดเกมออนไลน์ ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ที่ผ่านมา สะท้อนความกลัว และห่วงกังวล ที่พบว่า ลูกมีพฤติกรรมชอบนอนดึก ใช้งานไม่ได้และไม่ฟัง กลัวลูกจะซึมเศร้าผิดปกติ ลูกไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจเรียน กลัวลูกจะมีพฤติกรรมที่ไม่ดี คือ แสดงออกไปในทางรุนแรงก้าวร้าวหยาบคาย บางกรณีผู้ปกครอง (แม่) ก็แอบร้องไห้อยู่บ่อยครั้ง เพราะพฤติกรรมบางอย่างของลูก โดยเฉพาะคำพูดของลูก รวมถึงประเด็นสุขภาพของลูก เพราะลูกแทบไม่ได้นอนเลยในบางกรณี ที่สำคัญกลัวว่าท้ายที่สุดลูกจะเรียนไม่จบในรายที่ลูกติดเกมเามา ๆ วิธีการของคนในครอบครัวที่ทำให้ผู้ปกครองมีความผ่อนคลายความทุกข์ คือ ผู้ปกครอง มีการพูดคุยและให้ลูกช่วยทำกิจกรรมด้วยกัน เช่น งานบ้าน ปลูกต้นไม้ ทำอาหารด้วยกัน ทำกิจกรรมในสวน เข้า-เย็น เล่นเกมไปพร้อม ๆ กับลูก การสร้างข้อตกลงร่วมกัน อยู่กับลูกให้มากขึ้น พาไปผ่อนคลาย ไม่เล่นมือถือต่อหน้าลูก เรียกทานข้าวด้วยกัน มอบหมายให้ช่วยทำงานบ้านกับแม่มากขึ้น เป็นต้น

คำสำคัญ : ความทุกข์ของผู้ปกครอง, การติดเกมออนไลน์, สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19, จังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

The research study entitled " Parents' Distress towards Children's Behavior and Effects of Online Games Addiction during Covid 19 Pandemic in the Southernmost Provinces of Thailand" aimed to investigate the perception and meaning of children's behavior towards the behavior and impact of online gaming addiction and to explore the parents' lives, thoughts, and suffering regarding the behavior and impact of their children's online gaming addiction.

The results of the study found that :

1. The findings showed that in terms of perception and meaning of children's behavior towards the behavior and impact of online gaming addiction, families were aware of the behavior of online gaming addiction during the Covid-19 pandemic. Most of them gave the reason that their children's behavior in online gaming addiction had increased compared to when they were learning on-site in a normal situation. The specific behavior that was found and indicated the change in online gaming addiction behavior included the use of foul language, bawling at parents or caregivers, and speaking to family members using impolite language (Gu- Mung) in some cases. They also didn't concentrate on their studies and didn't listening to adults. When they were forbidden from playing the online games, they would show strong emotional reactions and dissatisfaction. In some cases, they started playing for 1 hour, then increased to 2 hours, and eventually almost all day. Factors contributing to online gaming addiction were having too much free time, spending too much time on the phone, and having too few shared activities among the family members. Parents' lack of discipline in their children's phone use could also contribute to the children's addiction to online gaming.

2. The life situations, thoughts and suffering of the parents or guardians whose children had the behavior of online gaming addiction during the Covid-19 pandemic reflected fear and worry. The worry was that the children were likely to sleep late and disobedient. They also feared that the children would be abnormally depressed, not be attentive in their studies, and had bad behavior such as expressing aggression, impoliteness, and violence. In some cases, the guardians (mothers) secretly cried often owing to some of their children's behavior, particularly their words, including the issue of their health. This was because they almost did not sleep. The big worry for them was that in the end their children would not complete school since they were heavily addicted to the games. The solutions the family members used to help the guardians to relax and relieve their stress were to have conversations and have the children do activities together such as doing the chores, planting, cooking together, doing activities in the garden in the morning and evening, playing games with them, making an agreement together, spending more time with them, going to relax, not playing the phone in front of them, eating together, and assigning them more household chores to do with their mothers.

Keywords : Parents' Distress, Behavior and Effects of Online Games Addiction, Covid 19 Pandemic, The Southernmost Provinces of Thailand

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลให้ผู้คนได้รับผลกระทบอย่างมากมายไม่เพียงแต่เรื่องสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม แต่ยังส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน โดยเฉพาะในเรื่องของคุณภาพที่มีความกังวลในหลากหลายมิติ ทั้งในเรื่องของกิจวัตรประจำวัน การทำงาน การเรียนการสอน รวมถึงความตึงเครียดในเรื่องสุขภาพ ยิ่งในกลุ่มที่อยู่ในระบบการศึกษาหรือโรงเรียน ถือเป็นสถานที่อันดับแรก ๆ ที่

ได้รับผลกระทบจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ปิดเรียนด้วยเหตุผลพิเศษนี้ ส่งผลให้ครูอาจารย์ต้องปรับเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอน นักเรียนก็ต้องปรับวิธีการเรียนอย่างกะทันหันให้เป็นไปในรูปแบบใหม่ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยแนวทางการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) นั้น ได้มีการใช้ระบบเทคโนโลยีเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวก กล่าวคือ “การจัดการเรียนการสอนด้วยระบบออนไลน์” ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำมาใช้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) เพราะจะช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ แม้จะเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาที่ช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ต่อไปได้โดยไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนาก็ตาม แต่การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ก็ถูกตั้งคำถามถึงประสิทธิภาพและความพร้อมของระบบการศึกษาไทยในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการดังกล่าว โดยเฉพาะในกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งรวมถึงการจัดการการศึกษามัธยมศึกษา (คณะกรรมการการศึกษา ภูมิสถา, 2563)

สำหรับการใช้เวลาว่างและวิธีการแสวงหาความสุขของเยาวชนนั้น มีข้อมูลจากการสำรวจของดีทีบี ตะวันออกไกล (Far East DDB) สำรวจในเยาวชน 200 คน ที่มีอายุระหว่าง 12 และ 16 ปี ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง พบว่า 22 เปอร์เซ็นต์ ใช้เวลาว่างในการสนทนาทางอินเทอร์เน็ต (Chatting) หรือส่งข้อความทางโทรศัพท์ (SMS messages) โดย 52 เปอร์เซ็นต์ของเด็กกลุ่มนี้เห็นว่า โทรศัพท์มือถือเป็นสิ่งจำเป็นในการติดต่อกับเพื่อนหรือคนรัก 19 เปอร์เซ็นต์ เห็นว่าโทรศัพท์เป็นการย่ำแย่โลกให้เล็กลง 23 เปอร์เซ็นต์ เห็นว่า เป็นเหมือนเพื่อนหรือคนรักคนหนึ่งและไม่สามารถขาดโทรศัพท์มือถือได้ 14 เปอร์เซ็นต์ใช้เวลาว่างในการเล่นเกมนานเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของบริษัทยูเอ เชินโก ประเทศไทย (2546 : 17) พบว่า พฤติกรรมของเยาวชน (อายุ 10-14 ปี) ชอบเล่นเกมออนไลน์ โดยเฉพาะเกมที่สามารถกำหนดบทบาทตัวเองได้ สามารถทำอะไรก็ได้ในโลกจริงทำไม่ได้ เพราะเทคโนโลยีทำให้เด็กเข้าถึงทุกอย่างและมีทุกบทบาทให้เลือกมากมาย โดยที่ตัวเองก็เรียนรู้และยอมรับเงื่อนไขของบทบาทนั้น

เมื่อพิจารณาสภาพวิถีชีวิตทางการศึกษาของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ออมวิรัช นาคกรธรพ (2543) ได้นำเสนอสภาพการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ว่า สถานการณ์เด็กและเยาวชนในหลาย ๆ มิติได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาเด็กและเยาวชนที่เพิ่มมากขึ้นในกระแสสังคมปัจจุบัน ทั้งยาเสพติด การพนัน สื่อลามก การทะเลาะวิวาท อันเป็นสิ่งที่สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการพัฒนาระบบดูแลผู้เรียนที่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ที่ไหลบ่าเข้ามาพร้อมกับความเจริญทางวัตถุและกระแสโลกาภิวัตน์ และแพร่กระจายไปอย่างทั่วถึงไม่เว้นแม้ดินแดนที่มีหลักศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตของผู้คนอย่างเช่น สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้มีเด็กเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ถึงหลักศาสนาที่แท้จริงอันจะเป็นเกราะป้องกันให้พ้นจากอบายมุขเหล่านี้ได้ จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนและการจัดการศึกษาในภาพรวมที่จะต้องดำเนินการจัดระบบการดูแลและพัฒนาให้นักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและเท่าทันต่อความเสี่ยงที่เด็กต้องเผชิญอยู่

จากงานศึกษาโครงการศึกษาเชิงปฏิบัติการเรื่องเกม ร้านเกม การเล่นเกม และแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการดูแลเด็กและเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (2554 : ออนไลน์) ช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนในพื้นที่จะได้รับความสนใจจากสังคม แต่ก็เกิดขึ้นเฉพาะในบางวาระเท่านั้น โดยปัญหาการเล่นเกมนักเรียนและเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นประเด็นหนึ่งที่หลายหน่วยงานอาจะยังไม่ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้น หากมีการศึกษาลงลึกไปในระดับครอบครัว และโรงเรียนแล้ว จะพบว่า การติดเกมของเด็กและเยาวชนกลายเป็นประเด็นหนักใจของผู้ปกครอง คุณครู และอาจารย์ที่ต้องเผชิญกับปัญหาดังกล่าวโดยตรง การติดเกมของเด็กและเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น อาจมองว่าเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาของเด็กและเยาวชนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่การติดเกมกลับเป็นสิ่งที่ซ่อนเร้นให้เห็นถึงความบกพร่องของหน่วยงานสังคมหลายส่วน ตั้งแต่ครอบครัว ตัวเด็ก เยาวชน โรงเรียน ผู้ประกอบการร้านเกมและอินเทอร์เน็ต หน่วยงานรัฐที่กำกับดูแล กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการติดเกมจึงไม่ได้เป็นปัญหาของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่จะแก้ปัญหาโดยลำพัง แต่ต้องร่วมมือกัน ซึ่งแน่นอนว่า ครอบครัวจะเป็นพื้นฐานสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ขณะที่ภาคส่วนอื่น ๆ ต้องร่วมกันขจัดปัจจัยส่งเสริมที่ชักนำเด็กและเยาวชนไปสู่การติดเกม สถานการณ์เด็กติดเกม

ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ปัญหาเด็กติดเกมมีแนวโน้มทวีความรุนแรง กลายเป็นปัญหาใหญ่ในระดับนานาชาติ กำลังถูกละเลยจากเด็กในเมืองกระจายไปสู่เด็กในทุกชุมชน และจากผลสำรวจของสถาบันเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต พบว่า ในปัจจุบัน พ.ศ. 2566 มีเด็กติดเกมมากถึง 2.5 ล้านคน จากจำนวนเด็ก 18 ล้านคนในประเทศไทย ซึ่งเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 14.4 เมื่อเทียบกับ พ.ศ. 2555 ถือได้ว่าในปัญหาเด็กติดเกมอยู่ในขั้นวิกฤต และเมื่อจำแนกเป็นภูมิภาค พบว่า ภาคใต้ มีอัตราการติดเกมที่สูงสุด คือร้อยละ 18.3 รองลงมา คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคกลาง โดยมี อัตราการติดเกมคิดเป็น ร้อยละ 14.3, 9.8 และ 9.1 ตามลำดับ (Healthy Gamer, 2556 : ออนไลน์)

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญที่ควรจะต้องศึกษาความทุกข์ของผู้ปกครองต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการติดเกมออนไลน์ของเด็กในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะภาคใต้มีอัตราการติดเกมที่สูงสุด โดยมุ่งไปที่ผู้ปกครองต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการติดเกมออนไลน์ของลูก หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) เพื่อให้ครอบครัวหน่วยงานและสังคม ได้รับทราบถึงสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขการติดเกมออนไลน์ ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการสะท้อนปัญหาและเป็นข้อมูลในการแก้ไข และวางนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการติดเกมออนไลน์ในสังคมไทยและพื้นที่อื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้และการให้ความหมายต่อพฤติกรรมของลูกต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการติดเกมออนไลน์
2. เพื่อศึกษาชีวิต ความคิด และความทุกข์ของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการติดเกมออนไลน์ของลูก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ปกครองที่มีลูกติดเกมออนไลน์ในช่วงการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) รวมทั้งทั้งหมด จำนวน 50 คน โดยแบ่งเป็นจังหวัดละ 10 คน โดยในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จนกว่าจะได้ข้อมูลที่อิ่มตัว (Data Saturation) โดยไม่พบข้อสงสัยหรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น (องอาจ นัยพัฒน์, 2548 : 233) และผู้แวดล้อมในสังคม ประกอบด้วย ครู จำนวน 10 คน และนักเรียนจำนวน 20 คน ที่ทราบถึงพฤติกรรมติดเกมออนไลน์ของเพื่อน เพื่อสอบถามข้อมูลปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล โดยไม่ละเลยความจำเป็นของกลุ่มตัวอย่างที่จะได้มาซึ่งข้อมูลในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ/แบบเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างในประเด็นความทุกข์ทางสังคม (Social Suffering) ของผู้เป็นผู้ปกครองต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการเสพติดเกมออนไลน์ของลูกกับแนวโน้มการจัดการการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาจะใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ติดต่อประสานงานกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ กระบวนการ และนัดวันเวลาตามทีกลุ่มตัวอย่างสะดวก
- 2) เตรียมความพร้อมทีมผู้ช่วยเก็บข้อมูล โดยการอบรมชี้แจงวัตถุประสงค์ แนวทางเก็บข้อมูล และการทำความเข้าใจต่อคำถามต่าง ๆ ในแบบสัมภาษณ์

3) ไปพบกลุ่มตัวอย่าง ตามวันเวลาที่ได้นัดหมาย ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ ด้วยการตีความและนำมาเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมกับเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะดำเนินการพร้อมไปกับการเก็บรวบรวมแต่ละครั้งและหลังการเก็บข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว โดยจะนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และสรุปพร้อมเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนา โดยมีกรอบในการวิเคราะห์พอสังเขปดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยง ความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ได้ลึกซึ้งเมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็จะเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ในประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

3. การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นแรกผู้วิจัยได้ตรวจสอบว่าได้ข้อมูล เพียงพอแล้ว หรือยัง ข้อมูลนั้นได้ตอบปัญหาของการวิจัยแล้วหรือไม่ หากผู้วิจัยพบว่าข้อมูลที่ไม่ตรงกัน ผู้วิจัยจะตรวจสอบว่าข้อมูลที่แท้จริงเป็นอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกวิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้ กันมากในการวิจัยเชิงคุณภาพคือการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

ผลการวิจัย

1. จากการวิจัย เรื่อง ความทุกข์ของผู้ปกครองต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการติดเกมออนไลน์ของเด็กในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หากมองในแง่ของการรับรู้และการให้ความหมายต่อพฤติกรรมของลูกต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการเสพติดเกมออนไลน์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยพบว่า ครอบครัวทราบและรับรู้ถึงพฤติกรรมติดเกมออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เด็กมีพฤติกรรมติดเกมเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับช่วงที่สถานการณ์ปกติ คือ ช่วงที่มีการจัดการเรียนรู้แบบ On-Site เด็กใช้เวลาอยู่กับการเล่นโทรศัพท์มากขึ้น ซึ่งทำให้เด็กที่เล่นเกมอยู่แล้วใช้เวลาในการเล่นเกมนานขึ้น ส่วนเด็กที่ไม่เคยเล่นเกมก็มีโอกาสที่จะติดเกมออนไลน์ไปด้วย จากเดิมที่เล่นหรือดูแต่ยูทูบ (Youtube) เปลี่ยนมาเล่นเกมแทน ซึ่งในยูทูบ (Youtube) ก็มีวิดีโอที่แนะนำเนื้อหาของเกมออนไลน์ ที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและชักชวนให้เด็กที่ไม่เคยเล่นเกมเป็นเด็กที่ติดเกมได้ เหตุผลดังที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่า เด็กใช้เวลาอยู่กับสื่อออนไลน์มากเกินไปในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19

2. ข้อค้นพบจากงานวิจัย ชี้ให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความคิด ความทุกข์หลักของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองกรณีที่ลูกมีพฤติกรรมติดเกมออนไลน์ ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ที่ผ่านมา สะท้อนความกลัว และห่วงกังวล ที่พบว่า ลูกมีพฤติกรรมชอบนอนดึก ใช้งานไม่ได้และไม่ฟัง กลัวลูกจะซึมเศร้าผิดปกติ ลูกไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจเรียน กลัวลูกจะมีพฤติกรรมที่ไม่ดี คือ แสดงออกไปในทางรุนแรงก้าวร้าวหยาบคาย กลัว ไม่มีเงินมากพอที่จะให้ลูก อีกทั้งมองว่าสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย กลัวการเรียนจะเสียไป เพราะปกติลูกตั้งใจเรียนมากกว่านี้ ลูกจะไม่สนใจสิ่งอื่นที่อยู่รอบตัว นอกจากเกมอย่างเดียว ห่วงกังวลเรื่องพฤติกรรมและอารมณ์ของลูก เกรงว่าลูกจะพักผ่อนไม่เพียงพอ สมาธิสั้น นอนดึก ไม่ยอมเชื่อฟัง ไม่ยอมปฏิบัติตาม บ่อยครั้งลูกจะตะคอกใส่ หรือร้องตะโกนออกมา จนน่าตกใจ และน่าเป็นห่วงมาก ในความรู้สึกผู้ปกครอง กลัวลูกพักผ่อนน้อย เพราะกลางคืนแทบไม่ได้นอน ในบางกรณีลูกเจ็บมากเกินไป ไม่พูด ไม่จาจากปกติเป็นคนมักจะมาถาม มาพูดคุยเวลาสงสัยสิ่งใดเมื่ออยู่กับครอบครัว

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประเด็นที่ 1 การรับรู้และการให้ความหมายต่อพฤติกรรมของลูกต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการติดเกมออนไลน์

หากมองในแง่ของการรับรู้และการให้ความหมายต่อพฤติกรรมของลูกต่อพฤติกรรมและผลกระทบของการติตเกมออนไลน์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัย พบว่า ครอบครัวทราบและรับรู้ถึงพฤติกรรมการติตเกมออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เด็กมีพฤติกรรมการติตเกมเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงที่สถานการณ์ปกติ

สำหรับพฤติกรรมที่พบและบ่งชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของการติตเกมออนไลน์ คือ การพูดจาหยาบคาย ตะคอกใส่พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และบางกรณีถึงขั้นพูด “มึง-กู” กับคนในครอบครัว และข้อสังเกต สำคัญของผู้ปกครองต่อพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของลูกในการติตเกมออนไลน์ คือ เมื่อเรียกหรือใช้งานสิ่งใดจะผลัดการทำงานหรือเสียงเรียกอยู่บ่อย ๆ ไม่สนใจการเรียน ไม่รับฟังผู้ใหญ่ บางกรณีไม่ชอบเล่นกับเพื่อน อยู่แต่กับเกม ไม่พูดคุยกับคนในบ้าน อยู่แต่ในห้องนอน ขาดความรับผิดชอบในงานตัวเอง และงานบ้านที่เคยปฏิบัติ อารมณ์แปรปรวน นอนดึก ตื่นสาย หมกหมุ่นอยู่กับโทรศัพท์ตลอดเวลา เมื่อผู้ปกครองห้ามจะมีอารมณ์รุนแรง ชักสีหน้าไม่พอใจ บางกรณี เริ่มจากเล่น 1 ชม. เพิ่มขึ้น 2 ชม. จากนั้นก็เปลี่ยนไปเล่นเกือบทั้งวัน สอดคล้องกับลักษณะของพฤติกรรมติตเกมของเด็ก (ชาญวิทย์ พรนภดล และเอษรา สุพันธุ์ธจิต, 2558; นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช, 2565 : ออนไลน์; ไทยพีบีเอส, 2562 : ออนไลน์; Ratini, M. 2021; Elsayed, W., 2021) ที่ชี้ให้เห็นว่า เด็กมีความรู้สึกเพลิดเพลินใจในเวลาที่ได้เล่นเกม มีความพึงพอใจเมื่อได้รับชัยชนะในการเล่น และต้องการเอาชนะเพิ่มอีกจึงจะรู้สึกพึงพอใจเท่าเดิม 2) มักใช้เวลาจนกว่าจะบรรลุปเป้าหมายที่ต้องการ เมื่อบรรลุปเป้าหมายแล้วก็จะมีความต้องการเล่นเกมในระดับที่สูงขึ้นไปอีก ไม่สามารถควบคุมตนเองให้เล่นในเวลาในการเล่นที่กำหนด จึงทำให้ใช้เวลาในการเล่นนานติดต่อกันหลาย ๆ ชั่วโมงหรือเล่นนานขึ้นเรื่อย ๆ 3) เด็กและวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติตเกมจะต่อต้านหรือรู้สึกหงุดหงิดและกระวนกระวายเมื่อถูกบังคับหรือขัดขวางการเล่น 4) การติตเกมมีผลกระทบต่อ การเรียน การทำงาน และหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น ไม่สนใจการเรียน ไม่สนใจงาน หนีเรียนหรือแอบหนีออกไปจากบ้านเพื่อเล่นเกม ผลการเรียนลดลงอย่างมาก ละเลยการเข้าสังคมหรือทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว สูญเสียความสนใจในงานอดิเรกที่เคยทำหรือนันทนาการอื่น ๆ 5) เด็กติตเกมบางคนอาจมีปัญหาพฤติกรรมอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น โกหก ลักขโมย (เพื่อนำเงินไปเล่นเกม) ต้อ ต่อต้าน เก็บตัว เป็นต้น เล่นเกมมากต่อเนื่องตลอดเวลา (Craving) แม้ทราบว่า มีผลกระทบต่อตนเองอย่างมาก 6) หลอกพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้บำบัดรักษาเกี่ยวกับการเล่นเกม (นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช, 2565 : ออนไลน์) ใช้เกมเพื่อบรรเทาอารมณ์และความรู้สึกที่ไม่ดี (Ratini, M., 2021) หรือมีความต้องการเล่นเกมมากขึ้นในเวลาที่ยรู้สึกเครียด และเล่นเกมเพื่อหลบหลีกการเผชิญปัญหา ยอมอดอาหารเพื่อที่จะได้เล่นเกมอย่างต่อเนื่อง จนมีผลกระทบต่อสุขภาพ (สุภาวดี เจริญวานิช, 2557 : 872-873) และเบื่ออาหาร น้ำหนักลด Elsayed, W. (2021) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ลักษณะของพฤติกรรมติตเกมออนไลน์จะมีการเล่นเกมเป็นเวลายาวนานติดต่อกันหลายชั่วโมงและเล่นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนไม่สามารถควบคุมเวลาในการเล่นได้ มีการนั่งถึงเกมอยู่ตลอดเวลา หมกหมุ่นอยู่กับเกมที่เล่นเป็นอย่างมากจนเลิกสนใจในกิจกรรมอื่น รวมทั้งหน้าที่ต่าง ๆ ที่เคยรับผิดชอบ ไม่สามารถเลิกเล่นได้ ถ้ามีการขัดจังหวะในการเล่นหรือให้หยุดเล่นเกมอาจมีอาการโกรธ โมโห ฉุนเฉียว ก้าวร้าวและวิตกกังวล

2. ประเด็นที่ 2 ชีวิต ความคิด และความทุกข์ของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมและผลกระทบ ของการติตเกมออนไลน์ของลูก

ข้อค้นพบจากงานวิจัยชี้ให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความคิด ความทุกข์หลักของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองกรณีที่มีลูกมีพฤติกรรมติตเกมออนไลน์ ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ที่ผ่านมา สะท้อนความกลัว และห่วงกังวลที่พบว่า ลูกมีพฤติกรรมชอบนอนดึก ใช้งานไม่ได้และไม่ฟัง กลัวลูกจะซึมเศร้าผิดปกติ ลูกไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจเรียน กลัวลูกจะมีพฤติกรรมที่ไม่ดี คือ แสดงออกไปในทางรุนแรงก้าวร้าวหยาบคาย กลัว ไม่มีเงินมากพอที่จะให้ลูก อีกทั้งมองว่าสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย กลัวการเรียนจะเสียไป เพราะปกติลูกตั้งใจเรียนมากกว่านี้ ลูกจะไม่สนใจสิ่งอื่นที่อยู่รอบตัว นอกจากเกมอย่างเดียว ห่วงกังวลเรื่องพฤติกรรมและอารมณ์ของลูก เกรงว่าลูกจะพักผ่อนไม่เพียงพอ สมาธิสั้น นอนดึก ไม่ยอมเชื่อฟัง ไม่ยอมปฏิบัติตาม บ่อยครั้งลูกจะตะคอกใส่ หรือร้องตะโกนออกมา จนน่าตกใจ และน่าเป็นห่วงมาก ในความรู้สึกผู้ปกครอง กลัวลูกพักผ่อนน้อย เพราะกลางคืนแทบไม่ได้นอน ในบางกรณีลูกเจ็บมากเกินไป ไม่พูด ไม่จา จากปกติเป็นคนมักจะมาถาม มาพูดคุยเวลาสงสัยสิ่งใดเมื่ออยู่กับครอบครัว ผลการวิจัยที่กล่าวมา สอดคล้องกับ คลาสเซลล์ (Cassell, 1999) ที่ได้ให้นิยามความทุกข์ว่าเป็นสภาวะเฉพาะของความทุกข์ยากที่เกี่ยวข้องกับความสมบูรณ์ของบุคคลที่ถูกคุกคามหรือหยุดชะงัก ซึ่งความทุกข์ยังคงมีอยู่จนกว่าการคุกคามจะหายไปหรือความสมบูรณ์นั้นกลับคืนมา อีกทั้งยังสอดคล้องกับแชปแมนและเกวิน (Chapman & Gavin, 1999) ที่ได้กล่าวถึงความทุกข์ว่า ลูก

กำหนดให้เป็นสถานะทางอารมณ์และการรับรู้ในเชิงลบที่ซับซ้อน และถือเป็นการคุกคามความสมบูรณ์ในตัวเอง ความรู้สึกไร้อำนาจเมื่อต้องเผชิญกับภัยคุกคามดังกล่าว รวมถึงความเหนื่อยล้าในการรับมือกับจิตสังคมและวิถีการส่วนบุคคล เช่นเดียวกับคลาสเซลและริช (Cassell & Rich, 2010) ซึ่งได้ระบุว่าความทุกข์ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแต่ละคนและความหมายของภัยคุกคามที่มีต่อบุคลิกภาพของคน ๆ นั้น ซึ่งรวมถึงร่างกาย อัตลักษณ์ ประสบการณ์ชีวิตในแต่ละช่วงของกิจกรรม และความสัมพันธ์ของแต่ละคน เพราะความทุกข์เป็นผลมาจากความไม่สมดุลระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับภัยคุกคามและกระบวนการกำกับดูแล ซึ่งรวมถึงการรับมือกับวิธีการ และการตอบสนองทางกายภาพหรือทางชีวภาพ จิตวิทยา สังคม และจิตวิญญาณ (Krikorian and Limonero, 2012)

อย่างไรก็ตามในอีกมุมมองหนึ่งมองว่า ความทุกข์เป็นความเจ็บปวดทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ (Ponte P.R., 1992) หรือความตึงเครียดทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม หรือจิตวิญญาณ (Wright L.M., 2005) และความทุกข์เป็นผลของความเครียดหรืออารมณ์ทางด้านลบ รวมถึงปัญหาส่วนบุคคล สังคม ความทุกข์เกิดจากการรับรู้เหตุการณ์ที่คุกคามชีวิต รับรู้ถึงการไม่มีความสามารถในการเผชิญกับภาวะคุกคาม และเกิดความอ่อนล้าในการเผชิญกับเหตุการณ์นั้น ความทุกข์มีความเป็นอัตนัยและมีหลายมิติทั้งความทุกข์ทรมานทางกาย อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ (Krikorian A, Limonero JT, Mate J., 2012) ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล เนื่องจากความทุกข์เป็นประสบการณ์ของบุคคลที่ตอบสนองอารมณ์ในเชิงลบ ทำให้บุคคลรู้สึกถึงความเจ็บปวดทั้งทางกาย อารมณ์ หรือจิตวิญญาณ (Wright L.M., 2005) สอดคล้องกับความหมายที่ว่า ความทุกข์คือ ความปวดร้าวทางร่างกาย อารมณ์ หรือจิตวิญญาณ ความเจ็บปวด หรือความทุกข์ใจ (Wright L.M., 2017) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับนิยามของมอร์เซ (Morse, 2001) ที่มองว่าความทุกข์ หมายถึง การตอบสนองทางอารมณ์ต่อการสูญเสีย ความทุกข์ทางอารมณ์เป็นสภาวะที่เจ็บปวดสุดขีดที่ปลดปล่อยอารมณ์ออกมา โดยมองว่า ความทุกข์ประกอบด้วยพฤติกรรมหลัก 2 สถานะ คือ 1) การอดกลั้น คือ อารมณ์ถูกระงับ ซึ่งจะแสดงเป็นสภาวะที่ไม่มีอารมณ์ และ 2) ความทุกข์ทรมานทางอารมณ์ คือ สภาวะแห่งความทุกข์ที่เห็นได้ชัดเจนของอารมณ์ที่ปลดปล่อยออกมา

ข้อค้นพบจากงานวิจัยอีกประการที่ชี้ให้เห็นถึงความคิด ความทุกข์หลักของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองกรณีที่ลูกมีพฤติกรรมการติดเกมออนไลน์ ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นสิ่งที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีความห่วงกังวลเป็นพิเศษต่อปัญหาการติดเกมออนไลน์ของลูก คือ เรื่องไม่มีเวลาในการอ่านหนังสือหรือทบทวนบทเรียนของลูก กลัวติดอย่างอื่นมากกว่าเกม รวมถึงการเข้าสังคม ที่จะส่งผลต่อในด้านพัฒนาการด้านสมองของเด็ก ความรุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการติดเกม ส่งผลให้ลูกจะมีพฤติกรรมที่ไม่ดี คือ แสดงออกไปในทางรุนแรง ก้าวร้าว หยาบคายมากขึ้นเรื่อย รวมทั้งสภาพคล่องของเงิน รวมถึงอนาคตที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ บางกรณีผู้ปกครอง(แม่) ก็แอบร้องไห้อยู่บ่อยครั้ง เพราะพฤติกรรมบางอย่างของลูก โดยเฉพาะคำพูดของลูก รวมถึงประเด็นสุขภาพของลูก เพราะลูกแทบไม่ได้นอนเลยในบางกรณี ที่สำคัญกังวลว่าท้ายที่สุดลูกจะเรียนไม่จบในรายที่ลูกติดเกมเอามาก ๆ

เมื่อมองถึงปัจจัยที่ทำให้ผู้ปกครองมีความทุกข์ต่อการติดเกมออนไลน์ของลูก ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ที่ผ่านมา พบว่าปัจจัยหลักที่ผู้ปกครองส่อสะท้อน คือ การไม่มีเวลาให้ให้แก่ลูก เพราะผู้ปกครองมีหน้าที่การทำงานที่ต่างกัน เพราะหากจะให้หยุดงานเพื่อครอบครัวแล้วมันยากในเรื่องของปัจจัยยังชีพที่ต้องดำเนินชีวิตและอีกประเด็นคือ ผู้ปกครองตามลูกไม่ทันในพฤติกรรมของเด็กรุ่นใหม่ ข้อค้นพบดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีข้อจำกัดในการดูแลพฤติกรรมของลูกต่อการติดเกมออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ที่ผ่านมา สอดคล้องกับ Raviwan Khamngoen (2018) ที่ได้แบ่งความทุกข์ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ความทุกข์ทางกาย หมายถึง ความไม่สบายทางร่างกายอันเป็นผลจากการทำงานของอวัยวะและระบบต่าง ๆ ของร่างกาย ส่งผลต่อพฤติกรรมของพ่อแม่ที่เปลี่ยนไปหรือทำงานได้ไม่เต็มที่ เช่น นอนหลับยาก เบื่ออาหาร หรือไม่มีเรี่ยวแรง

2. ความทุกข์ทางจิตใจ หมายถึง ปฏิกริยาทางลบของจิตใจ ความรู้สึก ประสาทสัมผัส การรับรู้ และการปรุงแต่งทางจิต จิตใจจะรู้สึกดี รู้สึกไม่ดี หรือเป็นกลางขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้ประสบเหตุ พ่อแม่ที่มีปัญหาในการจัดการกับความทุกข์ทางจิตใจอาจประสบปัญหา เช่น กลัว วิตกกังวล หงุดหงิดง่าย หดหู่ สิ้นหวัง โกรธ เศร้า และการปฏิเสธ

3. ความทุกข์ที่มีอยู่ หมายถึงความรู้สึกที่อยู่ลึกลงไปข้างในหรือวิธีการของมนุษย์ในการแสวงหาและแสดง ความหมายและจุดประสงค์ผ่านประสบการณ์ส่วนบุคคลที่เชื่อมโยงกับช่วงเวลา ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าขาดความหมายและจุดมุ่งหมายของชีวิต มีปัญหาเกี่ยวกับความรู้สึกสงบของจิตใจ ความล้มเหลวในชีวิต และเหตุผลในการมีชีวิตอยู่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เกมออนไลน์เป็นเพียงแค่หนึ่งปัญหาเท่านั้น ยังมีสื่อออนไลน์ไม่ว่าจะเป็น Facebook, Youtube, Tiktok หรือ twitter ที่มีเนื้อหาสื่อไปในทางความรุนแรง หยาดคาย และอนาจารเยอะมากในโลกปัจจุบัน และเป็นส่วนหนึ่งของการติดโลกออนไลน์ที่มีใช้เฉพาะเกมมากขึ้น ดังนั้น วิธีการแก้ไขปัญหามุ่งต้น คือ การเปิดโรงเรียนให้เร็วที่สุด โดยสถาบันการศึกษาควรให้ความรู้ถึงประโยชน์และโทษของโลกออนไลน์ต่างๆที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพราะปัญหาทุกปัญหาแก้ไขได้หากรู้สาเหตุของปัญหาแล้วคิดป้องกันแต่เนิ่น ๆ รวมทั้งสถาบันครอบครัวจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการครอบครัวของตนเอง โดยจะมอบให้สถาบันการศึกษา หรือสังคมช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพียงอย่างเดียวไม่ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับสถาบันครอบครัวในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการครอบครัวในประเด็นปัญหาเด็กติดเกมออนไลน์
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับสถาบันการศึกษากับกลไกการป้องกันปัญหาเด็กติดเกมออนไลน์ และการส่งเสริมการตระหนักรู้ถึงโทษและอันตรายจากการติดเกมออนไลน์ในเยาวชน
3. ควรวิจัยเกี่ยวกับระบบสาธารณสุขที่จะส่งต่อระหว่างครอบครัว โรงเรียน ผู้กระบวนกรสาธารณสุข อย่างไรก็ตามปัญหาเด็กติดเกมที่เข้าขั้นรุนแรงในการช่วยกันดูแลเยาวชนกลุ่มนี้

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา. (2563). ข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษาเอกชน ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ชาญวิทย์ พรนภดล และเอชรา วสุพันธ์ธจิต. (2558). จิตเวช ศิริราช DSM-5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไทยพีบีเอส. (2562). สัญญาณเตือน "เด็กติดเกม" เน้นรักษาก่อนสาย. [Online]. Available : <https://www.thaipbs.or.th/news/content/285367>. [2022, November 20].
- นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช. เด็กติดเกม. [Online]. Available : <https://www.princsuvarnabhum.com/content-เด็กติดเกม/>. [2022, November 23].
- บริษัทซูโอ เซ็นโก (ประเทศไทย) จำกัด. (2546, กันยายน 2). วัยทวินส์” เด็กไทยพันธุ์ใหม่ เสพติดแบรนด์-กินจิ้งจูด-สังคมบนเน็ต. มติชน, 17.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. (2554). โครงการศึกษาเชิงปฏิบัติการเรื่องเกม ร้านเกม การเล่นเกม และแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการดูแลเด็กและเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. [Online]. Available : <https://deepsouthwatch.org/th/node/1652>. [2023, February 15].
- สุภาวดี เจริญวานิช. (2557). พฤติกรรมการติดเกม : ผลกระทบและการป้องกัน. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 22 (6) ฉบับพิเศษ, 871-879.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2548). วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : หจก. สามลดา.
- อมรวิทย์ นาคกรทรรพ. (2543). รายงานการวิจัยการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) ประสบการณ์ของนานาชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- Cassell, E. J. (1999). Diagnosis suffering : A perspective. *Annals of Internal Medicine*, 131, 531-534.
- Cassell, E. J., & Rich, B.A. (2010). Intractable end-of-life suffering and the ethics of palliative sedation. *Pain Medicine*, 11 (3), 435-438.
- Chapman, C. R., & Gavin, J. (1999). Suffering : The contributions of persistent pain. *Lancet*, 353 (917), 2233-2237.
- Elsayed, W. (2021). Covid-19 pandemic and its impact on increasing the risks of children's

- Addiction to electronic games from a social work perspective. **Heliyon**, 7, 1-16.
- Healthy Gamer. (2556). **บทวิเคราะห์ งานวิจัยสถานการณ์ เด็กติดเกม**. [Online]. Available : https://www.healthygamer.net/manage/uploads/bthwiekhraahsthaankaaredktidekm_2556.pdf. [2023, February 20].
- Krikorian A., Limonero JT, Mate J. (2012). Suffering and distress at the end of life. **Psychology-Oncology**, 21, 799-808.
- Morse, J. M. (2001). The praxis theory of suffering. In J.B. Butts, & K.L. Rich (Eds.), **Philosophies and theories for advance nursing practice**. (p.569-602). London : Jones & Bartlett Learning, LLC.
- Ponte P. R. (1992). Distress in cancer patients and primary nurses' empathy skills. **Cancer Nursing**, 15 (4), 289-92.
- Rawiwan Khamngoen. (2018). **A causal model of suffering in parents of children with cancer**. Philosophy of Doctor Dissertation in Nursing Science, Burapha University.
- Ratini, M. (2021). **Is Video Game Addiction Real?**. [Online]. Available : <https://www.webmd.com/mental-health/addiction/video-game-addic>. [2022, November 20].
- Wright L. M. (2005). **Spirituality, Suffering, and Illness : Ideal for Healing**. Philadelphia : F.A. Davis Company.
- Wright, L. M. (2017). **Suffering and spirituality : the part of illness healing**. Calgary : 4th floor press.

การพัฒนาผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูง
เชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณาวาส
THE DEVELOPMENT OF LEARNING OUTCOMES OF CHINESE ON
VOCABULARY ABOUT ANIMALS BY USING GPAS 5 STEPS FOR FIFTH GRADE
STUDENTS OF WATPURANAWAS SCHOOL

วิมล วิริยาเสถียร, กัญณภัทร หุ่นสุวรรณ และ วีระ วงศ์สรณ์

นักศึกษาศาสาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี และ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Vimon Viriyasathien, Kannapat Hunsuwan and Weera Wongsan

Student of Curriculum and Instruction, Bangkokthonburi University, Bangkokthonburi University and Bangkokthonburi University

Corresponding Author E-mail : Vimon_cat@hotmail.com

(วันที่รับบทความ : มีนาคม 5, 2566 ; วันที่แก้ไขบทความ : มีนาคม 16, 2566 ; วันที่ตอบรับบทความ : มีนาคม 16, 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 (2) ศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) และ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณาวาสที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ประชากร ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวัดปุณณาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 235 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/6 ที่เรียนรายวิชาภาษาจีน รหัสวิชา จ15201 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้วิจัยประกอบด้วย (1) ชุดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ (2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) (3) แบบทดสอบผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ มีความเชื่อมั่น 0.92 และ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) มีความเชื่อมั่น 0.77 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความก้าวหน้า (Normalized Gain)

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณาวาส มีผลการเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 71.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณาวาสมีค่าความก้าวหน้าเท่ากับ 0.51 อยู่ในระดับปานกลาง และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.67)

คำสำคัญ : การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน, กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ, ความก้าวหน้าทางการเรียน, โรงเรียนวัดปุณณาวาส

Abstract

The objectives of this research were: (1) to develop learning outcomes of Chinese on vocabulary about animals by using GPAS 5 Steps with the criterion at 70%; (2) to determine learning enhancement of Chinese on vocabulary about animals by using GPAS 5 Steps; and (3) to determine students' satisfaction toward learning by using GPAS 5 Steps for fifth grade students of Watpuranawas School. Research methodology was quasi-experimental research. The population, totaling 235 were Students of fifth grade students in the second semester of the academic year 2022 at Watpuranawas

School, Thawi Watthana District at Bangkok. Samples, totaling 39, obtained via simple random sampling method. The instruments used for data collection were: (1) content of Chinese vocabulary about animals; (2) lesson Plan; (3) The learning outcome test had a confidence level of 0.92; and (4) questionnaire of students' satisfaction had a confidence level of 0.77. Statistic used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and class normalized gain.

Major findings :

Learning outcomes of Chinese on vocabulary about animals by using GPAS 5 Steps for fifth grade students of Watpuranawas School was 71.11% which met the criterion at 70%; learning enhancement of Chinese on vocabulary about animals by using GPAS 5 Steps for fifth grade students of Watpuranawas School was 0.51 in medium gain; and Students' satisfaction toward learning by using GPAS 5 Steps, overall and in every aspect, was high ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.67)

Keywords : Learning of Chinese Vocabularies, GPAS 5 Steps, Learning Enhancement, Watpuranawas School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาจีนเป็นภาษาที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในโลกยุคใหม่ จำเป็นต้องเรียนรู้ เพื่อใช้ภาษาจีนติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ด้านธุรกิจการค้า การประกอบสัมมาอาชีพ การเจรจา การค้าขาย การศึกษา การสร้างมิตรที่ดีให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ภาษาจีนมีอิทธิพลในชีวิตประจำวันมากขึ้น ผู้มีความสามารถด้านภาษาจีนย่อมได้เปรียบในการแข่งขันสู่เวทีโลกในด้านต่าง ๆ รัฐบาลไทยตระหนักถึงความสำคัญ การเรียนการสอนภาษาจีน ได้มีนโยบายเร่งยกระดับการเรียนภาษาจีน เพิ่มขีดความสามารถต่อการใช้ภาษาจีน ติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงออกถึงความคิดเห็นและความรู้สึกในการสื่อสารด้วยความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เพื่อสอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 พัฒนาให้คนไทยเป็นผู้มีทักษะ ความสามารถเทียบพร้อมสู่เวทีการแข่งขันในตลาดแรงงานที่เปิดเสรี กระทรวงศึกษาธิการตระหนักในความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2557 เห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมทั้งโรงเรียนเอกชน ถือเป็นอีกนโยบายที่ช่วย ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อมุ่งเน้นส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะภาษาจีนสื่อสารได้อย่าง มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานสากล ซึ่งทุกสถานศึกษาต่างมุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถใช้ ภาษาจีนได้ดีและสามารถแข่งขันระดับนานาชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นถึงความสำคัญของการเรียนภาษาจีนในประเทศไทย ที่กำลังเป็นที่นิยมทั้งทางธุรกิจ การค้า หรือการท่องเที่ยว การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเข้าไปอยู่ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาใดที่พร้อมในการจัดการเรียนการสอน ภาษาจีน สามารถที่จะเปิดหลักสูตรภาษาจีนในด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้เลือกเรียนรายวิชาภาษาจีนในหลักสูตรนั้น ๆ ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

นอกจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ที่ได้ให้ ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Participation) ซึ่งส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและมีความสำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมเรียนและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา นำไปสู่ความเป็นคนเก่ง คนดีและ มี ความสุขตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษามาตรา 24 (2) “ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญหน้าสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหา” และมาตรา 24 (3) “จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง” ซึ่งเป็นลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ “การเรียนรู้เชิงรุก (Active

Learning)” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542) อันเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะและความพร้อมทางการเรียนรู้ต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35, 2562 : 1-7) ในขณะที่ราชบัณฑิตยสถานได้กล่าวถึงการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียน มีบทบาทในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา และอย่างตื่นตัว ดังนั้นจึงเป็นแนวคิดหรือมโนทัศน์สำคัญเกี่ยวกับลักษณะ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนมิใช่เป็นเพียงผู้รับความรู้ ข้อมูลที่ผู้อื่นถ่ายทอดมาให้เท่านั้น แต่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่รู้ก ที่ จะต้องศึกษา จัดกระทำและสร้างความเข้าใจข้อมูลความรู้นั้น ๆ ให้แก่ตนเอง เพื่อให้สิ่งที่เรียนรู้มีความหมายต่อตน ส่งผลให้สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ได้ โดยกระบวนการสร้างความเข้าใจให้แก่ตนเองนี้ (สถาพร พงษ์พิบูล 2555 : 1-13) ผู้เรียนต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (Active Participation) ทั้งทางกาย สติปัญญาและ อารมณ์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557 : 10) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมี ปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการวิเคราะห์ การประเมินค่า และการสร้างสรรค์ (Anderson and Krathwohl, 2001 : 230) ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต องอ่าน เขียน ตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยศึกษานิเทศก์, 2562 : 4) การเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียน จะต้องใช้ทั้งการคิดการลงมือทำและการปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นโดยไม่ได้อยู่ในฐานะผู้รับความรู้จากครู เท่านั้น แต่ต้องเป็นผู้มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (Active Participation) เพื่อนำไปสู่ กระบวนการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาตามธรรมชาติและเต็ม ศักยภาพต่อไป

การเรียนการสอนภาษาจีนในปัจจุบัน ครูผู้สอนภาษาจีนยังขาดเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ที่จะดึงดูดให้ผู้เรียน สนใจต่อการเรียนรู้ภาษาจีน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ผลจากสถานการณ์โรคระบาด โควิด-19 นักเรียนไม่มีความพร้อมในการเรียนการสอนในระบบออนไลน์ เช่น ขาดแคลนอุปกรณ์ที่เหมาะสม และเกิด ปรากฏการณ์ความรู้ด้อย (Learning Loss) ผู้เรียนบางคนขาดความมุ่งมั่นสนใจต่อรายวิชาภาษาจีน และประกอบ กับภาษาจีนเป็นวิชาที่ต้องฝึกท่องจำรวมถึงเป็นภาษาที่จะต้องออกเสียงให้ถูกต้อง ผู้เรียนมีเจตคติต่อภาษาจีนในเชิงลบ ว่าเป็นภาษาที่ยากที่จะเรียนรู้ทำความเข้าใจและจดจำได้ ผู้เรียนท้อแท้ไม่อยากเรียน ส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่ขาด ความรู้ความเข้าใจที่ดีและไม่ให้ความสำคัญต่อการเรียนภาษาจีน สุดท้ายผู้เรียนส่วนใหญ่จึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านภาษาจีนโดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังไว้

เนื่องจากปัญหาการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด-19 คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์, 2561 : 1-4) มีแนวทางการปฏิรูปการศึกษาซึ่งคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงในด้านประชากร ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมทั้งสถานการณ์โควิด-19 ที่กระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัย จึงจำเป็นต้อง ปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้และรูปแบบการเรียนการสอนมาเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนา สมรรถนะแบบผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) ที่เน้นการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและสนับสนุนให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างการเรียนรู้ ผ่านการพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) โดยคณะกรรมการ ปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ได้วางกรอบนโยบายปฏิรูปการศึกษาเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ ฐานสมรรถนะเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยนำกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น (GPAS 5 Steps) (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2561 : 17-19) ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นรวบรวมข้อมูล (Gathering) ขั้นที่ 2 ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing) ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังปฏิบัติ (Applying and Construction the Knowledge) ขั้นที่ 4 ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skills) และขั้น ที่ 5 ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self-Regulating) มาเป็นแนวทางสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับแผนปฏิรูปการศึกษาอันมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะความสามารถที่ คงทนผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการปรับการจัดการเรียนรู้รูปแบบดังกล่าวในโรงเรียนต้นแบบที่จัดการเรียน การสอน ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้วพบว่า การจัดการเรียนรู้ผ่านการพัฒนากระบวนการคิด ขั้นสูงเชิงระบบประสบความสำเร็จแล้วในประเทศไทยในโรงเรียนต้นแบบจำนวน 30 โรงเรียน เช่น โรงเรียนสระแก้ว

โรงเรียนเทศบาล 1 (หนองกะพ้ออนุสรณ์) และโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์ เป็นต้น (คณะกรรมการปฏิรูปประเทศเพื่อการศึกษา, 2564 : ออนไลน์)

จากปัญหาข้างต้น ทั้งการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์โรคโควิด-19 ระบาดช่วงเวลากว่า 1 ปี การศึกษาทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถจัดกิจกรรมโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้เต็มที่ และขาดการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อร่วมคิดร่วมทำสร้างผลงานด้วยตนเอง ส่งผลให้ผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีนยังคงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และไม่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีสอนรูปแบบเชิงรุก (Active Learning) ซึ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายในยุคสังคมข่าวสารทุกวันนี้ โดยเฉพาะทักษะที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ โครงสร้างไวยากรณ์ กฎเกณฑ์การใช้รูปแบบภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในการสื่อสาร แต่ปัจจุบันพบว่า ผู้สอนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ตั้งแต่การวางแผนการเรียน กำหนดกิจกรรม วิธีการเรียนการสอน ไม่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการกระตุ้นที่จะเรียนรู้ และไม่เกิดความพยายามพัฒนาความสามารถให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจพัฒนาผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัตรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาสและพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียนรายวิชาภาษาจีน รวมถึงสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน ให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงความสำคัญของการเรียนภาษาจีน และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ต่อไป

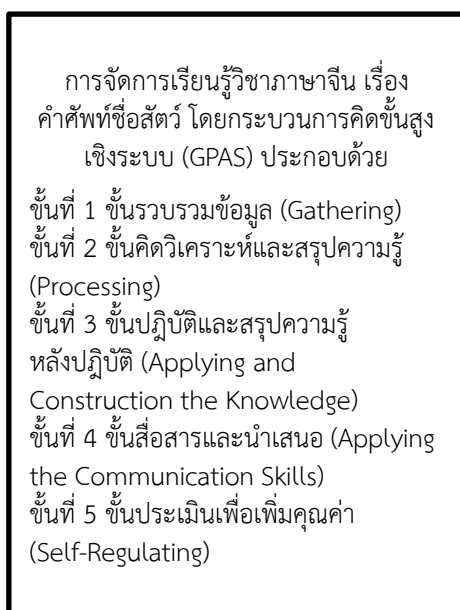
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัตรี โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาส ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70
2. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัตรี โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาส
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาสที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัตรี โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS)

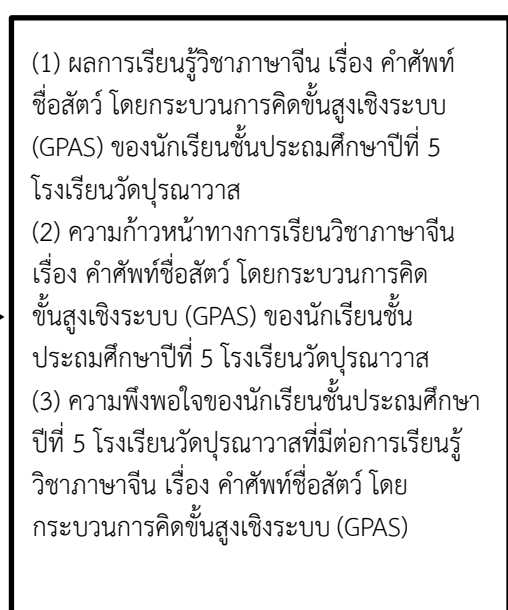
กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) และนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยได้กำหนดเป็นตัวแปรต้นและตัวแปรตามไว้ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาส สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70
2. ความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาส สูงกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาสที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวัดบูรณาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 235 คน จำนวน 6 ห้องเรียน แต่ละห้องคละความสามารถของผู้เรียนในระดับอ่อน ปานกลาง และเก่ง
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/6 โรงเรียนวัดบูรณาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่เรียนรายวิชาภาษาจีน รหัสวิชา จ15201 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นรวบรวมข้อมูล (Gathering) ขั้นที่ 2 ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing) ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังปฏิบัติ (Applying and Construction the Knowledge) ขั้นที่ 4 ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skills) ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self-Regulating)

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

- (1) ผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาส
- (2) ความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาส
- (3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาสที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ชนิด ประกอบด้วย

1. ชุดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์
2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS)
3. แบบทดสอบผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาส
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาส ที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ชุดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์
 - 1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ชุดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องตามเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์
 - 1.2 สร้างชุดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาจีน ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 คำศัพท์ชื่อสัตว์ (动物) ประกอบด้วย

(1) เรื่อง ชื่อคำศัพท์ สัตว์ 1 (动物 1)

(2) เรื่อง ชื่อคำศัพท์ สัตว์ 2 (动物 2)

(3) เรื่อง ชื่อคำศัพท์ สัตว์ 3 (动物 3)

(4) เรื่อง นิทานชื่อคำศัพท์ สัตว์ 4 (动物 4)

1.3 นำเสนอชุดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาระภาษาจีน (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และ (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบความเหมาะสมของชุดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ว่าเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยกำหนดคะแนนประเมินด้วยมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ได้ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของชุดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00) ตามเกณฑ์ของเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560 : 70-71)

1.4 ปรับปรุงและแก้ไขชุดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ และนำมากำหนดขอบเขตในแต่ละชุดเนื้อหาสาระและกิจกรรม สำหรับการทดลองในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1-4 ต่อไป

2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS)

2.1 ศึกษาเอกสารชุดเนื้อหาสาระและกิจกรรมเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องตามเนื้อหา รูปแบบการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ตามเรื่องที่กำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้ตามลำดับ

2.2 ออกแบบการเรียนการสอน และสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาภาษาจีน เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) จำนวน 4 แผนการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการสอนและการฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยผ่านกระบวนการ 5 ขั้นตอน GPAS 5 Steps คือ (1) ขั้นรวบรวมข้อมูล (Gathering) (2) ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing) (3) ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังปฏิบัติ (Appling and Construction the Knowledge) (4) ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skills) และ (5) ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self-Regulating)

2.3 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาจีนเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาระภาษาจีน (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และ (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยกำหนดคะแนนประเมินด้วยมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ได้ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92) ตามเกณฑ์ของเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560 : 70-71)

2.4 ปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาจีน ตามคำแนะนำและข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามหัวข้อต่าง ๆ ที่กำหนดในแบบประเมิน และนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

3. แบบทดสอบผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาส

3.1 ศึกษาเอกสารชุดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องตามเนื้อหาตามเรื่องที่กำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้ และวิธีการสร้างแบบทดสอบผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างข้อคำถาม

3.2 สร้างแบบทดสอบผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกำหนดให้แบบทดสอบที่มีคะแนนข้อที่ถูกต้องเท่ากับ 1 คะแนนและค่าคะแนนข้อที่ผิดเท่ากับ 0 คะแนน

3.3 นำแบบทดสอบผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีนให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาระภาษาจีน (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และ (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบว่าสอดคล้องตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ เมื่อนำผลการตรวจสอบประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ได้ค่า IOC ทุกข้อมีค่าเท่ากับ 1.00

3.4 นำแบบทดสอบการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาความยากง่าย ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.23-0.62 เมื่อนำคะแนนมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อคำถาม ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.73 และเมื่อนำคะแนนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นแบบ KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

3.5 ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามของแบบทดสอบให้มีความสมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้จริงต่อไป

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาสที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัตรี โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS)

4.1 ศึกษาชุดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องตามเนื้อหาตามเรื่องที่กำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจเพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างข้อคำถาม

4.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยผู้วิจัยกำหนดให้คะแนนในแบบประเมินความพึงพอใจอยู่ในรูปแบบของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) เป็นคะแนนความพึงพอใจ 5 ระดับ

4.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามว่าสอดคล้องตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยคำนวณค่าคะแนนเป็นรายข้อคำถาม โดยนำผลการตรวจสอบประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC ทุกข้อมีค่าเท่ากับ 1.00

4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.77

4.5 ปรับปรุงแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นฉบับสมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลและการทดลองงานวิจัยเป็นไปตามขั้นตอน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตอนุญาตเข้าทำการเก็บการทดลองจากคณะศึกษาศาสตร์ ดำเนินการขออนุญาต เพื่อทำการทดลองและการวิจัย

2. ทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการดำเนินการทดลอง จุดประสงค์การทดลองและวิธีการประเมินผลการเรียน

3. ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อเก็บข้อมูลคะแนนก่อนเรียน

4. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 เรื่องในหน่วยการเรียนรู้ตามลำดับที่กำหนดไว้ จากนั้นชี้แจงการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) แก่กลุ่มตัวอย่าง

5. เก็บคะแนนระหว่างทำการทดลองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกชั่วโมง

6. ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และมีข้อคำถามเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน เพื่อเก็บข้อมูลคะแนนหลังเรียน

7. ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS)

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยเก็บข้อมูลแล้ว จึงได้นำผลการวิจัยมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัต์ว โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณาวาส วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัต์ว โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณาวาส วิเคราะห์โดยใช้สูตรการหาความก้าวหน้าตามวิธี Normalized Gain
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณาวาสที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัต์ว โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560 : 70-71)

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัต์ว โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณาวาส พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.33 ($\bar{X} = 21.33$) คิดเป็นร้อยละ 71.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70
2. ความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัต์ว โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณาวาส พบว่า มีค่าความก้าวหน้าทางการเรียนเท่ากับ 0.51 ($\langle g \rangle = 0.51$) หรือคิดเป็นร้อยละ 51
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณาวาสที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัต์ว โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.67)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัต์ว โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณาวาส พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.33 ($\bar{X} = 21.33$) คิดเป็นร้อยละ 71.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนที่เรียนโดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ ได้รับการสอนโดย GPAS ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษา ค้นคว้า ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ในสาระเรื่อง คำศัพท์ข้อสัต์วต่าง ๆ ได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม ซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจเป็นอย่างมาก ที่ได้แสดงออกทั้งด้านการจัดกิจกรรมกลุ่ม การตอบคำถามในห้องเรียน รวมถึงการทำใบงานต่าง ๆ และครูได้ปรับเนื้อหาที่ยากให้ง่ายขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนให้เรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข ข้อสังเกตที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) เนื่องจากการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แต่ละขั้นตอนจะมีการใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ทั้งหมด เช่น ขั้นที่ 1 ครูจะนำเข้าบทเรียนโดยใช้คำถาม นักเรียนก็ช่วยกันคิดหาคำตอบ ขั้นที่ 2 นักเรียนคิดวิเคราะห์ และสรุปองค์ความรู้มาเชื่อมโยงกันวางแผนการทำงานหรือชิ้นงานในเนื้อหาที่ครูสอนได้ ขั้นที่ 3 นักเรียนปฏิบัติโดยการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ และขั้นที่ 4 นักเรียนสามารถนำกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) คิดได้อย่างเป็นระบบ รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนได้ใช้ความคิดไตร่ตรอง ตั้งคำถาม รวบรวมความเข้าใจเนื้อหา คำศัพท์ข้อสัต์ว สอดคล้องกับหลักการการจัดการเรียนรู้ด้วย GPAS ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 34) และทองสุข รวยสูงเนิน (2552 : 52) ที่กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS จะช่วยพัฒนาความรู้ความเข้าใจของนักเรียนได้ จากการที่นักเรียนรู้จักการจัดการ/การจัดกระทำข้อมูลที่รวบรวมมา แล้วนำผลการจัดกระทำข้อมูลไปใช้ มีการตรวจสอบตนเอง จัดลำดับการนำเสนอเนื้อหาให้เป็นลำดับ มีความเหมาะสมและอ่านแล้วเข้าใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชีรา จันครา (2561 : 207-209) ที่ได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการ GPAS ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

เนื่องจากการส่งเสริมให้นักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหาได้ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในระบบ GPAS 5 STEPS ที่กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ

2. ผลการศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาส พบว่า มีค่าความก้าวหน้าทางการเรียนเท่ากับ 0.51 ($t_{\text{obs}}=0.51$) คิดเป็นร้อยละ 51 สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนด มากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป ทั้งนี้เพราะกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจเรียนรู้ ด้วยการมีส่วนร่วมกับเนื้อหาการเรียนรู้ผ่านรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย ให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานกับกิจกรรมและใฝ่รู้สืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างเรียนผู้เรียนมีส่วนร่วมฝึกทำกิจกรรมเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ตอบคำถาม ฟังนิทานและร้องเพลง รวมถึงทำแบบทดสอบผลการเรียนรู้ ซึ่งกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความต้องการที่จะเรียน การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองตามทฤษฎีของธอร์นไดค์ (Thorndike's Connectionism Theory) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะทำต่อไปและถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจจะไม่อยากเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนที่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ผลการศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนจากการวิจัยยังสอดคล้องกับการวิจัยของสุมาลี ภูศรีอ่อน (2564 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการวิจัยพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง กราฟของฟังก์ชันกำลังสองด้วยวิธีสอน GPAS 5 Step ร่วมกับเทคนิค KWDL ที่ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพลพิทยาคม พบว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 54.28 จากค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5428

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาสที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ผลความพึงพอใจในด้านสื่อ/นวัตกรรมการสอนมีคะแนนความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) ด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) ด้านการเรียนการสอนมีคะแนนความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และน้อยที่สุดคือด้านประโยชน์ที่ได้รับมีคะแนนความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ โดยคะแนนความพึงพอใจทุกด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด ทั้งนี้เพราะกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) มีปัจจัยการเรียนรู้ ตามกฎแห่งผลที่ได้รับ (Law of effects) คือการให้ผลย้อนกลับทันที เป็นการเสริมแรงอยู่ทางหนึ่งให้ผู้เรียนตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้ตามแนวคิดของสกินเนอร์ (Skinner) ที่ได้กล่าวว่า “การกระทำใด ๆ ถ้าได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มให้เกิดการกระทำนั้นอีก ส่วนการกระทำที่ไม่มีการเสริมแรง ย่อมมีแนวโน้มให้ความถี่ของการกระทำนั้นค่อย ๆ หายไปในที่สุด” (พรณี ชูทัย, 2545 : 158-159) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคะเนิงนิตย์ ดีพันธ์ (2561 : 47-52) ที่ศึกษาเรื่องผลการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมเทพวิทย จ.เพชรบุรี ที่พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับวารินทร์ พงษ์พัฒน์ (2561 : 8-9) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น โดยการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม จังหวัดสมุทรสาคร มีความพึงพอใจในการเรียน เรื่อง ความน่าจะเป็น โดยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับพรพรรณ ศรีหาวงค์ (2562 : 87-93) ซึ่งศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาส พัฒนาเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ควรนำกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ไปใช้เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถทางการพูดภาษาจีนกับ

นักเรียนในระดับชั้นต่อไป เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการเรียนรู้เป็นไปตามเกณฑ์และมีศักยภาพในการเรียนรู้วิชาภาษาจีนระดับที่สูงขึ้น และควรนำแนวทางกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) มาจัดกิจกรรมบูรณาการกับการเรียนรู้ต่อไปด้วย

2. ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ส่งผลต่อความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัตรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปรุณาวาสมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป มีความก้าวหน้ามากกว่า 0.50 แสดงว่าความก้าวหน้าทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (Medium Gain) ดังนั้นควรนำกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยพัฒนาด้านความคิดของนักเรียนให้มีการพัฒนาด้านความคิดให้ได้หลากหลายและกว้างไกลด้วยการใช้ทักษะที่กระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถาม สามารถตั้งศักยภาพของผู้เรียน และเพิ่มพูนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ทำให้รูปแบบการสอนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพราะได้ฝึกปฏิบัติด้วยการใช้คำถามที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดจากความเข้าใจอย่างแท้จริงด้วยตัวเอง ก่อให้เกิดกระบวนการสร้างความรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีพัฒนาการคิดสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ และการบริหารจัดการความรู้แท้ (Knowledge Management) การปรับปรุงยกระดับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ลักษณะดังกล่าวนี้หากมีการดำเนินการต่อไปเรื่อย ๆ สามารถนำไปสู่ความก้าวหน้าทางการเรียนที่สูงขึ้น หรือพัฒนาให้ความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง (High Gain) ในลำดับต่อไปได้

3. ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปรุณาวาสที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาความพึงพอใจในแต่ละด้านสามารถพิจารณาข้อแนะนำในพัฒนาความพึงพอใจให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นหรือระดับมากที่สุด สำหรับด้านสื่อ นวัตกรรมการสอนควรมีการพัฒนาส่งเสริมการใช้สื่อและนวัตกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ภาษาจีนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอต่อไป มีการปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเร่งพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสม และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ รวมถึงด้านการเรียนการสอน และด้านที่น้อยสุดคือด้านประโยชน์ที่ได้รับให้มีการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเห็นผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องควรนำการจัดการเรียนรู้ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) มาช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในชั้นเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน จะส่งผลให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนทำให้ผู้สอนสามารถพัฒนาพฤติกรรมด้านการสื่อสารและนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) เพื่อผู้สอนได้สามารถดำเนินการติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนนำมาสู่การปรับปรุงข้อข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาจีนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ข้อสัตรี จะช่วยพัฒนาทักษะในด้านการใช้ภาษาเชิงวิชาการสื่อสารภาษาจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. ควรศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบตัวแปรอื่น ๆ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) เช่น การคิดวิเคราะห์หรือแรงจูงใจ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทักษะในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ให้ผู้เรียนได้เห็นผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นรูปธรรมระหว่างเรียนได้มากขึ้น

4. ควรศึกษาวิจัยทดลองเปรียบเทียบกับผู้เรียนหลากหลายกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นและเพื่อศึกษาพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในการเรียนรู้ภาษาจีนและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- คณะกรรมการปฏิรูปประเทศเพื่อการศึกษา. (2564). กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 สเต็ป กระตุ้นสร้างแอคทีฟ เลนนิ่ง. [Online]. Available: <https://www.thaiedreform2022.org>. [2564, ธันวาคม 7].
- คะนิงนิตย ดิพันธ์. (2561). ผลการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน เบญจมาศวิทยาสังเคราะห์จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทองสุข รวยสูงเนิน. (2552). รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบัน พัฒนาความก้าวหน้า กรุงเทพมหานคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พรพรรณ ศรีหาวงค์. (2562). การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรณี ชูทัย. (2545). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : เมธีพิปส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2557). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. (2542, 14 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74ก. 1-23.
- วาวรินทร์ พงษ์พัฒน์. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่องความน่าจะเป็น โดยการจัดการเรียนรู้ แบบ GPAS 5 Steps ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม จังหวัดสมุทรสาคร. วารสาร ออนไลน์บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, Available : <http://www.edujournal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/2176.ru>. [2564, ธันวาคม 23].
- ศักดิ์สิน โจน์สรณมย์. (2561). Active Learning กระบวนการสร้างคุณภาพแก่ผู้ประเทศไทย 4.0. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ อินเตอร์เนชั่นแนล.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2561). เอกสารการอบรมการจัดการเรียนรู้ GPASS 5 Steps. กรุงเทพฯ : สถาบัน พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- สถาพร พงษ์พิบูล. (2555). “คุณภาพผู้เรียนเกิดจากกระบวนการเรียนรู้”. วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย บุรพา, 6 (2), 1-13.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35. (2562). แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก [Active Learning]. ลำปาง : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยศึกษานิเทศก์. (2562). แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน.
- สุชีรา จันครา. (2561). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการ GPAS และการประเมินเพื่อการเรียนรู้ใน รายวิชาพื้นฐานคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ) สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 20 (1), 196-210.
- สุมาลี ภูศรีอ่อน. (2564). การพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง กราฟของฟังก์ชันกำลังสอง ด้วยวิธีสอน GPAS 5 Step ร่วมกับเทคนิค KWDL ที่ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม. ขอนแก่น : โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม.
- Anderson, L. W., and Krathwohl, D. R., et al. (2001). A Taxonomy for Learning Teaching and Assessing : A Revision of Bloom’s Taxonomy of Educational Objectives. New York : Longman.

**การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผล
ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา**
**CONFIRMATORY FACTOR ANALYSIS OF TEACHER COMPETENCIES IN
MEASUREMENT AND EVALUATION IN LEARNING AND TEACHING
MANAGEMENT ACCORDING TO THE STEM EDUCATION APPROACH**

สุจริยา ขมสนิท, พงศเทพ จิระโร และ เสกสรรค์ ทองคำบรรจง
มหาวิทยาลัยบูรพา, วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา และ มหาวิทยาลัยบูรพา
Sujariya Khomsanit, Pongthep Jiraro and Sakesan Tongkhambanchong
Burapha University, St Theresa International College and Burapha University
Corresponding Author E-mail : sujariya12@gmail.com

(วันที่รับบทความ : มีนาคม 4, 2566 ; วันที่แก้ไขบทความ : มีนาคม 20, 2566 ; วันที่ตอบรับบทความ : มีนาคม 22, 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยเป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง จำนวน 120 แห่ง รวม 480 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ แบบสอบถามชุดนี้ครอบคลุมสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ และด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการ วิเคราะห์และตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า

โมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 240.93 p-value เท่ากับ .25 ค่า χ^2/df เท่ากับ 1.06 ค่า CFI เท่ากับ 1.00 ค่า GFI เท่ากับ 0.96 ค่า AGFI เท่ากับ 0.95 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.011 และ Standardized RMR เท่ากับ 0.02

คำสำคัญ : สะเต็มศึกษา, สมรรถนะการวัดและประเมินผล, การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

Abstract

This research is a quantitative research. The objectives of this study were to analyze the confirmatory factor analysis of the teacher competency model for measurement and evaluation in learning and teaching management according to the STEM education approach. The sample group used in this research were teachers under the Primary Educational Service Area Office 1, Chon Buri, Chachoengsao and Rayong Provinces, 120 places totaling 480, by multi-stage random sampling. The research tool was a questionnaire on teacher competency for measurement and evaluation in learning and teaching management according to the STEM education approach. It was a 5-point rating scale. Covering teacher competency in measuring and evaluating teaching and learning according to the STEM Education approach in 4 main components, namely Knowledge, Skills, Attitude and Academic Leadership Characteristics. Analyzing and verifying the confirmatory factor analysis.

The results of the study found that :

The teacher competency component model for measurement and evaluation in teaching and learning management according to the STEM education approach was consistent with empirical

data with the chi-square (χ^2) = 240.93, p-value = 0.25, (χ^2) /df = 1.06, CFI = 1.00, GFI = 0.96, AGFI = 0.95, RMSEA = 0.01, and Standardized RMR = 0.02.

Keywords : STEM Education, Performance Measurement and Evaluation, Confirmatory Factor Analysis

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษา เป็นการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้เหมาะกับยุคปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะแห่งอนาคตในศตวรรษที่ 21 (21ST Century Skills) เป็นการประยุกต์ทักษะเชิงบูรณาการข้ามสาระเนื้อหาสาระทางศาสตร์สาขาต่าง ๆ ประกอบด้วยวิทยาศาสตร์ (Science : S) เทคโนโลยี (Technology : T) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineer : E) และคณิตศาสตร์ (Mathematics : M) และสร้างระบบการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะเป็นฐาน (Competency-based) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2558 : 11)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ ที่จำเป็นต้องอาศัยหลักการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และตัวชี้วัดมาตรฐานรายวิชา สำหรับการวัดและการประเมินผลตามแนวทางสะเต็มศึกษา เป็นการวัดและประเมินผลในสภาพจริงผู้เรียนแสดงออกขณะทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ การสะท้อนถึงความรู้ ความคิด เจตคติ ทางวิทยาศาสตร์ และความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ได้แก่ การประเมินจากสภาพจริง (Authentic assessment) และการวัดและประเมินผลด้านความสามารถ (Performance assessment) แต่จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านเครื่องมือ การพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดการปฏิบัติงานยังมีน้อย เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น ความรู้ด้านการวัดผลในด้านนี้ยังมีขีดจำกัด ขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือ ขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือ ความไม่ชัดเจนของเกณฑ์ที่เป็นลักษณะรูบิก (Rubric) (อินตอง ศรีอุดม, 2552) 2) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการวัดกระบวนการกับการวัดผล พบว่ามีการวัดผลงานมากกว่าการวัดกระบวนการเนื่องจากการวัดผลงานทำได้ง่าย แต่การวัดกระบวนการทำได้ยาก และกระบวนการวัดยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน เลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลแบบเดิม ๆ ที่ไม่สามารถวัดได้ตรงกับสภาพจริง (ลือชัย ใจเดียว, 2552 และสุวิมล ว่องวานิช, 2549) 3) ปัญหาด้านคุณภาพของผู้วัด มาตรฐานการให้คะแนนและอคติในการให้คะแนน ตลอดจนครูขาดความมั่นใจในวิธีการปฏิบัติของการวัดประเมินตามสภาพจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับเทคนิคการวัดและวิธีประเมิน ผู้สอนมีวิธีการในการวัด และประเมินผลนักเรียนในความรับผิดชอบโดยมีการวัดและประเมินผลส่วนใหญ่เพียงด้านเดียว และมักจะใช้แบบทดสอบข้อเขียนเพื่อนำมาใช้วัดและประเมินผลด้านความสามารถ (ศศิธร เขียวกอ, 2548) ครูมีจำนวนน้อยมีภาระงานมาก การสร้างแบบสอบให้ครบตามขั้นตอนที่ควรจะเป็นเป็นไปได้ยาก อีกทั้งขาดการสนับสนุนการจัดอบรมเทคนิควิธีการสร้างข้อสอบที่ได้มาตรฐานจากผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำแก่ครู (ศศิ จิระโร, 2556) ครูส่วนใหญ่ยังใช้ข้อสอบที่มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ ถูกผิดและเติมคำสั้น ๆ ในการการทดสอบวัดความรู้ของผู้เรียน ไม่สามารถวัดความก้าวหน้าหรือผลในด้านอื่น ๆ เน้นความจำมากกว่าความคิดขั้นสูงและการนำไปใช้ (ฉวีพีระ หัตถ์, 2564)

จากผลการศึกษาพบว่า การแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น นักวิจัยมักอาศัยการพัฒนาแบบที่มีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ และด้านอื่น ๆ เช่น คุณลักษณะ ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่งเป็นกระบวนการวิเคราะห์องค์ประกอบที่วัดด้วยตัวแปรเชิงประจักษ์ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ และตัวแปรสังเกตได้มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบหรือไม่ เพื่อวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาเพื่อเป็นการยืนยันของโครงสร้างที่เป็นตัวแปรที่สังเกตได้อย่างชัดเจน และทำให้ทราบว่าองค์ประกอบอะไรที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ทั้งนี้ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

โมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง จำนวน 759 แห่ง รวม 12,873 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง จำนวน 120 แห่ง รวม 480 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนตัวแปร 20 ต่อ 1 (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010) ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาเป็นแบบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามชุดนี้ครอบคลุมสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skill) ด้านเจตคติ (Attitude) และด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Leader) รวมจำนวน 24 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. สร้างแบบสอบถามกำหนดกรอบโครงสร้างตามองค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา 4 องค์ประกอบ ด้านความรู้ความสามารถ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skill) ด้านเจตคติ (Attitude) และด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Leader) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (index of item objective congruence) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (พงศเทพ จิระโร, 2559 : 18) พบว่า มีค่า 0.80 ถึง 1.00

2. ทดลองใช้ (Try out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ 0.804 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับดี (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2564)

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพเรียบร้อยแล้วไปดำเนินการให้อยู่ในรูป Google Form เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากมหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง พร้อมแนบรายชื่อสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ลิงค์ และคิวอาร์โค้ด สำหรับตอบแบบสอบถาม ทาง Google Form ผู้ตอบแบบสอบถามคือครูที่จัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา การเก็บข้อมูลดำเนินการอยู่ในระหว่างเดือนมกราคม 2563 ถึงมีนาคม

2563 ซึ่งผู้วิจัยดำติดตามและ ได้รับการตอบแบบสอบถามจาก Google Form ที่สมบูรณ์ จำนวน 480 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของตัวแปรสังเกตได้ของสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูที่จัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis : CFA) จำแนกเป็นรายตัวแปรแฝงดังต่อไปนี้

1. ความตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรแฝงด้านความรู้ความสามารถ (Knowledge) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative Assessment) และเพื่อตัดสินผลการเรียน (Summative Assessment) (K1) 2) ความรู้ความสามารถในการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) (K2) 3) ความรู้ความสามารถในการประเมินภาคปฏิบัติ (Performance Assessment) (K3) 4) ความรู้ความสามารถในการสร้างแบบประเมินโครงงานแบบบูรณาการ (K4) 5) ความรู้ความสามารถในการสร้างแบบประเมินแฟ้มสะสมงานแบบบูรณาการ (K5) และ 6) ความรู้ความสามารถในการสร้างแบบประเมินชิ้นงานแบบบูรณาการ (K6) ซึ่งมีความเป็นมิติเดียวของการวัด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง 0.68-0.90 ค่าความเชื่อมั่นของการวัดเท่ากับ 0.96

2. ความตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรแฝงด้านทักษะ (Skill) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 7 ตัวแปร ได้แก่ 1) ทักษะในการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) และทักษะการประเมินภาคปฏิบัติ (Performance Assessment) (S7) 2) ทักษะการสร้างแบบประเมินโครงงานแบบบูรณาการ (S8) 3) ทักษะการสร้างแบบประเมินแฟ้มสะสมงานแบบบูรณาการ (S9) 4) ทักษะการสร้างแบบประเมินชิ้นงานแบบบูรณาการ (S10) 5) ทักษะการนำแบบประเมินโครงงานแบบบูรณาการไปใช้ในชั้นเรียน (S11) 6) ทักษะการนำแบบประเมินแฟ้มสะสมงานแบบบูรณาการไปใช้ในชั้นเรียน (S12) และ 7) ทักษะการนำแบบประเมินชิ้นงานแบบบูรณาการไปใช้ในชั้นเรียน (S13) ซึ่งมีความเป็นมิติเดียวของการวัด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง 0.30-0.83 ค่าความเชื่อมั่นของการวัดเท่ากับ 0.92

3. ความตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรแฝงด้านเจตคติ (Attitude) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาในยุคปัจจุบัน (A14) 2) ความสำคัญของการวัดและประเมินผล (A15) 3) ความสำคัญของการประเมินนักเรียนจากสภาพจริง (Authentic assessment) กับสะเต็มศึกษา (A16) 4) ความจำเป็นของการประเมินผลภาคปฏิบัติ (Performance assessment) ต่อสะเต็มศึกษา (A17) 5) ความสำคัญของการประเมินแบบบูรณาการ (A18) และ 6) ความจำเป็นของประเมินผลโดยใช้โครงงานกับสะเต็มศึกษา (A19) ซึ่งมีความเป็นมิติเดียวของการวัดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง 0.32-0.78 ค่าความเชื่อมั่นของการวัดเท่ากับ 0.86

4. ความตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรแฝงด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Leader) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) การเป็นครูแกนนำด้านการวัดและประเมินผลของหน่วยงานต้นสังกัด (L20) 2) การเป็นครูแกนนำด้านการวัดและประเมินผลระดับสถานศึกษา (L21) 3) การมีส่วนช่วยเหลือเพื่อนครูในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมิน (L22) 4) ให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานเป็นทีม (L23) และ 5) การเข้าร่วมกลุ่มชุมชนทางวิชาชีพด้านการวัดผลและประเมินผล (L24) ซึ่งมีความเป็นมิติเดียวของการวัด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง 0.40-0.92 ค่าความเชื่อมั่นของการวัดเท่ากับ 0.90

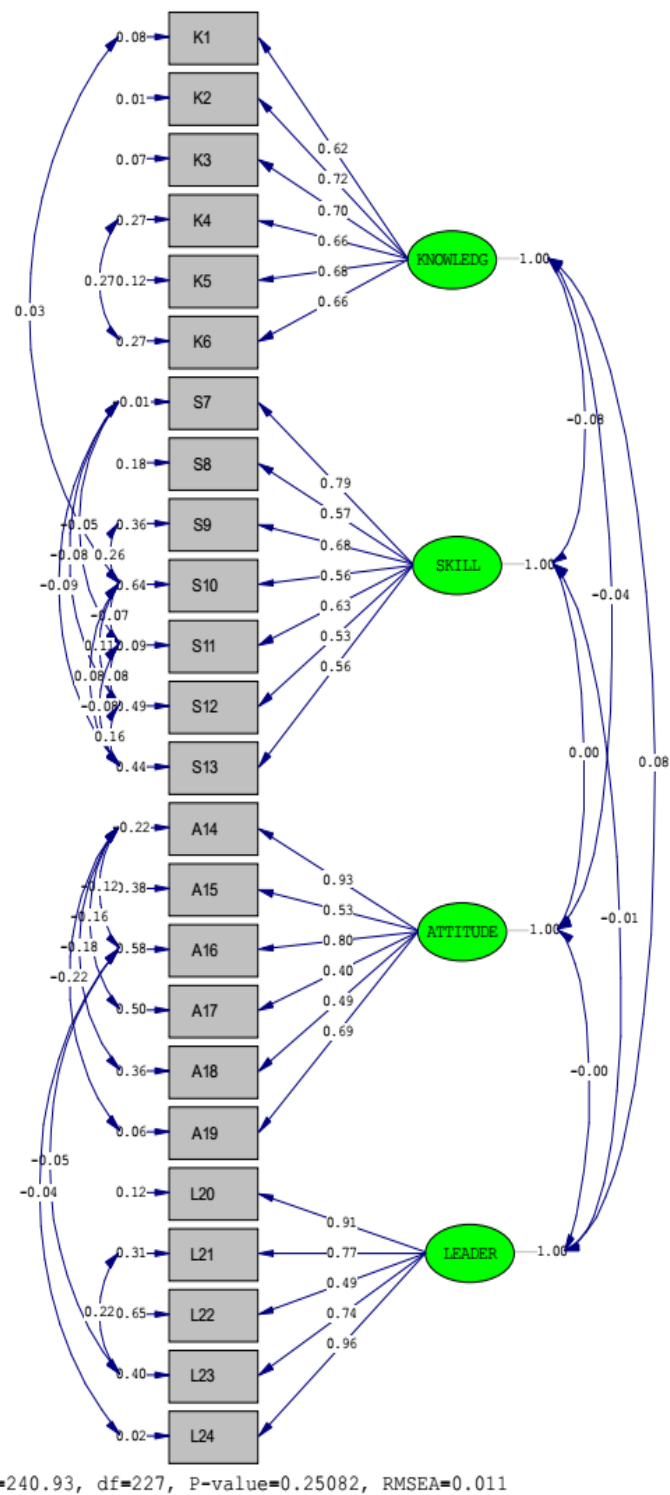
5. การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดองค์ประกอบสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครู ที่จัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0.40-0.96 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน มีค่าตั้งแต่ 0.02-0.05 ค่าการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ 10.91-30.53 มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) ค่าการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t) และค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2)

องค์ประกอบ	ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ (β)	ค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย (SE)	ค่าทดสอบนัยสำคัญ (t)	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2)
KNOWLEDGE	K1	0.62	0.024	25.90**	0.67
	K2	0.72	0.023	30.53**	0.97
	K3	0.70	0.026	27.19**	0.74
	K4	0.66	0.032	20.58**	0.38
	K5	0.68	0.027	25.14**	0.64
	K6	0.66	0.032	20.56**	0.38
SKILL	S7	0.79	0.028	28.30**	0.98
	S8	0.57	0.029	20.49**	0.42
	S9	0.68	0.037	18.57**	0.31
	S10	0.56	0.041	13.64**	0.11
	S11	0.63	0.028	28.01**	0.64
	S12	0.53	0.041	12.89**	0.13
	S13	0.56	0.042	13.99**	0.17
ATTITUDE	A14	0.93	0.040	23.05**	0.19
	A15	0.53	0.035	15.36**	0.18
	A16	0.80	0.045	17.75**	0.13
	A17	0.40	0.036	10.91**	0.17
	A18	0.49	0.033	14.74**	0.15
	A19	0.69	0.027	25.34**	0.80
LEADER	L20	0.91	0.036	26.73**	0.75
	L21	0.77	0.036	21.38**	0.43
	L22	0.49	0.040	12.08**	0.17
	L23	0.74	0.037	19.58**	0.33
	L24	0.96	0.032	29.91**	0.98

** p<0.01

โมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 250.99 p-value เท่ากับ 0.132 ค่า χ^2/df เท่ากับ 1.105 ค่า CFI เท่ากับ 0.99 ค่า GFI เท่ากับ 0.94 ค่า AGFI เท่ากับ 0.92 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.015 ดัง แผนภาพที่ 1 และตารางที่ 2 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 “การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา” หลังปรับโมเดล

ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา

ค่าดัชนีความสอดคล้อง	เกณฑ์	ผล
p-value = .2508	>.05	ผ่าน
χ^2/df = 1.06	< 2.00	ผ่าน
GFI = 0.96	>.90	ผ่าน
AGFI = 0.95	>.90	ผ่าน
RMSEA = .011	<.05	ผ่าน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลองค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา จากคะแนนตัวชี้วัดจำนวน 24 ข้อ ทั้ง 4 องค์ประกอบ ด้านความรู้ความสามารถ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skill) ด้านเจตคติ (Attitude) และด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Leader) มาทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากว่า ผู้วิจัยได้พัฒนาโมเดลตามหลักวิชาการโดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะและการประเมินสมรรถนะ พร้อมทั้งได้สังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินผลการศึกษา แล้วนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบ สร้างข้อคำถามรายข้อเพื่อวัดสิ่งที่ได้นิยามไว้ตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน (เจตคติ ความรู้ ทักษะ และด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการ) ซึ่งในงานวิจัยนี้คือความร่วมมือทางวิชาชีพ ทั้งนี้โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นเกี่ยวกับความเห็นเกี่ยวกับความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) นำไปทดลองใช้ (Try out) หาค่าความเชื่อมั่น ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในข้อที่ 1 นำแบบสอบถามที่ได้จัดทำให้อยู่ในรูปแบบ Google Forms ง่ายต่อการใช้งานและติดตามการตอบกลับ ทั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขนาดอย่างมีความเหมาะสมกับจำนวนข้อคำถามสำหรับวิเคราะห์องค์ประกอบตามเกณฑ์ของแฮร์ แบลค และ แอนเดอร์สัน ที่ระบุให้จำนวนหน่วยตัวอย่างต่อจำนวนตัวแปรหรือข้อคำถามเป็น 20 ต่อ 1 (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010 : 102) และดำเนินการตามหลักของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ได้แก่ การกำหนดข้อมูลเฉพาะของโมเดล การระบุค่าความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล เลือกวิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดลด้วยวิธีการของ Maximum Likelihood Estimation (MLE) ซึ่งเป็นวิธีได้รับความนิยม เพราะมีความแกร่ง พิจารณาให้เป็นไปสอดคล้องเบื้องต้นที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงดำเนินการปรับโมเดลตามหลักการนั่นเอง ซึ่งผลการดำเนินงานวิจัยขั้นตอนนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอุษณิ บรรจงกิจ (2553 : 86-87) ที่ได้วิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายผลการวิจัยพบว่า การขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นในความพยายาม ด้านการเห็นคุณค่าของงาน ด้านความเชื่อมั่นในความสามารถ และด้านลักษณะของงาน และโมเดลองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่าจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 239.90 ค่า df เท่ากับ 238 ค่า p-value เท่ากับ .45 ค่า CFI เท่ากับ 1.00 ค่า GFI เท่ากับ 0.98 ค่า AGFI เท่ากับ 0.96 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.00 และ Standardized RMR เท่ากับ 0.02 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุปราณี จำปา (2548 : 83-84) ที่ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความเชื่อเรื่องความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบความเชื่อเรื่องความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 4 ด้าน เรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบคือความสามารถในการเรียนรู้ โครงสร้างของความรู้ ความแน่นอนของความรู้ และความเร็วในการเรียนรู้ การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ปรากฏผลดังนี้ ไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 5.40 ค่า df เท่ากับ 38 ค่า p-value เท่ากับ 1.00 ค่า CFI เท่ากับ 1.00 ค่า GFI เท่ากับ 1.00 ค่า AGFI เท่ากับ 0.99 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.00 และ Standardized RMR เท่ากับ 0.01 แสดงว่า โมเดลความเชื่อเรื่องความรู้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี และสอดคล้องกับศศิธร เขียวกอ (2548 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาสมรรถภาพด้านการประเมินสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา : การเปรียบเทียบผลการฝึกอบรมระหว่างการพัฒนาครูแบบดั้งเดิมและแบบใช้โรงเรียนเป็น

ฐาน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรม SPSS เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า ไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 53.81 ค่า df เท่ากับ 45 ค่า p-value เท่ากับ .172 ค่า CFI เท่ากับ 1.00 ค่า GFI เท่ากับ 0.809 ค่า AGFI เท่ากับ 0.720 ค่า และ Standardized RMR เท่ากับ 0.132 แสดงว่าโมเดลความเชื่อเรื่องความรู้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดองค์ประกอบของพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูที่จัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านเจตคติ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้นำไปใช้ควรให้ความสำคัญทุกด้านเนื่องจากว่ามีค่าความสำคัญอยู่ในระดับที่สูงเหมือนกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูที่จัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ฉวีมาศ หัตถิ. (2564). สภาพและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรการวัดและประเมินผลสำหรับการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในระดับอาชีวศึกษาผ่านระบบออนไลน์มีลิตแพลตฟอร์ม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 41 (2), 19-29.
- พงศ์เทพ จิระโร. (2559). หลักการวิจัยทางการศึกษา : Principles of Educational Research. พิมพ์ครั้งที่ 7. ชลบุรี : บัณฑิตเอกสาร.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2564). เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.
- ลือชัย ใจเดียว. (2552). สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ศจี จิระโร. (2556). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสร้างข้อสอบของครูโดยการเสริมพลังอำนาจผ่านกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร เขียวกอ. (2548). การพัฒนาสมรรถภาพด้านการประเมินสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา : การเปรียบเทียบผลการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรมแบบดั้งเดิมและแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). คู่มือจัดกิจกรรมสะเต็มศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำของ สกสค.
- สุปราณี จำปา. (2548). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความเชื่อเรื่องความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา, 3 (1), 83-97.
- สุวิมล ร่องวานิช. (2549). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อินตอง ศรีอุดม. (2552). รูปแบบการพัฒนาการวัดผลและการประเมินผลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 : กรณี โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 96 (ชุมชนบ้านธาตุ). วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- อุษณีย์ บรรจงกิจ. (2553). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา, 8 (2), 86-102.
- Hair, J. E., Jr, Black., W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). Multivariable data Analysis. 7th ed. Upper Saddle River, NJ : Prentice Hall.

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผล ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา TEACHER COMPETENCY DEVELOPMENT MODEL IN MEASUREMENT AND EVALUATION FOR LEARNING AND TEACHING MANAGEMENT ACCORDING TO THE STEM EDUCATION APPROACH

สุจริยา ขมสนิท, พงศเทพ จิระโร และ เสกสรรค์ ทองคำบรรจง

มหาวิทยาลัยบูรพา, วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา และ มหาวิทยาลัยบูรพา
Sujariya Khomsanit, Pongthep Jiraro and Sakesan Tongkhambanchong
Burapha University, St Theresa International College and Burapha University

Corresponding Author E-mail : sujariya12@gmail.com

(วันที่รับบทความ : มีนาคม 4, 2566 ; วันที่แก้ไขบทความ : มีนาคม 21, 2566 ; วันที่ตอบรับบทความ : มีนาคม 23, 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) วิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาด้วยวิธีสนทนากลุ่ม และ 3) ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ดำเนินการวิจัยแบบกึ่งทดลอง และวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุ (MANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) สมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
- 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสร้างความตระหนัก ขั้นเสริมภูมิความรู้ ขั้นจนเกิดทักษะ และขั้นเป็นผู้นำทางวิชาการ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3) สมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : สะเต็มศึกษา, สมรรถนะการวัดและประเมินผล, รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ

Abstract

This research was mixed-method research. This research The objective was to develop a teacher competency development model in terms of measurement and evaluation in learning and teaching management according to the STEM education approach. The research was conducted in 3 phases : 1) Analyze and synthesize a teacher's competency in measurement and evaluation for learning and teaching management according to the STEM education approach using 5-Rating scales questionnaire, 2) Create and develop a teacher competency development model in measurement and evaluation for learning and teaching management according to the STEM education approach using the focus groups technique and 3) Trying out the teacher competency development model in measurement and evaluation for learning and teaching management according to the STEM

education approach was conducted as a quasi-experimental research. and multiple analysis of variance (MANOVA).

The results showed that :

1) The teacher competency in terms of measurement and evaluation in teaching and learning management according to the STEM education approach had average values at a high level. The teacher competency component model in measurement and evaluation for learning and teaching management according to the STEM Education had of 4 components : knowledge, skill, attitude and academic leadership qualities was consistent with the empirical data and the quality was at the highest level.

2) The teacher competency development model in measurement and evaluation for learning and teaching according to the STEM education including 4 step as follows : (1) Raise awareness, (2) Enhance the knowledge, (3) Skilled and (4) Academic Leadership. The quality of the model was at the highest level.

3) The teachers' competencies in measurement and evaluation for learning and teaching according to the STEM education were higher than before the development with a statistical significance at the .01 level and teachers were satisfied at the highest level.

Keywords : STEM Education, Performance Measurement and Evaluation, Performance Development Model

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว อันนำไปสู่การปรับตัวเพื่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งหลายประเทศทั่วโลกได้มุ่งเข้าสู่กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า สังคมความรู้ (Knowledge Society) และระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) ที่ให้ความสำคัญต่อการใช้ความรู้ (Knowledge) และนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งเป็นปัจจัยในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) สะเต็มศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระวิชา (Interdisciplinary Integration) ระหว่างศาสตร์สาขาต่าง ๆ ประกอบด้วยวิทยาศาสตร์ (Science : S) เทคโนโลยี (Technology : T) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineer : E) และคณิตศาสตร์ (Mathematics : M) โดยนำจุดเด่นเทคนิควิธีการของการจัดการเรียนรู้ตามธรรมชาติของแต่ละสาขาวิชามาผสมผสานกันอย่างลงตัว เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ในแต่ละแขนงมาบูรณาการใช้ในการแก้ปัญหา มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้มาสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมเน้นการนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการผลิตใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และการทำงาน การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาจึงเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเตรียมคนไทย รุ่นใหม่ และยังเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2558 : 11)

การวัดและประเมินเป็นสิ่งสำคัญในระบบการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อยของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่าเป็นอย่างไร จึงเป็นกิจกรรมที่จำเป็น ผลการวัดจะถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง ซึ่งส่งผลต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและในอนาคตสำหรับการวัดและการประเมินผลตามแนวทางสะเต็มศึกษาเป็นการวัดและประเมินผลในสภาพจริงผู้เรียนแสดงออกขณะทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ การสะท้อนถึงความรู้ ความคิด เจตคติ ทางวิทยาศาสตร์ และความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนซึ่งแนวทางการวัดและประเมินผลมีสองแบบได้แก่ 1) การประเมินจากสภาพจริง (Authentic assessment) หมายถึง การประเมินความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนจากการแสดงออก การกระทำหรือผลงานเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ในขณะที่ผู้เรียนแสดงออกในการปฏิบัติกิจกรรมหรือสร้างชิ้นงาน ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการคิดระดับสูง กระบวนการทำงานและความสามารถในการแก้ปัญหาหรือการแสวงหาความรู้ การประเมินจากสภาพจริงจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมีการประเมินหลาย ๆ ด้าน โดยใช้วิธีประเมินหลากหลายวิธีในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับชีวิตจริงและต้องประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มากพอที่จะสะท้อนถึงการพัฒนาและ

ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้ 2) การวัดและประเมินผลด้านความสามารถ (Performance assessment) ความสามารถของผู้เรียน ประเมินได้จากการแสดงออกโดยตรงจากการทำงานต่าง ๆ จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งเป็นของจริงหรือใกล้เคียงกับสภาพจริง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาจากสถานการณ์จริงหรือปฏิบัติจริง โดยประเมินจากกระบวนการทำงาน กระบวนการคิด โดยเฉพาะความคิดขั้นสูงและผลงานที่ได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2558 : 18-19)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การวัดและการประเมินผลตามแนวทางสะเต็มศึกษา ประสบปัญหาที่สำคัญ คือ ครูขาดความมั่นใจในวิธีการปฏิบัติของการวัดประเมินตามสภาพจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับเทคนิคการวัดและวิธีประเมิน ผู้สอนมีวิธีการในการวัดและประเมินผลนักเรียนในความรับผิดชอบโดยมีการวัดและประเมินผล ส่วนใหญ่เพียงด้านเดียว และมักจะใช้แบบทดสอบข้อเขียน เพื่อนำมาใช้วัดและประเมินผลด้านความสามารถ ครูส่วนใหญ่ยังใช้ข้อสอบที่มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ ถูกผิด และเติมคำสั้น ๆ ในการทดสอบวัดความรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถวัดความก้าวหน้าหรือผลในด้านอื่น ๆ วิธีการประเมินแบบเดิมทำให้ผู้เรียนเกิดความเฉื่อยชา มีการแยกเนื้อหาความรู้เป็นส่วนย่อย ๆ และส่วนมากเน้นความจำมากกว่าความคิดขั้นสูงและการนำไปใช้ และไม่สอดคล้องกับการวัดและประเมินผลตามแนวทางสะเต็มศึกษา (สำนักงานธิการศึกษา, 2552 : 45; สุวิมล ว่องวานิช, 2549 : 236-237; ศศิธร เขียวกอ, 2548 : ข) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา โดยมีความคาดหวังว่าเมื่อครูได้รับการพัฒนาตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจะทำให้ครูมีสมรรถนะการวัดประเมินผลสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทาง สะเต็มศึกษา
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทาง สะเต็มศึกษา
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง จำนวน 759 แห่ง รวม 12,873 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม ตามระยะของการทดลอง ดังนี้ ระยะที่ 1 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทาง สะเต็มศึกษา ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง จำนวน 120 แห่ง รวม 480 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

ระยะที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการวัดและประเมินในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษที่รับผิดชอบโครงการสะเต็มศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นศูนย์การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา จำนวน 4 คน และครูที่เป็นครูที่เลี้ยงสะเต็มศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออก จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 คน

ระยะที่ 3 กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กับครูที่จัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา โรงเรียนสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จาก 6 โรงเรียน จำนวน 22 คน ได้มา โดยความสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา เป็นแบบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามชุดนี้ครอบคลุมสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูที่จัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา 4 ด้าน จำนวน 24 ข้อ
2. แบบสนทนากลุ่ม กำหนดเป็นประเด็นข้อคำถาม ให้ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านอรรถประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้
3. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC จำนวน 10 ข้อ
4. แบบประเมินสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา เป็นแบบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ
5. แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา เป็นแบบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลของในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC พบว่า มีค่า 0.80 ถึง 1.00 นำไปทดลองใช้ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ 0.804 นำมาจัดทำให้อยู่ในรูปแบบ Google form
2. ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสนทนากลุ่ม จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพ และการสร้างรูปแบบ แล้วดำเนินการตรวจสอบคุณภาพโดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC พบว่า มีค่า 0.80 ถึง 1.00
3. ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ และการประเมินรูปแบบ แล้วดำเนินการตรวจสอบคุณภาพโดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC พบว่า มีค่า 0.80 ถึง 1.00
4. ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบประเมินสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพโดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC พบว่า มีค่า 0.80 ถึง 1.00 นำไปทดลองใช้และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.90
5. ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพโดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC พบว่ามีค่า 0.80 ถึง 1.00 นำไปทดลองใช้และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะครูด้าน ด้านการวัดและประเมินผลของในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา จากการตอบกลับทาง Google form ระหว่างเดือน มีนาคม 2563
2. ดำเนินการสนทนากลุ่ม ณ ห้องประชุมจันทน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ในเดือนตุลาคม 2563

3. ผู้วิจัยประสานกับผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 12 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์นัดหมายวันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินคุณภาพรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ด้วยตนเองเพื่อจะได้พูดคุยแลกเปลี่ยนประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิโดยตรง ในเดือนธันวาคม 2563

4. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ดังนี้

4.1 ประเมินสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ก่อนพัฒนาทาง Google form วันที่ 17 มีนาคม 2565

4.2 จัดอบรมเรื่องการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา วันที่ 4 มิถุนายน 2565 และการวัดและประเมินผลผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 วันที่ 11 มิถุนายน 2565 ณ โรงเรียนอนุบาลชลบุรี จังหวัดชลบุรี

4.3 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การสร้างประเมินโครงการแบบบูรณาการ การสร้างแบบประเมินแฟ้มสะสมงานแบบบูรณาการ การสร้างแบบประเมินชิ้นงานแบบบูรณาการ การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ วันที่ 25-26 มิถุนายน 2565 ณ ห้องประชุมอาคาร 1 ชั้น 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

4.4 จัดประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการนิเทศชั้นเรียนด้วยระบบ Zoom Application วันที่ 4 และ 16 กรกฎาคม 2565

4.5 ดำเนินการนิเทศชั้นเรียนระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน 2565

4.6 ดำเนินการจัดประกวดวิธีปฏิบัติที่ดี การสร้างและใช้เครื่องมือวัดประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา วันที่ 1 ตุลาคม 2565

4.7 จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายผู้นำทางวิชาการด้านการวัดและประเมินผลวันที่ 9 ตุลาคม 2565

4.8 ประเมินสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาหลังการพัฒนา วันที่ 31 เดือนตุลาคม 2565 ทาง Google form

4.9 ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา วันที่ 31 เดือนตุลาคม 2565 ทาง Google form

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
2. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
3. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูที่จัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ก่อนและหลังการพัฒนา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุ (MANOVA)

ผลการวิจัย

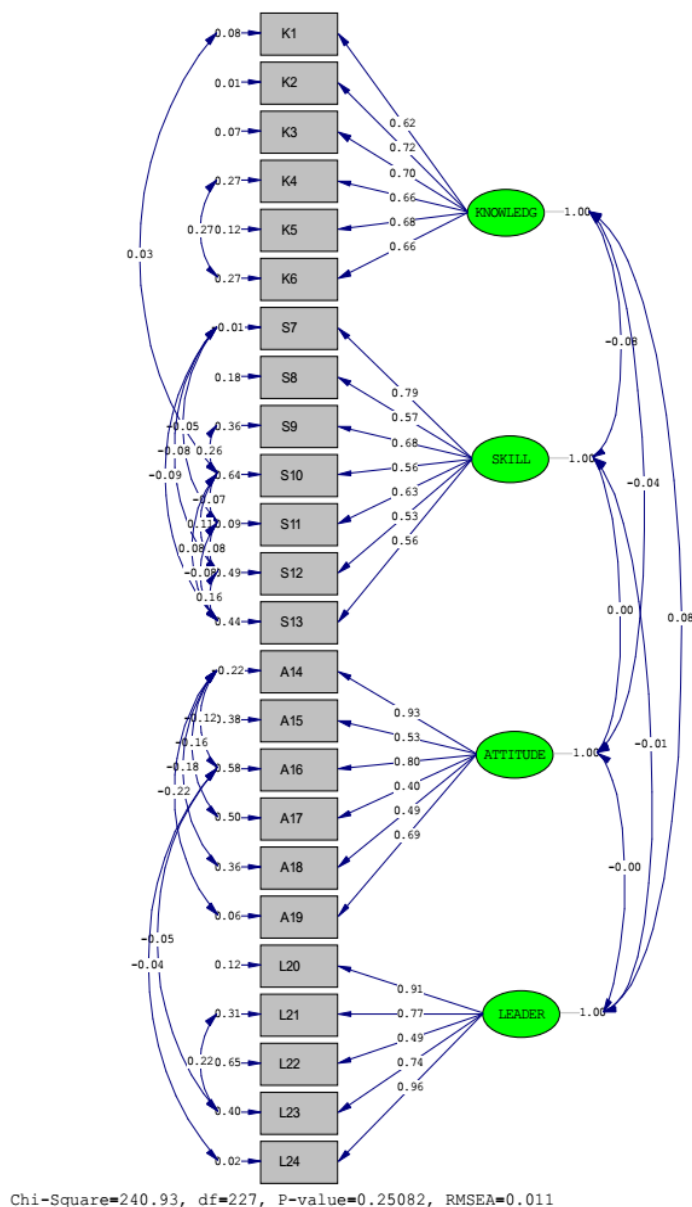
1. ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา

ที่	องค์ประกอบ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ความรู้ความสามารถ	3.98	0.81	มาก
2	ด้านทักษะ	3.71	0.86	มาก
3	ด้านเจตคติ	3.96	0.76	มาก
4	ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการ	3.72	0.97	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงว่าสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ด้านความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านเจตคติ ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการ และด้านทักษะ ตามลำดับ

โมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ความสามารถ (Knowledge) องค์ประกอบด้านทักษะ (Skill) องค์ประกอบด้านเจตคติ (Attitude) และองค์ประกอบด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Leader) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงได้ดังแผนภาพที่ 1 และตารางที่ 2

แผนภาพที่ 1 “การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา” หลังปรับโมเดล

ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา

ค่าดัชนีความสอดคล้อง	เกณฑ์	ผล
p-value = .2508	>.05	ผ่าน
χ^2/df = 1.06	< 2.00	ผ่าน
GFI = 0.96	>.90	ผ่าน
AGFI = 0.95	>.90	ผ่าน
RMSEA = .011	<.05	ผ่าน

จากภาพที่ 1 และตารางที่ 2 แสดงว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 240.93 p-value เท่ากับ .25 ค่า χ^2/df เท่ากับ 1.06 ค่า CFI เท่ากับ 1.00 ค่า GFI เท่ากับ 0.92 ค่า AGFI เท่ากับ 0.95 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.01 ซึ่งแสดงว่าชุดของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดเป็นตัวแทนของตัวแปรแฝงเดียวกันได้

2. ผลการสร้างและพัฒนาแบบแผนการพัฒนาศมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูที่จัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา พบว่า รูปแบบการพัฒนาศมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูที่จัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาประกอบด้วย 4 ขั้นตอน เรียกว่า รูปแบบ “สร้างเสริมจนเป็น” ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความตระหนัก ขั้นที่ 2 ขั้นเสริมภูมิความรู้ ขั้นที่ 3 จนเกิดทักษะ และขั้นที่ 4 เป็นผู้นำทางวิชาการ แสดงได้ดังแผนภาพที่ 2 และผลประเมินคุณภาพแสดงได้ดังตารางที่ 3

องค์ประกอบ			
Attitude	Knowledge	Skill	Leader
ขั้น			
สร้างความตระหนัก	เสริมภูมิความรู้	จนเกิดทักษะ	เป็นผู้นำทางวิชาการ
หน่วยงานต้นสังกัดจัดอบรม ในเรื่องต่อไปนี้ 1) การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา 2) การวัดและประเมินผลผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	หน่วยงานต้นสังกัดจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ในเรื่องต่อไปนี้ 1) การสร้างแบบประเมินโครงการ แบบรูบริค 2) การสร้างแบบประเมินแฟ้มสะสมงาน แบบรูบริค 3) การสร้างแบบประเมินชิ้นงาน แบบรูบริค	1. โรงเรียนนิเทศชั้นเรียนเพื่อตรวจสอบทักษะในการการวัดและประเมินผู้เรียนจากการปฏิบัติงานจริงของครูด้วยเครื่องมือ ดังต่อไปนี้ 1) แบบประเมินโครงการแบบรูบริค 2) แบบประเมินแฟ้มสะสมงานแบบรูบริค 3) แบบประเมินชิ้นงานแบบรูบริค 2. หน่วยงานต้นสังกัดจัดประกวดวิธีปฏิบัติที่ดี “การสร้างและใช้เครื่องมือวัดประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา”	หน่วยงานต้นสังกัดจัดทำเครือข่ายผู้นำทางวิชาการด้านการวัดและประเมินผล โดยเฉพาะการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาศมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา

ตารางที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการพัฒนาศรณะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา (n = 12)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. การพัฒนารูปแบบมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.83	0.39	มากที่สุด	3
2. รูปแบบมีเอกลักษณ์ ชัดเจน ง่ายต่อการนำไปใช้	4.83	0.39	มากที่สุด	3
3. รูปแบบสามารถทำให้ครูพัฒนาศรณะด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา	4.75	0.45	มากที่สุด	6
4. รูปแบบมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาศรณะด้านการวัดและประเมินผลการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา	4.83	0.39	มากที่สุด	3
5. รูปแบบมีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด	1
6. รูปแบบทำให้เกิดประโยชน์ระดับบุคคล	5.00	0.00	มากที่สุด	1
7. รูปแบบทำให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน	4.75	0.62	มากที่สุด	6
8. รูปแบบทำให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม	4.50	0.52	มากที่สุด	9
9. รูปแบบทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างครูต่างโรงเรียน	4.58	0.52	มากที่สุด	8
10. รูปแบบเป็นตัวอย่างที่ดีสามารถเผยแพร่ได้	4.50	0.52	มากที่สุด	9
รวม	4.76	0.44	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 พบว่า รูปแบบการพัฒนาศรณะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาข้อพบว่า รูปแบบการพัฒนาศรณะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง และรูปแบบทำให้เกิดประโยชน์ระดับบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ รูปแบบมีเอกลักษณ์ ชัดเจน ง่ายต่อการนำไปใช้การพัฒนารูปแบบมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ รูปแบบมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาศรณะด้านการวัดและประเมินผลการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ตามลำดับ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาศรณะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา แสดงได้ดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสรณะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาก่อนและหลังการพัฒนา

Effect	Multivariate test	Value	F	df	Error df	p
Intercept	Pillai's Trace	.982	527.500	4	39.000	.000
	Wilks' Lambda	.018	527.500	4	39.000	.000
	Hotelling's Trace	54.103	527.500	4	39.000	.000
	Roy's Largest Root	54.103	527.500	4	39.000	.000
Group (Pre-Post)	Pillai's Trace	.813	42.387	4	39.00	.000
	Wilks' Lambda	.187	42.387	4	39.00	.000
	Hotelling's Trace	4.347	42.387	4	39.00	.000
	Roy's Largest Root	4.347	42.387	4	39.00	.000

**p<.01

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบรายตัวแปรตามระหว่างด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติและด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการของสมรรถนะครู ด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ก่อนและหลังการพัฒนา

Source	Measure	SS	df	MS	F	p
Group Pre-Post	KNOWLEDGE	445.455	1	445.455	134.334	.000
	SKILL	213.841	1	213.841	37.903	.000
	ATTITUDE	305.818	1	305.818	109.019	.000
	LEADER	14.205	1	14.205	13.658	.001
Error	KNOWLEDGE	139.273	42	3.316		
	SKILL	236.955	42	5.642		
	ATTITUDE	117.818	42	2.805		
	LEADER	43.682	42	1.040		

จากตารางที่ 4-5 พบว่า สมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 527.500$, $df = 4$, $p = .000$) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านก็พบว่า คะแนนหลังพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน

ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาแสดงได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ($n = 22$)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. รูปแบบเป็นไปตามหลักวิชาการ	4.82	0.39	มากที่สุด	5
2. รูปแบบมีเอกลักษณ์ น่าสนใจ	4.86	0.35	มากที่สุด	2
3. รูปแบบมีความเหมาะสม สอดคล้องกับการทำงานจริง	4.91	0.29	มากที่สุด	1
4. ขั้นตอนการดำเนินงานในรูปแบบเข้าใจง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน	4.82	0.50	มากที่สุด	5
5. รูปแบบทำให้ท่านพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา	4.86	0.35	มากที่สุด	2
6. รูปแบบมีประโยชน์ต่อวิชาชีพครู	4.64	0.58	มากที่สุด	8
7. รูปแบบทำให้ท่านสร้างเครือข่ายเพื่อนร่วมวิชาชีพ	4.23	0.61	มากที่สุด	10
8. ท่านมีความพึงพอใจต่อรูปแบบ	4.64	0.58	มากที่สุด	8
9. รูปแบบมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้พัฒนาการศึกษา	4.86	.35	มากที่สุด	2
10. ควรเผยแพร่รูปแบบเพื่อให้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง	4.82	.50	มากที่สุด	5
รวม	4.75	0.45	มากที่สุด	

จากตารางที่ 6 พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมสอดคล้องกับการทำงานจริง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดรองลงมาคือ รูปแบบมีเอกลักษณ์

น่าสนใจ รูปแบบทำให้ท่านพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา รูปแบบมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้พัฒนาการศึกษา ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องมาจากว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินผลการศึกษา แล้วสร้างข้อคำถามรายข้อ โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นเกี่ยวกับความเห็นเกี่ยวกับความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) นำไปทดลองใช้ (Try out) หาค่าความเชื่อมั่น แล้วนำแบบสอบถามที่ได้คุณภาพไปเก็บตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดขนาดตัวอย่างมีความเหมาะสมกับจำนวนข้อคำถามตามระเบียบวิธีของสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิหาญ พลเพชร (2557) ที่ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินการคิดสำหรับครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า สมรรถนะด้านการวัดและประเมินการคิดสำหรับครูระดับประถมศึกษา ประกอบด้วยสมรรถนะด้าน ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคุณลักษณะส่วนบุคคล และเจตคติ

2. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 สร้างความตระหนัก ขั้นตอนที่ 2 เสริมภูมิความรู้ ขั้นตอนที่ 3 จนเกิดทักษะ และขั้นตอนที่ 4 เป็นผู้นำทางวิชาการ ที่มีคุณภาพในระดับมากที่สุด มีประโยชน์ มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริง เนื่องจากว่าในขั้นนี้ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 ท่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่มีความเหมาะสมเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสังกัด ระดับสถานศึกษา ระดับโรงเรียน และระดับชั้นเรียน ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการบริหาร การพัฒนางานวิชาการการวัดและประเมินผล และการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา อีกทั้งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับการดำเนินงานด้านนโยบาย ประกอบกับเป็นบุคคลแกนนำในการขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นผู้ที่สามารถให้แนวคิดที่สะท้อนทั้งในด้านบวก ด้านลบ ตลอดจนให้ข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัย โดยในการสนทนากลุ่มนี้ได้นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาประกอบการพัฒนารูปแบบด้วย เพื่อให้เป็นไปตามหลักวิชาการ และประการหนึ่งที่สำคัญอาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการสนทนากลุ่มมาใช้โดยมีการวางแผนและเตรียมการอย่างดี ในการดำเนินการสนทนากลุ่มนั้นผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ซึ่งมีความเหมาะสมตามหลักของการสนทนากลุ่ม เพราะเป็นศึกษาพิเศษที่รับผิดชอบโครงการสะเต็มศึกษามีทักษะในการสื่อสาร และมีความคุ้นเคยสนิทสนมกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล สามารถจัดการสนทนากลุ่มได้อย่างราบรื่น ได้ข้อคิดเห็นเชิงลึกที่มีประโยชน์ นำมาสร้างเป็นรูปแบบที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ง่ายต่อการจดจำ “สร้างความตระหนัก เสริมภูมิความรู้ จนเกิดทักษะ เป็นผู้นำทางวิชาการ เรียกย่อ ๆ ว่า รูปแบบ สร้างเสริมจนเป็น” สอดคล้องกับงานวิจัยของยุรนนท์ ตามกาล (2559) ที่ได้ทำการพัฒนาระบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักวิถีชีวิตสีเขียวเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะของครอบครัว ดำเนินการสนทนากลุ่มและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับครอบครัวสีเขียวในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 5 ครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมตามหลักวิถีชีวิตสีเขียวเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะของ ครอบครัวพบว่า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนได้แก่ 1) การเรียนรู้ เพื่อการเริ่มต้นที่จะเปลี่ยนแปลง 2) การเรียนรู้เพื่อรับหรือปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตหรือวิถีปฏิบัติ และ 3) การเรียนรู้จากผลของการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับจิราวัฒน์ ขจรศิลป์ (2553) ที่ได้วิจัยเรื่องการนำเสนอรูปแบบโรงเรียนกีฬาต้นแบบในประเทศไทยโดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต EDR (Ethnographic Delphi Futures Research) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน และเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 12 คน ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ทางด้านกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา พลศึกษานันทนาการ หรือมีประสบการณ์ในฐานะผู้บริหารการกีฬา โรงเรียนกีฬา สมาคมกีฬา ผู้ฝึกสอนกีฬาในโรงเรียนกีฬา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบโรงเรียนกีฬาต้นแบบในประเทศไทยเป็นแบบเชิงข้อความที่มีคุณภาพดี สามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบโรงเรียนกีฬาในประเทศไทยได้ มีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ 2) คุณภาพการศึกษา และ 3) คุณภาพการกีฬา และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัชชา วชิรหัตถพงศ์ (2564) ที่ได้วิจัยการพัฒนาชุด

ฝึกอบรมเพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed methodology) โดยการสัมภาษณ์ การทดลองกลุ่ม และการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ในขั้นตอนสนทนากลุ่มนั้นดำเนินการกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร การศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน และด้านการงานข้ามวัฒนธรรม ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนไม่ต่ำกว่า 10 ปี ผู้เชี่ยวชาญการเสริมสร้างสมรรถนะทางการบริหาร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จากสถาบันอุดมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และผู้เชี่ยวชาญการเสริมสร้างสมรรถนะทางการบริหารด้านภาษาต่างประเทศในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) พบว่า ชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสมเป็นไปได้ ประกอบด้วยกิจกรรมการพัฒนา 3 โมดูล ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านภาษาต่างประเทศ 2) สมรรถนะด้านการบริหารสารสนเทศ (MIS) และ 3) สมรรถนะในการทำงานข้ามวัฒนธรรม และสอดคล้องกับพหุวิทยาการ (2563) ที่ได้ทำการวิจัยการพัฒนาแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยการสนทนากลุ่มจากผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน ผลการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่น 2) จินตนาการ 3) ความฉลาดทางอารมณ์ 4) วิสัยทัศน์ 5) สติปัญญา 6) ทศนคติเชิงบวก 7) การเป็นผู้นำคิดค้นงานใหม่ 8) การทำงานเป็นทีม 9) การมีปฏิสัมพันธ์ และ 10) บุคลิกภาพ

3. สมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากว่ารูปแบบฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนานั้นนั้นเข้าใจง่าย เนื้อหาครอบคลุมบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย มีกิจกรรม/ขั้นตอนการปฏิบัติงานตั้งแต่ระดับนโยบายสู่ระดับปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ใช้งานได้จริง ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิในชั้นสนทนากลุ่มได้เน้นย้ำไว้ว่า รูปแบบที่ได้นั้นควรขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติจริงได้โดยง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของศจี จิระโร (2556 : บทคัดย่อ) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลนั้น การสร้างข้อสอบเป็นประเด็นที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับครู โดยจะต้องสามารถพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องในทางปฏิบัติจริงได้ และครูจะต้องมีพัฒนาการของสมรรถนะอย่างยั่งยืน ประกอบกับผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามหลักการตั้งแต่การสร้าง การหาคุณภาพ โดยที่เมื่อผู้วิจัยปรับปรุงและพัฒนารูปแบบตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ได้นำไปศึกษานำร่องกับครู จำนวน 12 คน นำผลที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบ ผลการประเมินพบว่า รูปแบบมีคุณภาพในระดับมากที่สุดเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป ดังนั้น ครูที่ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นไว้อย่างดีและมีประสิทธิภาพนั้น จึงทำให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการวัดผลและประเมินผล มีความรู้และมีทักษะสามารถการสร้างแบบทดสอบอัตนัย แบบประเมินชิ้นงาน แบบประเมินโครงงาน ตลอดจนเครื่องมือประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับการวัดและประเมินสะเต็มศึกษา อีกทั้งยังสนใจและเข้าเป็นสมาชิกเครือข่ายทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง ทำให้ครูมีความมั่นใจ และภูมิใจในความสามารถของตนเองมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา เชื้อลี (2562 : บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสร้างข้อสอบของครูประถมศึกษาโดยการบูรณาการกระบวนการนิเทศการศึกษาร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ครูมีพัฒนาการในการพัฒนาสมรรถนะการสร้างข้อสอบทุกด้าน โดยด้านที่มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์สูงสุดคือด้านเจตคติ รองลงมาคือความรู้ และทักษะ ตามลำดับ และสอดคล้องกับสมรชนา ภาชา (2558 : 166-170) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเสริมพลังอำนาจ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการทำบัญชีของนักบัญชี พบว่า นักบัญชีมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะด้านบัญชีหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่จะนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาไปใช้ ควรคำนึงถึงความสามารถและข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีของครู เนื่องจากขั้นตอนการใช้นั้นจำเป็นต้องอาศัยความรู้ด้านเทคโนโลยี ได้แก่ การตอบแบบสอบถามใน Google Form การประชุมออนไลน์ด้วยระบบ Zoom Application

2. หน่วยงานที่จะนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาไปใช้ ควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา ได้แก่ ครูที่สอนสะเต็มศึกษา หรือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อติดตามและประเมินความคงทนของครูที่ผ่านการพัฒนาด้วยรูปแบบนี้
2. ควรมีการวิจัยในการนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- จิราวัฒน์ ขจรศิลป์. (2553). การนำเสนอรูปแบบโรงเรียนกีฬาต้นแบบในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัชชา วชิรหัตถพงศ์. (2564). การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุรนนท์ ตามกาล. (2559). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักวิถีชีวิตสีเขียวเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะของครอบครัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา เชื้อลี. (2562). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสร้างข้อสอบของครูประถมศึกษาโดยการบูรณาการกระบวนการนิเทศการศึกษาร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิหาญ พลพร. (2557). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินการคิด สำหรับครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 15 (2), 74-84.
- ศจี จิระโร. (2556). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสร้างข้อสอบของครูโดยการเสริมพลังอำนาจผ่านกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร เขียวกอ. (2548). การพัฒนาสมรรถภาพด้านการประเมินสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา : การเปรียบเทียบผลการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรมแบบดั้งเดิมและแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). คู่มือจัดกิจกรรมสะเต็มศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. กรุงเทพฯ : องค์การค่าของ สกสศ.
- สมรชันญา ภาชา (2558). การพัฒนารูปแบบการเสริมพลังอำนาจเพื่อพัฒนาสมรรถนะการทำบัญชีของนักบัญชี. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. [Online]. Available : https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422.. [2566, มีนาคม 1].
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หทัยกานต์ เลขานุกิจ. (2563). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

การพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์
ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
COMPUTING SCIENCE SKILL DEVELOPMENT USING CREATIVE GAME
ACTIVITY OF GRADUATE STUDENTS FACULTY OF EDUCATION,
BANGKOKTHONBURI UNIVERSITY

นันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Nantawat Pattaragorranan

Bangkokthonburi University

Corresponding Author E-mail : drnantawat@gmail.com

(วันที่รับบทความ : กุมภาพันธ์ 20, 2566 ; วันที่แก้ไขบทความ : มีนาคม 31, 2566 ; วันที่ตอบรับบทความ : เมษายน 3, 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์กับการเรียนการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้องเรียน โดยการเปิดตารางของครูและมอร์แกน รวม 108 คน สำหรับให้เป็นห้องทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์ 1 ห้องเรียน ห้องทดลองการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์ 1 ห้องเรียน และห้องควบคุม ซึ่งสอนโดยใช้วิธีการสอนปกติ 1 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณ แบบฝึกทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณ มีค่าดัชนีของความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ได้ค่าเท่ากับ 1 ทุกข้อ และแบบทดสอบทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.01/90.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณ มีทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรม, เกมสร้างสรรค์, วิทยาการคำนวณ

Abstract

The purpose of this research is 1) to find the efficiency of a set of creative game activities to develop computational science learning skills of graduate students, Faculty of Education, Bangkokthonburi University and 2) to compare the computational science learning skills of graduate students, Faculty of Education, Bangkokthonburi University that was taught using a set of creative game activities with normal teaching. The sample group used in this research was graduate students, Faculty of Education, Bangkokthonburi University, Semester 2, Academic Year 2022, 3 classrooms by opening tables of Craigie and Morgan, total 108 people for being an experimental room for finding the

efficiency of the creative game activity set, 1 classroom for teaching and learning using the creative game activity set, and a control room that teaches using normal teaching methods. Research tools are a set of creative game activities to develop computational science skills, a computational science learning skills exercises, The index of the correspondence of the questions to the objectives was equal to 1 for all items and the computational science learning skill test of graduate students, Faculty of Education Bangkokthonburi University has a confidence level of 0.85. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and the value test (t-test).

The results showed that :

1. The efficiency of the creative game activity package for developing computational science learning skills of graduate students, Faculty of Education, Bangkokthonburi University. The developed efficiency was 82.01/90.00, higher than the specified criteria of 80/80.

2. Graduate students, Faculty of Education, Bangkokthonburi University That has been taught by a series of creative game activities to develop computational science learning skills. The computational learning skills were higher than the students who received normal teaching at the statistical significance level of .01.

Keywords : Activity, Creative Game, Computing Science

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจโดยตรงในการผลิตกำลังคน ระดับสูงให้มีคุณสมบัติพร้อมในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ได้มีการปรับการเรียนการสอนที่ตอบสนองแนวทางดังกล่าว โดยจัดการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย จากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมด้วยการบรรยาย เปลี่ยนวิธีสอนมาเป็น การสอนเน้นการเรียนรู้จากปัญหาเพื่อพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะได้ศึกษาปัญหา ทักษะการแก้ปัญหา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปราย การมีส่วนร่วม รวมทั้งการปฏิบัติจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งวิธีการเรียนรู้เหล่านี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดโดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มากกว่าการเรียนรู้แบบรับฟังหรือรับรู้จากสิ่งที่ผู้สอนบรรยายคนเดียวเป็นเวลานาน และการเรียนอย่างมีส่วนร่วม ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นอกจากการพยายามทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้สอนอธิบาย (Academic Affairs Office, Rajathane University, 2014)

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนร่วมกับเทคโนโลยีเป็นเรื่องที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง ซึ่งการใช้เกมเพื่อการเรียนรู้กับการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้น ถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อการศึกษา และการพัฒนาทักษะกระบวนการทางความคิดให้แก่ผู้เรียน เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งผู้เรียนสามารถเปลี่ยนบทบาทจากการเรียนรู้จากการฟังในการเรียนการสอนแบบปกติ ไปเป็นบทบาทที่ต้องเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง โดยใช้เกมเพื่อการเรียนรู้เป็นสื่อกลาง ซึ่งสื่อการสอนประเภทเกมเพื่อการเรียนรู้ถือเป็นสื่อการสอนประเภทหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะกระบวนการคิด โดยจุดประสงค์หลักของการสร้างเกมทุกชนิด คือ การมุ่งหวังให้เกมเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้ผู้เล่นรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของเกม ช่วยกระตุ้นจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เล่น ตลอดจนให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายและพึงพอใจในการเล่น (ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์, 2560 : 18)

การสอนด้วยการใช้เกม เป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งโดยที่ผู้สอนสามารถเป็นผู้สร้างเกมขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดจุดเน้นของการใช้เกมในการสอนนั้นก็เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ได้ฝึกฝนเทคนิคหรือทักษะต่าง ๆ ที่ต้องการโดยใช้ยุทธวิธีการเล่นที่สนุกเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะต่าง ๆ โดยการให้ผู้เรียนเล่นตามกติกา และนำเนื้อหา และข้อมูลของเกม วิธีการเล่นและผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการสรุปการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์โดยใช้เกมเป็นการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมกระบวนการเล่น ฝึกการสังเกต มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน สรุปความรู้ที่ได้รับอย่างสนุกสนาน ซึ่งผู้ใหญ่อาจมองว่าเป็นเรื่องไร้สาระแต่จริง ๆ แล้ว การเล่นเกมของผู้เรียนเป็นการพัฒนาการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ถ้าผู้เรียนได้รับการกระตุ้นฝึกให้ใช้ความคิดในระหว่างการเล่นได้มีการสังเกต เปรียบเทียบจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ

ด้านสติปัญญาได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นเกมจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์สัมผัสต่าง ๆ จากนามธรรมไปสู่รูปธรรม ซึ่งผู้เรียนสามารถเล่นคนเดียว หรือเล่นเป็นกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล และเกิดความคิดรวบยอด (ภวิกา เลหาพิพิธ และกมล โพธิ์เย็น, 2561 : 157)

ในปัจจุบันเทคโนโลยีพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่หยุดยั้ง มีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มาใช้อย่างแพร่หลายจนนับได้ว่าเป็นอุปกรณ์สำคัญในการจัดการเรียนการสอน เทคโนโลยีเหล่านี้ใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ การติดต่อสื่อสาร และการสร้างสื่อการเรียน ดังนั้นจึงเอื้อประโยชน์ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น อีกทั้งเป็นเครื่องมือ และแหล่งข้อมูลในการค้นคว้าศึกษาความรู้ที่กว้างไกลแก่นักเรียน และการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เหมาะสม และให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยเฉพาะเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาช่วยพัฒนาการจัดการศึกษาให้ดีขึ้น ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการเรียน ผู้เรียนที่กระตือรือร้นมีทักษะที่สามารถเลือกเก็บข้อมูลวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเองได้อย่างมีระบบ

อีกทั้งรายวิชาวิทยาการคำนวณ มีบทบาทมากขึ้นสำหรับการดำเนินชีวิต โดยสอนให้คิดเป็น ใช้เป็นและรู้เท่าทันเทคโนโลยี ซึ่งแบ่งออกเป็นด้านการคิดเชิงคำนวณ (Computational thinking) เป็นวิธีคิดและแก้ปัญหาเชิงวิเคราะห์ สามารถใช้จินตนาการมองปัญหาด้วยความคิดเชิงนามธรรม จะทำให้เห็นแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนและมีลำดับวิธีคิด โดยวิธีคิดแบบวิทยาการคำนวณนี้ไม่ใช่เพียงแค่การเขียนโปรแกรม เพราะภาษาโปรแกรมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่จุดประสงค์ที่สำคัญกว่าคือ การสอนให้คิดและเชื่อมโยงปัญหาต่าง ๆ เป็นจนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ประการถัดมาด้านพื้นฐานความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital technology) เป็นการสอนให้รู้จักเทคนิควิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเฉพาะในยุค 4.0 จะเน้นในด้านระบบอัตโนมัติ (Automation) ที่อยู่ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเกษตร อุตสาหกรรม หรือคมนาคม ให้ได้เรียนรู้รอบด้าน และประยุกต์สร้างสรรค์งานได้อย่างเหมาะสมและประการสุดท้ายด้านพื้นฐานการรู้เท่าทันสื่อและข่าวสาร (Media and information literacy) เป็นทักษะเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล แยกแยะได้ว่าข้อมูลใดเป็นความจริงหรือความคิดเห็น (กนกวรรณ ศรีสวัสดิ์, 2560 : 20)

จากข้อมูลข้างต้นจึงทำให้เห็นว่า ในอาจารย์ผู้สอนต้องมีการปรับการสอน เพื่อให้ทันต่อยุคสมัยในปัจจุบัน รวมไปถึงยังต้องกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนด้วยเทคนิคการสอนต่าง ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงหาวิธีการที่จะดำเนินการเพื่อที่จะแก้ปัญหา และพัฒนาให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะวิทยาการคำนวณให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาเรื่อง การศึกษาการจัดการกิจกรรมโดยใช้เกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อสร้างความสามารถทักษะวิทยาการคำนวณและเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการกิจกรรมพัฒนาทักษะให้นักศึกษาในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์กับการเรียนการสอนแบบปกติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากหลักสูตร เอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงนำมาประมวลผลเป็นกรอบแนวคิดตามแผนภาพที่ 1 ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 4 ห้องเรียน รวม 150 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งทำการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวน 108 คน เป็นห้องสำหรับหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ จำนวน 1 ห้องเรียน สำหรับทดลองการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์ จำนวน 1 ห้องเรียน และห้องเรียนที่ทำการสอนแบบปกติ จำนวน 1 ห้องเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน 2 แบบ คือ แบบใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์และแบบปกติ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณ

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร เลขที่ 008/2566 ผู้วิจัยขออนุญาตให้ประชากรที่ศึกษา พร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ประโยชน์และข้อจำกัด โดยละเอียด และให้กลุ่มตัวอย่างลงลายมือชื่อไว้ในหนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ กลุ่มตัวอย่างสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยหรือถอนตัวจากการร่วมวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบต่อการผลการเรียนในวิชาที่ลงทะเบียนเรียน สำหรับข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับและใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือ จำนวน 3 ชิ้น ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร
2. แบบฝึกเสริมทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร
3. แบบทดสอบทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณโดยมีรายละเอียดของเครื่องมือแต่ละชิ้น ดังนี้
 1. ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 4 ชุดย่อย ดังนี้ 1. กิจกรรมตามหาตัวเลข 2. กิจกรรมจัดระเบียบกันหน้อย 3. กิจกรรมพาน้องหมาไปหากระดูก 4. กิจกรรมเกมเขาวงกต
 2. แบบฝึกเสริมทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ชุด คือ
 - ชุดที่ 1 เป็นแบบฝึกเสริมทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร สำหรับประเมิน กิจกรรมตามหาตัวเลข ใช้เวลา 2 ชั่วโมง
 - ชุดที่ 2 เป็นแบบฝึกเสริมทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร สำหรับประเมิน กิจกรรมจัดระเบียบกันหน้อย ใช้เวลา 2 ชั่วโมง
 - ชุดที่ 3 เป็นแบบฝึกเสริมทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร สำหรับประเมิน กิจกรรมพาน้องหมาไปหากระดูก ใช้เวลา 2 ชั่วโมง
 - ชุดที่ 4 เป็นแบบฝึกเสริมทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร สำหรับประเมิน กิจกรรมเกมเขาวงกต ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนแบบฝึกเสริมทักษะวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ในแต่ละชุด คือ คะแนนเต็ม 10 คะแนน มี 5 ระดับตามเกณฑ์ดังนี้
ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน ให้ 9-10 คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมค่อนข้างสมบูรณ์ชัดเจน	ให้ 7-8 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมพอใช้ได้	ให้ 5-6 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน	ให้ 3-4 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้ 1-2 คะแนน

3. แบบทดสอบทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณสำหรับวัดผลสัมฤทธิ์จากการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์ภายหลังจากการเรียนรู้ครบทั้ง 4 ชุดกิจกรรมแล้ว

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 กำหนดเนื้อหาที่ใช้สร้างชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

1.2 ศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของการสร้างชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 4 ชุด

1.3 ดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

1.4 นำชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย

1.4.1 ด้านความเหมาะสมของกำหนดการจัดการเรียนรู้

1.4.2 ด้านข้อเสนอแนะในการใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณ

1.4.3 ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาสาระการเรียนรู้

1.4.4 ด้านความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้

1.4.5 ด้านความเหมาะสมของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

1.5 นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีของความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่าเท่ากับ 1 ทุกข้อ

2. แบบฝึกเสริมทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำนวน 4 ชุด ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารแนวคิดและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

2.2 ศึกษาเอกสารแนวคิดและเนื้อหาเกี่ยวกับเกมที่น่าสนใจ ได้แก่ 1. กิจกรรมตามหาตัวเลข 2. กิจกรรมจัดระเบียบกันหอย 3. กิจกรรมพาน้องหมาไปหากระดูก และ 4. กิจกรรมเกมเขาวงกต

2.3 นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีของความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่าเท่ากับ 1 ทุกข้อ

2.4 จัดทำคู่มือการใช้แบบฝึกเสริมทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณเพื่อเตรียมไปใช้จริงในลำดับต่อไป

3. แบบทดสอบทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างดังนี้

3.1 นำเนื้อหาจากชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์มาสรุปเพื่อสร้างแบบทดสอบทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณ

3.2 สร้างแบบทดสอบทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณ

3.3 ผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีของความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่าเท่ากับ 1 ทุกข้อ

3.4 นำแบบทดสอบหาความยากง่ายหาอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณ ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.30–0.72 มีอำนาจจำแนก 0.45 ขึ้นไปและมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลเพื่อการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
2. การเก็บข้อมูลการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองด้วยตนเอง
3. การเก็บข้อมูลจากกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนการสอนแบบปกติผู้วิจัยทำการสอนเพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์ 80/80 โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. การเปรียบเทียบทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์กับการเรียนการสอนแบบปกติ โดยการทดสอบค่าที (t-test Independent)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์ 80/80

การหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์ 80/80 นั้น ผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์ 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมตามหาตัวเลข กิจกรรมจัดระเบียบกันหนอย กิจกรรมพาน้องหมาไปหากระดูก และกิจกรรมเกมเขาวงกต นำไปทดลองกลุ่มเล็ก เพื่อหาชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะ วิทยาการคำนวณ ทั้ง 4 หน่วยย่อย จากนั้นนำชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณไปทดลองกับกลุ่มทดลอง คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 36 คน โดยใช้ชุดกิจกรรมทั้ง 4 ชุด เมื่อสอนจบในแต่ละชุดแล้วมีการทดสอบความรู้ทักษะในแต่ละชุดและได้ทำการทดสอบโดยรวมเพื่อวัดทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณภายหลังจากได้ดำเนินกิจกรรมแล้วเสร็จจึงแสดงในตาราง 1-2

ตาราง 1 แสดงคะแนนระหว่างการเรียนรู้และการสอนและคะแนนผลสัมฤทธิ์ภายหลังการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

คนที่	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	คะแนนรวม ร้อยละ	คะแนน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ
1	8	9	8	7	80.80	10	100.00
2	9	8	8	7	80.80	9	90.00
3	9	8	9	8	85.00	9	90.00
4	8	8	9	9	85.00	8	80.00
5	8	9	8	9	85.00	10	100.00
6	8	8	8	8	80.80	8	80.00
7	9	8	8	8	82.50	9	90.00
8	8	9	9	8	85.00	10	100.00

9	8	8	8	9	82.50	8	80.00
10	7	7	8	8	75.00	10	100.00
11	8	7	8	8	77.50	8	80.00
12	8	8	9	8	82.50	9	90.00
13	8	8	9	8	82.50	9	90.00
14	8	8	9	8	82.50	9	90.00
15	9	8	8	8	82.50	10	100.00
16	9	9	8	9	87.50	10	100.00
17	8	9	8	8	82.50	8	80.00
18	8	8	9	8	82.50	10	100.00
19	8	8	8	7	77.50	8	80.00
20	9	8	8	8	82.50	9	90.00
21	8	9	7	7	77.50	8	80.00
22	8	8	8	7	77.50	10	100.00
23	8	8	9	8	82.50	8	80.00
24	9	8	9	8	85.00	10	100.00
25	8	9	8	8	82.50	9	90.00
26	7	8	8	9	80.00	9	90.00
27	8	7	8	8	77.50	10	100.00
28	8	8	9	8	82.50	9	90.00
29	9	8	8	9	85.00	9	90.00
30	8	8	8	8	80.80	9	90.00
31	9	9	9	8	87.50	9	90.00
32	8	8	9	8	82.50	9	90.00
33	8	8	8	8	80.80	9	90.00
34	9	8	8	9	85.00	9	90.00
35	8	9	8	8	82.50	8	80.00
36	9	8	9	8	85.00	9	90.00
รวม	297	294	300	290 (1181)	82.01	324	90.00

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนระหว่างการเรียนรู้การสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีที่พัฒนาขึ้นมีได้คะแนนรวม 1181 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.01 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ภายหลังการเรียนรู้การสอนเสร็จแล้วได้คะแนนรวม 324 คะแนนคิดเป็นร้อยละร้อยละ 90.00

ตารางที่ 2 แสดงผลประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

กลุ่ม	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1)		ประสิทธิภาพของผลลัพธ์	
	คะแนนเต็ม	ร้อยละ	คะแนนเต็ม	ร้อยละ
กลุ่มทดลองประสิทธิภาพชุดกิจกรรม	40	82.01	10	90.00
ประสิทธิภาพชุดกิจกรรม (E1/E2) = 82.01 / 90.00				

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) คิดเป็นร้อยละ 82.01 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 90.00 ดังนั้นชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.01/90.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์กับการเรียนการสอนแบบปกติ

กลุ่ม	คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD	t	p
กลุ่มทดลอง	9.00	0.717	13.133**	0.00
กลุ่มควบคุม	6.42	0.769		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณมีทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณสูงกว่าการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.01/90.00 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80

2. นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่เรียนโดยชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณมีทักษะวิทยาการคำนวณสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะวิทยาการคำนวณโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.01/90.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะ วิทยาการคำนวณนั้น สามารถทำให้นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ คำนวณด้วยเทคนิคต่าง ๆ ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสรพงศ์ สุขเกษม (2559 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานรายวิชาคอมพิวเตอร์สารสนเทศขั้นพื้นฐาน สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี พบว่า 1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานรายวิชาคอมพิวเตอร์สารสนเทศขั้นพื้นฐานสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มี 4 องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน และประเมินผล องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ โดยมีการปฐมนิเทศในสัปดาห์แรก หลังจากนั้นแต่ละสัปดาห์จะมีขั้นตอนการเรียนการสอน ดังนี้ 1) กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อออนไลน์นอกชั้นเรียน 2) กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีกิจกรรมย่อยตามลำดับดังนี้ 2.1) ทดสอบระหว่างเรียน 2.2) ทบทวนความรู้ 2.3) กำหนดประเด็นปัญหา 2.4) กิจกรรมกลุ่มย่อย 2.5) ประเมินผล องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ และองค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับ 2. ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ/ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E1/E2) มีค่าเท่ากับ 81.50/83.66 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. ทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์มีทักษะทางการเรียนวิทยาการคำนวณสูงกว่าการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมทั้ง 4 ชุด ได้แก่ กิจกรรมตามหาตัวเลข กิจกรรมจัดระเบียบกันหนอย กิจกรรมพาน้องหมาไปหากระดูก และกิจกรรมเกมเขาวงกต สามารถทำ

ให้นักศึกษาใช้จินตนาการจนทำให้เกิดแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนและมีลำดับวิธีคิด อีกทั้งการสอนด้วยการใช้เกมนั้นสอนให้นักศึกษาคิดและเชื่อมโยงปัญหาต่าง ๆ เป็นจนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบจนทำให้ผลการเรียนใช้เกมสร้างสรรค์มีทักษะวิทยาการคำนวณการเรียนรู้ที่ดีกว่าการเรียนรู้การสอนแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสรพงค์ สุขเกษม (2559 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานรายวิชาคอมพิวเตอร์สารสนเทศขั้นพื้นฐาน สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี พบว่า นิสิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานรายวิชาคอมพิวเตอร์สารสนเทศขั้นพื้นฐานสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพรัตน์ สิทธิวงศ์ (2560 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบเกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์ของนิสิตระดับอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ 4 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของเกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์ 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนด้วยเกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 2 ภาควิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 20 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาธุรกิจเบื้องต้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) เกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบทดสอบความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์และ 5) แบบทดสอบความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนด้วยเกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าที่ (t-test) แบบ Dependent ผลการวิจัย พบว่า 1. เกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์ มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 75.20/76.80 2. นิสิตที่เรียนด้วยเกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. นิสิตที่เรียนด้วยเกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์มีความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4. นิสิตมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยเกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.55)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ก่อนดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียน วิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ครูผู้สอนควรสอนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์เชิงคำนวณให้กับนักศึกษา ก่อน เพราะจะช่วยให้ นักศึกษาประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างดีขึ้น
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียน วิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนและกิจกรรมที่ต้องเน้นการปฏิบัติ ดังนั้น ผู้สอนต้องเป็นผู้ควบคุมเกมและกำหนดกฎกติกาให้ชัดเจน
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียน วิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักศึกษาได้ฝึกคิดและเน้นสร้างบรรยากาศแบบการมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมเกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียน วิทยาการคำนวณของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ไปใช้กับการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้อื่น เพื่อให้นักศึกษามีทักษะการคิดวิเคราะห์ และมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน
2. ควรศึกษาผลการใช้วิธีการเรียนรู้โดยใช้เกมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะ วิทยาการคำนวณที่มีต่อตัวแปรอื่น เช่น ความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การศึกษาทัศนคติหรือเจตคติของนักศึกษาต่อการเรียนรายวิชาเกี่ยวกับ วิทยาการคำนวณ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้สอนและนักศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ศรีสวัสดิ์. (2560). การพัฒนาฐานความรู้ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) **ช่วงชั้นที่ 4**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์ (2560). การพัฒนาเกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์ของนิสิตระดับอุดมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 19 (3), 16-33.
- ภาวิกา เลหาไฟฑูรย์ และกมล โพธิ์เย็น. (2561). การสอนโดยใช้เกมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนและเลข 3 หลัก ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 14 (2), 155-170.
- สรพงศ์ สุขเกษม. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานรายวิชาคอมพิวเตอร์สารสนเทศ **ขั้นพื้นฐาน สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Academic Affairs Office, Rajathaneer University. (2014). **A good practice guide to teaching techniques in higher education**. [Online]. Available : <http://assu.rtu.ac.th/pdf/GoodPractices in Teaching Techniques in Higher Education.pdf>. [2566, มีนาคม 1].

**การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์
สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร**
**THE DEVELOPMENT OF TRAINING COURSE ON THE ART OF TRADITIONAL
THAI SMALL PUPPET SHOW BASED ON JOE LOUIS TECHNIQUES FOR
PHRANAKHON RAJABHAT UNIVERSITY**

อรสา วารุลังค์, กัญณภัทร นิธิศรารากุล และ นิภาพร สกุลวงศ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และมหาวิทยาลัยรังสิต
Orasa Warulang, Kannaphat Nithitwaraphakun and Nipaporn Sakulwongs
Phranakhon Rajabhat University, Phranakhon Rajabhat University and Rangsit University
Corresponding Author E-mail : orasa.fon.w@gmail.com

(วันที่รับบทความ : มีนาคม 11, 2566 ; วันที่แก้ไขบทความ : มีนาคม 29, 2566 ; วันที่ตอบรับบทความ : เมษายน 4, 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กของผู้เข้าอบรมหลังได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ สาขานาฏศิลป์ และการละคร วิทยาลัยการฝึกหัดครู สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร รวมทั้งสิ้น 118 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินทักษะปฏิบัติการเชิดหุ่นละครเล็ก และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมศึกษาการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการเชิดหุ่นละครเล็ก โดยภาพรวมของการประเมินทักษะปฏิบัติการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า ค่าเฉลี่ยทั้ง 2 ตอนอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 68.34, S.D. = 0.12)

2. ความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยภาพรวมเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม, หุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the traditional thai small puppet show skills of the students after attended training course on the art of traditional thai small puppet show based on Joe Louis techniques for Phranakhon Rajabhat University, 2) determine how satisfied they were from attending the training course on the art of traditional thai small puppet show based on Joe Louis techniques for Phranakhon Rajabhat University. The population from faculty humanities and social sciences in major classical dance and drama and College of Teacher Education major dance education of Phranakhon Rajabhat University with a total number of 118 people. The sample in the experiment comprised 21 students from Phranakhon Rajabhat University in semester 2 for academic year 2022. The research instrument were a thai small puppet skill evaluation form and a satisfaction assessment form. The data were statistically analyzed by using percentage, mean and standard deviation.

The research finding indicated that :

1. The skills of traditional thai small puppet show after using training course on the Art of traditional thai small puppet show based on Joe Louis techniques for Phranakhon Rajabhat University was at the good level ($\bar{X}$ = 68.34, S.D.= 0.12).

2. The satisfaction toward the training Course on the art of traditional thai small puppet show based on Joe Louis techniques for Phranakhon Rajabhat University was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.61, S.D = 0.58).

Keywords : The Development of Training Course, Thai Small Puppet based on Joe Louis techniques

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัฒนธรรมและนาฏศิลป์ไทยเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ของประเทศไทย ที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และศิลปะที่งดงามผ่านทางศิลปะวัฒนธรรม นอกจากนี้กระบวนการทำรายการยังสามารถแสดงออกได้ถึงวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นได้อย่างดีเยี่ยมอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นนาฏศิลป์ไทยจากอดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงตามวัฒนธรรมตามยุคสมัย และที่น่าเสียดายมาก คือ ความงดงามทางศิลปะวัฒนธรรมไทย นาฏศิลป์ไทยถูกกลืนไปกับวัฒนธรรมตะวันตก รวมไปถึงนาฏศิลป์ไทยยังถูกพัฒนาออกแบบให้มีการสร้างสรรค์การแสดงเกิดขึ้นอีกมากมาย หรือที่เราเรียกกันว่านาฏศิลป์สร้างสรรค์ นาฏศิลป์ร่วมสมัย ตามที่กล่าวไว้ข้างต้นนาฏศิลป์ไทยในปัจจุบันมีการพัฒนาออกแบบการแสดงขึ้นมาจำนวนมาก ซึ่งทำให้เกิดการแสดงประเภทต่าง ๆ ตามมา อย่างไรก็ตามนาฏศิลป์ไทยแต่เดิมยังคงมีความสำคัญกับคนในปัจจุบันจำนวนมาก ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งสิ้นลมหายใจ ซึ่งการแสดงนาฏศิลป์ไทยประเภทต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญที่จะเป็นส่วนหนึ่งทางวัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และสามารถสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยแต่ละส่วนออกมาได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะกล่าวถึงการแสดงประเภทต่าง ๆ ของนาฏศิลป์ไทยดังนี้ ระบำ รำ ฟ้อน โขน ละคร หุ่น การแสดงนาฏศิลป์ไทยแต่ละประเภทมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและแตกต่างกันอย่างมาก

ก่อกำเนิดหุ่นละครเล็ก (ยาวนุช เวศภาคตา และพัชร ศกศวัดเมฆนทร์, 2540 : 21) กล่าวว่า หุ่นละครเล็กที่ได้รับการสืบทอดการแสดงมาตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 4 โดยผู้เริ่มก่อตั้งคือ ครูแกร ศัพทวนิช ต่อมาเริ่มมีการเชิดหุ่นอย่างแพร่หลาย ต่อมาสะใภ้ของครูแกรได้มอบหุ่นละครเล็กให้กับบุตรสาว ยังเขียวสดเพื่อดำรงรักษาสืบไปโดยมีครูแกละ สุรินทร์ ยังเขียวสด เป็นหนึ่งในทายาท (สุรินทร์ ยังเขียวสด, 2565, พฤศจิกายน 28) กล่าวว่าการเชิดหุ่นละครเล็กในอดีตมักแสดงเป็นเรื่องราว ซึ่งนำบทการแสดงมาจากละครต่าง ๆ ภายหลังจึงได้ปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบโขนและสืบทอดจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้หุ่นละครเล็ก คณะโจหลุยส์ยังได้รับพระราชทานชื่อโรงละครจากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อปี พ.ศ. 2528 ว่านาฏยศาลาหุ่นละครเล็กและได้รับการอุปถัมภ์อีกด้วย มิเพียงเท่านั้นหนึ่งในความภูมิใจที่สุดของหุ่นละครเล็กคณะโจหลุยส์ คือการรับรางวัลชนะเลิศหุ่นโลกประจำปี 2008 ณ กรุงปราก สาธารณรัฐเช็ก ในงาน World Festival of Puppet Art Prague 2008

ในปีพุทธศักราช 2555 รองศาสตราจารย์ ดร.เบ็ญจ กิจรัตน์ภร อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้ดำริให้ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีการประสานงานกับคณะหุ่นละครเล็กโจหลุยส์ ให้ร่วมมือกับสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ในการฝึกหัดการเชิดหุ่นละครเล็ก และเนื่องจากสำนักศิลปะและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัย มิได้มีนักศึกษาระดับสำนักศิลปะและวัฒนธรรม จึงต้องจัดอบรมให้แก่ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยใช้อุปกรณ์การแสดง และตัวหุ่นละครเล็กของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อสามารถนำศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กไปแสดงได้ ต่อมา นักศึกษาในแต่ละรุ่นที่ได้รับการฝึกเชิดหุ่นละครเล็ก ได้สำเร็จการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการฝึกฝนและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักศึกษารุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครแต่เดิมสมัยเป็นวิทยาลัยครูพระนครได้เข้าเป็นหน่วยประเคราะห์ของศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย กรมการศาสนากระทรวงศึกษาธิการเมื่อ พ.ศ. 2521 ต่อมาเมื่อรัฐบาลได้ตั้งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้นเป็นหน่วยประเคราะห์ดังกล่าว จึงได้ยกฐานะขึ้นเป็นศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูพระนคร สำหรับกรมการฝึกหัดครูนั้นถือว่าวิทยาลัยครู ซึ่งมีการกิจหลักสำคัญประการหนึ่งคือส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม โดยเรียกว่า "ศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูพระนคร" มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินงานด้านศาสนา

ศิลปะและวัฒนธรรม โดยรับนโยบายจากกรมการฝึกหัดครูและสำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2565 : ออนไลน์)

ศูนย์ศิลปะวัฒนธรรมเริ่มก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูจนกระทั่งวิทยาลัยครู ได้เปลี่ยนเป็นสถาบันราชภัฏ เมื่อปีพุทธศักราช 2538 ศูนย์ศิลปะวัฒนธรรมก็ยังคงเป็นหน่วยงานตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏตลอดจนกระทั่งปีพุทธศักราช 2542 ได้มีประกาศตามราชกิจจานุเบกษาให้สำนักศิลปะวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานหนึ่งที่จะต้องมีการกิจหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านการ ทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม ซึ่งมีบทบาทและภารกิจที่สำคัญตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8-9 ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏที่ว่าด้วยส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรมทั้งในด้านที่เกี่ยวกับคนภูมิปัญญาธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตไทย และส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิถีคิด วิถีรู้สึก วิถีการแสดงออกระบบความหมายและคุณค่าอันจะนำสู่การเลือกสรรและการตัดสินใจ รวมทั้งการสร้างสรรควัฒนธรรมใหม่เพื่อการดำรงชีวิต ที่เหมาะสมในภาวะวิกฤตของสังคมไทยในปัจจุบันทั้งนี้โดยบูรณาการกระบวนการทำนุบำรุง ศิลปะวัฒนธรรม ให้สอดคล้องไปกับการกิจกรรมการเรียนการสอนและกระบวนการพัฒนาการศึกษาสำนักศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จึงเป็นหน่วยงานสำคัญช่วยสร้างคุณภาพของบุคลากรให้มีความเข้าใจในบทบาทของวัฒนธรรมแห่งตน ชุมชน และท้องถิ่นเพื่อนำมาปรับปรุงให้เข้ากับสภาพวิถีชีวิตแบบไทยในสังคมปัจจุบัน เพื่อสร้างคุณภาพทางจิตใจให้รู้จักคุณธรรมจริยธรรมและเกิดความภาคภูมิใจในศิลปะวัฒนธรรมไทยจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลานและ นำมาสืบสานเพื่อพัฒนาต่อไป (สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2565 : ออนไลน์)

ปัญหาหุ่นละครเล็กพบว่า เมื่อนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่ได้รับการฝึกฝนการเชิดหุ่นละครเล็ก สำเร็จการศึกษาแล้วจำเป็นต้องมีการอบรมทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กให้แก่ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยรุ่นต่อไป แต่การถ่ายทอดให้แก่ นักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยนั้นยังขาดหลักสูตรที่เป็นแบบแผนมาตรฐานที่ใช้สำหรับการจัดอบรม นอกจากนี้หุ่นละครเล็กยังเป็นการแสดงที่หาชมได้ยากเพราะเนื่องจากหุ่นละครเล็กมีจำนวนผู้ที่สืบทอดมีความสามารถ ความเชี่ยวชาญไม่มากเพียงพอ นอกจากนี้ผลงานวิจัยของฉันทภา อินทกุล (2556 : บทคัดย่อ) กล่าวในงานวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการหุ่นละครเล็กโจหลุยส์เพื่อการพัฒนาและสืบทอดเจตนารมณ์ในโรงเรียนเขตจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผลการวิจัยความรู้ของเยาวชนเรื่องศิลปะการเล่นโขนและการเชิดหุ่นนั้นยังมีน้อยทั้งที่เป็นศิลปะประจำชาติและคงอยู่ทั่วไปในการดำเนินชีวิตและไม่มีความแพร่หลายในองค์ความรู้จากการศึกษาศิลปะในแขนงของนาฏศิลป์ และในฐานะที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเรียนรู้ฝึกปฏิบัติการเชิดหุ่นละครเล็กเป็นเวลานาน และยังได้มีโอกาสปฏิบัติงานการแสดงร่วมกับคณะโจหลุยส์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยเห็นว่ยังมีผู้คนและอีกหลากหลายคณะที่พยายามแต่งตั้งคณะขึ้นเช่น คณะค่านายก่อตั้งเมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2553 (ชุดิมา เลิศนันทกิจ, 2558 : 4) และยังมีการจัดฝึกการเชิดหุ่นละครเล็กให้กับนักแสดงรุ่นใหม่ขึ้นมาเป็นจำนวนมากในคณะของตน ดังนั้นท่าทางการรำรำลักษณะการเชิดตัวหุ่นจึงค่อย ๆ ถูกลดทอนรายละเอียด ความอ่อนช้อย และความถูกต้องลงอย่างยิ่ง อาจเห็นได้ว่าหลายต่อหลายครั้งที่ถ่ายทอดการเชิดหุ่นละครเล็กในลักษณะแบบนี้ซึ่งเป็นหนึ่งในต้นตอของความสูญเสียรายละเอียดท่าทางการเชิดหุ่น ความงดงามและความถูกต้องของท่ารำ

กล่าวได้ว่าการเชิดหุ่นละครเล็กยังขาดหลักสูตรที่เป็นแบบแผนมาตรฐานที่จะถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นตามแบบฉบับโจหลุยส์อย่างเป็นระบบแบบแผนมาตรฐาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกรัตน์ มุขเตียร (2562 : 138) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณค่า การดำรงอยู่เพื่อการอนุรักษ์ และถ่ายทอดศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก กล่าวถึงผลงานวิจัยไว้ว่า ด้านการอนุรักษ์การแสดงหุ่นละครเล็กควรมีเนื้อหาบรรจุไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนและมหาวิทยาลัยหรือจัดทำบันทึกภาพการแสดงหุ่นละครเล็กมอให้สถาบันการศึกษา เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนและมอบให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทั่วประเทศเพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าการแสดงหุ่นละครเล็กจัดนิทรรศการ หรือจัดทำเว็บไซต์เกี่ยวกับการแสดงหุ่นละครเล็ก จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นคือขาดหลักสูตรการเชิดหุ่นละครเล็กที่เป็นแบบแผนมาตรฐาน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญจึงได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมขึ้นมาเพื่อพัฒนาทักษะการเชิดหุ่นให้มีแบบแผนมาตรฐาน ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหลักสูตรอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กขึ้นเพื่อให้ผู้ที่เข้าร่วมอบรมมีพัฒนาการเชิดหุ่นละครเล็กได้ดี โดยใช้องค์ความรู้จากการสัมภาษณ์ครูสุรินทร์ ยังเขียวสด ประสพการณ์ของผู้วิจัย และแนวทางการสร้างหลักสูตรมาปรับใช้คิดเป็นหลักสูตรนี้เพื่อให้มีพื้นฐานนาฏศิลป์สามารถปฏิบัติท่าทางการเชิดหุ่นละครเล็กได้อย่างสง่างามถูกต้องความหลักการแสดงและเข้าใจง่าย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฉบับ

นี้เพื่อเป็นแบบแผนมาตรฐานในการฝึกซ้อมการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ โดยมีลำดับขั้นตอนการอบรมการเชิดหุ่นละครเล็ก จำนวนทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง ซึ่งหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กจะสามารถช่วยปรับพื้นฐานและต่อยอดกระบวนการทำรำของผู้เชิดได้อย่างสวยงามและไม่ว่าระยะเวลาจะผ่านไปเช่นไรหากผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรนี้ก็จะสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามแบบมาตรฐาน คณะหุ่นละครเล็กโจหลุยส์มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กของผู้เข้าอบรม หลังเข้าอบรมหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมอบรมต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ สาขานาฏศิลป์และการละคร วิทยาลัยการฝึกหัดครู สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร รวมทั้งสิ้น 118 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขานาฏศิลป์และการละคร สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู ที่มีพื้นฐานการปฏิบัติทำทางนาฏศิลป์ไทย ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 รวมจำนวนทั้งสิ้น 21 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากเกณฑ์การคัดเลือกด้วยการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมอบรม ดังนี้

1. ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถในปฏิบัติภาษาท่าและนาฏยศัพท์ในขั้นพื้นฐาน เช่น ภาษาท่า ภาษาไป ท่ายิ้ม ท่ารัก ท่าอาย นาฏยศัพท์เช่น ประเท้า กระทุ้งเท้า ซอยเท้า เป็นต้น

2. ต้องสามารถเข้ารับการอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมได้เต็ม จำนวน 12 ชั่วโมงหรือไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของชั่วโมงการฝึกอบรม

3. ผู้สนใจกรอกแบบฟอร์มเพื่อสมัครเข้ารับการอบรมผ่านการกรอก Google form

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ หลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

2. ตัวแปรตาม คือ

1. ทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กของผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

2. ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์

2. แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบประเมินทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์

1.1 ศึกษาข้อมูลเอกสารตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและสร้างแบบประเมินทักษะการเชิดหุ่นละครเล็ก

1.2 กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ต้องการประเมิน และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.3 สร้างแบบประเมินทักษะการเชิดหุ่นละครเล็ก โดยใช้รูปแบบการสร้างรูบรีคสกออร์ (Rubric Scoring)

5 ระดับ ตามความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง ปฏิบัติได้ดีมาก

4 หมายถึง ปฏิบัติได้ดี

3 หมายถึง ปฏิบัติได้ปานกลาง

2 หมายถึง ปฏิบัติได้พอใช้

1 หมายถึง ควรปรับปรุงการปฏิบัติ

1.4 นำแบบประเมินทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กที่สร้างและออกแบบขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำ

1.5 แก้ไขปรับปรุงแบบประเมินทักษะการเชิดหุ่นละครเล็ก ตามคำแนะนำของทางอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2554 : 242) หมายความว่า ข้อนั้นมีค่าความสอดคล้อง และเกณฑ์ความเหมาะสมและสอดคล้อง ดังนี้

+1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าองค์ประกอบหลักสูตร มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับรายการประเมิน

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าองค์ประกอบของหลักสูตร มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับรายการ

ประเมิน

1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าองค์ประกอบของหลักสูตร ไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับรายการ

ประเมิน

1.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กตามคำแนะนำและหาค่าเฉลี่ย IOC ที่ได้จากการสร้างเครื่องมือ ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

1.7 นำแบบประเมินทักษะการเชิดหุ่นละครเล็ก ประเมินผลการเชิดหุ่นละครเล็กของผู้เข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็ก

2. แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการคิดและพัฒนาต่อยอดในการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ

2.2 ออกแบบและสร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กจำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

พึงพอใจมากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

พึงพอใจมาก ให้คะแนน 4 คะแนน

พึงพอใจปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน

พึงพอใจน้อย ให้คะแนน 2 คะแนน

พึงพอใจน้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

โดยใช้เกณฑ์การอ่านข้อมูลดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ฟังพอใจน้อย

0.51 - 1.50 หมายถึง ฟังพอใจน้อยที่สุด

2.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตามความเหมาะสมและความชัดเจนของเนื้อหาและหลักภาษาที่ใช้

2.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจมาปรับปรุงตามคำแนะนำของท่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วเสนอต่อท่านผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่า IOC ระหว่างความพึงพอใจแต่ละด้านกับข้อคำถาม จำนวน 5 ท่าน จากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

2.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจจำนวนที่ได้จากการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 12 ข้อ ไปทดลองใช้กับผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็ก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดอบรมหลักสูตรศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินทักษะที่ผ่านการประเมินความสอดคล้องจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยผู้เข้าร่วมอบรมต้องประเมินทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กด้านการปฏิบัติท่ารำและด้านการการเชิดหุ่นละครเล็กครบทั้ง 3 ตำแหน่ง

3. ดำเนินการเก็บข้อมูลความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ

4. นำแบบประเมินได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กหลังเข้าร่วมอบรมหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐาน

2. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กของผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้เข้าร่วมอบรมมีทักษะการเชิดหุ่นละครเล็ก (ด้านการปฏิบัติท่ารำ) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ =71.10, S.D.=0.26) ทักษะการเชิดหุ่นละครเล็ก (ด้านการเชิดหุ่นละครเล็ก) แบ่งออกเป็น 3 ตำแหน่ง ผลการประเมินทักษะการเชิดหุ่นตำแหน่งที่ 1 พบว่า ($\bar{X}$ =66.71, S.D.=0.04) ตำแหน่งที่ 2 พบว่า ($\bar{X}$ =65.10, S.D.=0.09) และตำแหน่งที่ 3 พบว่า ($\bar{X}$ =70.43, S.D.=0.10) โดยภาพรวมของการประเมินทักษะปฏิบัติการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า ค่าเฉลี่ยทั้ง 2 ตอน อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 68.34)

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ =4.61, S.D.=0.58) และเมื่อพิจารณาตามด้านการประเมินพบว่าผู้เข้าร่วมอบรมพึงพอใจในด้านการนำความรู้ไปใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ =4.66, S.D.=0.58) รองลงมาคือ ด้านวิทยาการภาคทฤษฎี ระดับความพึงพอใจ ($\bar{X}$ =4.61, S.D.=0.56) และมีระดับความพึงพอใจทั้งสองด้านเท่ากันคือ ด้านเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมและด้านวิทยาการภาคปฏิบัติ ซึ่งมีระดับความพึงพอใจอยู่ที่ ($\bar{X}$ =4.59, S.D.=0.60)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินทักษะปฏิบัติการเชิดหุ่นละครเล็ก พบว่าทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กทั้ง 2 ตอน เฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 68.34, S.D.=0.12) ผู้เข้าร่วมอบรมมีทักษะการเชิดหุ่นละครเล็ก (ด้านการปฏิบัติท่ารำ) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ =71.10, S.D.=0.26) ทักษะการเชิดหุ่นละครเล็ก (ด้านการเชิดหุ่นละครเล็ก) แบ่งออกเป็น

3 ตำแหน่ง ผลการประเมินทักษะการขีดหุ่นตำแหน่งที่ 1 พบว่า ($\bar{X}$ =66.71, S.D.=0.04) ตำแหน่งที่ 2 พบว่า ($\bar{X}$ =65.10, S.D.=0.09) และตำแหน่งที่ 3 พบว่า ($\bar{X}$ =70.43, S.D.=0.10) อาจเพราะเนื่องจากขั้นตอนการฝึกฝน เรียนรู้ ทักษะการขีดหุ่นละครเล็ก เป็นไปตามแบบแผนการฝึกทักษะการขีดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดการอบรมดังกล่าว ตามแบบแผนที่เก็บข้อมูลจากครูสุนทรียังเขียวสด ที่ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับทักษะการขีดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน 1) ขั้นฝึกรับน้ำหนัก 2) ขั้นฝึกเรียนรู้กลไก 3) ขั้นความสัมพันธ์ หรือที่เรียกว่า 3 หัวใจ รวมเป็น 1 เดียว และขั้นตอนที่ 4) ขั้นจับตัวหุ่น โดยขั้นตอนการเรียนรู้ที่ตั้งกล่าว เป็นการฝึกฝนทักษะการขีดหุ่นละครเล็กที่ถูกต้องตามแบบแผนของหุ่นละครเล็กคณะโจหลุยส์ ดังนี้ 1) ขั้นฝึกรับน้ำหนัก ขั้นตอนนี้มีความสำคัญคือโดยทั่วไปตัวหุ่นละครเล็กที่ใช้สำหรับแสดงจริงมีน้ำหนักมากถึง 1 กิโลกรัม ดังนั้นขั้นตอนนี้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกรับน้ำหนักตัวหุ่น เพื่อให้เมื่อถึงเวลาทำการแสดงขีดหุ่นละครเล็ก ผู้ขีดจะสามารถขีดหุ่นละครเล็กได้นานยิ่งขึ้น 2) ขั้นฝึกเรียนรู้กลไก ขั้นตอนนี้ผู้เข้าร่วมอบรมได้เรียนรู้กลไกส่วนต่าง ๆ ของตัวหุ่น เมื่อรู้กลไกทุกส่วนในตัวหุ่นแล้วผู้เข้าอบรมสามารถขีดหุ่นละครเล็กได้อย่างเป็นธรรมชาติ 3) ขั้นความสัมพันธ์ ขั้นตอนที่ 3 ผู้เข้าร่วมอบรมได้เรียนรู้ความสัมพันธ์ ความพร้อมเพียงระหว่างตัวบุคคลกับบุคคลและบุคคลกับตัวหุ่น ดังคำกล่าวที่ว่า หุ่นทำอะไร คนทำเช่นนั้น และ 4) ขั้นจับตัวหุ่น คือ ขั้นตอนสุดท้ายในการฝึกฝนผู้เข้าร่วมอบรมได้ฝึกจับตัวหุ่นละครเล็กเพื่อเรียนรู้ท่าทางการขีดหุ่นละครเล็กในท่าทางนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนิทโก (Nitko, 1996) ที่ว่า กระบวนการปฏิบัติงานของผู้เรียนแต่ละคนที่มีระดับที่แตกต่างกันหลายระดับระดับที่แตกต่างกันอาจจะเป็นระดับคุณภาพของชิ้นงานที่ได้สร้างขึ้น หรือระดับของกระบวนการต่าง ๆ ที่ผู้เรียนแต่ละคนได้ใช้เพื่อให้เกิดผลงาน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2551 : 104-106) ที่กล่าวถึงการเรียนการสอนที่เน้นด้านทักษะปฏิบัติมี 3 วิธี ซึ่งผู้วิจัยใช้การสอนทฤษฎีก่อนสอนงานปฏิบัติเป็นการสอนที่เหมาะสมสำหรับการสอนเนื้อหาของงานปฏิบัติที่มีลักษณะซับซ้อนหรือเสี่ยงอันตราย และลักษณะของเนื้อหาสามารถแยกส่วนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้อย่างชัดเจน ซึ่งมีการดำเนินการที่มีขั้นตอน ดังนี้ 1) ชี้นำเป็นขั้นที่จะแนะนำและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เห็นคุณค่าในงานนั้น 2) ให้ความรู้ เป็นขั้นที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่จะทำ ซึ่งครูจะสามารถใช้วิธีการใด ๆ ก็ได้เพียงแค่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามจนกระทั่งผู้เรียนเกิดความเข้าใจ 3) ขั้นให้ฝึกปฏิบัติ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนลงมือทำงานซึ่งเริ่มจากการให้ผู้เรียนทำตาม หรือเรียนแบบหรือให้ลองฝึกลองถูกต่อไปจึงให้ลองทำเอง โดยครูคอยสังเกตและให้ข้อมูลป้อนกลับเป็น จนกระทั่งทำได้อย่างถูกต้อง แล้วจึงให้ฝึกทำหลาย ๆ ครั้งจนกระทั่งทำได้ชำนาญ 4) ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้สอนประเมินทักษะปฏิบัติและลักษณะนิสัยในการทำงานของผู้เรียน 5) ขั้นประเมินผลความคงทนของการเรียนรู้ ซึ่งจะขั้นที่ผู้สอนจะได้รู้ว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นมีความยั่งยืนหรือไม่ หากผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างชำนาญ ผู้เรียนก็ควรจะจำสิ่งเรียนรู้ได้ดีและคงทน

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการขีดหุ่นละครเล็กตามแบบ โจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมมีระดับความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่าเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการขีดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ อีกทั้งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านหุ่นละครเล็ก คณะโจหลุยส์ถึงรูปแบบขั้นตอนการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมอบรมยังได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติการขีดหุ่นละครเล็ก จึงทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมเกิดความรู้สึกเพลิดเพลิน สนใจที่จะฝึกฝนเพื่อที่ตนเองจะสามารถขีดหุ่นละครเล็กได้ตามเป้าหมายและการอบรมครั้งนี้สามารถทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงจึงมีส่งผลให้ระดับความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด มีเท่ากับ ($\bar{X}$ =4.61, S.D.=0.58) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเชลลี (Shelli, 1995 : 9) กล่าวถึงความพึงพอใจว่าความพึงพอใจ ความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ที่มีทั้งความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้ความรู้สึกมีระบบย้อนกลับและความสุขนี้สามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและมีความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกในทางบวกอื่น ๆ ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกและความสุขมีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้เรียกว่าระบบความพึงพอใจ และสอดคล้องกับแนวคิดของฮอร์นบี้ (Hornby, 2000) ที่กล่าวถึงความพึงพอใจว่าความรู้สึกที่ดีเกิดขึ้นเมื่อประสบความสำเร็จหรือได้รับสิ่งที่ต้องการก่อให้เกิดขึ้นความรู้สึกที่พอใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร นำหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็ก จัดเป็นหลักสูตรอบรมเพื่อสะสมหน่วยกิต (Credit Bank) ได้
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร นำหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็ก จัดเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตร (Non-degree) เพื่อสร้างรายได้เข้ามหาวิทยาลัยได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรขยายระยะเวลาในการจัดอบรมและเปิดให้โอกาสผู้เข้าร่วมอบรมมีระยะการปฏิบัติการเชิดหุ่นละครเล็กด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการติดตามทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กหลังจากการจัดอบรม เพื่อประเมินถึงความสามารถในการปฏิบัติทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กได้อย่างคงทนถาวร
2. ควรศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการเชิดหุ่นละครเล็กกับทักษะการปฏิบัติท่ารำ เพราะบางบุคคลมีความเข้าใจในทักษะทั้ง 2 ไม่เท่ากัน เช่น มีทักษะเชิดหุ่นละครเล็กที่ดี แต่มีทักษะการปฏิบัติท่ารำต่ำ
3. ควรมีการศึกษากลไกของตัวหุ่นที่ส่งผลต่อการเชิดหุ่นละครเล็ก เพราะเนื่องจากกลไกของหุ่นแต่ละตัวมีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน อาจส่งผลต่อท่าทางการรำรำของตัวหุ่นละครเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ มุขเตียร. (2562). การศึกษาคุณค่า การดำรงอยู่เพื่อการอนุรักษ์ และถ่ายทอดศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉฐาภา อินทกุล. (2556). กระบวนการจัดการหุ่นละครเล็กโจหลุยส์เพื่อการพัฒนาและสืบทอดเจตนารมณ์ในโรงเรียนเขตจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชุดิมา เลิศนันท์กิจ. (2558). คณะค่านาย : การสร้างภาพลักษณ์และปรับประยุกต์เรื่องราวเกียรติในการแสดงหุ่นละครเล็ก. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แฉมมณี. (2551). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2554). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : แฮส ออฟ เคอร์มิสท์.
- เยาวนุช เวศภาดา และพัชรี ศกศวัตเมธินทร์. (2540). หุ่นละครเล็ก สื่อลีลาศิลป์ สืบทอดจิตวิญญาณไทย. กรุงเทพฯ : บริษัท แพลน โมทีฟ.
- สุรินทร์ ยังเขียวสด. (2565, พฤศจิกายน 28), ผู้บริหารหุ่นละครเล็กคณะนาฏยศาลาหุ่นละครเล็กโจหลุยส์. สัมภาษณ์. สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (2565). ความเป็นมาสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. [Online]. Available : <http://arts.pnru.ac.th/th/about-us>. [2565, สิงหาคม 20].
- Hornby, A. F. (2000). *Advance learner's dictionary*. 6th ed. London, England : Oxford University.
- Nitko, A. J. (1996). *Educational Assessment of Students*. New Jersey : Prentice-Hall.
- Shelly, D. F. (1995). Tackling family member compensation. *American Printer*, 2 (15), 2.

**แรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี**
**MOTIVATION THAT AFFECTS COMPETENCY IN THE FIELD OF CURRICULUM
ADMINISTRATION AND LEARNING MANAGEMENT OF TEACHERS UNDER
THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA,
SARABURI PROVINCE**

กัญณภัทร หุ่นสุวรรณ
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Kannaphat Hunsuwan
Bangkokthonburi University

Corresponding Author Email : i_skilful@hotmail.com

(วันที่รับบทความ : มีนาคม 2, 2566 ; วันที่แก้ไขบทความ : มีนาคม 29, 2566 ; วันที่ตอบรับบทความ : เมษายน 11, 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี 2) เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี และ 3) เพื่อศึกษาสมรรถนะการทำนายสมรรถนะจากแรงจูงใจในการทำงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนของจังหวัดสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 และ เขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,629 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และ เขต 2 โดยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน จำนวน 336 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ท มีค่าความเที่ยงตรง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. แรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงาน คือ ด้านปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ความสำเร็จของงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และลักษณะของงาน สำหรับด้านปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ นโยบายและการบริหารงาน และสภาพในการทำงาน

3. สมรรถนะการทำนายสมรรถนะจากแรงจูงใจในการทำงาน ด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี สามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 57.40 ($R^2 = .574$) สรุปได้ว่า เมื่อตัวแปรความสำเร็จของงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ลักษณะของงาน นโยบายและการบริหาร และสภาพในการทำงาน ทั้ง 5 ตัวแปร สามารถร่วมกันอธิบายสมรรถนะครูด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ได้ร้อยละ 57.40 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการโดยใช้คะแนนมาตรฐานดังนี้ $Comp' = .359 (Mo1) + .241 (Mo5) + .258 (Mo3) - .159 (Mp1) + .152 (Mp4)$

คำสำคัญ : แรงจูงใจ, สมรรถนะครู, เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

Abstract

The purposes of the study were; 1) to study the competency of teachers in curriculum administration and learning management under the Office of Primary Educational Service Area, Saraburi Province, 2) to study the motivation that affects the competency of teachers in curriculum administration and learning management under the Office of Primary Educational Service Area, Saraburi Province and 3) to study performance prediction equation from work motivation curriculum administration and learning management of teachers under the Office of Primary Educational Service Area, Saraburi Province. The population in this study consisted of school teachers in Saraburi Province. Under the Office of the Saraburi Primary Educational Service Area Office 1 and 2 under the Office of the Basic Education Commission, 2,629 people. The samples used in this research were teachers under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1 and 2. The sample was determined according to Krejcie and Morgan's table of 336 people with stratified random sampling method used in research. It was a 5-point estimation scale questionnaire based on Likert's principle. The accuracy (IOC) ranged from 0.60 to 1.00 and the reliability of the whole paper was 0.92. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), simple correlation analysis, and stepwise multiple linear regression analysis.

The results of the research revealed that :

1. The competency of the field of curriculum administration and learning management of teachers under the Office of Primary Educational Service Area, Saraburi Province as a whole and each aspect was at a high level classified by sex, education level, and work experience found that the differences were not statistically significant.

2. Motivation that affects competency in the field of curriculum management and learning management of teachers found that the difference was not statistically significant. The motivation that affects the performance of the line of work was the motivation factor, namely job success. advancement in job position and nature of work As for the supporting factors, namely policies and administration and working status.

3. A performance prediction equation from motivation for work in curriculum administration and learning management of teachers under the Office of Primary Educational Service Area, Saraburi Province can jointly predict 57.40% ($R^2 = .574$). In conclusion, When the task success variable Job advancement Nature of work Policies and management All 5 variables can jointly explain teacher competency in curriculum administration and learning management at 57.40 percent, Which can be written as an equation using the following standard scores : $Comp' = .359 (Mo1) + .241 (Mo5) + .258 (Mo3) - .159 (Mp1) + .152 (Mp4)$.

Keywords : Motivation, Teacher Competency, Saraburi Primary Educational Service Area

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลกได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและ สังคมที่เป็นพลวัต การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ประเทศไทยจึงได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทย ให้มีศักยภาพและขีดความสามารถ มีทักษะ ความรู้ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 ดังที่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ

เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 6 โดยได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมาตรา 8 บัญญัติว่าการจัดการศึกษาให้ยึดหลักคือ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมาตรา 22 บัญญัติว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ จากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครูจะต้องมีความเข้มแข็ง และความพร้อมหลายประการ จึงจะทำให้ภารกิจของครูสัมฤทธิ์ผล (สำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภา, 2553) ดังนั้นครูต้องจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการเรียนรู้ นำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (สุตามาส ศรีนोक และถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข, 2557 : 158) และครูจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ตลอดจนครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะประจำสายงานที่สามารถพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาของประเทศไทย สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูถือเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญยิ่งต่อการปฏิบัติงานในบทบาทครูอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งสมรรถนะด้านนี้เป็นพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถในการใช้ความรู้ความเข้าใจ และทักษะปฏิบัติงานในหน้าที่โดยสร้างและพัฒนาหลักสูตรการออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดบรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้

สำหรับสมรรถนะครูนั้นผู้ศึกษาว่ามีสมรรถนะด้านไหนบ้างที่เป็นปัญหาต้องแก้ไขเพื่อการทำงานในหน้าที่ครูได้มีประสิทธิภาพ ซึ่งงานวิจัยของนิทัศน์ หามนตรี (2558 : 180) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 พบว่า ครูมีสมรรถนะที่ระดับคุณภาพต่ำอยู่ 4 สมรรถนะ ทั้งในสมรรถนะหลัก (Core competency) และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) ดังนี้ 1. สมรรถนะหลัก (Core competency) ที่มีระดับคุณภาพต่ำ 2 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะการพัฒนาตนเอง สมรรถนะจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และ 2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) ที่มีระดับคุณภาพต่ำ 2 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

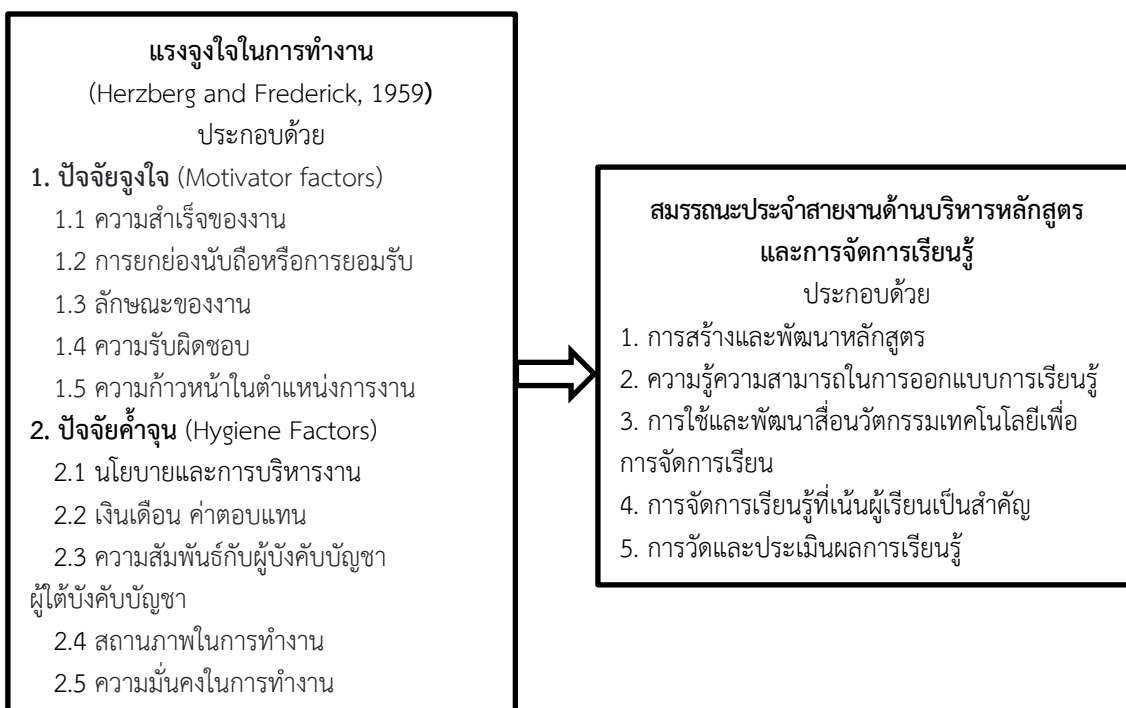
จากเหตุผลและปัญหาดังกล่าวข้างต้น สมรรถนะครูมีความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานของครูเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสมรรถนะในการทำงานของครู จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานที่ของครูเพื่อให้ได้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ เป็นแรงจูงใจในการทำงานมีสิ่งกระตุ้นในการทำงานมากขึ้น ผลลัพธ์ก็จะดีตาม อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดผลดีไปยังนักเรียน ดังคำกล่าวของไมเนอร์ที่ว่า แรงจูงใจเป็นกระบวนการต่าง ๆ ภายในเอ็กต์บุคคลที่กระตุ้นพฤติกรรมให้ไปในทิศทางที่ควรจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรโดยตรง (Miner, 1998 : 158) ดังนั้น แรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูจึงมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะสมรรถนะประจำสายงานด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำข้อมูลจากการวิจัยนี้ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย และวางแผนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนส่งเสริม และพัฒนาครูให้มีสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางสำหรับคณาจารย์ที่สอนในสถาบันระดับอุดมศึกษานำผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อมูลเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาและไปประกอบวิชาชีพครูต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
3. เพื่อศึกษาสมรรถนะทำนายสมรรถนะจากแรงจูงใจในการทำงาน ด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี นั้นมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

แรงจูงใจในการทำงานของครูส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตจังหวัดสระบุรี แบ่งเป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี เขต 1 จำนวน 1,141 คน และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 1,488 คน รวม 2,629 คน
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระบุรี ทั้งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) จำนวน 336 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ แรงจูงใจในการทำงานของครู ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวทางของเฮิร์ซเบิร์ก (Frederick Herzberg) มาใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ปัจจัยจูงใจ (Motivator factors) ได้แก่

- 1) ความสำเร็จของงาน
- 2) การยกย่องนับถือหรือการยอมรับ
- 3) ลักษณะของงาน
- 4) ความรับผิดชอบ
- 5) ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) ได้แก่

- 1) นโยบายและการบริหารงาน
- 2) เงินเดือน ค่าตอบแทน
- 3) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน
- 4) สภาพภาพในการทำงาน
- 5) ความมั่นคงในการทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
- 2) ความรู้ความสามารถใน การออกแบบการเรียนรู้
- 3) การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4) การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
- 5) การวัดประเมินผลการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเรื่องแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงาน ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended Response) ประกอบด้วย เพศ และ ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามด้านสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำสมรรถนะด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู จำนวน 12 ข้อ ตามแนวคิดของสำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : 2553) เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ท โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนจากการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการดำเนินการด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการดำเนินการการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการดำเนินการการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการดำเนินการการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการดำเนินการการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แรงจูงใจในการทำงานของครู รายด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยจูงใจ ซึ่งมีตัวชี้วัด ได้แก่ ความสำเร็จของงาน การยกย่องนับถือหรือการยอมรับ ลักษณะของงาน และความรับผิดชอบ ด้านปัจจัยค้ำจุน มีตัวชี้วัด ได้แก่ นโยบายและการยก

ย่อนับถือหรือการยอมรับ ลักษณะของงาน และความรับผิดชอบ **ด้านปัจจัยคำจูน** มีตัวชี้วัด ได้แก่ นโยบายและการบริหารงาน เงินเดือน ค่าตอบแทน สถานภาพในการทำงาน และความมั่นคงในการทำงาน ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ท โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนจากการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเห็นสอดคล้องกับแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเห็นสอดคล้องกับแรงจูงใจแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเห็นสอดคล้องกับแรงจูงใจแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเห็นสอดคล้องกับแรงจูงใจแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเห็นสอดคล้องกับแรงจูงใจแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในงานวิจัยครั้งนี้มีการสร้างและการตรวจสอบหาคุณภาพของแบบสอบถาม ด้วยการหาความเที่ยงตรง (Validity) และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องด้านโครงสร้างเนื้อหาและภาษา ความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ นิยามศัพท์ นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมมีความถูกต้อง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 จึงมีความสอดคล้องและเที่ยงตรงที่สามารถยอมรับได้ จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ถือเป็นขนาดขั้นต่ำที่ยอมรับได้ทางสถิติ (William S. Gosset, 1908) โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นแต่ละตอน โดยรวมทั้งฉบับด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 336 ฉบับ ไปยังครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยนัดหมายรับแบบสอบถามคืนหลังจากจัดส่งเป็นเวลา 7 วัน โดยกลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามดังกล่าวคืนมาจำนวน 325 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.73 ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดจากการเก็บข้อมูล
3. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเรื่องแรงจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานซึ่งนำเสนอในรูปแบบความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์และเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครู ด้านการเรียนการสอน จำแนก ตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ ด้วยค่าสถิติ (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA)
3. วิเคราะห์ระดับแรงจูงใจบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. การวิเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านปัจจัยจูงใจ และ ด้านปัจจัยคำจูน โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

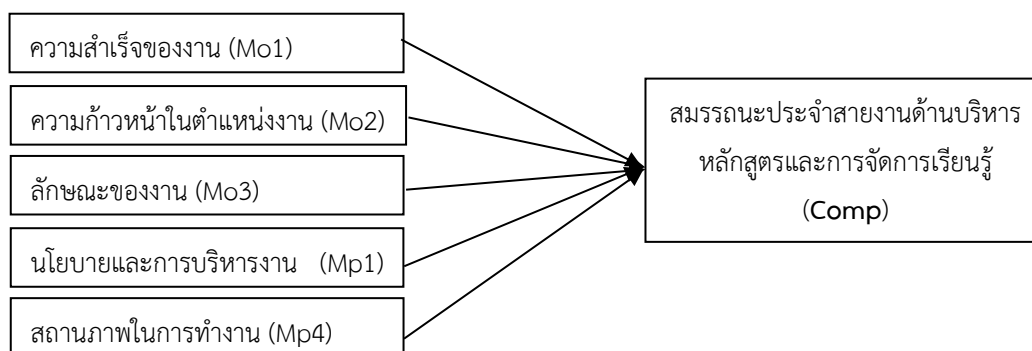
ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแรงจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี สรุปได้ดังนี้

1. สมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) และเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. แรงจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงาน คือ ด้านปัจจัยจูงใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) ได้แก่ ความสำเร็จของงาน ($\bar{X} = 4.20$) ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ($\bar{X} = 4.41$) และลักษณะของงาน ($\bar{X} = 4.31$) สำหรับด้านปัจจัยค้ำจุนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) ได้แก่ นโยบายและการบริหารงาน ($\bar{X} = 4.11$) สถานภาพในการทำงาน ($\bar{X} = 4.34$)

3. การศึกษาสมการทำนายสมรรถนะจากแรงจูงใจในการทำงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีพบว่ามีความสามารถในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 57.40 ($R^2 = .574$) เขียนในรูปสมการและภาพแสดงความสัมพันธ์ได้ดังนี้ $Comp' = .359 (Mo1) + .241 (Mo5) + .258 (Mo3) - .159 (Mp1) + .152 (Mp4)$

แผนภาพ 2 แรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการทำงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

อภิปรายผลการวิจัย

แรงจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี อภิปรายผลได้ดังนี้

1. สมรรถนะประจำสายงานด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี สมรรถนะประจำสายงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ ให้ความสำคัญการปฏิบัติหน้าที่ของครูโดยเฉพาะด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและสามารถสร้างผู้เรียนให้มีพัฒนาการทางการเรียนที่ดีขึ้นได้ เป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองและผู้รับบริการสอดคล้องกับผลการวิจัยของชนิษฐา ปานผา (2558 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ภาพรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการศึกษาของจิระวรรณ บุญปลอด (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับสมรรถนะทางวิชาการของครูจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านสื่อและนวัตกรรมการศึกษา การเปรียบเทียบสมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอนและระดับช่วงชั้นที่ทำการสอน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีสมรรถนะทางวิชาการไม่แตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีสมรรถนะทางวิชาการไม่แตกต่างกัน ครูที่ทำการสอนระดับช่วงชั้นต่างกันมีสมรรถนะทางวิชาการไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกับกิตติพันธ์ คำบาล และคณะ (2565 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ครูที่มีเพศที่ต่างกัน โดยรวมและรายด้าน มีระดับสมรรถนะหลักแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการศึกษาแรงจูงใจของครูที่มีผลต่อสมรรถนะประจำสายงาน พบว่า โดยรวมครูมีแรงจูงใจต่อสมรรถนะประจำสายงานอยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยจูงใจ รวมเฉลี่ยร้อยละ 4.22 และด้านปัจจัยค้ำจุน รวมเฉลี่ยร้อยละ 4.25 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงาน คือ ด้านปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ความสำเร็จของงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน และลักษณะของงาน สำหรับด้านปัจจัยค้ำจุนได้แก่ นโยบายและการบริหารงานละสถานภาพในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐนัย ไทยถาวร (2561 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการศึกษาของไพรินทร์ ชุนศร (2559 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจของครูกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า แรงจูงใจของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัชนิดา ไสยรส และสิทธิพร สุนทร (2561 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีจำนวน 4 ตัว ได้แก่ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ สามารถอธิบายตัวแปร คือ ตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้ ร้อยละ 50.40 เช่นกัน

3. สมการทำนายแรงจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะในการทำงาน ด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า มีความสามารถในการพยากรณ์ได้ ร้อยละ 57.40 ($R^2 = .574$) โดยมีสมการพยากรณ์ดังนี้ $Comp = .359 (Mo1) + .241 (Mo5) + .258 (Mo3) - .159 (Mp1) + .152 (Mp4)$ สรุปได้ว่า เมื่อตัวแปรความสำเร็จของงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ลักษณะของงาน นโยบายและการบริหาร และสถานภาพในการทำงาน ทั้ง 5 ตัวแปรสามารถร่วมกันอธิบายสมรรถนะครูด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ได้ร้อยละ 57.40 สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนิดา ไสยรส และสิทธิพร สุนทร (2561 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้ ร้อยละ 50.40 มีค่า $R^2 = .504$ และมีค่าของ F เท่ากับ 83.414 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมการทำนายจากการวิเคราะห์ ถดถอยพหุตามสมการถดถอยแบบขั้นและคะแนนมาตรฐานได้แก่ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y = .1758 + .199X_2 + .150X_3 + .091X_4 + .083X_5$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z_r = .350Z_2 + .310Z_3 + .216Z_4 + .148Z_5$ เกิดภาพลักษณ์ที่น่าประทับใจตามเป้าหมายขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยได้ข้อค้น พบว่า แรงจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะในการทำงาน ด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ความสำเร็จของงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน และลักษณะของงาน รวมทั้งด้านปัจจัยค้ำจุนได้แก่ นโยบายและการบริหารงานละสถานภาพในการทำงาน ซึ่งสามารถใช้เป็นตัวพยากรณ์สมรรถนะในการทำงานได้

ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอน จึงควรให้ความสำคัญต่อแรงจูงใจในการทำงาน โดยเฉพาะงานด้านการบริหารหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะแรงจูงใจของครูมีผลต่อสมรรถนะในการทำงาน ด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น ควรมีการศึกษาถึงแรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการทำงานด้านอื่น ๆ ของครูด้วย เช่น ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพันธ์ คำบาล และคณะ. (2565). การพัฒนาสมรรถนะครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. [Online]. Available : <http://edad.edu.ku.ac.th/Thesis%20IS%2026/1%20%20Kittipon%20%20Kumbal.pdf>. [2565, มีนาคม 16].
- ชนิษฐา ปานผา. (2558). สมรรถนะการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- จิระวรรณ บุญปลอด. (2553). สมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ณัฐดนัย ไทยถาวร. (2561). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี. [Online]. Available : <http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/handle/2565/พฤษภาคม22>. [2565, พฤษภาคม 22].
- ไพรินทร์ ขุนศรี. (2559). แรงจูงใจของครูกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9. [Online]. Available : <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EdAd/article/view/151770>. [2565, พฤษภาคม 22].
- รัชนิดา ไสยรส และสิทธิพร สุนทร. (2561). แรงจูงใจที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 16 (1), 31-40.
- นิทัศน์ หามนตรี. (2558). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 10 (2), ปี 177-185.
- สุดามาส ศรีนอก และณอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข. (2557). ปัจจัยสมรรถนะครูและทักษะชีวิตของนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 37 (3), 156-166.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2553). การผลิตและพัฒนาครูบนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ : פרקหวาน.
- Krejcie, R. V and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Miner, J.B. (1998). *Theories of Organizational Structure and Process*. Illinois : Chicago, the dryden press.
- Herzberg, Frederick; Mausner, Bernard; Snyderman, Barbara B. (1959). *The Motivation to Work*. 2nd ed. New York : John Wiley.
- William S. Gosset. (1908). *The Probable Error of a Mean*. [Online]. Available : <https://bayes.wustl.edu/Manual/Student.pdf#page=1&zoom=auto,-73,770>. [2023, March 1].

การศึกษาทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

THE STUDY OF ENGLISH SHORT STORIES READING SKILLS USING PEER-ASSISTED LEARNING FOR PRIMARY 6 STUDENTS

กมลพรรณ เรืองเดช และ วารินทร์พร ฟันเฟื่องฟู

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น และ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Kamolphan Ruengdej and Varinporn Funfuengfu

Graduate Diploma Program in Teaching Profession, Saint John's University and

Lopburi College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts

Corresponding Author Email : Dr.Mam2512@gmail.com

(วันที่รับบทความ : มีนาคม 28, 2566 ; วันแก้ไขบทความ : เมษายน 29, 2566 ; วันตอบรับบทความ : พฤษภาคม 12, 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (2) เปรียบเทียบทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 โรงเรียนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ จังหวัดฉะเชิงเทรา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 29 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแบบประเมินทักษะการอ่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และสถิติทดสอบที (t-test) แบบ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า

(1) ทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการประเมินทักษะการอ่านก่อนเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X}$ = 1.77, S.D. = 0.71), เมื่อพิจารณาประเด็นการประเมิน ทั้ง 4 ประเด็นอยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ ความถูกต้องในการอ่าน ($\bar{X}$ = 1.93, S.D. = 0.84), น้ำเสียง การเว้นวรรคตอน ($\bar{X}$ = 1.72, S.D. = 0.65), ความเข้าใจ ($\bar{X}$ = 1.69, S.D. = 0.76) และการจับใจความ ($\bar{X}$ = 1.72, S.D. = 0.80) ผลการประเมินทักษะการอ่านหลังเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X}$ = 2.48, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาประเด็นการประเมิน ประเด็นที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ ความถูกต้องในการอ่าน ($\bar{X}$ = 2.83, S.D. = 0.76) และ น้ำเสียง การเว้นวรรคตอน ($\bar{X}$ = 2.66, S.D. = 0.72) ประเด็นที่อยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ ความเข้าใจ ($\bar{X}$ = 2.24, S.D. = 1.12) และการจับใจความ ($\bar{X}$ = 2.21, S.D. = 1.18)

(2) ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-Assisted Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ : ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ, เรื่องสั้นภาษาอังกฤษ, การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

Abstract

This research aimed to (1) study English short stories reading skills using Peer-Assisted Learning for primary 6 students. (2) compare English short stories reading skills using Peer-Assisted Learning for primary 6 students between before and after studying. The samples of this research were 29 students studying in Primary 6/5 of Sriwittaya School, Office of the Private Education Commission, Chachoengsao 1 in the 2nd semester, Academic year 2022 selected by the cluster random sampling system, namely, one class was drawn among classes. The instruments were the learning management plan of English short stories reading

skills by using Peer-Assisted Learning for primary 6 and English short stories reading skills evaluation form. Data were analyzed using mean score, standard deviation, interpretation, Index of Item-Objective Congruence (IOC) and dependent t-test.

The findings of this study revealed that :

(1) English short stories reading skills using Peer-Assisted Learning for primary 6 students. Overall before studying, it was fair ($\bar{X}$ = 1.77, S.D. = 0.71). Considering that four evaluation topics were fair: accuracy ($\bar{X}$ = 1.93, S.D. = 0.84), intonation and punctuation ($\bar{X}$ = 1.72, S.D. = 0.65), understanding ($\bar{X}$ = 1.69, S.D. = 0.76) and comprehension ($\bar{X}$ = 1.72, S.D. = 0.80). Overall after studying, it was fair ($\bar{X}$ = 2.48, S.D. = 0.88). Considering that four evaluation topics: accuracy ($\bar{X}$ = 2.83, S.D. = 0.76), intonation and punctuation were good ($\bar{X}$ = 2.66, S.D. = 0.72), understanding ($\bar{X}$ = 2.24, S.D. = 1.12) and comprehension ($\bar{X}$ = 2.21, S.D. = 1.18) were fair.

(2) When comparing English short stories reading skills using Peer-Assisted Learning for primary 6 students between before and after studying, the students' after studying average scores were significantly higher than their before studying average scores at the .05 level.

Keywords : English Reading Skills, English Short Stories, Peer-Assisted Learning

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันภาษาต่างประเทศมีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ภาษาสากลที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะภาษาอังกฤษถือเป็นภาษาที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารระหว่างประเทศทั่วโลก การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นการเปิดโลกในมุมมองที่กว้างขึ้น การสื่อสารให้ได้ความหมายและความเข้าใจ รวมถึงการเดินทางท่องเที่ยวทุกคนต้องเรียนรู้และใช้ภาษาอังกฤษให้ได้ทั้งสิ้น การศึกษาของประเทศไทยจึงได้มีการกำหนดให้ภาษาต่างประเทศเป็น 1 ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนทุกระดับชั้นในรายวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาหลัก แต่ภาษาอังกฤษจะมีข้อจำกัดของผู้ที่ไม่มีความรอบรู้ทางด้านภาษาอังกฤษ การจะเรียนภาษาอังกฤษได้นั้นต้องอาศัยระยะเวลาและการฝึกฝนทักษะในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ในแต่ละทักษะล้วนมีความสำคัญที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงต้องจัดให้เหมาะสมกับสภาวะในปัจจุบันและอนาคต ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองต่อไปได้จำเป็นต้องมีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา จึงรับวิทยาการสมัยใหม่และเทคโนโลยี รวมทั้งเครื่องอุปโภคและบริโภคจากต่างประเทศมาเป็นจำนวนมาก ภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้คนไทยติดต่อสื่อสารกับต่างประเทศได้อย่างภาคภูมิ ภาษาอังกฤษจึงเปรียบเสมือนใบเบิกทางเพื่อนำไปสู่การศึกษาที่ดีกว่าและโอกาสการมีหน้าที่การงานที่ดี ภาษาอังกฤษนับว่ามีบทบาทที่สำคัญ ที่จะสานต่อโลกให้เป็นหนึ่งเดียว ในเกือบทุกประเทศทั่วโลกที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก (English as a native language) ภาษาอังกฤษจะมีสถานะเป็นภาษาที่สอง (English as second language) หรือในฐานะภาษาต่างประเทศ (English as a foreign language) ภาษาอังกฤษเป็นภาษาเดียวที่ใช้อย่างเป็นภาษาทางการ แต่ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนา การปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ การฝึกฝนตนเองของผู้เรียนให้มีความสามารถทางทักษะภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ภาษาต่างประเทศเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ลำดับที่ 8 ซึ่งภาษาอังกฤษเป็นรายวิชาที่สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา

ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน จีน ญี่ปุ่น อาหรับ บาลี และภาษากลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน หรือภาษาอื่น ๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะจัดทำรายวิชาและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม อีกทั้งยังได้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามกระบวนการเรียนรู้ และมีสมรรถนะหลัก 5 ประการคือความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจะช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและมั่นใจ ดังนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้อง

เรียนภาษาอังกฤษให้เกิดทักษะทางภาษาโดยจะเน้นแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative approach) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ได้แก่ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การสอนภาษาอังกฤษมุ่งส่งเสริมให้เกิดทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะการฟัง (Listening) ทักษะการพูด (Speaking) ทักษะการอ่าน (Reading) และทักษะการเขียน (Writing) แต่ทักษะการอ่านในภาษาอังกฤษถือว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษมากกว่าทักษะอื่น ๆ เพราะการอ่านเป็นการแสวงหาความรู้และข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาเล่าเรียนในระดับที่สูงขึ้น (Paulston and Bruder, 1976 : 157) การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตคนเรามาก ไม่ว่าจะเป็นประกอบอาชีพอะไร เพศใด วัยใด ก็ต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ของตนเองอยู่เสมอ เพราะการอ่านนั้น นอกจากที่จะอ่านเพื่อเก็บความรู้แล้ว การอ่าน ยังให้ความบันเทิงแก่ชีวิตอีกด้วย โดยเฉพาะนักเรียน ซึ่งต้องใช้การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน จึงจำเป็นต้องมีหลักการอ่านและทักษะการอ่าน

ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษมีประโยชน์ในหลายด้าน เช่น ในด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันซึ่งเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร การอ่านจะช่วยให้เราติดตามเหตุการณ์ปัจจุบันของโลกได้ทันทั่วทั้งที่ หรืออาจกล่าวได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เนื่องจากการอ่านไม่ใช่เพียงการสะกดคำและออกเสียง หากแต่เป็นบ่อเกิดของความรู้ เป็นเครื่องมือช่วยให้เราเข้าใจความหมายของตัวอักษร ข้อมูล และก่อให้เกิดแนวความคิดใหม่จากประสบการณ์เดิม ผู้สอนจึงมีหน้าที่สำคัญที่จะทำให้ทักษะในการอ่านของนักเรียนนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษต้องใช้การออกเสียงที่ถูกต้องและความสามารถในการเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ผู้สอนต้องมีบทบาทมากกว่าการบรรยายแต่จะต้องกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมไปด้วยกัน

จากผลการประเมินรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีวิทยา ผู้วิจัยได้พบปัญหาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยเฉพาะในด้านการอ่านออกเสียงและความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน นักเรียนบางคนอ่านออกเสียงได้ยังไม่ถูกต้อง ทำให้ขาดความมั่นใจและความกล้าแสดงออกที่จะอ่าน เนื่องจากการมีพื้นฐานในการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษยังไม่ดีเท่าที่ควร นักเรียนบางคนสามารถอ่านออกเสียงได้แต่ไม่เข้าใจคำศัพท์ ไม่สามารถจับใจความสำคัญหรือไม่สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง ส่งผลให้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน มาใช้ศึกษาทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นวิธีส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนที่น่าสนใจและเหมาะสม สามารถเพิ่มพูนเจตคติที่ดีต่อการเรียน และสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ จังหวัดฉะเชิงเทรา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 ห้อง นักเรียนทั้งสิ้น 141 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 โรงเรียนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ จังหวัดฉะเชิงเทรา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 29 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random Sampling) โดยมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. แบบประเมินทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1) ศึกษาหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560)

1.2) ศึกษาเนื้อหาการอ่านเรื่องสั้นจากเว็บไซต์ออนไลน์เพื่อการศึกษาภาษาอังกฤษสำหรับเด็ก British Council - Learning English Kids เพื่อนำมาใช้ในการฝึกทักษะการอ่าน

1.3) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

1.4) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-Assisted Learning) จำนวน 3 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง I'm too ill, แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง My favorite clothes, แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง Spy cat

1.5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบ โดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 เป็นแผนที่ใช้ได้ โดยผลการประเมิน IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ

1.6) ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. สร้างแบบประเมินทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการสร้างแบบประเมินทักษะการอ่าน

2.2) สร้างแบบประเมินทักษะการอ่าน เป็นการประเมินตามสภาพจริง เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (Analytic Rubric) 4 ระดับ ได้แก่ 4 หมายถึง ดีมาก, 3 หมายถึง ดี, 2 หมายถึง พอใช้ และ 1 หมายถึง ปรับปรุง ประเด็นประเมินจำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ ความถูกต้องในการอ่าน น้ำเสียง การเว้นวรรคตอน ความเข้าใจ และการจับใจความสำคัญ

2.3) นำแบบประเมินทักษะการอ่านให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบ โดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 เป็นแบบประเมินทักษะการอ่านที่ได้ โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ซึ่งถือว่าแบบประเมินทักษะการอ่านมีคุณภาพ

2.4) นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแก่นักเรียน

2. ครูประเมินทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษก่อนเรียน เรื่อง My Secret Team ด้วยแบบประเมินทักษะการอ่านที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

3. แบ่งนักเรียนจำนวน 9 กลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คนโดยความสามารถจากคะแนนสอบวิชาภาษาอังกฤษในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2565

4. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษโดยการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง I'm too ill, แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง My favorite clothes และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง Spy cat

5. ครูทำการประเมินทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษหลังเรียน เรื่อง My Secret Team ซึ่งเป็นเรื่องเดียวกันกับการประเมินก่อนเรียน ด้วยแบบประเมินทักษะการอ่านฉบับเดียวกับก่อนเรียน

6. เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดไปประมวลผลและวิเคราะห์

7. สรุปผล อภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ดังนี้

1. วิเคราะห์ผลการประเมินทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินทักษะการอ่านเรื่องสั้นเรื่องสั้นภาษาอังกฤษระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) แบบ Dependent

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล ในผลการประเมินทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ประเด็นการประเมิน	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ความถูกต้องในการอ่าน (4)	1.93	0.84	พอใช้	2.83	0.76	ดี
น้ำเสียง การเว้นวรรคตอน (4)	1.72	0.65	พอใช้	2.66	0.72	ดี
ความเข้าใจ (4)	1.69	0.76	พอใช้	2.24	1.12	พอใช้
การจับใจความ (4)	1.72	0.80	พอใช้	2.21	1.18	พอใช้
รวม	1.77	0.71	พอใช้	2.48	0.88	พอใช้

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษก่อนเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 1.77$, S.D.= 0.71), เมื่อพิจารณาประเด็นการประเมิน ทั้ง 4 ประเด็นอยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ ความถูกต้องในการอ่าน ($\bar{X} = 1.93$, S.D.= 0.84), น้ำเสียง การเว้นวรรคตอน ($\bar{X} = 1.72$, S.D.= 0.65), ความเข้าใจ ($\bar{X} = 1.69$, S.D.= 0.76) และการจับใจความ ($\bar{X} = 1.72$, S.D.= 0.80) ผลการประเมินทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษหลังเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.48$, S.D.= 0.88) เมื่อพิจารณาประเด็นการประเมิน ประเด็นที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ ความถูกต้องในการอ่าน ($\bar{X} = 2.83$, S.D.= 0.76) และน้ำเสียง การเว้นวรรคตอน ($\bar{X} = 2.66$, S.D.= 0.72) ประเด็นที่อยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ ความเข้าใจ ($\bar{X} = 2.24$, S.D.= 1.12) และการจับใจความ ($\bar{X} = 2.21$, S.D.= 1.18)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการเปรียบเทียบผลการประเมินทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

	Mean	S.D.	ค่าเฉลี่ยของ ผลต่าง	S.D. ค่าเฉลี่ยผลต่าง	t	df	Sig 1 tailed
ก่อนเรียน	7.07	2.853	2.86	1.026	15.029*	28	0.001
หลังเรียน	9.93	3.535					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า การประเมินทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษของนักเรียน มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 7.07 คะแนน และมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 9.93 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนมีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X}$ = 1.77, S.D. = 0.71), เมื่อพิจารณาประเด็นการประเมิน ทั้ง 4 ประเด็นอยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ ความถูกต้องในการอ่าน ($\bar{X}$ = 1.93, S.D. = 0.84), น้ำเสียงการเว้นวรรคตอน ($\bar{X}$ = 1.72, S.D. = 0.65), ความเข้าใจ ($\bar{X}$ = 1.69, S.D. = 0.76) และการจับใจความ ($\bar{X}$ = 1.72, S.D. = 0.80) ผลการประเมินทักษะการอ่านหลังเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X}$ = 2.48, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาประเด็นการประเมิน ประเด็นที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ ความถูกต้องในการอ่าน ($\bar{X}$ = 2.83, S.D. = 0.76) และน้ำเสียงการเว้นวรรคตอน ($\bar{X}$ = 2.66, S.D. = 0.72) ประเด็นที่อยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ ความเข้าใจ ($\bar{X}$ = 2.24, S.D. = 1.12) และการจับใจความ ($\bar{X}$ = 2.21, S.D. = 1.18) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นจะพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นในทุกประเด็นการประเมิน จึงอาจกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถทำให้นักเรียนมีทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันและมีปฏิสัมพันธ์กัน ได้ใช้ภาษาในการสื่อสารเพื่อเจรจาหาความหมายด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำและช่วยจัดกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนรับผิดชอบกระบวนการเรียนเอง (Kohn and Vajda, 1975) สอดคล้องกับงานวิจัยของอมฤตา พงษ์ศักดิ์ (2562) ได้ศึกษาการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยตามแนวคิด Active Learning ในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียน โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ การกล้าแสดงออก และการทำงานเป็นทีม เกิดเป็นองค์ความรู้ที่คงทนเกิดประสิทธิภาพส่งผลต่อพัฒนาการการอ่านจับใจความของนักเรียนที่ดีขึ้น

2. ทักษะการอ่านเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนมากขึ้น ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และยังเกิดทัศนคติที่ดีภายในกลุ่ม สอดคล้องกับสายสุตา บัณฑิตกุล (2563) ที่กล่าวว่า วิธีการให้ผู้เรียนสอนกันเองจะเรียนรู้ได้จากกันและกัน และการเรียนรู้แบบนี้จะทำให้ผู้ที่เรียนรู้ซ้ำเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เนื่องจากภาษาที่ใช้ในการพูดจาสื่อสารกันสามารถสื่อความหมายระหว่างกันและกันได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นวัยเดียวกัน ซึ่งสามารถช่วยในการถ่ายทอดสิ่งที่ได้เรียนรู้มาให้เพื่อน ๆ ฟังด้วยภาษาและรูปแบบในวัยเดียวกันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในความรู้ที่ได้อาจจำแนกจำแนกมากขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไอลดา จันทรล้อย (2562 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความสามารถการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ในชั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ครูผู้สอนควรให้นักเรียนได้สลับเปลี่ยนกลุ่มใหม่บ้างตามความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย
2. ครูผู้สอนจะต้องติดตามผลการสอนของเพื่อนผู้สอนและการเรียนของเพื่อนผู้เรียนด้วยว่าดำเนินการไปในลักษณะใด มีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีปัญหาครูจะต้องเข้าไปช่วยให้คำแนะนำหรือแก้ไข

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาดูผลการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนในเรื่องอื่น ๆ หรือรายวิชาอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการจัดการเรียนรู้โดยวิธีอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สายสุดา บัณฑิตกุล. (2563). **การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและผู้เรียนปกติ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกริก.
- อมฤตา พงษ์ศักดิ์. (2562). **การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยตามแนวคิด Active Learning ในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไอลดา จันทรล้อย. (2562). **ความสามารถในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Khon, J.J., & Vajda, P.G. (1975). Peer-mediated instruction and small group interaction In the ESL Classroom. *TESOL Quarterly*, 4 (9), 379-390.
- Paulston and Bruder. (1976). **Teaching as a Second Language: Techniques Procedures**. New York : Winthrop Publishers.

รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
A MODEL FOR DEVELOPMENT THE EIGHT BASIC MORAL IN SCHOOL
UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION : CASE STUDY OF
WAT PHAITON SCHOOL, PHAYATHAI DISTRICT OFFICE, BANGKOK

รสรินทร์ รวงผึ้งวิระโชติ

โรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

Ratsarin Ruangphuwirachot

Wat Phaiton School, Phayathai District Office, Bangkok

Corresponding Author Email : ratsarin.taew@gmail.com

(วันที่รับบทความ : เมษายน 10, 2566 ; วันที่แก้ไขบทความ : พฤษภาคม 8, 2566 ; วันที่ตอบรับบทความ : พฤษภาคม 22, 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เหมาะสม โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสานวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการโดยวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 3 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 10 คน กลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการตีความ การวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 596 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 207 คน และข้าราชการครู จำนวน 389 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณสูตรของทาร์ยามาน และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลประกอบด้วยการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน และการบริหารจัดการโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกกับรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา โรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เหมาะสม โดยภาพรวมพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.58) และรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุดตามลำดับ และข้าราชการครู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.56) และรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุดตามลำดับ ผู้วิจัยเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ที่เหมาะสม ตามผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม อธิบายความผันแปรของรูปแบบการพัฒนา ได้ร้อยละ 99.80 ($R^2 = 0.998$) โดยสามารถสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ที่เหมาะสม โดยเน้นการปลูกฝังคุณธรรมเพียง 4 ประการ ได้แก่ 1) รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานที่ 1 สามัคคี เน้นการสร้างสามัคคีให้กับนักเรียน 2) รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานที่ 2 ขยันเน้น การสร้างขยันให้กับนักเรียน 3) รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานที่ 3 ซื่อสัตย์ เน้นการสร้างซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน และ 4) รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานที่ 4 มีวินัย เน้นการสร้างวินัยให้กับนักเรียน

คำสำคัญ : รูปแบบ, การพัฒนา, คุณธรรมพื้นฐาน

Abstract

The objective of the research : 1) To study the factor that affected the 8 social morality development Model : for schools under Bangkok and 2) To create and develop “the 8 Social Morality development, properly for schools under Bangkok. Using Integrated qualitative research, carried out by documented analyzed and interview the important Information providers who shared important Information : 3 school directors, 4 educational supervisor and 3 morality qualifiers : Total of 10. Sample group gained by Specific selected. Data Analyzed by content and to be interpreted. Quantity research proceeded by sample study : 596 people, 207 government directors and government teachers 389. Setting group sample by Taro Yamane’s calculation random sample. Sample group was picked up by specific selected data analyzed and content to be interpreted. Valued at 5 radians with confidence. Contains Percentages, Mean, Standard Deviation, and Stepwise Regression Analyzed.

The results of this research found that :

1) Factors affected together with participation variables within the school. There is a positive correlation with school management with the 8 social morality development model under : Bangkok metropolitan administration : Forcase study, Wat Phaiton School, Phayathai District Office, Bangkok, overall is significant positive relationship with .05.

2) To create and develop the 8 social morality development model for Wat Phaiton School, under Bangkok metropolitan, properly. It was found that: (1) School director overall average is highest ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.58) and all sides: average is the highest opinion respectively, and government teachers overall average is: the highest opinion ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.56) and all sides : average is the highest opinion respectively. Researcher suggest that the 8 social morality development model, Wat Phaiton School, Phayathai District Office, Bangkok metropolitan properly. According to the results of data analysis. Vary explaining of developmental model at 99.80 ($R^2 = 0.998$), to be able to create the 8 social morality development model, Wat Phaiton School, Phayathai District Office, Bangkok metropolitan properly. By Emphasizing on cultivating only 4 Virtues : 1) Social morality development model, article 1 : Harmonious : emphasis on building unity with students, 2) Social morality development Model, article 2 : Hardworking : focusing on creating and diligence for students, 3) Social morality development model, article 3 : Honesty : Emphasis on honesty for students, 4) Social morality development model, article 4 : Discipline : to emphasis discipline for students.

Keywords : Model, Development, Basic Morality

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณธรรมของมนุษย์นั้นถือเป็นเรื่องสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้ชี้ให้เห็นว่า การให้การศึกษาด้านศีลธรรม จริยธรรม และคุณธรรมจะต้องกระทำควบคู่ไปกับการประสาทวิทยาการ เพื่อหล่อหลอม พลเมืองให้ถึงพร้อมความเป็นคนดีที่เพียบพร้อมทั้งภูมิรู้ภูมิธรรม โดยการจัดการศึกษามุ่งเน้นให้นักเรียนมีการพัฒนา อย่างบูรณาการด้านวิชาการควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านจริยธรรมคุณธรรม เพื่อการพัฒนามนุษย์ที่ยั่งยืน เช่นเดียวกับ พระธรรมปิฎก (2553) ที่กล่าวถึง กระบวนการพัฒนามนุษย์ที่เรียกว่า “ไตรสิกขา” ประกอบด้วย 1) พัฒนาพฤติกรรม เรียกว่า ศีล 2) พัฒนาจิตใจ โดยมีสมาธิเป็นแกน จึงเอาสมาธิมาเป็นชื่อเรียกในฐานะเป็นตัวแทนของกระบวนการพัฒนา จิต โดยเรียกว่า สมาธิ และ 3) พัฒนาปัญญา ซึ่งคงเรียกว่า ปัญญา โดยพระธรรมปิฎกแสดงทัศนะถึงกระบวนการพัฒนา มนุษย์ที่เรียกว่า ไตรสิกขานี้ว่า “กระบวนการทั้งหมดนี้เป็นภาคปฏิบัติทั้งหมดของพระพุทธศาสนา โดยถือว่าชีวิตของเราต้องอยู่ในไตรสิกขา จึงกล่าวได้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรนั้นต้องให้ความสำคัญคุณธรรมและจริยธรรมก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง คือ ทำให้ตนเองมีชีวิตที่สงบ มีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตส่วนตัวและการทำงานอาชีพมีความมั่นคงก้าวหน้าได้รับการยกย่องจากบุคคลทั่วไป ครอบครัวอบอุ่นมีความสุข ฐานะ

ทางเศรษฐกิจมั่นคงประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ คือ สถาบันครอบครัวได้รับการยกย่องสถาบันการศึกษา หรือสถาบันอื่น ๆ มีชื่อเสียงทำให้บุคคลอื่นศรัทธาเลื่อมใส สถาบันหรือหน่วยงานที่ตนเองสังกัดมีความเจริญก้าวหน้าสังคมได้รับความสงบสุขและได้รับการพัฒนา สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์มีความมั่นคง ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของชาติมีความมั่นคงถาวร เพราะทุกคนมีความรู้ความเข้าใจและเต็มใจยึดถือปฏิบัติ ตาม (พระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ 9, 2561)

รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนมีความสำคัญและส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนที่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์ และมีความสอดคล้องกับการศึกษาและเทคโนโลยีการศึกษาในการพัฒนาโครงสร้างเช่นเดียวกับกรุงเทพมหานคร ที่กำหนดให้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณธรรมในยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นในการสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่ภาคการศึกษาต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ ทักษะ สร้างทัศนคติและความตระหนักแก่ผู้เรียนและคนทุกช่วงวัยในเรื่องความสำคัญของการพัฒนาและเติบโตในสังคมที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติอย่างรวดเร็วและรุนแรง มีคุณธรรมจริยธรรมและรับผิดชอบต่อในการทำของตนเอง และน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การดำเนินชีวิต (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2564) และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561-2564 ของโรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท มีเป้าหมาย 1) ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทุก ๆ ด้าน 2) ด้านนักเรียน นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเต็มศักยภาพส่งผลให้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดี อยู่อย่างมีความสุขในบรรยากาศที่ร่มรื่น มีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข 3) ด้านผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีความเข้าใจในการบริหารงานของโรงเรียน ตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองในการปกครองดูแลนักเรียน และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพเป็นอย่างดี (คณะทำงานโรงเรียนวัดไผ่ตัน, 2561 : 1) โรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท เป็นสถานศึกษาที่จัดส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม

สภาพบริบทที่ตั้งของโรงเรียนวัดไผ่ตัน เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอดีตโรงเรียนวัดไผ่ตัน มุ่งเน้นจัดการเรียนการสอนโดยหวังผลให้เกิดกับผู้เรียนตามวิสัยทัศน์ Vision คือ “จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพมาตรฐาน เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” โดยมุ่งจัดการเรียนการสอนเน้นพัฒนาทักษะด้านวิชาการให้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมีเป้าหมายหลักคือ มุ่งพัฒนาด้านสติปัญญา (IQ) แต่งยังขาดเป้าหมายหลักที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านอารมณ์ (EQ) และด้านจริยธรรม (MQ) การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาด้านสติปัญญา (IQ) จะใช้ได้ผลเป็นอย่างดีกับผู้เรียนที่มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมทั้งความพร้อมทางครอบครัว แต่ด้วยบริบทพื้นฐานของผู้เรียนในโรงเรียนวัดไผ่ตันนั้นมีหลากหลาย ผู้เรียนมีพื้นฐานที่แตกต่างกัน ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กในชุมชนแออัด ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องหาเช้ากินค่ำไม่มีเวลาดูแลอบรมสั่งสอน ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบ ไม่มีระเบียบวินัย มาโรงเรียนสาย ขาดเรียนบ่อย พุดไม่สุภาพ ทะเลาะวิวาท สมาธิสั้นไม่มีสมาธิในการเรียน ส่งผลกระทบต่อการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร จากสภาพปัญหาดังกล่าว โรงเรียนวัดไผ่ตันจึงได้มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนขึ้นอย่างชัดเจนครอบคลุมทั้งการเรียนการสอนการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ กำหนดเป้าประสงค์ที่ 2 นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และดำรงตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตัวชี้วัด ร้อยละจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณธรรมจริยธรรม เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และดำรงตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป้าหมายปี 64 ตั้งไว้ที่ร้อยละ 96 1)หลักสูตรสถานศึกษา บริบทปัจจุบัน พฤติกรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนหลักสูตรสถานศึกษา ได้จัดการเรียนการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งอยู่ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 80 ชั่วโมงต่อปีโดยเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความรู้ความสามารถทางวิชาการมีสุขภาพแข็งแรง มีจิตใจที่แจ่มใส มีสุนทรียภาพอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังอัตลักษณ์ที่ว่า “ลูกไผ่ตัน มีวินัย ไผ่เรียนรู้ มีจิตสาธารณะ”

(คณะทำงานโรงเรียนวัดไผ่ตัน, 2561 : 3) และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตรงตามเป้าหมาย โรงเรียนวัดไผ่ตัน จึงได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ประกอบด้วย 1) ขยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สุภาพ 6) สะอาด 7) สามัคคี และ 8) มีน้ำใจมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาผู้เรียนโดยการศึกษาแบบ การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขต พญาไท กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยบริบทภายในและภายนอกโรงเรียน การบริหารจัดการโรงเรียน และการมีส่วนร่วม ภายใต้วงโรงเรียน เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานครโดยเน้นในการแก้ไขปัญหา 1) นักเรียนส่วนใหญ่ ขาดระเบียบวินัยในการแต่งกาย และไม่คอยรักษาความสะอาดของร่างกายตัวเอง เช่น นักเรียนชายผมยาวเกินไป นักเรียนหญิงไม่ผูกโบว์และเปียผม กระโปรงนักเรียนหญิงสั้นเกินไป นักเรียนหญิงมีเหา เป็นต้น 2) นักเรียนมาโรงเรียน สาย ขาดเรียน โดดเรียน ไม่เข้าเรียนตรงเวลาขาดจิตสำนึกในความรับผิดชอบในการเข้าเรียน 3) บริเวณโรงเรียนไม่ ค่อยสะอาด เนื่องจากนักเรียนขาดระเบียบวินัยในการทิ้งขยะ และขาดจิตสำนึกในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม 4) นักเรียนหลายคนสมาธิสั้น ขาดสมาธิในการเรียนส่งผลกระทบต่อการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร และ 5) นักเรียนมีปัญหา พูดไม่สุภาพ ก่อการทะเลาะวิวาท ขกต่อยกัน เป็นต้น

จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานครเพื่อแก้ไขปัญหา ในเรื่องพฤติกรรมของผู้เรียนที่ไม่เหมาะสม ที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อผู้บริหารสำนัก การศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักงานเขต ผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้าง รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานที่เหมาะสมต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมพื้นฐานที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ มาตรฐานสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อสร้างและพัฒนาแบบรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ เหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษา ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 431 โรงเรียน และข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษา จำนวน 431 โรงเรียน จำนวน 14,225 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 4 กลุ่ม โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรองผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมายรับผิดชอบ ชั้นประถมศึกษา จำนวน 207 คน 2) ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนชั้นประถมศึกษา จำนวน 389 คน และ 3) ผู้ให้ ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวนทั้งสิ้น 10 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน ศึกษาพิเศษ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 3 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ บริบทภายในและภายนอกโรงเรียน การบริหารจัดการโรงเรียน และการมีส่วนร่วม ภายใต้วงเรียน

ตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ประกอบด้วย 1) ขยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สุภาพ 6) สะอาด 7) สามัคคี และ 8) มีน้ำใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการนำกรอบแนวคิดของการวิจัยมาสร้างเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบโครงสร้าง โดยให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยผู้วิจัยแบ่ง การสัมภาษณ์เป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เพศ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง วันที่สัมภาษณ์ และสถานที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับบริบทภายในและภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ด้านการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน ด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และด้านพฤติกรรมและค่านิยมในชุมชน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำองค์กร ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านการจัดการบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 4 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านความรับผิดชอบ ด้านแรงจูงใจ และด้านพฤติกรรมการทำงาน

ตอนที่ 5 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ 1) ขยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สุภาพ 6) สะอาด 7) สามัคคี และ 8) มีน้ำใจ

2. แบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 207 ชุด

2.2 แบบสอบถามรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 389 ชุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบโครงสร้างเพื่อใช้เก็บข้อมูลภาคสนามในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัยดังนี้

1.1 นำกรอบความคิดในการวิจัย และหน่วยในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวแล้วข้างต้นมาใช้เป็นหลักในการกำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลตามประเด็นที่กำหนด

1.3 นำแบบสัมภาษณ์ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อตรวจสอบและนำปรับปรุงแก้ไข และตรวจสอบหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 จัดเตรียมแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ และขณะที่สัมภาษณ์ เมื่อพบประเด็นที่เกี่ยวข้องก็ปรับปรุงเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการมากที่สุด

2. แบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 207 ชุด

2.2 แบบสอบถามรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเป็นข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 389 ชุด

ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ประกอบด้วย

(1) ศึกษาจากตำรา เอกสารที่เกี่ยวกับนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาของกรุงเทพมหานครการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประถมศึกษา และแนวคิดคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในการสร้างแบบสอบถาม

(2) ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประเมินค่าตามแนวของลิเคิร์ต (Likert)

(3) สร้างแบบสอบถามตามที่ศึกษาในข้อ 1 และข้อ 2 โดยแบบสอบถามฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 207 ชุด และเป็นข้าราชการครู จำนวน 389 ชุด โดยตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบริบทภายในและภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ด้านการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน ด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และด้านพฤติกรรมและค่านิยมในชุมชน จำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำองค์การ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านการจัดการบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการวัดผลประเมินผล จำนวน 25 ข้อ ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโรงเรียน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านความรับผิดชอบ ด้านแรงจูงใจ และด้านพฤติกรรมการทำงาน จำนวน 20 ข้อ และตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ 1) ชยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สุภาพ 6) สะอาด 7) สามัคคี และ 8) มีน้ำใจ จำนวน 40 ข้อ

(4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

(5) นำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อประเมินประเด็นคำถามว่าสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัยหรือไม่ โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังต่อไปนี้

- +1 หมายความว่า แน่ใจว่าตรงหรือสอดคล้อง
- 0 หมายความว่า ไม่แน่ใจว่าตรงหรือสอดคล้อง
- 1 หมายความว่า แน่ใจว่าไม่ตรงหรือไม่สอดคล้อง

(6) นำผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมาบรรจุลงในตารางเพื่อคำนวณหาค่าความตรงด้านเนื้อหาโดยค่าที่ยอมรับได้ต้องมากกว่า 0.5 ในของแต่ละคำถาม

(7) นำแบบสอบถามฉบับที่ 1 ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบริบทภายในและภายนอกโรงเรียน มีผลค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.927 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียน มีผลค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.946 ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน มีผลค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.921 และตอนที่ 5 รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มีผลค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.966 และฉบับที่ 2 ไปทดลองใช้ (Try Out) กับข้าราชการครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบริบทภายในและภายนอกโรงเรียน มีผลค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.948 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียน มีผลค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.958 ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน มีผลค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.944 และตอนที่ 5 รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มีผลค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.974 ซึ่งทั้ง 2 ฉบับดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC พบว่า มีค่า 0.60 ถึง 1.00 นำไปเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

(8) จัดเตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครศึกษานิเทศก์ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการสัมภาษณ์เพื่อแจ้งความประสงค์ในการขอสัมภาษณ์ตามหัวข้อที่กำหนดพร้อมส่งแบบสัมภาษณ์ให้กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยประสงค์จะสัมภาษณ์

1.2 นัดหมายวันเวลาและสถานที่สำหรับการสัมภาษณ์พร้อมทั้งเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น

1.3 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามที่นัดหมาย
1.4 ถอดเสียงบันทึกคำสัมภาษณ์พร้อมทั้งวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำมาประกอบจัดทำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบโครงสร้างและการสรุปผลการวิจัยต่อไป

2. การเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ
พื้นที่กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำคัญดังนี้
2.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ไปยังสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขต และโรงเรียน
2.2 แจกแบบสอบถามไปยังโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่จัดการศึกษาระดับ ประถมศึกษาและผู้เกี่ยวข้องตามจำนวนที่กำหนด

2.3 ติดตามผลของแบบสอบถามเพื่อรับแบบสอบถามกลับคืน
3. กรรมวิธีทางข้อมูล
หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามได้ทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้จัดเตรียมความพร้อมของข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ดังนี้

3.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม

3.2 กำหนดรหัสของข้อมูล และกำหนดค่าคะแนนที่จะให้แก่คำตอบในแต่ละข้อ

5	คะแนน	คำตอบมากที่สุด
4	คะแนน	คำตอบมาก
3	คะแนน	คำตอบปานกลาง
2	คะแนน	คำตอบน้อย
1	คะแนน	คำตอบน้อยที่สุด

3.3 การแปลผลแบบสอบถามฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรคำนวณความกว้างของชั้นข้อมูล ซึ่งแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ได้ดังนี้

4.21-5.00	หมายถึง	มีผลระดับมากที่สุด
3.41-4.20	หมายถึง	มีผลระดับมาก
2.61-3.40	หมายถึง	มีผลระดับปานกลาง
1.81-2.60	หมายถึง	มีผลระดับน้อย
1.00-1.80	หมายถึง	มีผลระดับน้อยที่สุด

และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ ได้แก่ บริบทภายในและภายนอกโรงเรียน การบริหารจัดการโรงเรียน และการมีส่วนร่วมในโรงเรียน ในการแปลความหมายของสหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) ใช้เกณฑ์อธิบายค่าความสัมพันธ์ (r) ดังนี้

ค่า	r	ระดับของความสัมพันธ์
	.90-1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
	.70-.90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
	.50-.70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
	.30-.50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
	.00-.30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

3.3 ดำเนินการลงรหัสพร้อมให้คะแนนในแบบสอบถามแต่ละข้อทุกแบบสอบถาม

3.4 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสและให้คะแนนแล้วไปบันทึกเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ผู้วิจัยใช้สถิติค่าร้อยละค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. วิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ

3. วิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis) เพื่อเลือกตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวว่า 1) บริบทภายในและภายนอกโรงเรียนที่ส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ปัจจัยที่ส่งผลมี 2 ด้าน ประกอบด้วย ด้านอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เน้นให้อาคารสถานที่ที่มีความสะอาด เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และมีความปลอดภัยอย่างสูง และด้านการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนเน้นให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การบริหารจัดการโรงเรียนที่ส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ปัจจัยที่ส่งผลมี 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านภาวะผู้นำองค์การเน้นให้ผู้บริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และดำรงตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านโครงสร้างองค์การเน้นการจัดระบบตามหน้าที่การทำงาน โดยผู้บริหารจัดบุคลากรลงในแต่ละแผนกให้มีความเหมาะสม และตรงกับความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการจัดการบุคลากรเน้นการจัดบุคลากรให้มีความเหมาะสมตรงงานพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และมีแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้านงบประมาณ เน้นให้ผู้บริหารจัดการจัดสรรงบประมาณอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และด้านการวัดผลและประเมินผลเน้นให้โรงเรียนมีการวัดผลและประเมินผลตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ และ 3) การมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ปัจจัยที่ส่งผลมี 3 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านพฤติกรรมการทำงาน เน้นผู้บริหารมีพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการทำงาน เช่นการตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ สุจริตในการทำงาน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดีด้านแรงจูงใจเน้นให้ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับครูในปฏิบัติหน้าที่ในการสอนโดยกล่าวคำชมเชยและให้รางวัล เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถต่อการสอน และด้านการตัดสินใจให้ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผน การกำหนดการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายสถานศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลคือ ตัวแปรการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน และการบริหารจัดการโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกกับรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยภาพรวม (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำปัจจัยอิสระคือ การมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน (X3) และการบริหารจัดการโรงเรียน(X2) ไปสร้างสมการพยากรณ์รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยภาพรวม (Y) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง (R^2) ได้ร้อยละเท่ากับ 79.20 และมีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (a) เท่ากับ -0.048 โดยได้สมการพยากรณ์ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ $Y = -0.048 + 0.694(X3) + 0.345(X2)$ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน $ZY = 0.612(X3) + 0.302(X2)$

2. สร้างและพัฒนาารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานครที่เหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ประกอบไปด้วย ตัวแปรอิสระ 3 ประการ คือ 1) บริบทภายในและภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และด้านการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน 2) การบริหารจัดการโรงเรียนได้แก่ ด้านภาวะผู้นำองค์การ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านการจัดการบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการวัดผลและประเมินผล และ 3) การมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจด้านแรงจูงใจ และด้านพฤติกรรมการทำงานทั้ง 3 ตัวแปรอิสระ ประกอบ 10 องค์ประกอบดังกล่าว สามารถอธิบายความผันแปรของรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้ร้อยละ 99.80 ($R^2 = 0.998$) ซึ่งสามารถกำหนดรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขต พญาไท กรุงเทพมหานครด้วยความผันแปรทางสถิติจากกระบวนศึกษาธิการเห็นสมควรให้ปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการแก่เยาวชนไทย ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาถึงผลการวิเคราะห์โดยมุ่งเน้นเร่งพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ด้วยการใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา การปลูกฝังคุณธรรมเพียง 4 ประการ โดยเรียงตามความผันแปรตามลำดับ ได้แก่ 1) คุณธรรมพื้นฐานที่ 1 สามัคคี 2) คุณธรรมพื้นฐานที่ 2 ขยัน 3) คุณธรรมพื้นฐานที่ 3 ซื่อสัตย์และ 4) คุณธรรมพื้นฐานที่ 4 มีวินัย

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา โรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นที่ค้นพบต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) บริบทภายในและภายนอกโรงเรียนที่ส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรม 2 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และด้านการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก อาจเนื่องจากความพร้อมในอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีสะดวกในการเดินทางมีสะอาด และปลอดภัย และอยู่ใกล้กับแหล่งชุมชน นอกจากนี้โรงเรียนยังมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เหมาะสมต่อการสืบค้นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของเฮ็นสัน (Henson, 2001) ได้ศึกษาความรับผิดชอบตามที่เข้าใจของผู้ที่เป็นครูเพื่อ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตนเอง มีความมุ่งมั่นเพื่อศึกษาว่าบทบาทของครู โรงเรียน ชุมชน และ ผู้ปกครอง ใครควรมีบทบาทความรับผิดชอบต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน โดยมีกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบ แบบสอบถามในวารสารทางวิชาการ 2 ข้อ จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าครูควรเป็น ผู้นำทางจริยธรรม เนื่องจากครูสามารถสอดแทรกจริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งควรจะได้รับผิดชอบต่อการ พัฒนาระบบความเชื่อของนักเรียน ผู้ปกครองมีความ รับผิดชอบต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนรองลงมา ส่วน โรงเรียนมีความล้มเหลว ในการรับผิดชอบต่อการพัฒนาจริยธรรม 2) การบริหารจัดการโรงเรียนที่ส่งผลต่อรูปแบบการ พัฒนาคุณธรรม 5 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำองค์การด้านโครงสร้างองค์การด้านการจัดการบุคลากร ด้านงบประมาณ และ ด้านการวัดผลและประเมินผลซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็น มากอาจเนื่องจากผู้บริหารได้ดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพทุกด้านอยู่แล้ว ซึ่งส่งผล ต่อการพัฒนาคุณธรรมขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของเครนลีย์ (Cranley, 2003) ได้ศึกษาการปฏิบัติในด้าน จริยธรรม นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ของประเทศไทย การประพฤติปฏิบัติทางด้าน จริยธรรมของ นักเรียน ประกอบด้วย มาตรการที่ใช้ในการอบรมจริยธรรมของนักเรียนโดย การนำเอาจริยธรรมบูรณาการเข้ากับวิชา อื่น และมาตรการเหล่านี้จะเกิดผลอย่างไร โดยกำหนดกรอบแนวคิดไว้ 6 ด้าน คือ การสอนจริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งของ หลักฐานการสอนจริยธรรม โดยใช้กิจกรรมการสอนที่ต่อเนื่อง การสอนจริยธรรมโดยการกำหนดระเบียบ กฎของ ห้องเรียน การสอนจริยธรรมโดยดำเนินนโยบายและระเบียบของทางราชการ การวิจัยในครั้งนี้ใช้เวลา 6 เดือนในการ เก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า การจัดการศึกษาด้านจริยธรรม โดยผู้บริหารและครูเน้นการปลูกฝังความดีงามที่ยึดตามหลัก พระพุทธศาสนา โดยเน้นการควบคุมดูแลนักเรียน การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างให้กับคนอื่นได้ความดีโดยวิธีการให้ นักเรียนรู้โดยการปฏิบัติ แม้ว่าจะไม่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร สิ่งที่ต้องปฏิบัติต่อกัน การให้เกียรติผู้อื่นเป็นเรื่องที่สำคัญ และได้ค้นพบว่า การจัดการเรียนการสอนจริยธรรมศึกษา ควรบูรณาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนจะช่วยให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติได้ ผู้บริหารและครูนอกจากจะอบรมสั่งสอนควรเป็นแบบอย่างที่ดี การฝึกอบรมควร กระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน อย่างไรก็ตามแม้ว่านักเรียนส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมตลอดเวลา แต่นักเรียนส่วนน้อยที่ต่อต้านในด้านการไม่อยากเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของลูนิบอร์และไอบี (Lunenburg F.C & Irby B.J., 2006) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมสนับสนุนพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมจากโครงการแข่งขันกีฬา 2) ส่งเสริมสนับสนุน พฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมที่มาจากการศึกษาคุณลักษณะ 3) กำหนดนโยบายและขั้นตอนการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา 4) การทำงานร่วมกับผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษา ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา และ 5) ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในการส่งเสริม พฤติกรรมจริยธรรม และ 3) การมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรม 3 ด้านคือ ด้านการ ตัดสินใจด้านแรงจูงใจและด้านพฤติกรรมการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับความคิดเห็นมาก อาจเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการชักชวนให้ชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง หรือผู้ปกครองนักเรียนให้มีส่วนร่วมภายในโรงเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของวูม และดีซี (Vroom, H.V., & Deci, E., 1970) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมว่าเป็นปริมาณของอิทธิพลที่ปัจเจกบุคคลรู้สึกว่าได้เข้าไป ร่วมในการตัดสินใจและบุคคลจะได้รับความพึงพอใจจากการทำงานที่มีประสิทธิภาพโดยตัวบุคคลจะพัฒนาความผูกพัน

ที่มีต่องาน และจะสามารถทำงานได้ดีตลอดจน สามารถขยายเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นคือปรัชญาของแนวความคิดในการควบคุมตนเองมิใช่ควบคุมองค์การ

2. ผลการสร้างและพัฒนาแบบการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ ขยันประหยัดซื่อสัตย์มีวินัยสุภาพ สะอาด สามัคคีและมีน้ำใจตามลำดับ อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูเล็งเห็นถึงความสำคัญในการให้นักเรียนปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย สอดคล้องงานวิจัยของพรพิทักษ์ เหมบาสัตย์ และวรรณพล พิมพะสาตี (2563) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย ผลการวิจัย พบว่า การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยและในต่างประเทศ มีการปลูกฝังคุณธรรมที่จำแนกได้เป็น 2 ประเด็น คือ การปลูกฝังในหลักสูตรการศึกษาและการปลูกฝังโดยสถาบันครอบครัว และแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับสังคมไทยมีแนวทางที่สามารถนำมาปรับใช้ 3 แนวทางคือ การปลูกฝังในหลักสูตรสถาบันการศึกษา การปลูกฝังในสถาบันสังคม และการใช้หลักศาสนาในการช่วยขัดเกลาคุณธรรมจริยธรรม

ผลการเสนอแบบการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เหมาะสม ผู้วิจัยเสนอตามผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม อธิบายความผันแปรของรูปแบบการพัฒนา ได้ร้อยละ 99.00 ($R^2 = 0.990$) โดยสามารถสร้างรูปแบบการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เหมาะสม โดยเน้นการปลูกฝังคุณธรรมเพียง 4 ประการ ได้แก่ 1) รูปแบบการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานที่ 1 สามัคคี เน้นการสร้างสามัคคีให้กับนักเรียน 2) รูปแบบการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานที่ 2 ขยันเน้นการสร้างสามัคคีให้กับนักเรียน 3) รูปแบบการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานที่ 3 ซื่อสัตย์ เน้นการสร้างสามัคคีให้กับนักเรียน และ 4) รูปแบบการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานที่ 4 มีวินัยเน้นการสร้างสามัคคีให้กับนักเรียนอาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูเล็งเห็นถึงการปลูกฝังคุณธรรมที่เร่งด่วนให้กับนักเรียนในสามัคคี ขยัน ซื่อสัตย์ และมีวินัย สอดคล้องงานวิจัยของสุมิตร สุวรรณ และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคูณธรรมจริยธรรมคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความมีวินัย กลุ่มบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์ ได้แก่ ความรับผิดชอบ สามัคคี และความซื่อสัตย์ กลุ่มบุคลากรในโรงเรียนสาธิต ได้แก่ สามัคคี ความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์กลุ่มนิสิต ได้แก่ ความรับผิดชอบความซื่อสัตย์และจิตสาธารณะ และกลุ่มนักเรียนโรงเรียนสาธิต ได้แก่ จิตสำนึก มีระเบียบวินัย และสามัคคี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กรุงเทพมหานครควรกำหนดนโยบายให้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เร่งพัฒนารูปแบบการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานมี 4 ประการ ประกอบด้วย 1) สามัคคี 2) ขยัน 3) ซื่อสัตย์ และ 4) มีวินัย เพื่อเป็นการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยนำไปกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. กรุงเทพมหานครควรกำหนดนโยบายการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐานเพื่อให้นักเรียนมีความสามัคคี ความขยัน ความซื่อสัตย์ และความมีวินัย ต่อตนเอง และมีความตระหนักต่อสังคมอย่างแท้จริง

3. โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รักสามัคคี และปลูกฝังให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่รับเอาค่านิยมที่เหมาะสมต่อสังคมไทย

4. กรุงเทพมหานครควรจัดกิจกรรมเพื่อยกย่อง เชิดชูเกียรติคุณครู และนักเรียนในการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐาน 4 ประการ คือ สามัคคี ขยัน ซื่อสัตย์ และมีความมีวินัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกับโรงเรียนอื่นในสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคูณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกับโรงเรียนในสังกัดอื่น

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการโรงเรียนวัดไผ่ตัน. (2561). แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2561-2564. กรุงเทพฯ : โรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท.
- พรพิทักษ์ เข็มบาสัตย์ และวรรณพล พิมพ์สาส์. (2563). แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง. 9 (2), 63-80.
- พระธรรมปิฎก. (2553). ธรรมบุญชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 122. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระมหาชานนท์ ชัยมงคล (2561). การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดปรีณายกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.
- สุมิตร สุวรรณ และคณะ. (2563).การพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วารสารการเมืองการปกครอง. 10 (3), 207-227.
- สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2564). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานครฉบับที่ 3 (2564-2569). กรุงเทพฯ : ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- Cranley, Mary Elizabeth. (2003). "Tessaan school : the moral Life of a Thai Primary School. *Dissertatin Abstracts International*. 64 (05) : 1513-A.
- Henson, Robon K. (2001). Perceived Responsibility of Prospective Teacher for the Moral Development of Their Student. *Dissertation Abstracts International*. 25 (8) : 131 A.
- Lunenburg, F. C., & Irby, B. J. (2006). *The principal ship: Vision to action*. Belmont, CA : Wadsworth/Cengage Learning.
- Vroom, H. V., & Deci, E. (1970). *Management and motivation*. New York : PenguinBook.

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีน ในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่

FACTORS AFFECTING PARENTS' DECISION TO SEND THEIR CHILDREN TO LEARN CHINESE IN SACRED HEART COLLEGE CHIANG MAI PROVINCE

ทงศักดิ์ มิตรพร

ศูนย์ชาติพันธุ์และจิตวิทยาศึกษาตะวันตกเฉียงใต้จีน, มหาวิทยาลัยซีหนาน ประเทศจีน

Tanongsak Mitporn

Center for Studies of Education and Psychology of Ethnic Minorities In Southwest China of Southwest University,
China

Corresponding Author E-mail : 2961261998@qq.com

(วันที่รับบทความ : มีนาคม 27, 2566 ; วันที่แก้ไขบทความ : พฤษภาคม 19, 2566 ; วันที่ตอบรับบทความ : พฤษภาคม 20, 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการตัดสินใจของผู้ปกครองต่อการตัดสินใจส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 394 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$, $\sigma = 0.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านบุคลากรของโรงเรียน ด้านความต้องการส่วนบุคคล ด้านสังคม ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และด้านค่าใช้จ่าย ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นการตัดสินใจของผู้ปกครองต่อการตัดสินใจส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในภาพรวมแตกต่างกัน ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ปัจจัย, การตัดสินใจ, ผู้ปกครอง, การเรียนภาษาจีน

Abstract

The research aimed to study factors affecting parents' decision to send their children to learn Chinese at Sacred Heart College at Chiang Mai Province and to compare the opinions of parents' decisions towards the decision to send their children to learn Chinese at Sacred Heart College at Chiang Mai Province Classified by personal factors. Research population used in this research was the parents of students of Sacred Heart College. Chiang Mai Province, 394 people. The research instrument was a questionnaire which was a 5-level evaluation questionnaire with a reliability of 0.93 and statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean and standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance.

The research findings showed that :

1. Factors affecting parents' decision to send their children to learn Chinese in Sacred Heart College. Chiang Mai Province Overall, it was at a high level ($\mu = 3.50$, $\sigma = 0.74$) at a high level in every aspect Sorted from the average to the least, namely teaching and learning. School personnel personal needs, social aspects, buildings and school environment and expenses, respectively.

2. A comparison of opinions of parents' decisions towards the decision to send their children to learn Chinese at Sacred Heart College. Chiang Mai Province Classified by personal factors, it was found that parents with different monthly income had different opinions on the decision-making factor in sending their children to learn Chinese in general. While parents with gender, age, education rating. There were no differences in overall opinions on the decision-making factor in sending their children to learn Chinese. Statistically significant at the 0.05 level.

Keywords : Factors, Decisions, Parents, Learning Chinese

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความก้าวหน้าของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ส่งผลให้ภาษาต่างประเทศได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะภาษาจีนซึ่งเป็นภาษามิติดประเทศสำคัญทางการค้าและเศรษฐกิจของโลกระดับต้น ๆ ทำให้หลายโรงเรียนในประเทศไทยได้มีการเปิดทำการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเปิดทำการเรียนการสอนในแผนการเรียนภาษาจีน และนักเรียนที่จบการศึกษาแผนการเรียนภาษาจีน สามารถเลือกสอบภาษาจีนแทนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ จากข้อมูลสำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ (ปารีชา รักเกื้อ และรัฐพร ศิริพันธุ์, 2564 : 166) พบว่า มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้เปิดสอนภาษาจีนกว่า 1,000 แห่งมีนักเรียนที่เรียนภาษาจีนมากกว่า 400,000 คน ปัจจุบันมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่สำเร็จการศึกษาแผนการเรียนภาษาจีนตัดสินใจศึกษาทางด้านภาษาจีน เพราะคาดว่าในอนาคตภาษาจีนจะมีความสำคัญต่อการทำงานและการประกอบอาชีพจึงทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่สำเร็จการศึกษาใช้เป็นเหตุผลสำคัญประกอบการตัดสินใจศึกษาต่อทางด้านภาษาจีน มหาวิทยาลัยในประเทศไทยและมหาวิทยาลัยในประเทศจีน บางครอบครัวให้บุตรหลานศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทางด้านภาษาจีน มหาวิทยาลัยในประเทศไทย เนื่องจากเป็นความต้องการของตัวบุตรหลานเอง แต่ยังมีบางครอบครัวให้บุตรหลานศึกษาต่อทางด้านภาษาจีนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยในประเทศจีน เพราะว่าบางคนสามารถสอบชิงทุนไปศึกษาต่อที่ประเทศจีนได้ หรือได้รับคำแนะนำจากครูผู้สอน รุ่นพี่และคนรู้จักที่กำลังศึกษาอยู่ในประเทศจีน นอกจากนี้อาจเป็นเพราะความต้องการของผู้ปกครองด้วย เพราะว่าผู้ปกครองบางครอบครัวเชื่อว่าการที่ได้ส่งบุตรหลานของตนไปศึกษาต่อ ณ ประเทศเจ้าของภาษา (ประเทศจีน) จะได้รับความรู้และประสบการณ์อย่างเต็มเปี่ยมเนื่องจากได้ใช้ภาษาจีนในการสื่อสารในชีวิตประจำวันทุกวัน (ยุภาพร นอกเมือง และสันติพงษ์ ทองดี, 2563 : 109)

ในสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูงและเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลายเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น ทำให้เกิดการสื่อสารด้วยภาษาอื่น การเตรียมเรื่องภาษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยคนทั่วไปมีความเชื่อว่าผู้ที่สามารถใช้ภาษาจีนในการติดต่อสื่อสารเท่ากับมีเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าทั้งในระดับบุคคลและระดับประเทศ เช่น การศึกษาในวิทยาการแขนงต่าง ๆ การประกอบธุรกิจการลงทุน และการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ (วรณิชา ไวยฉายี, 2565 : 155) ประเทศไทยจึงเป็นประเทศหนึ่งที่ภาครัฐให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาจีน ทำให้การศึกษาภาษาจีนมีอัตราการเติบโตสูงและรวดเร็ว (ปุนญิตา คงทน, 2561 : 24) จึงให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศ และได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี พ.ศ. 2557 เพื่อมุ่งเน้นส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้ทักษะภาษาจีนด้านการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานสากล

โรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ นับว่าเป็นสถานศึกษาเอกชนที่มีชื่อเสียงและเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้ปกครองให้ความนิยมในการส่งบุตรหลานศึกษาภาษาจีน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยตระหนักถึงการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกด้านตามศักยภาพความสามารถของตนเอง และหล่อหลอมให้นักเรียนเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพจนเป็นที่ประจักษ์และยอมรับแก่ชุมชน

สังคมและประเทศชาติสมัยกับ “กุลสตรี ศรีพระหฤทัย” โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ภาษาจีน เพราะภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในประเทศไทยเป็นภาษาที่ใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารในการประกอบธุรกิจประเภทต่าง ๆ ทำให้โรงเรียนเห็นความสำคัญต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มโอกาสการพัฒนาผู้เรียนในการเรียนรู้ภาษาจีนและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนให้ก้าวทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา (จิรัชยา ประทีปโชติพร และรัชนิวรรณ ปัญญาณณ์, 2564 : 72)

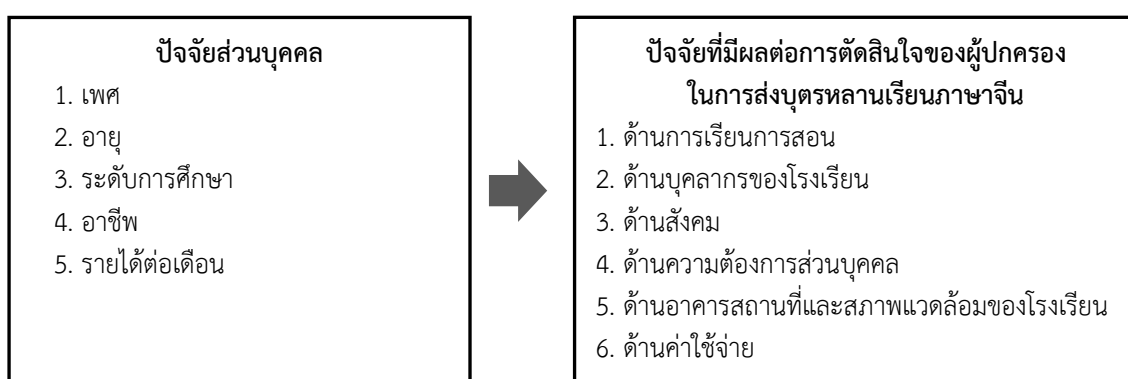
ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาให้แก่บุตรหลานของตนเอง ซึ่งจะเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อสนองต่อความต้องการ และเพื่อรักษาความเชื่อมั่นและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองต่อไปและเพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ก้าวหน้าสามารถสร้างนักเรียนที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาสังคมและประเทศต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการตัดสินใจของผู้ปกครองต่อการตัดสินใจส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนว่าด้วยคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2556 (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2557 : 22-13) ผสมกับการสังเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนจากงานวิจัยที่ผ่านมาประกอบด้วย จิรัชยา ประทีปโชติพร และรัชนิวรรณ ปัญญาณณ์ (2564 : 80); ฐริชญา อินทรพรหม และคณะ (2563 : 276); ยุภาพร นอกเมือง และสันติพงษ์ ทองดี (2563 : 114-115); ดิศพงษ์ จิตรบำรุง และคณะ (2563 : 51) นิศาชล สืบแจ้ (2560 : 6); สุทธาสินี ขวณวัน และผดุง พรหมมูล (2560 : 5); กาญจนา มักเขียว (2558 : 4); ฟ้าใส นามเทียร และนันทรัตน์ เจริญกุล (2557 : 329) ซึ่งกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามตัวแปรในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่
2. จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ความคิดเห็นการตัดสินใจของผู้ปกครองต่อการตัดสินใจส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2565 ซึ่งมีจำนวนผู้ปกครองทั้งสิ้น 394 คน จาก 3 ระดับการศึกษา ระดับละ 110 คน

ตัวแปรในการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีน ในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านบุคลากรของโรงเรียน ด้านสังคม ด้านความต้องการส่วนบุคคล ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และด้านค่าใช้จ่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีน ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านบุคลากรของโรงเรียน ด้านสังคม ด้านความต้องการส่วนบุคคล ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และด้านค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert, 1967 : 91-95)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC-index of item objective congruence) ได้ค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00

2. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดสอบ (Try Out) กับผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ซึ่งหมายความว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ในระดับสูง

3. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยเพื่อแจ้งขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยังผู้บริหารโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อแจ้งขอเก็บข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำแบบสอบถามไปแจกผู้ปกครอง ในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยตนเอง

3. รับแบบสอบถามกลับคืนและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วมีความสมบูรณ์ ครบจำนวน 394 ฉบับ จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ โดยการแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ โดยการหาค่าที่ (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 64.97 และเพศชาย จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.03 ส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 49.39 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 34.84 อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 28.49 และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,000-15,000 บ. จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 32.73

1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง	μ	σ	การแปลความหมาย	ลำดับที่
1. ด้านการเรียนการสอน	3.66	0.79	มาก	1
2. ด้านบุคลากรของโรงเรียน	3.53	0.82	มาก	2
3. ด้านสังคม	3.47	0.85	มาก	4
4. ด้านความต้องการส่วนบุคคล	3.51	0.66	มาก	3
5. ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	3.45	0.72	มาก	5
6. ด้านค่าใช้จ่าย	3.36	0.59	มาก	6
รวม	3.50	0.74	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$, $\sigma = 0.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ลำดับแรกคือ ด้านการเรียนการสอน ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.79$) รองลงมา คือ ด้านบุคลากรของโรงเรียน ($\mu = 3.53$, $\sigma = 0.82$) ด้านความต้องการส่วนบุคคล ($\mu = 3.51$, $\sigma = 0.66$) ด้านสังคม ($\mu = 3.47$, $\sigma = 0.85$) ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ($\mu = 3.45$, $\sigma = 0.72$) และด้านค่าใช้จ่าย ($\mu = 3.36$, $\sigma = 0.59$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 ผู้ปกครองที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกัน คือ ด้านการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันคือ ด้านการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.5 ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันคือ ด้านค่าใช้จ่ายเรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านความต้องการส่วนบุคคล และด้านบุคลากรของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านที่ไม่แตกต่างกัน คือ ด้านสังคม และด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมผู้ปกครองมีการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ มีคุณภาพทางการศึกษาและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์เป็นที่ยอมรับในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนและการจัดรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียนอย่างต่อเนื่องส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนและแสดงออกตามความสามารถ โดยครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนภาษาจีนได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งยังสอดคล้องกับแนวคิดของภววรรณ คณานุรักษ์ (2556 : 15) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการด้วยตนเองผู้บริโภคจะกระทำโดยการพิจารณาจากผลประโยชน์ที่จะได้รับอย่างมีเหตุผล และจะต้องได้รับผลประโยชน์สูงสุดจึงจะทำการตัดสินใจซื้อ อาจสืบเนื่องมาจากผู้ปกครองที่ตัดสินใจส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีน ต้องหาข้อมูลว่าบุตรหลานเรียนภาษาจีนจนจบการศึกษาแล้วมีงานรองรับหรือไม่ ตลาดแรงงานด้านภาษาจีนในอนาคตเป็นอย่างไร เพราะผู้ปกครองต้องคำนึงเรื่องเวลาและค่าใช้จ่ายที่จะเกิดจากการส่งบุตรหลานเข้าเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของรวีวิทย์ เนื่องจำนง และสุภาวดี ลาภเจริญ (2564 : 36) ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนชลกันยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนชลกันยานุกูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของภุชญา อินทรพรรณ และคณะ (2563 : 277) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัยในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมผู้ปกครองมีการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้ปกครองพิจารณาอันดับแรก คือ โรงเรียนเปิดสอนภาษาจีนมานานและมีชื่อเสียงสูงที่สุด รองลงมา คือ หลักสูตรการสอนภาษาจีนมีมาตรฐานและทันสมัยทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่มองภาพลักษณ์ของสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงดี มีผลการเรียนการสอนที่โดดเด่นและเด็กที่จบจากสถานศึกษาเหล่านี้สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงของรัฐได้ในปริมาณที่มาก และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมมากกว่าสถานศึกษาที่ไม่มีชื่อเสียง สอดคล้องกับการศึกษาของเหม หมดอาหาว และคณะ (2559 : 340) ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาเอกชนระดับอนุบาลเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ พบว่า ปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนมากที่สุด คือ ด้านภาพลักษณ์ของสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงดี และสอดคล้องกับการศึกษาของกาญจนา มักเขียว (2558 : 90) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนโชติกาญญา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการตัดสินใจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านบุคลากรของโรงเรียน โดยภาพรวมผู้ปกครองมีการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้ปกครองพิจารณาอันดับแรก คือ ครูที่ปรึกษาให้ความรักและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ รองลงมา คือ ครูผู้สอนมีคุณวุฒิและประสบการณ์ด้านภาษาจีนโดยตรง มีอัธยาศัยไมตรีที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนได้มีการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียน ครูผู้สอน โดยมีจุดมุ่งหมายมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มาตรฐานและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และ

สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยการส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งพัฒนาสถานศึกษาคุณภาพและมาตรฐานได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ครูผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนและผู้ปกครองและครูผู้สอนมีความรับผิดชอบสูง ดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ครูผู้สอนมีประสบการณ์ในวิชาที่สอน เพื่อให้ผู้ปกครองได้เชื่อถือหรือไว้วางใจ ด้วยเหตุนี้ผู้ปกครองจึงให้ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกโรงเรียนที่มีบุคลากรที่ดีและมีความสามารถเพื่อดูแลบุตรหลานของตนเอง สอดคล้องกับผลการศึกษาของยุภาพร นอกเมือง และสันติพงษ์ ทองดี (2563 : 116) ที่การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการตัดสินใจศึกษาต่อทางด้านภาษาจีนระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน โรงเรียนในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี พบว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญปัจจัยด้านบุคลากรของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านความต้องการส่วนบุคคล โดยภาพรวมผู้ปกครองมีการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้ปกครองพิจารณาอันดับแรก คือ ต้องการให้บุตรหลานพัฒนาความรู้ด้านภาษาจีนและมีความรู้ความสามารถด้านภาษาที่หลากหลาย รองลงมา คือ ผู้ปกครองหรือบุตรหลานมีความชื่นชอบและสนใจภาษาจีนและวัฒนธรรมจีน ต้องการเดินทางไปทำงานหรือเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไปประเทศจีน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษาว่ามีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ เพราะการศึกษาเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญา โพธิ์ทอง (2560 : 62) พบว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในด้านปัจจัยความต้องการส่วนบุคคล โดยภาพรวมผู้ปกครองมีการตัดสินใจอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.4 ด้านสังคม โดยภาพรวมผู้ปกครองมีการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้ปกครองพิจารณาอันดับแรก คือ การได้รับอิทธิพลการเรียนภาษาจีนมาจากครอบครัว เช่น ครอบครัวมีเชื้อสายเป็นคนจีนจึงอยากให้บุตรหลานเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาจีน รองลงมาคือ อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน เช่น เพื่อนของผู้ปกครองแนะนำให้พาบุตรหลานมาเรียนภาษาจีนที่โรงเรียน และอิทธิพลจากสังคม เช่น ภาษาจีนนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในสังคมปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Ajzen (1991 : 182) ที่กล่าวว่า ความเชื่อในบรรทัดฐานกลุ่มอ้างอิงจะนำไปสู่ความตั้งใจแสดงพฤติกรรม ซึ่งเป็นการรับรู้ถึงแรงกดดันจากสังคมในการตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ทำพฤติกรรม โดยบรรทัดฐานกลุ่มอ้างอิงนี้ได้รับอิทธิพลจากความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) ซึ่งเป็นความเชื่อของบุคคลที่เชื่อในความคิดเห็นหรือมุมมองของคนสำคัญของตนไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อนสนิท รวมถึงผู้ใดก็ตามที่มีอิทธิพลต่อตัวบุคคล บุคคลนั้นควรหรือไม่ควรแสดงพฤติกรรมออกมา เช่น ถ้าคนสำคัญไม่เห็นด้วยที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมใด ๆ ออกมา เขาก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่แสดงพฤติกรรมนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าคนสำคัญของบุคคลเห็นด้วย เขาก็จะมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นออกมามากขึ้น เป็นต้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของกาญจนา มักเขียว (2558 : 96) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนโชติกาญจน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมผู้ปกครองมีการตัดสินใจปัจจัยด้านสังคมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยภาพรวมผู้ปกครองมีการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้ปกครองพิจารณาอันดับแรก คือ โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมา คือ และสถานที่ตั้งของโรงเรียนสามารถเดินทางไปมาสะดวก ทำให้ผู้ปกครองมีผลต่อการส่งบุตรหลานมาเรียนที่โรงเรียน เพราะปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอมเป็นปัจจัยหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ภายใต้บรรยากาศที่มีการจัดสภาพแวดล้อมได้อย่างสงบ สวยงาม เรียบร้อย และเหมาะสม และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนซึ่งสามารถทำให้นักเรียนมีสมาธิและความสนใจที่จะรับรู้สิ่งที่ครูผู้สอนสั่งสอนต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีความสุขมีความสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น มีสิ่งดึงดูดใจที่ทำให้นักเรียนชอบการมาโรงเรียนไม่มีอาการเบื่อหน่ายที่จะเรียนหนังสือ การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ สอดคล้องกับการศึกษาของสุริยญา อินทรพรรณ และคณะ (2563 : 277) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัยในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก พบว่า โดยภาพรวมผู้ปกครองมีการตัดสินใจปัจจัยอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านค่าใช้จ่าย โดยภาพรวมผู้ปกครองมีการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้ปกครองพิจารณาอันดับแรก คือ อัตราค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ มีความเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะค่าใช้จ่ายดังกล่าว

มีผลกระทบต่อครอบครัวด้วยอันอาจเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันที่มีความฝืดเคือง ผู้ปกครองอาจมีปัญหาในการใช้จ่ายของครอบครัว เพราะค่าครองชีพที่สูงขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ผู้ปกครองแต่ละรายจึงต้องมีการพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายของบุตรหลานที่จะต้องใช้จ่ายในการศึกษาเป็นปัจจัยหลัก ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของฟ้าใส นามเที่ยร และนันท์รัตน์ เจริญกุล (2557 : 334) อธิบายไว้ว่า ความคาดหวังในเรื่องการเงินและค่าธรรมเนียมการศึกษา ผู้ปกครองจะพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ด้านการเงิน ย่อมขึ้นอยู่กับพื้นฐานด้านการเงินของครอบครัว ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มักตัดสินใจส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ สูง และเป็นโรงเรียนที่เรียกเก็บค่าเล่าเรียนเหมาะสมกับลักษณะการบริการ ส่วนผู้ปกครองที่มีฐานะเศรษฐกิจต่ำหรือมีรายได้น้อยจะเลือกตัดสินใจที่จะส่งลูกหลานเข้าเรียนโรงเรียนที่มีการเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาน้อย

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 ผู้ปกครองที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างก็ให้ความสำคัญกับบุตรหลานไม่แพ้กัน ต้องการเห็นการมีอนาคตการทำงานที่ดีของบุตรหลานเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับการศึกษาของดิศพงษ์ จิตรบำรุง และคณะ (2563 : 55) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในวิทยาลัยเทคโนโลยีคณาภิสิทธิ์เทคนิค อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า เพศต่างกันไม่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเรียนในวิทยาลัยเทคโนโลยีคณาภิสิทธิ์เทคนิค

2.2 ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองไม่ว่าจะอายุในช่วงไหนก็ตามสิ่งหนึ่งที่มีเหมือนกัน นั่นคือ ความรัก ต้องการให้ลูกได้เข้าเรียนที่สถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง เมื่อบุตรหลานจบการศึกษาออกไปจะได้มีงานทำเลี้ยงดูครอบครัวต่อไปอนาคตและเป็นคนดีของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกาญจนา มักเขียว (2558) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนโชติกาญจน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครพบว่า อายุโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป้าหมายที่สำคัญของผู้ปกครองคือ ต้องการเห็นความสำเร็จของบุตรหลานได้เรียนภาษาจีนในสถาบันที่มีชื่อเสียง เมื่อจบการศึกษาจะได้มีงานทำ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเหม หมดอาหวา และคณะ (2559 : 344) ศึกษาปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาเอกชน ระดับอนุบาลเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ พบว่า ระดับการศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองทุกอาชีพทำงานเพื่อต้องการนำรายได้มาส่งเสียให้บุตรหลานได้เข้าสถาบันการศึกษาที่ดีว่าดีที่สุด และคาดหวังว่าบุตรหลานจะได้รับความรู้ที่ดีเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปจะสามารถนำความรู้ที่ได้ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพจนารถ วิเชียรเทียบ (2560) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองด้านระดับการศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญา โพธิ์ทอง (2560) พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.5 ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะค่าใช้จ่ายในการเรียนปัจจุบันค่อนข้างสูง ผู้ปกครองที่มีรายได้มากย่อมไม่มีผลกระทบต่อบุตรหลานในการเรียน ส่วนผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยย่อมส่งผลกระทบต่อทางตรงและทางอ้อมต่อบุตรหลานที่กำลังเข้าศึกษาต่อและกำลังเรียนเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดิศพงษ์ จิตรบำรุง และคณะ (2563 : 55); ฐริชญา อินทรพรรณ และคณะ (2563 : 279); สุทธาสินี ขวนวัน และผดุงพรหมมูล (2560 : 7) พบผลการศึกษาที่สอดคล้องกันว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโดยรวมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่มีผลสูงสุดต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ คือ ด้านการเรียนการสอน ดังนั้นโรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมทางด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีศักยภาพและคุณภาพมากขึ้น เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาจีนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง อีกทั้งยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ด้านการมีชื่อเสียงในการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนมากยิ่งขึ้น

1.2 ผู้ปกครองให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่นในด้านบุคลากรของโรงเรียน เป็นลำดับรองลงมาจากปัจจัยด้านการเรียนการสอน ดังนั้นควรพัฒนาศักยภาพด้านภาษาจีนและด้านอื่น ๆ ของครูผู้สอนและบุคลากรของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานให้มากขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจในตัวบุคลากรของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่มีผลสูงสุดต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่ คือ ด้านการเรียนการสอน ดังนั้นการศึกษาค้างต่อไป จึงควรศึกษาความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนของผู้ปกครองโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่

2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเรียนภาษาจีนโรงเรียนเอกชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา มักเขียว. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียน
โชติกาญจน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิรัชยา ประทีปโชติพร และรัชนิวรรณ ปัญญาณณ. (2564). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขา
ภาษาจีนของนักศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษา. *International Chinese Language Teaching Journal (ICLT)*, 1 (1), 72-85.
- ดิศพงษ์ จิตรบำรุง และคณะ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน
วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ อำเภอมะนัง จังหวัดราชบุรี. *วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทาง
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 2 (1), 47-60.
- นภวรรณ คณานุรักษ์. (2556). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ : ซีวีแอลการพิมพ์.
- นิชาชล สืบแจ้ง (2560) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนพระราม 9
กาญจนาภิเษก สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ปาริษา รักเกื้อ และรัฐพร ศิริพันธุ์. (2564). การศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนอักษรจีนของนักศึกษาวิชาโทภาษาจีน
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8 (2), 164-179.
- ปุนนิตา คงทน. (2561). สภาพและปัจจัยที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อการเรียนภาษาจีนของนักเรียนไทยที่ประเทศจีน.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 8 (1), 23-29.
- พจนารถ วิเชียรเทียบ. (2560). ปัจจัยที่ส่งต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนชลกันยนุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชญา โพธิ์ทอง. (2560). การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโครงการเรียนสองภาษา (English program)
โรงเรียนพนัสพิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ฟ้าใส นามเทียร และนันท์รัตน์ เจริญกุล. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กในกรุงเทพมหานคร. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา**, 9 (3), 337-338.
- ภูริชญา อินทรพรรณ และคณะ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนใน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัยในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก. **วารสารปัญญาภิวัฒน์**, 12 (3), 270-283.
- ยุภาพร นอกเมือง และสันติพงษ์ ทองดี. (2563). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการตัดสินใจศึกษาต่อทางด้าน ภาษาจีนระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาจีนโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี. **วารสารการบริหารนิติบุคคลและ นวัตกรรมท้องถิ่น**, 6 (6), 108-119.
- รวีวัลย์ เนื่องจำนง และสุภาวดี ลาภเจริญ. (2564). ปัจจัยในการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาใน โรงเรียนชลกันยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. **Journal of Graduate School**, 18 (82), 32-40.
- วรรณิษา ไวยฉายี. (2565). การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในสถานการณ์ปัจจุบัน : มุมมองของผู้เรียนต่อการพัฒนา สถาบันสอนภาษา. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**, 16 (1), 153-166.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2557). **การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุทธาสินี ขวณวัน และผดุง พรมมูล. (2560). ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนสายวิทยา อำเภอปรามบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. **วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต**, 13 (3), 154-164.
- เหม หมดอาหาว และคณะ. (2559). ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา เอกชนระดับอนุบาลเขตเทศบาลนครหาดใหญ่. ใน **การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ และนานาชาติ ครั้งที่ 7 HATYAI UNIVERSITY** ระหว่างวันที่ 23 มิถุนายน 2559 (หน้า 336-346) สงขลา : มหาวิทยาลัย หาดใหญ่.
- Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behaviors. **Organizational Behavior and Human Decision Process**, 50, 179-211.
- Likert R. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale**, Reading in Altitude Theory and Measurement. Fishbein, Martin, Ed. NewYork : Wiley & Son.

คุณภาพห้องเรียนชายขอบ : โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา REMOTE AREA CLASSROOM : OPPORTUNITY AND EQUALITY IN EDUCATION

เมธี อนันต์

โรงเรียนสามัคคีพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

Mathee Anan

Samakkhi Phatthana School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3

Corresponding Author E-mail : matheea64@nu.ac.th

(วันที่รับบทความ : มีนาคม 26, 2566 ; วันที่แก้ไขบทความ : เมษายน 5, 2566 ; วันที่ตอบรับบทความ : เมษายน 12, 2566)

บทคัดย่อ

การศึกษาต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการนำมาวางแผนและตัดสินใจดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง คือ ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนชายขอบหรือโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ครูมีความรู้ที่เชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติเชิงบวกต่อการจัดการเรียนการสอนในพื้นที่ห่างไกลและมีความสามารถสนับสนุนความเป็นไปได้ภายในระบบการจัดการเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด การสนับสนุนผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมที่ให้ความสำคัญกับความเสมอภาคและลดความแตกต่างระหว่างภูมิหลังและประสบการณ์การจัดการชั้นเรียนแบบเปิดโอกาสในการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย เป็นไปเพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาทักษะทางสังคม ทางภาษา ทางปัญญา และใช้ทักษะทางกาย ที่สำคัญเป็นการกระตุ้นพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์และได้พัฒนาสมรรถนะตนเองจนถึงขีดสูงสุด การจัดการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่น คือ จัดการหลักสูตรและใช้หลักสูตรเดียวกันและปรับหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ตลอดเวลา รวมถึงความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในด้านการเรียนการสอน การสนับสนุนและบริหารจัดการการเรียนการสอนในพื้นที่ห่างไกลและกิจกรรมทุกกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณภาพห้องเรียนชายขอบห้องเรียนพื้นที่ห่างไกล และเป็นไปเพื่อเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในพื้นที่ชายขอบหรือพื้นที่ห่างไกล อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

คำสำคัญ : ห้องเรียนชายขอบ, ความเสมอภาค, โอกาสทางการศึกษา

Abstract

Education must be aware and give importance to planning and making decisions. Education management to create opportunities for access to quality education that is equal and universal is a success factor that facilitates education management in marginal schools or schools in remote areas, including the necessary infrastructure for life. Teachers have expertise in learning management, have a positive attitude toward teaching and learning in remote areas and have competence. Support as much as possible within the learning management system. Support for learners to be thoroughly educated and equality that values equality and minimizes differences between backgrounds and experiences. Classroom management opens up the opportunity to develop a wide range of skills. It is to create opportunities to develop social, linguistic, intellectual and physical skills. More importantly, it encourages achievement behavior and develops one's own abilities to the maximum. Flexible teaching arrangements are curriculum management and use of the same curriculum but adjust the course and learning management model to suit the situation all the time and cooperation with various sectors in teaching. Supporting and managing teaching and learning in remote areas and all activities that enhance the quality of remote area classroom and benefit the learning of learners in marginal or remote areas equally and equally.

Keywords : Remote Area Classroom, Equality, Opportunities in Education

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาสังคมโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้คน ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมโดยรวมให้ดีขึ้น ทุกองค์การทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น ต่างเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนเรื่องการศึกษาในระดับโลก องค์การสหประชาชาติ (UN) ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ 2030 (Sustainable Development Goals : SDGs) ข้อที่ 4 ว่าด้วยการสร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (องค์การสหประชาชาติ, ม.ป.ป. : ออนไลน์) ความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังในระบบการศึกษาไทยมาอย่างยาวนาน จนส่งผลไปกระทบกับประเด็นต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โรงเรียนจำนวนมาก (มากกว่าร้อยละ 80 ของโรงเรียนทั้งหมด) อาจมีคุณภาพการเรียนการสอนต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำ ซึ่งทำให้เกิดความไม่ชอบธรรมต่อนักเรียนจำนวนหนึ่งจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการเรียนการสอนของโรงเรียนทั่วประเทศไทยให้อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ครูผู้สอนต้องมีความรู้ในสาระวิชาที่สอน ครูต้องมีวิธีการสอนสาระวิชานั้น ที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ครูต้องมีใจรักที่จะสอน รวมถึงความภาคภูมิใจในการเป็นครู และวิชาชีพครู (กนก วงษ์ตระหง่าน, 2564 : ออนไลน์) การปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู โดยความสนับสนุนร่วมมือระหว่างโรงเรียน และชุมชนจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้นนักเรียนสามารถเลือกที่จะเรียนในโรงเรียนใกล้บ้านได้ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมคุณภาพชีวิตของคนไทยที่จะดีขึ้น

จากรายงานสภาวะการศึกษาของไทย 2564 ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร ที่มีผลทำให้ประชากรวัยเรียนมีจำนวนลดลง การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และวัฒนธรรมทางสังคม กลุ่ม Generation ต่าง ๆ มีวิถีชีวิต และวัฒนธรรมทางสังคมที่แตกต่างกัน การจัดการศึกษาและการออกแบบการเรียนรู้ให้กับนักเรียน จึงควรออกแบบให้แตกต่างไปตามการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และวัฒนธรรมทางสังคม ทักษะการทำงานที่ผู้ประกอบการต้องการให้มีการเสริมทักษะเดิมและเติมทักษะใหม่ซึ่งในปัจจุบัน ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับทักษะการคิดวิเคราะห์และการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Analytical thinking and innovation) ทักษะการเรียนรู้ เชิงรุกและมีกลยุทธ์การเรียนรู้ (Active learning and learning strategies) และทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical thinking and analysis) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565 : ข) และ ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายแม้ว่าการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีความก้าวหน้าผ่านการดำเนินงานในหลายโครงการ อย่างไรก็ตามรูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ยังมีความท้าทายที่สำคัญในรูปแบบเดิม อาทิ ความพร้อมด้านทรัพยากรของโรงเรียนโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ห่างไกล สมรรถนะของครูผู้สอนสู่การเป็นครูยุคใหม่ การขาดข้อมูลในมิติที่สามารถสะท้อนคุณภาพของผู้สอนโดยเฉพาะสัดส่วนครูผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติซึ่งจะช่วยให้เห็นความก้าวหน้าของการดำเนินการตามเป้าหมายได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580, 2561)

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร สรุปได้ว่ามีทั้งปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสและอุปสรรค และปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนหลายประการที่ซับซ้อน มีความยากลำบากในการบริหารจัดการให้เกิดบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย เกิดความเสมอภาคอย่างทั่วถึงมีคุณภาพก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในโอกาส คุณภาพของนักเรียนและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดความเสมอภาคทางการศึกษาของ (Farrell, 1994 : 75) องค์ประกอบเกี่ยวกับความเสมอภาคทางการศึกษามี 4 ประการ ดังนี้ 1) ความเสมอภาคในการได้รับโอกาสทางการศึกษา (Equity of Access) 2) ความเสมอภาคในการอยู่รอดในโรงเรียน (Equity of Survival) 3) ความเสมอภาคในผลผลิต (Equity of Output) และ 4) ความเสมอภาคในผลลัพธ์ (Equity of Outcome) แต่ปัญหาคุณภาพการศึกษาของไทยเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและเรื้อรัง ผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทุรกันดารของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี การสังเคราะห์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร ด้วยการถอดบทเรียน พบว่าสถานศึกษาได้มุ่งมั่นในการสร้างโอกาสทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ได้ก่อให้เกิดแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร 6 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การจัดหาที่พักนอนให้กับ

นักเรียนที่มีภูมิลำเนาห่างไกลจากสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนโดยให้ครูออกสอนในชุมชนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน 3) การจัดการเรียนรู้ในระบบ การเรียนรู้นอกระบบ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแก้ปัญหาขาดแคลนครู 5) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาที่สื่อสารปกติและภาษาไทย 6) จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะชีวิต การประกอบอาชีพ บูรณาการกับหลักสูตรสถานศึกษา (มนต์นัทธ มโนการณ, 2560 : 70-78)

จากสภาพปัญหาข้างต้น การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาอย่างทั่วถึง จึงควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องบริบทสังคม เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ในชั้นเรียนกับชุมชนที่มีโดยการมีส่วนร่วมของผู้สอน ผู้เรียนและชุมชนในลักษณะของการเป็นหุ้นส่วนในการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน ผ่านกลยุทธ์สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1) การเชื่อมโยงวิทยาการสู่การให้บริการชุมชน 2) การจัดประสบการณ์เรียนรู้การเป็นพลเมืองที่ดี 3) การจัดการเรียนรู้ผ่านบริบทสภาพแวดล้อมโรงเรียนและชุมชน 4) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ผ่านสถานที่ที่สนใจ 5) การจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม 6) การเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ (Melaville, Berg and Blank, 2015 : Online) อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ด้วยการเข้าถึงบริบทของชุมชน ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาจากผ่านกระบวนการเรียนรู้ โดยการค้นพบปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ความรู้ที่ได้รับคือการนำไปแก้ปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน และแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มผู้เรียน ส่งเสริมความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณควบคู่กับการสนับสนุนและบริการชุมชนด้านการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค การส่งเสริมทักษะอาชีพ การสร้างเครือข่ายการศึกษา การสร้างคนคืนถิ่น การบูรณาการหลักสูตร รูปแบบการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตครูในพื้นที่ห่างไกล

คุณภาพห้องเรียนชายขอบ

ปัญหาที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ประสบเกี่ยวกับสถานศึกษาขนาดเล็กนั้น คือการที่โรงเรียนขนาดเล็กที่มีอยู่จำนวนมากนั้น ไม่สามารถสะท้อนถึงคุณภาพ และประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาได้ ซึ่งนายสุริยา ฮ่องเสนาะ วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้รวบรวมและสรุปถึงปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่ประสบปัญหาสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่ (อิทธิพล พลเยี่ยมหาญ, 2562 : 93-103)

1. โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล มีต้นทุนในการจัดการเรียนการสอนต่อหัวที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากเกิดสภาวะประชากรที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องที่เกิดจากปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม ปัญหาปากท้อง ส่งผลให้ประชาชนมีบุตรน้อยลง ปัญหาเด็กเรียนนอกระหว่างเรียน และการเลือกประกอบอาชีพ หลังจากสำเร็จการศึกษาการศึกษาภาคบังคับ ส่งผลทำให้ขนาดของโรงเรียนปรับเปลี่ยนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น ทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอส่งผลให้คุณภาพการศึกษาไม่ดีเท่าที่ควร

2. เนื่องจากโรงเรียนแต่ละแห่งได้รับการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาจากรัฐบาล เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวสำหรับนักเรียน ซึ่งการจัดสรรงบประมาณดังกล่าวส่งผลให้โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนน้อย ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยกว่าโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า ส่งผลให้โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยและโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อดลง

3. การขาดแคลนครูหรือบุคลากรผู้สอนเฉพาะทางและปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสัดส่วนครู 1 คน ต่อนักเรียน 20 คน ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาในการจัดสรรครูแก่นักเรียนบางแห่งที่มีจำนวนนักเรียนน้อย

จากปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลนั้น ส่วนใหญ่มีความยากลำบากในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพค่อนข้างมากด้วย เพราะงบประมาณที่มีจำกัดทำให้ไม่อาจจัดสรรสื่อการเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ในการส่งเสริมการศึกษาได้อย่างเหมาะสมอันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในระยะยาว แม้โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลจะเป็นภาระด้าน

งบประมาณในระบบการศึกษา แต่ถ้ามองในมุมที่กลับกันแล้ว ก็อาจจะเป็นโอกาสที่ดีในการส่งเสริมการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนนั้น ๆ ได้เช่นกัน ด้วยพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลนั้น ส่วนใหญ่คือโรงเรียนเล็ก ๆ ที่กระจายตัวอยู่ในชุมชนที่อยู่ห่างไกล ซึ่งถ้าชุมชนเข้มแข็ง ชุมชนเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนา ก็อาจเป็นโอกาสดีที่จะสนับสนุนให้โรงเรียนเติบโตไปตามบริบทของชุมชนนั้น ๆ อย่างมีคุณภาพได้ โดยผ่านรูปแบบการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ โครงสร้างพื้นฐานระบบสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา จนถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคเหล่านี้ยังไม่ทั่วถึง บางโรงเรียนครูยังต้องพานักเรียนไปช่วยกันหาแหล่งน้ำ ไปทำประปาภูเขา เพราะน้ำคือต้นทางของทุกอย่าง จึงต้องให้ความสำคัญกับน้ำเป็นอันดับแรก ขณะเดียวกันก็ต้องมีความพร้อมของสถานศึกษา ครูผู้สอน ต้องการห้องเรียนที่สะอาด และปลอดภัย เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุขอนามัยที่ดีทั้งหลายเหล่านี้ อาจเรียกได้ว่า เป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิตที่หลายชุมชนในพื้นที่ห่างไกล ส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา รวมถึงความพร้อมของบุคลากรและอาคารสถานที่ที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ (ปริญญา ขาวสมุน, 9 กุมภาพันธ์ 2564)

จะเห็นได้ว่า คุณภาพการศึกษาของห้องเรียนชายขอบ หรือห้องเรียนในพื้นที่ห่างไกล ยังมีคุณภาพที่ต่ำกว่ามาตรฐานอันเนื่องมาจากปัจจัยขั้นพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคที่ยังไม่ครอบคลุม ปัญหาครูไม่ครบชั้น ไม่มีครูเฉพาะทาง ปัญหาคุณภาพชีวิตของครู บริบทและหน้าที่ของครูในโรงเรียนห่างไกลเหล่านั้น ครูต้องทำหน้าที่มากกว่า 3-4 หน้าที่ ครูเปรียบเสมือนผู้ปกครองของนักเรียนที่ต้องดูแลนักเรียน ปฏิบัติทุกหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐที่ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ คือ การพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับสภาพบริบทเชิงพื้นที่ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

ความเสมอภาคทางการศึกษา

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคนและสังคม และการศึกษายังถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญ และมีผลต่อความเหลื่อมล้ำในสังคม เช่นเดียวกับความแตกต่างด้านรายได้และทรัพย์สินของประชาชนที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จากความสำคัญของการศึกษาในด้านที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำจึงทำให้รัฐต้องกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ทั้งนี้นโยบายด้านการศึกษาหนึ่งที่มักถูกนำมาใช้ในหลาย ๆ ประเทศ นั่นคือการจัดการศึกษาแบบให้เปล่า โดยการจัดการศึกษาแบบให้เปล่านั้น สามารถสร้างโอกาสทางการศึกษาและสร้างโอกาสในความเท่าเทียมให้กับเด็กในสังคมได้ เนื่องจากการจัดการศึกษาแบบให้เปล่าสามารถช่วยให้เด็กทุกคนเข้าถึงการศึกษาได้โดยไม่คำนึงถึงสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว แต่อย่างไรก็ตามการได้รับโอกาสทางการศึกษาก็ไม่ได้หมายความว่าเด็กทุกคนจะได้รับอย่างเท่าเทียมกัน (รัชวดี แสงมเหษณ์, 2560 : 35-41) ดังนั้นความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจึงเป็นความท้าทายสำคัญสำหรับประเทศไทย ทั้งในมุมมองของโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและในมุมมองของคุณภาพการศึกษาหรือผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือทักษะที่จะเกิดกับผู้เรียน

สิงคโปร์ เป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีความหลากหลายของประชากร ทั้งด้านเชื้อชาติ วัฒนธรรม สังคม ภาษา และเศรษฐกิจ สิงคโปร์จึงได้ให้ความสำคัญกับความเสมอภาคทางการศึกษาและเน้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างเสมอภาคในห้องเรียน โดยในส่วนของการขับเคลื่อนความเสมอภาคในห้องเรียน สิงคโปร์ได้ให้ความสำคัญกับเด็กนักเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลาย มีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียน การปรับสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เหมาะสม เช่น การจัดที่นั่ง และการกำหนดข้อตกลงในห้องเรียนที่สอดคล้องกับนักเรียน รวมถึงการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากที่สุด การจัดการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับครูและความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งมีส่วนสำคัญในการทำให้โรงเรียนมีความเสมอภาคมากขึ้นโดยหลังจากจัดการเรียนรู้ครูจะได้ร่วมกันสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งเป็นการให้พื้นที่ทางสังคม ที่ปลอดภัยในการร่วมกันและอภิปรายมุมมองเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน (กรกมล ศรีวิวัฒน์, 2564 : ออนไลน์)

การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความเสมอภาคในห้องเรียนของไทย ได้เริ่มถูกขับเคลื่อนโดยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ซึ่งถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

พ.ศ. 2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในการจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาควบคู่ไปกับการเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพครู รวมทั้งหน่วยจัดการเรียนรู้ เป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี ปัจจุบันการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความเสมอภาคในห้องเรียน โดย กสศ. ยังไม่ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการ รูปแบบกระบวนการส่งเสริมหรือขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากในช่วง 3 ปีแรก (พ.ศ.2562-2564) ของการดำเนินงาน กสศ. มุ่งส่งเสริมให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ สามารถเข้าถึงการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการรายบุคคล ตามศักยภาพในทุกกลุ่มเป้าหมายควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและหน่วยจัดการเรียนรู้ (กองทุนส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา, 2564) กสศ. ได้จัดทำโครงการพัฒนาครูและโรงเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Teachers & School Quality Program : TSQP) ในพื้นที่เป้าหมาย 291 โรงเรียนครอบคลุม 35 จังหวัด เพื่อสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัด สพฐ. ในชนบทที่มีเด็กและเยาวชนซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสและผู้ด้อยโอกาสอยู่หนาแน่น ให้เป็นโรงเรียนที่สามารถพัฒนาคุณภาพต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ หรือ Whole School Approach ทั้งด้านการบริหารจัดการโรงเรียน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ระดับชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ขณะที่นักเรียนยากจนด้อยโอกาสได้รับการดูแลอย่างเต็มศักยภาพ โดยครูจะมีความสามารถในการประเมินและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล

การส่งเสริมคุณภาพห้องเรียนชายขอบ

การพัฒนาหรือแนวทางการส่งเสริมคุณภาพห้องเรียนชายขอบหรือห้องเรียนในพื้นที่ห่างไกล เริ่มจากการวิเคราะห์ถึงปัญหาและความพร้อมของโรงเรียนเพื่อมุ่งพัฒนาให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน และทำให้นักเรียนในพื้นที่ห่างไกลได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามบริบทของพื้นที่ที่นักเรียนอาศัยอยู่ แม้ในพื้นที่ห่างไกลเหมือนเป็นภาระด้านงบประมาณในระบบการศึกษา แต่ถ้ามองในมุมที่กลับกันแล้ว ก็อาจจะเป็นโอกาสที่ดีในการส่งเสริมการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนนั้น ๆ ได้เช่นกัน ด้วยพื้นฐานของในพื้นที่ห่างไกลนั้น ส่วนใหญ่คือโรงเรียนเล็ก ๆ ที่กระจายตัวอยู่ในชุมชนที่อยู่ห่างไกล ซึ่งถ้าชุมชนเข้มแข็งแล้วเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนา ก็อาจเป็นโอกาสที่ดีที่จะสนับสนุนให้โรงเรียนเติบโตไปตามบริบทของชุมชนนั้น ๆ อย่างมีคุณภาพได้ โดยผ่านรูปแบบการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2563 : ออนไลน์) มีการส่งเสริมคุณภาพห้องเรียนชายขอบ ดังนี้

1. **ส่งเสริมการศึกษาต่อควบคู่กับทักษะวิชาชีพ** โรงเรียนพยายามส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่ออนาคตที่ดีของนักเรียน โดยเฉพาะการศึกษาต่อในสายอาชีพ ที่ยังเป็นที่ขาดแคลนในตลาดแรงงาน ในระหว่างที่จัดการเรียนการสอนปกติควรส่งเสริมนักเรียนเพิ่มเติมโดยจัดอบรมฝึกทักษะอาชีพให้กับนักเรียน เพื่อให้มีทักษะไปใช้ประกอบอาชีพในอนาคต และยังสามารถสร้างรายได้เสริมในระหว่างเรียน เช่น ตัดผม ซักрид ซ่อมจักรยาน ขนมหอย การนวดแผนไทย ทักษะอาชีพต่าง ๆ ที่นักเรียนสามารถทำได้จริง เพราะที่ผ่านมาในสังคมปัจจุบันผู้คนเกิดภาวะว่างงานมากขึ้น

2. **สร้างพลังเครือข่ายลดความเหลื่อมล้ำ** ความเหลื่อมล้ำยังเป็นประเด็นสำคัญมากในบริบทการศึกษาและสังคมไทย ด้วยพื้นฐานปัจจัยหลายอย่าง ทั้งระบบสาธารณสุขโลก ความหลากหลายของชาติพันธุ์ การตั้งถิ่นที่อยู่อาศัย พื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ล้วนส่งผลถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือแม้กระทั่งวิกฤตโรคอุบัติใหม่อย่างโควิด-19 ยิ่งส่งผลให้ช่องว่างความเหลื่อมล้ำของคนด้อยโอกาสมากขึ้น การจะทำให้นักเรียนด้อยโอกาสในพื้นที่ห่างไกลได้รับโอกาสที่เทียบเท่าในเมืองนั้น ผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาถือเป็นบุคคลสำคัญที่สามารถนำการเปลี่ยนแปลง แต่จะทำอย่างไรถึงจะนำพาพาหนะที่ ความรับผิดชอบ และความไว้วางใจจากสังคมที่เชื่อมั่นในความเป็นครู ไปสู่การเสริมสร้างพลังเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้ได้มากที่สุด

3. **ส่งเสริมคุณภาพชีวิตครู** นอกจากจะหมายถึงคุณภาพของโรงเรียนในเมืองกับชนบทที่มีคุณภาพต่างกันแล้ว ยังมีเรื่องของคุณภาพชีวิตบุคลากรทางการศึกษาที่มีช่องว่างอยู่มาก แล้วในอนาคตก็จะยิ่งกว้างออกไปอีกด้วย วงรอบของครูที่บรรจุครั้งแรกในถิ่นทุรกันดาร พอพัฒนาความสามารถถึงระดับหนึ่งก็จะย้ายเข้าไปอยู่ในเมือง ผลคือครู

ที่มีความเชี่ยวชาญมาความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ก็ไปรวมตัวกันในโรงเรียนในเมืองหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ ด้วยเหตุผลดังกล่าวต้องสร้างความเชื่อมั่นให้ครูได้มีแรงจูงใจว่าการทำงานในพื้นที่ห่างไกลก็มีหนทางก้าวหน้า ก็ไม่จำเป็นต้องย้ายไปโรงเรียนแห่งใหม่ ครูจะมีความเข้าใจพื้นที่ ข้อจำกัด ปัญหาอุปสรรค และสามารถออกแบบการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยการนำความรู้ประสบการณ์มาพัฒนาได้ในระดับท้องถิ่น

4. การศึกษาสร้างคน “คืนถิ่น” การพัฒนาการศึกษาของคนชายขอบได้อย่างยั่งยืนและเท่าเทียม นักเรียนชนบทก็ไม่จำเป็นต้องใช้บทเรียนเดียวกันกับเด็กในเมืองเสมอไป ซึ่งนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลควรได้ความรู้ที่ตอบสนองกับความต้องการในการใช้ชีวิตของตนเองจะเห็นได้ว่าความเหลื่อมล้ำการดำเนินชีวิตล้าช้าในพื้นที่ห่างไกลคนชายขอบจึงมีแนวคิดที่ย้ายถิ่นฐานออกจากชุมชนเพื่อเข้าไปอยู่ในเมือง ฉะนั้นจะทำอย่างไรให้บุคคลเหล่านั้นมองเห็นคุณค่าในวิถีของชุมชนตนเอง และพร้อมจะกลับมาพัฒนาบ้านเกิดของตนเอง

5. สร้างการมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ โรงเรียนบนพื้นที่ห่างไกล เป็นโรงเรียนที่มีความยากลำบากในการจัดการศึกษาทั้งการเดินทางและความเป็นอยู่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ และอยู่ติดชายแดน จึงจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วม ออกแบบการจัดการเรียนรู้ของตนเองทำอย่างไรถึงจะรู้วิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพกับผู้เรียนได้ และคัดเลือกเนื้อหาที่ควรเรียนมาก่อนเน้นให้มีการบูรณาการเพิ่มขึ้นและเน้นทักษะการเรียนรู้ กระบวนการตั้งคำถาม สืบค้น สรุปความรู้ นำเสนอ ทักษะแก้ปัญหา ที่สำคัญคือสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชน

6. การบูรณาการหลักสูตร เป็นการนำความรู้มารวบรวมประมวลไว้ในหน่วยเดียวกัน สำหรับโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ รวมทั้งการนำหลักสูตรไปใช้ให้บังเกิดผลตามที่ต้องการ สำหรับการบูรณาการเนื้อหาทฤษฎี สามารถดำเนินการได้โดยศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรจากนั้นนำวัตถุประสงค์ตลอดจนเนื้อหาการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มวิชา ที่สอดคล้องกันมาเชื่อมโยงสู่การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ แล้วนำมากำหนดกิจกรรมเพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ครั้งเดียวพร้อมกันในแต่ละช่วงชั้น

7. ความร่วมมือจากชุมชน เพื่อแก้ปัญหาที่สำคัญและเร่งด่วนในเรื่องการขาดแคลนครู งบประมาณไม่เพียงพอและขาดสื่อเทคโนโลยี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา องค์กรท้องถิ่น เครือข่ายสถานศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งเป็นแรงสนับสนุนให้โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ได้รับการพัฒนาต่อยอดทั้งในด้านการบริหารจัดการ งบประมาณ ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่า ห้องเรียนชายขอบหรือห้องเรียนในพื้นที่ห่างไกลที่สามารถพัฒนาให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน และทำให้ผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกลได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามบริบทของพื้นที่ที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ และถึงแม้ว่าโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลจะมีคุณภาพการศึกษาที่ด้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เพราะในบางพื้นที่ในถิ่นทุรกันดารโรงเรียนเพียงหนึ่งแห่งหรือครูเพียงหนึ่งคนร่วมกับภาคีชุมชนก็มีคุณค่ามากพอ สำหรับผู้เรียนที่ด้อยโอกาสสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับผู้เรียนได้ถ้าทุกภาคส่วน การส่งเสริมคุณภาพห้องเรียนชายขอบตามแนวทางที่กล่าวมาข้างต้น

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพห้องเรียนชายขอบ

การจัดการเรียนรู้ในบริบทห้องเรียนชายขอบหรือห้องเรียนในพื้นที่ห่างไกลการเรียนรู้ในชีวิตจริงหรือการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงที่มีบริบทและสภาพแวดล้อมเฉพาะ การออกแบบการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงถือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยากและท้าทาย นอกจากนี้สภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการพัฒนาคนก็เป็นเรื่องสำคัญมาก ผู้เรียนในห้องเรียนชายขอบหรือห้องเรียนในพื้นที่ห่างไกล มักสูญเสียโอกาสในการพัฒนาตนเองให้เท่าเทียมกับผู้เรียนในเมืองใหญ่ ทั้งนี้ยังมีจุดเด่นที่เป็นโอกาส คือ สภาพแวดล้อมและชีวิตจริงในสังคมชนบท เอื้อต่อการเรียนรู้ได้มากกว่า เพราะยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่ค่อนข้างสมบูรณ์และมีความหลากหลาย มีวิถีชาวบ้านที่แฝงไปด้วยภูมิปัญญาให้ได้ศึกษาเรียนรู้ มีวัฒนธรรมและกระบวนการทางสังคมที่เกิดขึ้นในกลุ่มขนาดเล็กที่สามารถค้นหาและถอดความรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาจากข้างในตัวเอง เกิดการปรับทัศนคติ ซึ่งส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาพฤติกรรมไปในทางบวก มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพห้องเรียนชายขอบ ดังนี้

1. การเรียนรู้ผ่านการทำงาน (Work-Based Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดพัฒนาการทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้เนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติจริง ฝึกฝนทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยโรงเรียนต้องร่วมมือกับแหล่งงานในชุมชน รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเนื้อหา กิจกรรม และวิธีการประเมิน

2. การเรียนรู้ผ่านโครงงาน (Project-Based Learning) การเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สืบค้น ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ให้ความรู้ (Teacher) เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (Guide) ทำหน้าที่ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม กระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษา เพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วง ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยโครงงาน สิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วย PBL จึงมีใช้ตัวความรู้ (knowledge) หรือวิธีการหาความรู้ (Searching) แต่เป็นทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ทักษะชีวิตและประกอบอาชีพ (Life and Career Skills) ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารและเทคโนโลยี (Information Media and Technology Skills) การออกแบบโครงงานที่ดี จะกระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าอย่างกระตือรือร้นและผู้เรียนจะได้ฝึกการใช้ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving) ทักษะการสื่อสาร (Communicating) และทักษะการสร้างความร่วมมือ (collaboration) ประโยชน์ที่ได้สำหรับครูที่นอกจากจะเป็นการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาชีพแล้ว ยังช่วยให้เกิดการทำงานแบบร่วมมือกับเพื่อนครูด้วยกัน รวมทั้งโอกาสที่จะได้สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนด้วย

3. การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (Activity-Based Learning) ในการยึดหลักการให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงในสถานการณ์ที่จำลองหรือเกิดขึ้นจริง เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหา การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ต้องเป็นกิจกรรมที่ Activity เป็นหลักในการเรียนการสอน โดยการปฏิบัติจริง ในเนื้อหาทุกกระบวนการของการเรียนรู้ถือว่าเป็นการค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเองสมาชิกทุกคนในกลุ่มเป็นผู้ปฏิบัติ ผู้สอนเป็นโค้ช รวมถึงกิจกรรมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ต้องมีความตรงเชิงเนื้อหาสาระนั้น ๆ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสนุกสนานมีความสนใจมุ่งมั่นพร้อมที่จะเรียนรู้ และไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย

4. การเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา (Problem Based Learning) เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจากเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการศึกษาค้นคว้าปัญหาที่สมมุติขึ้นจากความจริง แล้วผู้สอนกับนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาเสนอวิธีแก้ปัญหา หลักของการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานคือการเลือกปัญหาที่สอดคล้องกับเนื้อหาการสอนและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม วิเคราะห์ วางแผนกำหนดวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยผู้สอนมีบทบาทให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนขณะลงมือแก้ปัญหา สุดท้ายเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการแก้ปัญหาผู้สอนและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการแก้ปัญหา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงสิ่งที่ได้จากการลงมือแก้ปัญหา

5. การเรียนรู้โดยใช้แหล่งกิจกรรมของชุมชน (The Use of Community Activity) เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับสิ่งที่จริง สถานการณ์ที่เป็นจริงจากบริบทชุมชนท้องถิ่นของตนเอง รวมถึงการเชิญวิทยากรปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการฝึกสติปัญญา ความคิดหรือฝึกทักษะทางสังคมด้านต่าง ๆ ตลอดจนประสบการณ์ทุกอย่างที่จะช่วยให้เขาสามารถแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาได้การเรียนรู้โดยใช้แหล่งกิจกรรมของชุมชน (The Use of Community Activity) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการปฏิบัติจริงด้วยกระบวนการกลุ่มส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนในด้านต่าง ๆ เห็นคุณค่าในการอนุรักษ์ มีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต การเรียนรู้วิธีนี้จึงเป็นรูปแบบกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้สอนในรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมการปลูกฝังความเป็นไทยและความเป็นเลิศด้านอาชีพท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

จะเห็นได้ว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพห้องเรียนชายขอบหรือห้องเรียนพื้นที่ห่างไกล จะต้องจัดการเรียนรู้ที่สามารถผสมผสานตามหลักการข้างต้นเข้าด้วยกัน วิธีการหนึ่งคือการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Learning Integration) เป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน โดยการผสมผสานความรู้ ตามบริบทและสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนสัมผัสพบประสบการณ์การสอนหรือกระบวนการเรียนรู้ ในขณะเดียวกันก็ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมอันดีงาม ผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการนี้จะเกิดการพัฒนาด้านตนเองโดยการเชื่อมโยงภายในตนกับบุคคลอื่นและสิ่งอื่น ๆ ที่ได้เรียนรู้ นำมาสู่การสร้างสมดุลในตนเองให้มีความเข้มแข็ง มั่นคงในทุก ๆ มิติ ได้แก่ สติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม จิตวิญญาณ รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและบริบทแวดล้อม ดังนั้นหากได้รับการพัฒนาด้วยกระบวนการ เช่นนี้เข้า ๆ การพัฒนาด้านตนเองก็จะไม่หยุดนิ่งและจะพัฒนาไปอย่างต่อเนื่องท่ามกลางสรรพสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา การจัดการเรียนรูแบบบูรณาการจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดเชิงปรัชญาที่เน้นการพัฒนาคนให้สามารถดำรงและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขบนวิถีชุมชนท้องถิ่น

บทสรุป

การเน้นสร้างโอกาสที่เสมอภาคแก่นักเรียนจากชายขอบหรือพื้นที่ห่างไกล โดยส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา และการพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้อง ได้รับความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับชาติจนถึงบริบทท้องถิ่นนำไปสู่ห้องเรียนที่มีคุณภาพ การจัดสรรเงินอุดหนุนและทรัพยากรที่จำเป็น ระบบสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาในโรงเรียนและการเรียนรู้นอกห้องเรียน ทั้งแหล่งเรียนรู้บนพื้นที่ ภายภาคและพื้นที่เสมือนจริง การพัฒนาคุณภาพชีวิตครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ห่างไกลให้มีกำลังใจ มีความก้าวหน้า ในวิชาชีพ พร้อมทั้งการพัฒนาทักษะอาชีพตามความเหมาะสมให้กับผู้เรียน เพื่อให้ประเทศไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยเฉพาะการให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ให้สามารถดำรงชีวิต อย่างมีคุณภาพ และการส่งเสริมให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยอาศัยการส่งเสริมคุณภาพห้องเรียนชายขอบ เช่น การส่งเสริมการศึกษาต่อควบคู่กับทักษะวิชาชีพ การสร้างพลังเครือข่ายลดความเหลื่อมล้ำ การส่งเสริมคุณภาพ ชีวิตครู การศึกษาสร้างคน “คืนถิ่น” การสร้างการมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ การบูรณาการหลักสูตร และความร่วมมือ จากชุมชน ทั้งนี้จำเป็นต้องอาศัยนวัตกรรมการศึกษา ยุทธศาสตร์คุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ห่างไกล มาช่วย ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่ห่างไกล โดยจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพห้องเรียนชายขอบแบบบูรณาการ ที่ผสมผสานการเรียนรู้ผ่านการทำงาน (Work-Based Learning) การเรียนรู้ผ่านโครงงาน (Project-Based Learning) การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (Activity-Based Learning) การเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา (Problem Based Learning) การเรียนรู้โดยใช้แหล่งกิจกรรมของชุมชน (The Use of Community Activity) เป็นการจัดประสบการณ์ ให้แก่ผู้เรียนโดยการผสมผสานความรู้ ตามบริบทและสภาพแวดล้อมที่ไปเรียนรู้ผสมผสานกระบวนการสอน หรือกระบวนการเรียนรู้ในการดำรงและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขบนวิถีชุมชนท้องถิ่น และที่สำคัญต้องจัดให้มีการวัดผลประเมินผลที่แตกต่างไป โดยเน้นการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง นอกเหนือจากตัวชี้วัดตามสาระการเรียนรู้ที่ คิดว่าสำคัญ ชิ้นงานและพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถดำเนินต่อไปได้ท่ามกลาง สถานการณ์ที่ไม่เอื้ออำนวย

เอกสารอ้างอิง

- กนก วงษ์ตระหง่าน. (2564). การสอบแข่งขันเข้าโรงเรียนชื่อดัง : ภาพสะท้อนความเหลื่อมล้ำคุณภาพทางการศึกษา. [Online]. Available : <https://thailand.un.org/th/sdgs/4>. [2565, ธันวาคม 28].
- กรกมล ศรีวัฒน์. (2564). เปิดบทเรียนการส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน. [Online]. Available : <https://www.eef.or.th/educational-equality-in-asian/>. [2566, มกราคม 22].
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2563). 5 นวัตกรรม ที่จะมาทำให้ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาหายไป ภายใต้นโยบาย All for Education. [Online]. Available : <https://www.eef.or.th/knowledge-19-10-20/>. [2565, ธันวาคม 18].
- อิทธิพล พลเยี่ยมหาญ. (2562). โรงเรียนขนาดเล็ก ปัญหาใหญ่ของการศึกษาไทย. วารสารสถาบันวิจัยพัฒนธรรม, 6 (2), 93-103.
- ปริญญ์ ขาวสมุน. (2564, กุมภาพันธ์ 9). ‘เด็กชายขอบ’ กับคุณภาพ ‘การศึกษา’ ในวันที่ห้องเรียนยังหลังคารั่ว ใน กรุงเทพมหานคร. [Online]. Available : <https://www.bangkokbiznews.com>. [2565, ธันวาคม 25].
- มนต์นัส มโนการณ. (2560). การสังเคราะห์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร. วารสารวิชาการ ศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 18 (1), 70-82.
- ประกาศ เรื่องยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580). (2561, 13 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 83 ก. 31-40.
- รัชต์ แสงมเหษณ์. (2560). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: คุณภาพสังคมที่คนไทยมองเห็น. วารสารรัฐศาสตร์และ รัฐประศาสนศาสตร์, 8 (1), 31-40.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). สถานะการศึกษาไทย ปี 2564 สถานการณ์การจัดการศึกษาตามแผน ปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. นนทบุรี : บริษัท เซ็นจูรี่ จำกัด.
- องค์การสหประชาชาติ. (ม.ป.ป.). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย. [Online]. Available : <https://thailand.un.org/th/sdgs/4>. [2566, มกราคม 10].
- Farrell, J. B. (1994). Social Equality and Educational Expansion in Developing Nations. The

International Encyclopedia of Education, 2 (9), 75.

Melaville, A, Berg, A. C., & Blank, M. J. (2015). **Community-based learning : Engaging students for success and citizenship**. [Online]. Available : <http://digitalcommons.unomaha.edu/slcepartnerships/40>. [2022, December 24].

การรับรู้บทบาท และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

THE ROLE PERCEPTION AND WORKING MOTIVATION TO ROLE OF VILLAGE HEALTH VOLUNTEERS IN CONTROL AND PREVENTION OF THE COVID 2019

ธัญวรรณ เกิดดอนทราย

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Thanyawan Kurddonsai

Bangkokthonburi University

Corresponding Author E-mail : thanyawan1134@gmail.com

(วันที่รับบทความ : มีนาคม 23, 2566 ; วันแก้ไขบทความ : เมษายน 14, 2566 ; วันตอบรับบทความ : พฤษภาคม 7, 2566)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอการรับรู้บทบาท และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การรับรู้บทบาทในการปฏิบัติงาน เป็นความรู้ และเข้าใจของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยรับรู้ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจากแหล่งข้อมูลอื่น เช่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และการประกาศของกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น ส่วนแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เป็นแรงผลักดันหรือกระตุ้นให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค้ำจุน ดังนั้นสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจึงควรส่งเสริมการรับรู้บทบาท และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : การรับรู้บทบาท, แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน, การปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

Abstract

This academic article aims to present the content related to the role perception and working motivation to role of village health volunteers in control and prevention of the COVID 2019. Generally, Roles perception of means the knowledge and understanding of village health volunteers about their roles in the control and prevention of coronavirus disease 2019 by receiving information from public health officials from sources. Others such as television, internet and announcements of the Ministry of Public Health, etc. Motivation for performance means driving force or motivating village health volunteers to work, consisting of motivational factors and supporting factors. Therefore, the provincial health office should promote more the role perception and working motivation to village health volunteers to perform better role performance in control and prevention of the COVID 2019.

Keywords : Role Perception, Working Motivation, Role Performance of Village Health Volunteer

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีการแพร่กระจายไปทั่วโลก ซึ่งประเทศไทยมีจำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มขึ้นทุกวัน สถิติจากกรมควบคุมโรคระบุว่า ยอดผู้ติดเชื้อสะสม 2,289,736 ราย ยอดผู้เสียชีวิต 9,002 ราย (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2565 : ออนไลน์) และกรุงเทพมหานครมียอดผู้ติดเชื้อสูงสุดเป็นอันดับที่ 1 ของประเทศไทยมียอดผู้ติดเชื้อสะสม 394,857 ราย (ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.), 2564 : ออนไลน์) จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย

ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข (ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์ และสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2563) ได้สรุประบบการรายงานการระบาดออกเป็น 4 ประการ ดังนี้ (1) หากพบผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคให้พิจารณาแยกผู้ป่วยให้อยู่ในพื้นที่ที่กำหนดไม่ให้แพร่เชื้อไปสู่บุคคลอื่นตามแนวทางของกรมการแพทย์ (2) ให้โรงพยาบาลหรือสถานบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข แจ้งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรือสำนักงานอนามัยกรุงเทพมหานครทันที (3) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรือสำนักงานอนามัยกรุงเทพมหานคร แจ้งสำนักงานป้องกันควบคุมโรคในเขตที่รับผิดชอบ/สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมืองภายใน 3 ชั่วโมง หลังพบผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคตามแนวทางที่กำหนด และ (4) สำนักงานป้องกันและควบคุมโรคที่ 1-12 ให้รหัสผู้ป่วย และบันทึกข้อมูลในระบบออนไลน์ โดยการรณรงค์ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เคาะประตูบ้านต้านโควิด-19 ให้ความรู้ให้การตรวจคัดกรองประชาชนทั่วไป และกลุ่มเสี่ยงที่เดินทางมาจากประเทศเสี่ยงสูง และให้กักตัวที่บ้านไม่น้อยกว่า 14 วัน ตามแนวทางกรมสนับสนุนบริการสุขภาพกระทรวงสาธารณสุข (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2563 : ออนไลน์) และหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยที่ให้น้ำหนัก ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สำรวจผู้ที่เดินทางกลับจากต่างประเทศ (กระทรวงมหาดไทย, 2563ก. : ออนไลน์) ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นเลขานุการทีมดำเนินการคัดกรอง แยกกัก กักกัน คุมไว้สังเกต ในระดับหมู่บ้านที่มีกักกัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน (กระทรวงมหาดไทย, 2563ข. : ออนไลน์) และทำการค้นหา และคัดกรองผู้ที่เดินทางมาจากจังหวัดเสี่ยงตามมาตรการป้องกัน และลดความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เข้าสู่หมู่บ้าน/ชุมชน (กระทรวงมหาดไทย, 2563ค. : ออนไลน์)

กระทรวงสาธารณสุขได้มีนโยบายให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีบทบาทที่สำคัญมากในการหยุดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้โดยเฉพาะในระดับชุมชน ซึ่งเป็นการป้องกันในระดับแรกก่อนที่จะมีมาตรการป้องกันในระดับที่ใหญ่ขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่อาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยมีบทบาทหน้าที่ในฐานะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย และด้านสาธารณสุขอื่น ๆ ซึ่งในช่วงสถานการณ์ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะต้องเตรียมความพร้อมในการให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนตามครัวเรือน ในแต่ละพื้นที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย ทั้งนี้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านปฏิบัติตามแนว ทางการในการป้องกันโรคตามมาตรการอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง และตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะไม่ก่อให้เกิดการติดเชื้อทั้งตนเอง สังคม และไม่มีการสูญเสียเกิดขึ้น และจะต้องติดตามรายชื่อที่มีรายงานการระบาดในชุมชนจากเว็บไซต์กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ดังนั้นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต้องมีความรู้และเข้าใจ COVID-19 โดยเฉพาะการรู้จักวิธีการป้องกันโรค ด้วยการกินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ สวมหน้ากากอนามัย ออกกำลังกาย งดการดูแลผู้ป่วย เพื่อป้องกัน COVID-19 ในพื้นที่ ประสานเตรียมความพร้อมของชุมชนร่วมกับผู้นำ แกนนำ เครือข่าย และเจ้าหน้าที่ รู้จักการสำรวจสุขภาพของตนเองดำเนินกิจกรรม การเยี่ยมบ้านโดยเคาะประตู เพื่อให้ความรู้ประชาชน การวัดอุณหภูมิ และสังเกตอาการเบื้องต้น การบันทึกข้อมูลกลุ่มเสี่ยง และรายงานผลการประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแล และป้องกันตนเอง เป็นต้น (กระทรวงสาธารณสุข, 2563 : ออนไลน์) การปฏิบัติงานตามบทบาทอย่างเข้มแข็ง เคร่งครัดด้วยศักยภาพส่งผลให้จำนวนผู้ติดเชื้อลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้การยอมรับและชื่นชมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และมีบทบาทที่สำคัญมากในการหยุดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้

ดังนั้น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีบทบาทสำคัญในการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้วย อาทิเช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านลงพื้นที่ตรวจคัดกรองที่ตลาดสดเทศบาล เป็นต้น ซึ่งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้เน้นการปฏิบัติงานตามบทบาทในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ได้แก่ 1. กิจกรรมรณรงค์ทำความสะอาด จัดสภาพแวดล้อม (Big Cleaning Week) 2. การสอนประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนทำหน้ากากอนามัยจากผ้า 3. การเคาะประตูบ้านรณรงค์ให้ความรู้ข้อมูล ข่าวสาร 4. การเคาะประตูบ้าน “ค้นให้พบจบใน 14 วัน” 5. การติดตามเยี่ยมสังเกตอาการที่บ้านจนครบ 14 วัน และ 6. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ร่วมสร้างมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2563) ที่ผ่านมาในการปฏิบัติงานตามบทบาท ดังกล่าวอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้ปฏิบัติงานตามบทบาทในการควบคุม และป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้วยความทุ่มเท และเสียสละอย่างเต็มที่ ท่ามกลางความเสี่ยง

ต่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งความสำเร็จและอุปสรรคของการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง เช่น การรับรู้บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (สรุติ เอี่ยมนัย, 2564 : 75) รวมทั้งแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (วิชัย ศิริวรวัจน์ชัย, 2564 : 63)

บทความนี้ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้บทบาท และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปวางแผนในการดำเนินงานควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถด้านการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพสูงสุด

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาท

การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ (Status) เมื่อบุคคลได้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งตามการรับรู้ของตนเอง และความคาดหวังจากบุคคลในสังคมในบุคคลเดียวกันอาจมีได้หลายบทบาทขึ้นอยู่กับตำแหน่ง

ความหมายของบทบาท

บทบาท หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรม ภารกิจหน้าที่ หรือการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลที่สังคมที่สังคมคาดหวังหรือกำหนดให้กระทำ โดยมีความเกี่ยวเนื่องกับอำนาจหน้าที่สิทธิ ซึ่งขึ้นอยู่กับฐานะหรือตำแหน่งทางสังคมของบุคคลนั้น และเกี่ยวข้องกับปทัสถาน ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมต่าง ๆ รวมถึงความรับผิดชอบ ความมุ่งหวัง และข้อห้ามในการปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ (Linton, 1936; Stogdil, 1959; เสนาะ ตีเียว, 2551; เสาวลักษณ์ วินัยธรรม, 2552)

ความสำคัญของบทบาท

1. บทบาทเป็นหน้าที่หรือการแสดงออกของบุคคลตามความคิดหรือความคาดหวัง เมื่ออยู่ในสถานการณ์ทางสังคมหนึ่งโดยยึดถือฐานะและหน้าที่ทางสังคมที่กำหนดไว้ในบรรทัดฐานเป็นมูลฐานความถูกต้องและสมควรของบทบาทนั้น บุคคลจึงตัดสินใจแสดงบทบาทต่าง ๆ ได้อย่างขึ้นเมื่อต้องเกี่ยวข้องกับสมาคมกับบุคคลอื่น เช่น สังคมกำหนดบทบาทของสามีและภรรยาว่าต้องรักใคร่ใส่ใจดูแลกันและกัน และให้ครองชีวิตคู่สมบุญยาวนาน เป็นต้น

2. เมื่อบุคคลปฏิบัติตามบทบาททางสังคมดังที่ระบุไว้ในบรรทัดฐาน ระบบความสัมพันธ์ต่อกันในสังคมจะเป็นแนวทางเดียวกัน บังเกิดความเรียบร้อยและความสงบภายในสังคม บุคคลที่ฝ่าฝืนไม่กระทำดังกล่าวจะได้รับการลงโทษจากสังคม ตามบทลงโทษนั้น ๆ การทำตามบทบาทที่คาดหวังย่อมได้รับการยอมรับและการส่งเสริมจากสังคม บุคคลจึงสามารถอยู่ร่วมกลุ่มได้ด้วยดี เช่น สามี ภรรยาที่นอกใจต่อกัน ย่อมได้รับการติฉินนินทา ซึ่งมีชีวิตคู่ที่ปราศจากความสุข (ยุบลวรรณ ต้นเถียรรัตน์, 2553)

ลักษณะของบทบาท

1. บทบาทที่ถูกกำหนด (Prescribed Role) คือ การที่สังคมได้กำหนดเฉพาะเจาะจงให้เราปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่งนั้น ถึงแม้ว่าบุคคลบางคนจะไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่น เรายังยอมรับว่าจะต้องปฏิบัติตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Enacted Role) เป็นวิธีที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่งของเขา ความไม่ตรงกันของบทบาทหน้าที่ที่กำหนดกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงอาจมีสาเหตุมาจากบุคคลขาดความเข้าใจในส่วน of บทบาทที่ต้องการ (Lack of understanding) ความไม่เห็นด้วย (Not To Conform) หรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด และบุคคลไม่มีความสามารถ (Inability) ที่จะแสดงบทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาสาสมัครอาสาสมัครเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ให้บริการ (Cohen, 1979)

จะเห็นได้ว่า ลักษณะของบทบาท และทฤษฎีบทบาทที่กล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่าบทบาทในการปฏิบัติงาน คือ การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือที่ได้รับการยอมรับจากสังคมหรือที่สังคมคาดหวัง เพื่อให้เกิดผลดีต่อบุคคลอยู่ร่วมกันสามารถทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยลดความขัดแย้งหรือไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ และเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลที่บุคคลในสังคมกำหนดไว้ควบคู่กับสถานภาพของบุคคล ณ ขณะนั้น ๆ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

กระบวนการจัดการหรือตีความหมายของสิ่งที่คุณคนนั้นได้สัมผัสจากประสาทสัมผัสของตนเอง โดยการตีความจะอาศัยประสบการณ์ การเรียนรู้ ทักษะ และค่านิยมของตน และเมื่อรับรู้เรื่องนั้นในลักษณะใด ก็จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกไปในลักษณะนั้นด้วย

ความหมายของการรับรู้

การรับรู้มีความสำคัญต่อเจตคติ อารมณ์และแนวโน้มของพฤติกรรม เมื่อรับรู้แล้วต้องเกิดความรู้สึกและมีอารมณ์พัฒนาเป็นเจตคติ แล้วพฤติกรรมจะตามมาในที่สุด ดังนั้นมนุษย์เมื่อเกิดการรับรู้ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วจะตีความหมายและส่งผลกระทบต่อไปยังอารมณ์ ความรู้สึกก่อให้เกิดพฤติกรรมขึ้นในแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันไป ซึ่งการรับรู้ดังกล่าวจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งก็มีผลต่อการรับรู้ครั้งต่อไปเสมอ (กันยา สุวรรณแสง, 2542)

ทฤษฎีการรับรู้ หรือ Perception Theory เป็นทฤษฎีที่ถูกกล่าวถึงมายาวนาน นักวิชาการด้านประสาทวิทยาและจิตวิทยาหลายท่านให้ทัศนะเกี่ยวกับกระบวนการรับรู้ไว้หลากหลาย โดยสรุปอาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภทที่แตกต่างกัน คือ การประมวลผลจากล่างขึ้นบน และการประมวลผลจากบนลงล่าง จากทัศนะดังกล่าวพัฒนาไปสู่ทฤษฎีหนึ่งที่เสนอโดย Ulric Neisser นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน อธิบายว่ากระบวนการประมวลผลจากบนลงล่างและจากล่างขึ้นบนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการตีความสิ่งเร้าที่ดีที่สุด เรียกว่า ‘วงจรการรับรู้’ หรือ ‘Perceptual Cycle’ (Neisser, 1976 as cited in McLeod, 2018)

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่ากระบวนการของการรับรู้ เป็นกระบวนการที่สัมพันธ์กันระหว่างความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก ความจำ การเรียนรู้ การตัดสินใจ กระบวนการรับรู้เกิดขึ้นได้จะต้องมีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้

- 1) สิ่งเร้า (Stimulus) ที่จะทำให้เกิดการรับรู้ เช่น สถานการณ์ เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมรอบกายที่เป็น คน สัตว์ และสิ่งของ
- 2) ประสาทสัมผัส (Sense Organs) ที่จะทำให้เกิดความรู้สึก เช่น ตามองเห็น หูได้ยิน จมูกได้กลิ่น ลิ้นรับรส และผิวหนังรู้สึกร้อนหนาว
- 3) ประสบการณ์ หรือความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเร้าที่สัมผัส
- 4) การแปลความหมายของสิ่งเร้าที่สัมผัส โดยสมองจะทำหน้าที่ทบทวนประสบการณ์หรือความรู้เดิมว่าสิ่งเร้านั้นคืออะไร นอกจากนี้แล้วสิ่งที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติมนอกจากกระบวนการรับรู้ที่นำไปสู่การแปลความหมายแล้ว ยังต้องพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ ซึ่งได้แก่ ผู้รับรู้ เป้าหมายที่จะรับรู้ และบริบทหรือสถานการณ์ของการรับรู้

ลักษณะที่สำคัญของการรับรู้ มี 6 ประการ คือ

- 1) ต้องมีพื้นฐานข้อมูลหรือความรู้ในเรื่องนั้นมาก่อน (Knowledge Based) หรือถ้าไม่มีความรู้อย่างน้อยก็ต้องมีประสบการณ์เดิมในเรื่องนั้นอยู่บ้าง
- 2) จะต้องประกอบด้วยข้อวินิจฉัย (Inferential) ในขั้นตอนของกระบวนการรับรู้ ทั้งนี้เพราะในการรับรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง มนุษย์ไม่สามารถรับข้อมูลทุกชนิดในเรื่องนั้นพร้อมกันได้ ดังนั้นจึงต้องอาศัยวิธีการวินิจฉัย โดยการตั้งสมมติฐานหรือปะติดปะต่อเรื่องต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้การรับรู้ในสิ่งนั้นเกิดความสมบูรณ์มากที่สุด
- 3) จะต้องมีความสามารถในการแยกแยะ (Categorical) ลักษณะหรือคุณสมบัติที่สำคัญของข้อมูลนั้นได้อย่างถูกต้อง ซึ่งในลักษณะนี้จะต้องอาศัยความจากประสบการณ์เดิมมาใช้
- 4) ลักษณะของการรับรู้จะต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยง (Relational) ของข้อมูลต่าง ๆ หลายประเภท
- 5) กระบวนการของการรับรู้จะต้องอาศัยของการดัดแปลง (Adaptive) ข้อมูลจากประสบการณ์เดิมมาใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละเรื่องที่กำลังรับรู้ในขณะนั้น
- 6) กระบวนการของการรับรู้มักจะเป็นไปโดยอัตโนมัติ ซึ่งเป็นการทำงานของสมองในการรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ มีการแปลความหมายจากสิ่งที่ได้สัมผัส และเกิดการรับรู้สิ่งเร้านั้นในลักษณะของส่วนรวมที่มีความหมายการรับรู้ขึ้นอยู่กับระบบประสาทสัมผัสและสภาวะจิตใจของแต่ละบุคคล โดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการ

จะเห็นได้ว่า ความหมาย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การรับรู้หลัก ๆ ประกอบด้วย ค่านิยมและทัศนคติ บุคลิกภาพ ความคาดหวัง ประสบการณ์ การสนใจ และความสนใจ การรับรู้เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยหลายขั้นตอน ได้แก่ ความสนใจและการเลือกข้อมูล การจัดการข้อมูล การตีความข้อมูล และการ

ดึงข้อมูลกลับมา โดยกระบวนการของการรับรู้อาจพบว่ามีผลผลิตของการรับรู้ได้ ซึ่งสาเหตุมีหลายประการ เช่น ความผิดพลาดจากความเหมือน ความผิดพลาดจากการเปรียบเทียบ อคติของบุคคล เป็นต้น ทฤษฎีของการรับรู้จะช่วยให้เข้าใจประเด็นต่าง ๆ ของการรับรู้มากขึ้น และสามารถใช้ประโยชน์จากการรับรู้ในองค์การได้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ

แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่บุคคลถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าโดยจงใจให้กระทำหรือต้านรน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์บางอย่าง ซึ่งจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมที่เกิดจากการจูงใจเป็นพฤติกรรมที่มีใช่เป็นเพียงการตอบสนองสิ่งเร้าในสถานการณ์ปกติ

ความหมายของแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

การสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้เกิดขึ้นไม่ใช่เรื่องง่าย แต่หากทำได้นั้น คือ การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาขององค์กรที่ยั่งยืน องค์กรจะได้คนที่มีความ “ใจ” ให้กับองค์กรอย่างแท้จริง สำหรับความหมายของแรงจูงใจหมายถึง กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นผลสำเร็จออกมา ซึ่งจะได้ผลดีหรือไม่ก็น้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าผู้บริหารจะสามารถจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยการทุ่มเทให้ได้ผลงานที่ดีอย่างไร หรืออย่างน้อยเพียงใด (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2556)

ความสำคัญของแรงจูงใจ

บุคคลโดยทั่วไปปฏิบัติงาน โดย

1. แรงจูงใจ คือ แรงจูงใจในตัวเองทำให้ต้องการจะทำงาน
2. ความสามารถ คือ ทักษะหรือความเชี่ยวชาญที่สามารถทำงานได้
3. สิ่งแวดล้อมของการทำงาน เช่น สภาพงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ ข่าวสาร ข้อมูล ซึ่งส่งผลให้เกิดความพอใจที่จะทำงาน

การปฏิบัติงานด้วยความสามารถ และสิ่งแวดล้อมที่ทำงาน ผู้บริหารสามารถควบคุมให้เกิดขึ้นได้ ส่วนที่ควบคุมไม่ได้ คือ การปฏิบัติงานตามแรงจูงใจ ผู้บริหารต้องศึกษาให้ถ่องแท้ เพราะแรงจูงใจในตัวบุคคลเองเป็นพลังภายใน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญมากในการทำงาน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการจูงใจมีความสำคัญ เนื่องจากความสำเร็จในการปฏิบัติงานขององค์กรต่าง ๆ จะเกิดขึ้นอยู่ที่ความร่วมมือร่วมใจของบุคคลเป็นสำคัญ ถ้าองค์กรมีผู้บริหารที่สามารถใช้หลักแรงจูงใจได้ถูกต้องบุคคลจะมีความตั้งใจ และเต็มใจทำงาน ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร ส่วนองค์กรใดไม่เห็นความสำคัญของการจูงใจจะได้ผลตรงข้าม (วรินธร แก้วคล้าย, 2549)

ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีสองปัจจัยเป็นแรงจูงใจในการทำงานของมนุษย์ พบว่า ปัจจัยเรื่องแรงจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมการทำงานของมนุษย์มี 2 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) เป็นปัจจัยภายนอกที่กระตุ้นทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานโดยตรง ปัจจัยจูงใจ ได้แก่

1.1 ความสำเร็จในการทำงานของบุคคล (Achievement) หมายถึง การที่บุคคลสามารถปฏิบัติงานหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จของงานเป็นที่น่าพึงพอใจ และภาคภูมิใจ

1.2 การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การที่บุคคลได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ด้วยรูปแบบของการชมเชย การให้กำลังใจ การแสดงออกถึงการยอมรับในความสามารถของบุคคลนั้น ๆ

1.3 ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (Work Content) หมายถึง งานที่ปฏิบัติมีลักษณะงานที่น่าสนใจ ท้าทายความสามารถ ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถปฏิบัติงานเพียงผู้เดียวตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดของงาน หรือการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบงาน

1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความพึงพอใจในการมีอำนาจต่อการรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ โดยไม่มีการตรวจสอบหรือมีบุคคลมาควบคุม แต่สามารถปฏิบัติหรือควบคุมตนเองได้

1.5 ความก้าวหน้า (Advancement) หมายถึง การได้รับการเลื่อนตำแหน่งด้วยความเป็นธรรม หรือการได้รับโอกาสศึกษาหรือมีการฝึกอบรมเพิ่มความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมถึงการได้รับความไว้วางใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญ

2. ปัจจัยห้า (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยภายในที่สำคัญ แต่ถ้าไม่มีก็จะกระตุ้นให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมของงานในการช่วยส่งเสริมให้แรงจูงใจในการทำงานของแต่ละบุคคลยังคงอยู่ตลอดเวลา ปัจจัยห้า ได้แก่

2.1 เงินเดือน และสวัสดิการ หมายถึง อัตราเงินเดือนที่ได้รับเป็นประจำค่าตอบแทนต่าง ๆ ความเหมาะสมของเงินเดือน และสวัสดิการเป็นที่น่าสนใจของบุคคลในองค์กร

2.2 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การที่บุคคลมีความสัมพันธ์ทั้งทางกายหรือวาจาที่ดีต่อกันทั้งกับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานสามารถปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเข้าใจ มีความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.3 สถานะของอาชีพ หมายถึง อาชีพที่ปฏิบัตินั้นมีเกียรติ และมีศักดิ์ศรีเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม

2.4 นโยบายและการบริหารงาน หมายถึง นโยบายการบริหาร การจัดการ การมอบหมายงาน และการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร รวมถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของการทำงาน

2.5 สภาพการทำงาน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ได้แก่ แสง เสียง อุณหภูมิ เครื่องมือต่าง ๆ ในการทำงาน ปริมาณงาน การถ่ายเทของอากาศตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน เป็นต้น

2.6 ความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกิดจากงานที่ปฏิบัติอยู่ ได้แก่ การย้ายบุคคลออกไปปฏิบัติงานในถิ่นทุรกันดารส่งผลให้เกิดความไม่พึงพอใจ เป็นต้น

2.7 ความมั่นคงในงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่เกิดจากงานที่ปฏิบัติหรือความมั่นคงในอาชีพ และองค์กร

2.8 วิธีการปกครอง บังคับบัญชา หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการบริหารจัดการหรือปกครองบุคคลที่อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการนำเอาทฤษฎีทั้งสองปัจจัยไปปฏิบัติให้ได้ผลกับองค์กรนั้นผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยห้า ถ้าบุคคลไม่ได้รับปัจจัยห้าที่เหมาะสมจะทำให้บุคคลเกิดความไม่พึงพอใจในงาน ซึ่งในขณะเดียวกันผู้บริหารยังจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลด้วยปัจจัยสูง เพื่อให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ และเป็นการสร้างความผูกพันให้กับบุคคลในองค์กร (Herzberg, 1959)

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ให้บริการสังคมโดยปราศจากค่าตอบแทนหรือรางวัลใด ๆ ในการทำงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งการให้บริการและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น ๆ สังคม หน่วยงานอื่นใดที่ต้องการให้ความช่วยเหลือ โดยจะช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น ความคิด แรงงาน กำลังทรัพย์ การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของคนซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ซึ่งปิยากร หวังมหาพร (2556 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมายถึง บุคคลที่สมัครใจทำงาน เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน อาสาสมัครก่อให้เกิดการกระจายเศรษฐกิจไปสู่สังคม เนื่องจากกิจกรรมที่อาสาสมัครดำเนินการได้รับการสนับสนุนจากรัฐหรือหน่วยงานเอกชน อาสาสมัครจึงเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐ อาสาสมัครช่วยสร้างความเหนียวแน่นและความเข้มแข็งของชุมชนเป็นการส่งเสริมความไว้วางใจระหว่างประชาชน ช่วยพัฒนาค่านิยมของความมีน้ำหนักร่วมกัน และอาสาสมัครทำให้ได้พบเพื่อนใหม่ เรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ก่อให้เกิดความมั่นใจและการยอมรับ โดยอาสาสมัครผู้สมัครใจทำงานให้ส่วนรวมหรือสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนที่เป็นวัตถุหรือเงิน ที่เป็นรูปธรรมแต่ผลตอบแทนอาสาสมัครจะได้รับความสุขทางจิตใจ และความเคารพของชุมชนการเป็นแบบอย่าง ซึ่งเป็นนามธรรมการเป็นอาสาสมัครต้องมีความเป็นอิสระพร้อมทั้งภาระหน้าที่ของอาสาสมัครต้องไม่ทำงานในหน้าที่ที่เป็นงานประจำ ผู้ที่สมัครใจทำงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินและจิตใจที่พร้อมจะสละเวลา แรงกายสติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์เป็นจิตที่มีความสุขเมื่อได้ทำความดีคุณสมบัติที่สำคัญของอาสาสมัครมี 5 ประการ คือ

- (1) ทำงานด้วยความสมัครใจไม่ใช่ด้วยการถูกบังคับหรือเพราะเป็นหน้าที่
- (2) เป็นงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและสังคมหรือสาธารณประโยชน์
- (3) ทำโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงิน
- (4) เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมมิใช่เพื่อส่วนตัว
- (5) ไม่ใช่อุทกภัยกำลังทรัพย์แต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งผลตอบแทนที่อาสาสมัครได้รับคือความสุข ความภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ

บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น

1. จัดกิจกรรมรณรงค์ทำความสะอาดจัดสภาพแวดล้อม Big Cleaning Week มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ “Big cleaning Week” เพื่อหยุดการแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีการทำความสะอาดบ้านเรือน สถานที่ทำงาน สถานที่สาธารณะ เครื่องมือเครื่องใช้ จุดที่ประชาชนสัมผัสร่วมกัน ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ โดยการร่วมมือของทุกภาคส่วน และประชาชน ประสานการทำงานจิตอาสา ร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัด และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น รณรงค์พร้อมกันทั่วประเทศ และให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้ความรู้ประชาชน และเชิญชวนทำความสะอาดอย่างถูกวิธี พร้อมทั้งจัดกิจกรรม Big cleaning Week ในพื้นที่เป้าหมาย 7 แห่ง ได้แก่ 1. สถานที่ราชการ/สถานที่ทำงาน 2. ผู้ประกอบการรถแท็กซี่ คนขับรถแท็กซี่ รถจักรยานยนต์รับจ้าง 3. รถขนส่งองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ/รถร่วมบริการ/รถตู้โดยสาร 4. รถไฟฟ้า และการรถไฟแห่งประเทศไทย 5. ผู้ประกอบการร้านอาหาร 6. ผู้ประกอบการโรงแรม/ผู้ประกอบการฟิตเนส และ 7. ผู้ประกอบการปั้มน้ำมัน

2. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จัดทำหน้ากากผ้า เพื่อแจกจ่ายแก่ประชาชนในพื้นที่ของตนเอง และให้ความรู้ในการใช้หน้ากากผ้า หน้ากากอนามัย หน้ากาก N95 โดยประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้ป่วย แนะนำให้ใช้หน้ากากผ้าสำหรับบุคลากรที่สัมผัสกับผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจทุกโรค ที่มีอาการไอ ใช้หน้ากากอนามัยทางการแพทย์ เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อให้บุคคลอื่น ส่วนบุคลากรการแพทย์ที่รักษาผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจรุนแรงควรใช้ชนิด N95

3. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเคาะประตูบ้านรณรงค์ ให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร โดยไปเคาะเฉพาะหลังคาเรือนที่ตนเองรับผิดชอบหรือไปพร้อมกับ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทั้งหมด โดยช่วยกันทำไปพร้อมกัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ชาวบ้านทุกหลังคาเรือน เมื่อให้ความรู้รอบเอกสารแผ่นปลิวเกี่ยวกับ COVID 19

4. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เคาะประตูบ้าน “ค้นให้พบจบใน 14 วัน” ช่วงที่มีการเดินทางออกจาก กทม. และปริมณฑลไปต่างจังหวัด กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสนับสนุนบริการสุขภาพกำหนดมาตรการสำคัญเร่งด่วนในการเฝ้าระวัง ควบคุม ป้องกันการระบาดของโรคดังกล่าว กำหนดกิจกรรม “อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เคาะประตูบ้าน ค้นหา COVID 19 ค้นให้พบใน 14 วัน” เพื่อค้นหากลุ่มเสี่ยงที่เดินทางเข้าไปภายในชุมชน และติดตามสังเกตอาการกลุ่มเสี่ยง ณ ที่พักอาศัย (Quarantine) จนครบ 14 วัน

5. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ติดตามเยี่ยมสังเกตอาการที่บ้าน จนครบ 14 วัน (Home Quarantine / Local Quarantine) จัดตั้ง “ทีมอาสาต่อต้าน COVID 19” ระดับตำบลและระดับหมู่บ้าน โดยถ้าเป็นทีมแจ้งข่าวให้ความรู้ชาวบ้าน ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นหัวหน้าทีม แต่ถ้าเป็นทีมที่จะต้องใช้อำนาจบังคับกักตัวกลุ่มเสี่ยงให้อยู่บ้านไม่ให้ออกไปในที่ใด ให้กักกัน/ผู้ใหญ่บ้านหรือ นายก อบต. นายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า เพราะทุกจังหวัดอำเภอ มีการจัดตั้งทีมปฏิบัติการฉุกเฉินระดับจังหวัด และระดับอำเภออยู่ทุกพื้นที่ และกฎหมายรองรับผู้นำใช้อำนาจบังคับได้ ถ้าไม่ปฏิบัติตามสามารถจับกุม มีโทษจำคุกหรือปรับเป็นเงินได้ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จึงต้องอาศัยอำนาจเหล่านี้ผ่านผู้นำในทุกระดับในส่วนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้ความรู้และวิธีป้องกัน ควบคุม COVID 19 แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทุกคน ซึ่งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประเมินความรู้ และประเมินสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก่อนออกปฏิบัติงาน ถ้าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ไม่พร้อมก็จะชะลอการออกเคาะประตูบ้านไปก่อน สำหรับคนที่พร้อมให้เตรียมวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือปฏิบัติงานสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยมีชุดมาตรฐานสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

6. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) และร่วมสร้างมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing)

ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะมากขึ้นเพียงใดขึ้นกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง จากหลายงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ปัจจัยสำคัญด้านการรับรู้บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (สรุคดี เอี่ยมนัย, 2564 : 75) ซึ่งการรับรู้บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เมื่อการรับรู้บทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเพิ่มขึ้น การปฏิบัติงานจะเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการรับรู้เป็นการยืนยันการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และทราบขอบเขตของการทำงาน รวมไปถึงการเป็นจิตอาสาที่มุ่งมั่นตั้งใจทำงานในสถานการณ์โควิด-19 (ยุทธนา แยกคาย และปราโมทย์ วงศ์สวัสดิ์, 2560) และการรับรู้บทบาทหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะมีผลต่อการปฏิบัติงานตามสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เนื่องจากจะช่วยยืนยันว่ารู้การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และตรงกับวัตถุประสงค์ของผู้รับบริการ รวมทั้งแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (วิชัย ศิริวรรณชัย, 2564) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เมื่อมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น การปฏิบัติงานจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีผลทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานมากขึ้น ต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อลดความกังวลต่อการปฏิบัติงานของตนเอง ปฏิบัติงานด้านความสบายใจและมีความสุขด้วยใจ สามารถแนะนำและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคคลในชุมชนได้ (ยุทธนา แยกคาย และปราโมทย์ วงศ์สวัสดิ์, 2560) และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีผลต่อการปฏิบัติงานตามสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เนื่องจากแรงจูงใจเป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมให้บุคคลมีความพอใจและกระตือรือร้นในการทำงาน แรงจูงใจเป็นปัจจัยภายในของตัวบุคคลและเป็นปัจจัยที่จูงใจให้บุคคลทำงาน ส่วนปัจจัยด้านอื่นเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความไม่พอใจในการทำงาน ทั้งนี้หากบุคคลไม่ได้รับการตอบสนองปัจจัยนี้แล้ว บุคคลนั้นจะไม่พอใจในการทำงาน ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลงได้ (สิทธิชัย ชูจีน, 2554; ศุทธิณี สาครวาสี, 2554)

บทสรุป

เนื่องจากการรับรู้บทบาทและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนั้นสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการอบรม เรื่อง การวางแผนและการประเมินผลเพิ่มเติมแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถวางแผนและประเมินผลได้ด้วยตนเองโดยมีเจ้าหน้าที่เป็นเพียงพี่เลี้ยง เพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมประเมินผลได้เพิ่มขึ้น กล่าวคือ การวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้รู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และหากขาดการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแล้ว ย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความสำเร็จยากลำบาก และควรเสริมสร้าง สนับสนุนให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้พัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพจากการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2565). สถานการณ์ผู้ติดเชื้อ COVID-19 อัปเดตรายวัน. [Online].

Available : <https://ddc.moph.go.th/>. [2565, กรกฎาคม 3].

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2563). ที่ สธ 0705.03/ว68 หนังสือราชการเรื่องขอความร่วมมือ

ร่วมมือรณรงค์ “อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เคาะประตูบ้านต้านโควิด-19”. [Online].

Available : <https://www.cdd.go.th>. [2565, กรกฎาคม 24].

- กระทรวงมหาดไทย. (2563ก). ที่ มท.0211.3/ว1416. หนังสือข้าราชการเรื่องมาตรการเพื่อรองรับผู้เดินทางกลับจากสาธารณรัฐเกาหลี. [Online]. Available : <https://www.cdd.go.th>. [2565, กรกฎาคม 24].
- กระทรวงมหาดไทย. (2563ข). ที่ มท.0211.3/ว1538. หนังสือข้าราชการเรื่องการบริหารจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019) ในพื้นที่จังหวัด. [Online]. Available : <https://www.cdd.go.th>. [2565, กรกฎาคม 24].
- กระทรวงมหาดไทย. (2563ค). ที่ มท.0211.3/ว1733. หนังสือข้าราชการเรื่องมาตรการป้องกัน ลดความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด19) เข้าสู่หมู่บ้าน/ชุมชน. [Online]. Available : <https://www.cdd.go.th>. [2565, กรกฎาคม 24].
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1). [Online]. Available : <http://dmsic.moph.go.th/index/detail/8115>. [2565, สิงหาคม 21].
- กันยา สุวรรณแสง. (2542). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วี พรินท์.
- ปิยากร หวังมหาพร. (2556). พัฒนาการเชิงนโยบายอาสาสมัครไทย : จากความมั่นคงสู่การพัฒนาสังคม. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี, 10 (2), 15-26.
- ยุทธนา แยกคาย และปราโมทย์ วงศ์สวัสดิ์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุโขทัย. วารสารโรงพยาบาลชลบุรี, 42 (2), 179-186.
- ยุบลวรรณ ต้นเฑียรรัตน์. (2553). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วรินทร์ แก้วคล้าย. (2549). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ทิพยประกันภัยจำกัด (มหาชน). ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- วิชัย ศิริวรจันชัย. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน. มหाराชนครศรีธรรมราชเวชสาร, 4 (2), 63-75.
- ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย. (2564). สถานการณ์ Covid-19 ในประเทศไทย ข้อมูลวันที่ 1 เมษายน 2564-18 สิงหาคม 2564. [Online]. Available : <https://www.moiCovid.com/18/08/2021/uncategorized/4635>. [2565, สิงหาคม 21].
- ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. (2563). รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา. [Online]. Available : <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/situation/situation-no7-100163.pdf>. [2565, สิงหาคม 21].
- ศุทธิณี สาครวาสี. (2554). แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ความสามารถของตนเอง การสนับสนุนทางสังคมกับผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สิทธิชัย ชูจีน. (2554). แรงจูงใจในการทำหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สรุจดี เอี่ยมนุ้ย. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด-19 อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย. วารสารสาธารณสุขและสุขภาพศึกษา ISSN 2773-9007 (Online), 1 (2), 75-90.
- เสาวลักษณ์ วินัยธรรม. (2552). บทบาทของเทศบาลนครระยองต่อการแก้ไขปัญหาประชากรแฝง : กรณีศึกษาหญิงอาชีพพิเศษ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสนาะ ตีเยาว์. (2551). หลักการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Cohen, B. J. (1979). *Schauem's outline of Theory and Problems of Introduction to Sociology*. New York : McGraw-Hill.
- Herzberg, F. (1959). *The motivation to work*. 2nd ed. New York : John Wiley.

Linton, R. (1936). **The Study of Man**. New York : D. Apleton Century.

Stogdil, R. M. (1959). **Individual behavior and group achievement**. New York : Oxford University Press.

McLeod, S. (2018). **Perception Theory [blog]**. [Online]. Available :

<https://www.simplypsychology.org/perception-theories.html>. [2565, สิงหาคม 21].

การใช้หลักนิติรัฐสำหรับชุมชน

USING THE LEGAL STATE FOR THE COMMUNITIES

สิริณัฐ อัคร์เจริญ, พระสุธารักษ์ ปิยามาศ, สมเกียรติ นิลประพัฒน์,
ธีรพงษ์ แหวนเพชร และ กิตติคุณ ประสงค์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
Sirinat Akkeecharoen, PhraSutharak Piyamas, Somkait Nilprapat,

Theerapong Kwanphat and Kittikun Prasangsit

Mahamakut Buddhist University, Mahavajiralongkornrajavidyalaya Campus

Corresponding Author E-mail: artichoochai2528@gmail.com

(วันที่รับบทความ : เมษายน 13, 2566 ; วันที่แก้ไขบทความ : พฤษภาคม 26, 2566 ; วันที่ตอบรับบทความ : พฤษภาคม 28, 2566)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายของนิติรัฐ ระบบของนิติรัฐ การใช้หลักนิติรัฐสำหรับชุมชน ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของราษฎร เพื่อนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ คำว่า “นิติรัฐ” เป็นรัฐแห่งความมีเหตุผล อันเป็นรูปแบบการปกครองตามเจตจำนงโดยรวม และมีวัตถุประสงค์เพื่อสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับสังคม ซึ่งระบบนิติรัฐ (System of Legal State) คือ ระบบที่ฝ่ายปกครองอยู่ภายใต้กฎหมายเช่นเดียวกับพลเมืองซึ่งเป็นเอกชน และอยู่ภายใต้การควบคุมในทางกฎหมายของศาล ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองกระทำการใด ๆ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พลเมืองหากได้รับความเสียหายจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐสามารถเรียกร้องตามสิทธิหรือได้รับการเยียวยาในทางกฎหมาย เพราะสถาบันยุติธรรมคือศาลมีอำนาจควบคุมการกระทำของฝ่ายปกครอง และบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญได้ให้การรับรองเรื่องสิทธิและเสรีภาพของราษฎรไว้ตามกฎหมาย เช่น สิทธิเสรีภาพในร่างกาย สิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน สิทธิเสรีภาพในการทำสัญญา และสิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพ ซึ่งสิทธิเหล่านี้ได้กำหนดไว้ในบทบัญญัติของรัฐหรือเรียกกันว่ารัฐธรรมนูญของทุกประเทศ เป็นต้น

คำสำคัญ : หลักนิติรัฐ, ชุมชน

Abstract

This academic article is aimed to study about the meaning of the legal state, its system, and the application of the legal state for the community which is to understand about civils' liberty and rights and is utilized as beneficial knowledge. The term 'Local State' refers to the state of showing reasons which is a pattern of governance of intent as a whole and is aimed for the best of the community. While the system of legal state refers to the system in which the governance is under the law as well as the citizens as a private section. It is also under the court law. When administrative officials act illegally, a citizen owns a right to claim his right or any lawful remedy if it causes destruction according to the rightfulness of the institute of Justice namely, the court to control the administrative section. Rights and freedom of the civils are also protected by the court according to the law such as the rights and freedom in their bodies, in their properties, in making contracts and in their career. All of those rights were designated in the state acts which is called 'Constitution' of every country.

Keywords : The Legal State, Communities

บทนำ

หลักนิติรัฐเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญของรัฐเสรีประชาธิปไตย แนวคิดว่าด้วยนิติรัฐถือกำเนิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 17 จากความเบื่อหน่ายการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่ไร้กฎหมาย และเพื่อจำกัดอำนาจของรัฐหรือผู้ปกครองให้อยู่ในขอบเขตของกฎหมาย หลักนิติรัฐจึงมีแนวคิดมาจากเรื่องการจำกัดตนเอง ซึ่งตามแนวคิดนี้รัฐจะจำกัดตนเองในทางกฎหมายได้ก็แต่ด้วยความยินยอมของรัฐเอง กล่าวคือ การจำกัดนี้เป็นไปเพราะมีกฎหมายหรือ

กฎเกณฑ์ทางรัฐธรรมนูญที่กำหนดรูปแบบและเงื่อนไขของการใช้อำนาจในความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนรัฐจะไม่อยู่ภายใต้ข้อจำกัดอื่นใด นอกเหนือไปจากข้อจำกัดกฎเกณฑ์แห่งกฎหมายที่รัฐได้สร้างขึ้นและกฎเกณฑ์ทางกฎหมาย เช่นว่านี้ จำเป็นสำหรับการดำรงอยู่ของรัฐเอง เพราะหากรัฐไม่เคารพกฎหมาย สภาพอนาธิปไตยก็จะเกิดขึ้นและจะทำลายกฎหมายของรัฐนั่นเอง หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การเคารพกฎหมายที่รัฐตราขึ้นเป็นการจำกัดอำนาจของรัฐเอง แต่เป็นการจำกัดอำนาจรัฐที่จำเป็นเพื่อความอยู่รอดของรัฐ โดยสรุป อำนาจอธิปไตยของรัฐนั้นถูกจำกัดโดยข้อจำกัดตามกฎหมายที่รัฐตราขึ้น ดังนั้น รัฐต้องเคารพสิทธิหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้เอกชนและเมื่อใดก็ตามที่รัฐจะทำการกระทบกระเทือนต่อสิทธิหน้าที่ของประชาชน รัฐต้องอาศัยกฎหมายให้กระทำการได้ นักคิดที่สำคัญหลายคน เช่น ชาวเยอรมัน Robert Von Mohl, Carl Welcker และ Johann Christoph Frissherr Von Aretin (1997 : 188 อ้างใน บรรเจิด สิงคะเนติ, 2552 : 24) กล่าวว่า “นิติรัฐ” หมายถึง รัฐแห่งความมีเหตุผลอันเป็นรูปแบบการปกครองตามเจตจำนงโดยรวมนที่มีเหตุผล และมีวัตถุประสงค์เพื่อสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับสังคมเป็นการทั่วไปจากการให้ความหมายดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า นิติรัฐก็คือ รัฐที่ปกครองตามหลักแห่งเหตุผล เพื่อให้การอาศัยอยู่ร่วมกันของมนุษย์เป็นไปด้วยความสงบสุข กาล์ว ดอมัลแบร์ นักกฎหมายชาวฝรั่งเศส ได้กล่าวว่า หลักนิติรัฐเป็นหลักที่ว่าด้วยการที่รัฐต้องยอมตนอยู่ใต้ระบอบกฎหมายในความสัมพันธ์กับปัจเจกชน และเพื่อคุ้มครองสถานะของปัจเจกชน โดยรัฐยอมตนอยู่ใต้กฎเกณฑ์ที่กำหนดการกระทำของรัฐอยู่สองประการ คือ กฎเกณฑ์ที่รับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และกฎเกณฑ์ที่กำหนดวิธีการ หรือมาตรการซึ่งรัฐสามารถใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ทั้งสองเกณฑ์รวมเป็นกฎเกณฑ์ที่เป็นการจำกัดอำนาจรัฐ วรเจตน์ ภาคีรัตน์ (2553 : 327) ได้กล่าวอีกว่า หลักนิติรัฐ (Legal State) เป็นแนวความคิดที่มีพัฒนาการมาอย่างยาวนาน โดยแก่นแท้อันเป็นสาระสำคัญของนิติรัฐ คือ การปกครองโดยกฎหมายที่จะไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองใช้อำนาจตามอำเภอใจ อันมีผลเป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เมื่อพิจารณาถึงพัฒนาการของหลัก นิติรัฐแล้วจะพบว่า หัวใจของหลักนิติรัฐมีขึ้นเพื่อจำกัดอำนาจของรัฐหรือผู้ปกครองให้อยู่ภายในขอบเขตของกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า หลักนิติรัฐมีองค์ประกอบสองส่วน คือ องค์ประกอบในทางรูปแบบและองค์ประกอบในทางเนื้อหา อีกทั้งรัฐจำเป็นต้องมีหลักประกันสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของราษฎรโดยกำหนดให้บทบัญญัติว่าด้วยสิทธิเสรีภาพมีค่าบังคับในระดับรัฐธรรมนูญ เช่น ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญล่าสุด ปี 2560 รัฐธรรมนูญของรัฐเสรี ประชาธิปไตยนั้นจึงได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 25 ได้บัญญัติหลักการที่เป็นขอบเขตของการใช้สิทธิเสรีภาพ และการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลในกรณีที่ใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นนั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น จึงเป็นกรณีปัญหาว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้นมิได้มีการบัญญัติถึงหลักการจำกัดสิทธิของบุคคลหรือคณะบุคคลใดในกรณีที่บุคคลหรือคณะบุคคลใดใช้สิทธิของตนกระทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญจึงมีปัญหาในเรื่องของการบังคับใช้มาตรการลงโทษในการเข้าไปจำกัดสิทธิของบุคคลหรือคณะบุคคลอย่างชัดเจน (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2560 : 31)

หลักนิติรัฐ

คำว่า “นิติรัฐ” เป็นคำที่แปลมาจากภาษาเยอรมันว่า “Rechtsstaat” คำว่า “Rechtsstaat” ประกอบขึ้นจากคำสองคำ คือ คำว่า Recht ที่แปลว่า กฎหมาย (ในภาษาเยอรมันคำ ๆ นี้สามารถแปลว่า “สิทธิ” ได้ด้วย) และคำว่า Staat ที่แปลว่า รัฐ แต่คำสองคำนี้เมื่อมารวมกันแล้วได้กลายเป็นคำศัพท์ทางนิติศาสตร์ในระบบกฎหมายอังกฤษ แปลคำว่า Rechtsstaat ว่า Rule of law หรือ State-under-law ในทางวิชาการ ไม่ว่าจะแปลคำว่า Rechtsstaat ว่าอย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญย่อมอยู่ที่ความหมายอันเป็นแก่นแท้ของหลักการนี้ กล่าวคือ การปกครองใน Rechtsstaat หรือนิติรัฐนั้น กฎหมายจะต้องไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองใช้อำนาจตามอำเภอใจ ภายใต้กฎหมายบุคคลทุกคนต้องเสมอภาคกัน และบุคคลจะต้องสามารถทราบก่อนล่วงหน้าว่ากฎหมายมุ่งประสงค์จะบังคับให้ตนทำอะไรหรือไม่ให้ตนทำอะไร ผลร้ายอันเกิดจากการฝ่าฝืนกฎหมายคืออะไร ทั้งนี้เพื่อที่จะบุคคลได้ปฏิบัติตนให้ถูกต้องสอดคล้องกับกฎหมายจึงเห็นได้ว่าแนวความคิดพื้นฐานของนิติรัฐก็คือ การจำกัดอำนาจของรัฐโดยกฎหมาย การทำให้รัฐต้องผูกพันอยู่กับหลักการพื้นฐานและคุณค่าทางกฎหมายโดยไม่อาจบิดพลิ้วได้ ด้วยเหตุนี้หลักนิติรัฐจึงไม่มีความหมายแค่เพียงการบังคับให้รัฐต้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลเท่านั้น แต่ยังเรียกร้องให้รัฐต้องดำเนินการในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นอย่างแท้จริงในสังคมด้วย วัตถุประสงค์ดังกล่าวจะบรรลุได้ก็แต่โดยการสร้าง

ระบบการปกครองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่มีประสิทธิภาพและการยอมรับให้เมืองค์รตุลาการขึ้นมาโดยเฉพาะ (ศาลรัฐธรรมนูญ) ให้องค์กรดังกล่าวพิทักษ์ปกป้องคุณค่าในรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญของเยอรมนีหลังสงครามโลกครั้งที่สองที่เรียกว่า “กฎหมายพื้นฐาน”(Grundgesetz) ได้เดินตามแนวทางนี้ และได้บัญญัติให้หลักนิติรัฐเป็นหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญ (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2553 อ้างใน บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2556 : 15)

องค์ความรู้เบื้องต้นแนวคิดเกี่ยวกับหลักนิติรัฐ

บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ (2549, อ้างใน เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, 2553 : 250) แนวความคิดว่าด้วย “นิติรัฐ” (Rechtsstaat) หรือรัฐที่ดำเนินไปภายใต้กฎหมายวางอยู่บนพื้นฐานของการจำกัดอำนาจของผู้ปกครองและการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอันเป็นหัวใจของการพัฒนาการของรัฐในยุคสมัยใหม่ และถือเป็นผลผลิตทาง การเมืองการปกครองภายใต้หลักกฎหมายหลักนิติรัฐ จึงถือเป็นผลพวงของความปรารถนาพื้นฐานของมนุษย์ในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลและสมาชิกในประชาคมมนุษย์ที่ไขว่คว้าหาความยุติธรรมและความแน่นอนของกฎหมาย โดยหลักการพื้นฐานที่เป็นหัวใจสำคัญที่เป็นรากฐานของหลักนิติรัฐ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 รัฐที่เป็นนิติรัฐนั้น กฎหมายเป็นหัวใจสำคัญของการดำรงอยู่ของรัฐ กฎหมายเป็นหลักพื้นฐาน และเป็นแบบแผนชีวิตสาธารณะของรัฐ

ประการที่ 2 ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ขาดเสียมิได้ของการเป็นนิติรัฐ คือ การที่รัฐนั้น ๆ จะต้องมีการแบ่งแยก องค์กรเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำหน้าที่ในด้านต่าง ๆ มีอิสระแยกจากกัน และมีให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอยู่ในฐานะที่เหนือกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้จนสามารถดำเนินการอย่างใดก็ได้ นอกจากนั้นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของรัฐ นั้นจะต้องมีอยู่อย่างจำกัดตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

ประการที่ 3 ที่เป็นหลักการพื้นฐานของนิติรัฐ ก็คือ ในรัฐที่เรียกตัวเองว่าเป็นรัฐที่ปกครองโดยกฎหมายนั้น จะต้องมีการแบ่งการตุลาการที่มีความเป็นอิสระคอยทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจและการล่วงละเมิดสิทธิ เสรีภาพของประชาชนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย

องค์ประกอบ และสาระสำคัญของหลักนิติรัฐ

ในระบบกฎหมายเยอรมันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า หลักนิติรัฐประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ สองส่วน องค์ประกอบที่สำคัญทั้งสองส่วนนั้นได้ประกอบไปด้วยหลักการย่อย ๆ ที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ องค์ประกอบในทางรูปแบบของหลักนิติรัฐจะเป็นกรณีของรัฐผูกพันตนเองไว้กับกฎหมายที่องค์กรของรัฐตราขึ้นตาม กระบวนการที่รัฐธรรมนูญกำหนดขึ้นหรือที่รัฐธรรมนูญมอบอำนาจไว้ เพื่อจำกัดการใช้อำนาจของรัฐและมุ่งประกัน ความมั่นคงแน่นอนแห่งนิติฐานะของบุคคล ประกอบไปด้วยหลักการย่อย ๆ หลายประการที่สำคัญ ได้แก่ หลักการ แบ่งแยกอำนาจ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของรัฐ หลักการประกันสิทธิในกระบวนการพิจารณา คดี ตลอดจนหลักการประกันสิทธิของปัจเจกบุคคลในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและองค์ประกอบในทางเนื้อหา ซึ่งรัฐ ที่เป็นนิติรัฐนอกจากจะเป็นรัฐที่ยอมตนอยู่ภายใต้ระบบกฎหมายในความสัมพันธ์กับปัจเจกชนและมุ่งคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพของปัจเจกชนโดยรัฐยอมตนอยู่ใต้กฎหมายที่กำหนดแล้ว ในรัฐที่เป็นนิติรัฐการกระทำของรัฐในการใช้อำนาจ ของรัฐต่อปัจเจกชนจะต้องอยู่ภายใต้ระบบกฎหมายที่รัฐกำหนดขึ้นด้วย โดยหลักการพื้นฐานที่สำคัญอันเป็น องค์ประกอบของ นิติรัฐในทางเนื้อหา ประกอบด้วย หลักความเสมอภาค ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักความได้ สดส่วน และหลักความเป็นอิสระของตุลาการ ซึ่งหลักนิติรัฐสอดคล้องอย่างแนบแน่นกับแนวความคิดว่าด้วยการ คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนับเป็นรากฐานสำคัญของนิติรัฐ โดยถือว่าสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์เป็นหลักการสูงสุดของรัฐ การกระทำทั้งหลายของรัฐจึงต้องสอดคล้องกับคุณค่าอันสูงสุด สิทธิเสรีภาพของมนุษย์ จึงเป็นรากฐานสำคัญของรัฐเสรีประชาธิปไตยที่ถือหลักนิติรัฐ และการให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในรัฐธรรมนูญ (บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, 2549, อ้างใน เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, 2553 : 250)

หลักนิติรัฐ คือ หลักการที่รัฐปกครองโดยถือกฎหมายเป็นใหญ่ หรือรัฐที่ปกครอง โดยกฎหมายไม่ใช่มนุษย์ หรือรัฐที่อยู่ภายใต้ระบบกฎหมายและผูกพันการกระทำกับกฎหมาย ของกฎหมาย ซึ่งส่วนหนึ่งได้บัญญัติรายละเอียด เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งบทบาท เงื่อนไข วิธีการ และข้อจำกัดในการดำเนินการตามหน้าที่ของ ภาครัฐ โดยหลักนิติรัฐมีจุดเริ่มต้น จากประเทศเยอรมนีในช่วงภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งประเทศเยอรมนีเคยอยู่

ภายใต้ การปกครองแบบเผด็จการของระบบนาซีมาก่อน ดังนั้น แนวความคิดของหลักนิติรัฐจึงเน้นให้ความสำคัญในการจำกัดอำนาจของฝ่ายปกครอง โดยในระบบกฎหมายของเยอรมัน หลักนิติรัฐ มีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ

- 1) องค์ประกอบในทางรูปแบบ คือ การที่รัฐผูกพันตนเองกับกฎหมายที่องค์กรของรัฐตราขึ้น
- 2) องค์ประกอบในทางเนื้อหา คือ การประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนโดยภาครัฐ ต้องกระทำการอย่างยุติธรรมและถูกต้อง (ภาณุ จันทร์เจียวใช้, 2560 : 4)

หลักการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน

หลักนิติรัฐมีความเกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพเป็นอย่างยิ่ง ในรัฐที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยส่วนใหญ่ จะยอมรับหลักความเป็นอิสระของประชาชนในการที่จะพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง และเพื่อให้ประชาชนมีอิสระในการพัฒนาบุคลิกภาพของแต่ละคน รัฐจึงต้องให้ความเคารพต่อขอบเขตของสิทธิและเสรีภาพของประชาชนแต่ละคน การแทรกแซงในสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รัฐจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชนตามหลักความชอบธรรมในทางประชาธิปไตยแล้วเท่านั้น จึงจะสามารถกระทำได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลให้มีผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง จึงได้มีการนำหลักการแบ่งแยกอำนาจมาใช้เพื่อความมุ่งหมายจะให้อำนาจแต่ละอำนาจควบคุมตรวจสอบซึ่งกันและกัน และเพื่อให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้รับการรับรองคุ้มครอง นอกจากหลักการแบ่งแยกอำนาจแล้ว ยังมีหลักการอื่น ๆ อีกหลายหลักการที่เป็นหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมิให้ถูกละเมิดจากอำนาจของรัฐ เช่น การตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพต้องมีผลบังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง การกำหนดให้ระบอบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้อำนาจในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ในกฎหมาย หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะกระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพมิได้ และหลักประกันที่สำคัญ คือ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพโดยองค์กรตุลาการ ซึ่งถือว่าเป็นสาระสำคัญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชน เพราะการคุ้มครองหรือหลักประกันทั้งหลายจะไม่มี ความหมาย หากไม่ให้สิทธิโต้แย้งการกระทำของรัฐแก่ประชาชน และมีให้องค์กรศาลซึ่งเป็นองค์กรที่เป็นกลางในการเข้ามาควบคุมตรวจสอบการกระทำของรัฐที่ถูกละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

จากที่กล่าวมา หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจึงเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติรัฐ ทั้งนี้ เพราะศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นหลักการสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น การกระทำของรัฐทั้งหลายจึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับคุณค่าอันสูงสุดของรัฐธรรมนูญ เพราะมนุษย์เป็นเป้าหมายในการดำเนินการของรัฐ มิใช่เป็นเพียงเครื่องมือในการดำเนินการของรัฐการดำรงอยู่ของรัฐย่อมดำรงอยู่เพื่อมนุษย์ มิใช่มนุษย์ดำรงอยู่เพื่อรัฐ ด้วยเหตุนี้เอง สิทธิและเสรีภาพจึงเป็นรากฐานที่สำคัญของรัฐที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ยึดถือในระบอบนิติรัฐ ได้แก่ (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2552 : 58)

1. หลักการประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

สิทธิและเสรีภาพซึ่งรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น เป็นสิทธิและเสรีภาพที่เรียกว่าสิทธิขั้นพื้นฐาน คือ เป็นสิทธิติดตัวมนุษย์ซึ่งไม่มีใครพรากไปจากตัวมนุษย์ได้ รัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจที่จะยกเลิกเพิกถอนสิทธิประการนี้ได้และไม่สามารถที่จะจำกัด หรือรุกรานสิทธิและเสรีภาพนี้ได้ตามอำเภอใจ เว้นแต่กฎหมายตามคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาจะอนุญาตให้ทำได้เท่านั้นในลักษณะนี้ การมีสิทธิและเสรีภาพของราษฎรจึงเป็นหลักการมีอำนาจของเจ้าหน้าที่ที่จะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของราษฎร จึงเป็นข้อยกเว้น กล่าวคือ สำหรับราษฎร ถ้าไม่มีกฎหมายห้าม ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการ หรืองดเว้นกระทำการต่าง ๆ ได้ แต่สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีอำนาจไปจำกัดหรือรุกรานสิทธิ และเสรีภาพของราษฎรได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจไว้อย่างชัดแจ้ง มีดังนี้

1.1 ประเภทของสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญของรัฐที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยบัญญัติรับรองให้แก่ประชาชน อาจจำแนกออกเป็นหลายประเภท ซึ่งขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาจำแนกประเภทของสิทธิและเสรีภาพ โดยหลักเกณฑ์ในการจำแนกประเภทสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญประเภทหนึ่ง คือ การจำแนกประเภทของสิทธิและเสรีภาพโดยการพิจารณาจากผู้ทรงสิทธิ หลักเกณฑ์นี้จะแบ่งแยกประเภทของสิทธิและเสรีภาพ โดยพิจารณาว่าสิทธิใดควรจะให้กับบุคคลทุกคน และสิทธิใดควรจะจำกัดให้เฉพาะพลเมืองของชาตินั้นเท่านั้น การจำแนกสิทธิและเสรีภาพประเภทนี้นำไปสู่การกำหนดขอบเขตในการคุ้มครองของสิทธิแต่ละประเภทนั่นเองการจำแนก

ประเภทของสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ โดยพิจารณาจากผู้ซึ่งได้รับสิทธิตามรัฐธรรมนูญหรือบุคคลซึ่งรัฐธรรมนูญมุ่งที่จะให้ความคุ้มครอง อาจจำแนกได้ 2 ประการ คือ สิทธิมนุษยชน และสิทธิพลเมือง โดยสิทธิมนุษยชน คือ สิทธิที่รัฐธรรมนูญมุ่งที่จะให้ความคุ้มครองแก่ทุก ๆ คน โดยมีได้แบ่งแยกกว่าบุคคลนั้นจะเป็นคนของชาติใด เชื้อชาติใด หรือศาสนาใดหากบุคคลนั้นเข้ามาอยู่ในขอบเขตอำนาจรัฐที่ใช้รัฐธรรมนูญของประเทศนั้น บุคคลนั้นย่อมได้รับความคุ้มครอง (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2552 : 53)

1.2 หลักการประกันสิทธิและเสรีภาพ

หลักประกันสิทธิและเสรีภาพได้มีบัญญัติไว้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ได้รับการขนานนามว่า “รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน” และแม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะได้ถูกยกเลิกแล้วก็ตาม แต่รัฐธรรมนูญฉบับต่อมา คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ก็ได้มีบทบัญญัติที่รับรองคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้ในมาตรา 29 เช่นกัน “มาตรา 29 การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้” และเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ถูกยกเลิก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 “มาตรา 4 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้” มาตรา 4 ก็ได้บัญญัติให้รับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองอยู่แล้วย่อมได้รับการคุ้มครอง ส่งผลให้บทบัญญัติเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยังคงได้รับความคุ้มครอง บทบัญญัติมาตรา 29 ดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการให้หลักประกันสิทธิและเสรีภาพ เนื่องจากว่าเป็นบทบัญญัติที่มีขึ้นเพื่อจำกัดมิให้องค์กรนิติบัญญัติและองค์กรอื่นที่ได้รับมอบอำนาจจากองค์กรนิติบัญญัติตรากฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ อันมีผลล่วงเข้าไปในแดนแห่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยอำเภอใจ (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2553 : 185) ในปัจจุบันหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้แก่

(1) หลักประกันว่าด้วยสิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้รับรองสิทธิและเสรีภาพที่สำคัญไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

1.1 สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การจับและการคุมขัง การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ และยังห้ามการทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม (มาตรา 28)

1.2 สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี ในคดีอาญา จะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้ (มาตรา 29)

1.3 สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลมิให้ถูกละเมิดตลอดทั้งเพื่อกำกับและควบคุมรัฐในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลของปัจเจกบุคคลต่อสาธารณะ (มาตรา 32)

1.4 สิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย (มาตรา 37)

1.5 สิทธิของประชาชนคนไทยในการไม่ถูกเนรเทศ หรือ ห้ามเข้ามาในราชอาณาจักร หรือ ถูกถอนสัญชาติ ถือเป็นสิทธิเด็ดขาดไม่มีข้อยกเว้น (มาตรา 39)

1.6 สิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ พร้อมทั้งสิทธิในการร้องทุกข์และฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบจากการกระทำหรือละเว้นการทำการของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ (มาตรา 41)

1.7 สิทธิชุมชนในการอนุรักษ์ พัฒนาด้านศิลปะ วัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และเข้าชื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเพื่อประโยชน์ของชุมชน รวมถึงจัดระบบสวัสดิการของชุมชน (มาตรา 43)

1.8 สิทธิของผู้บริโภค ที่ได้รับความคุ้มครองมิให้ต้องถูกละเมิด และยังให้ประชาชนมีสิทธิรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรผู้บริโภคขึ้นเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของตนเอง โดยองค์กรผู้บริโภคดีังกล่าว (มาตรา 46)

1.9 สิทธิได้รับการสาธารณสุขโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับบุคคลยากไร้ รวมทั้งได้รับสิทธิในการป้องกันและจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (มาตรา 47) นอกจากบทบัญญัติในมาตรานี้แล้ว บทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครอง และการอนุเคราะห์บุคคลในเรื่องสุขภาพอนามัย ยังมีบัญญัติไว้ในมาตราอื่นอีก คือ มาตรา 48 มาตรา 55 มาตรา 71 มาตรา 258 ข. (4)

1.10 สิทธิของมารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังการคลอดบุตรย่อมได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือ (มาตรา 48 วรรคแรก)

1.11 สิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ สำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ (มาตรา 48 วรรคสอง)

(2) หลักประกันว่าด้วย “เสรีภาพ” ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560

2.1 เสรีภาพในการนับถือศาสนา และการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของแต่ละคน (มาตรา 31)

2.2 เสรีภาพในเคหสถาน หรือที่อยู่อาศัย โดยการค้นเคหสถานหรือที่รโหฐานต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 33)

2.3 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

2.3.1 การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติข้อจำกัดการใช้เสรีภาพของบุคคลบางประการ คือ กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของรัฐ การคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน นอกจากนี้ ยังคุ้มครองเสรีภาพในวิชาการต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น (มาตรา 34)

2.3.2 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้เพิ่มความเพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าเสรีภาพในการทำหน้าที่สื่อกลางของอาชีพสื่อมวลชนนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยการเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นใด ๆ จึงต้องเป็นไปตามจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน (มาตรา 35)

2.3.3 เสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าในทางใด ๆ (มาตรา 36)

2.4 เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ (มาตรา 38)

2.5 เสรีภาพในการประกอบอาชีพ บทบัญญัติในวรรคสองเป็นการกำหนดข้อยกเว้นในการจำกัดเสรีภาพการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งกำหนดกรอบว่าจะทำได้ในกรณีใดบ้างจำเป็นต้องพิจารณามาตรา 26 และมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญประกอบด้วย ทั้งนี้ ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา (มาตรา 40)

2.6 เสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นชุมชน เช่น สมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน (มาตรา 42)

2.7 เสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (มาตรา 45) (พนารัตน์ มาศพนาดล, 2560 : ออนไลน์)

นิติรัฐกับประชาสังคม

โกคิน พลกุล (2548 : ออนไลน์) ได้กล่าวว่า นิติรัฐกับประชาสังคมเป็นหัวข้อที่นักกฎหมายมหาชนพยายามมองบทบาทของประชาชนทุกกลุ่มทุกองค์ในการจัดการเรื่องต่าง ๆ ของตนภายใต้นิติรัฐว่าควรมีกรอบในการพิจารณาอย่างไร กล่าวคือ นิติรัฐแต่ละรัฐนั้นไม่ได้อยู่บนระบบการเมือง สังคมและกฎหมายของตนเพียงลำพัง หากยังอยู่ภายใต้กรอบของวัฒนธรรมและกติกาโลกและภูมิภาคด้วย ดังนั้น คุณภาพระหว่างอำนาจรัฐซึ่งเป็นนิติรัฐกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งมีการรวมกลุ่มกันที่เรียกว่า ประชาสังคมหรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า Civil Society หรือ Civil Society Group นั้น ควรมีความสัมพันธ์กันอย่างไรในโลกยุคใหม่ที่เรียกว่า ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ในที่นี้จะกล่าวถึงความสัมพันธ์กันมาหรือแนวคิดโดยละเอียดเกี่ยวกับนิติรัฐ เพราะเข้าใจว่านักกฎหมายและผู้สนใจโดยทั่วไป

เข้าใจความหมายดังกล่าวในระดับหนึ่งแล้ว ดังนั้นสรุปได้ว่า นิติรัฐ หรือ Legal State เป็นถ้อยคำที่ใช้กันในประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย ซึ่งถือกำเนิดในยุโรปภาคพื้นทวีป โดยมีประเทศฝรั่งเศสเป็นแม่แบบ ความหมายก็คือในการบริหารจัดการ (ปกครอง) ประเทศหรือสังคมนั้นถือกฎหมายเป็นใหญ่ เป็น "การปกครอง" โดยกฎหมาย มิใช่แล้วแต่อำนาจใจของผู้ใช้อำนาจหรือ "ผู้ปกครอง" ส่วนประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งมีประเทศอังกฤษเป็นแม่แบบนั้นจะอ้างถึงหลัก "นิติธรรม" หรือ Rule of Law ซึ่งโดยสรุปก็มีความหมายแบบเดียวกันนั่นคือ ถือกฎหมายเป็นใหญ่ในการบริหารจัดการรัฐ ด้วยเหตุนี้ รัฐใดจะเป็นนิติรัฐหรือไม่นั้น จึงต้องพิจารณาจากระบบการปกครองก่อน เป็นเบื้องต้นว่าเป็นระบอบประชาธิปไตยหรือไม่ กล่าวคือ อำนาจอธิปไตยต้องมีการกำหนดให้เป็นของประชาชน และประชาชนมีวิถีทาง บทบาท และส่วนร่วมในการใช้อำนาจดังกล่าว รัฐธรรมนูญจะเป็นกฎหมายแม่บทที่กำหนดถึงลักษณะของอำนาจ องค์กรต่าง ๆ ที่ใช้อำนาจใน 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ทางนิติบัญญัติ ทางบริหาร และทางตุลาการ และที่สำคัญจะกำหนดรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อให้มีการตรวจสอบการละเมิดทบทวนของรัฐธรรมนูญและการใช้อำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขององค์กรที่ใช้อำนาจในลักษณะทางบริหาร รัฐธรรมนูญจะกำหนดให้องค์กรที่ใช้อำนาจทางตุลาการเป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าวโดยให้หลักประกันในความเป็นอิสระขององค์กรตุลาการ

ในส่วนของประเทศที่เป็นระบบศาลเดี่ยวและไม่มีศาลรัฐธรรมนูญ บทบาทในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายและความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองจะอยู่ที่ศาลยุติธรรม ในประเทศที่ใช้ระบบศาลมากกว่าหนึ่งระบบและมีศาลรัฐธรรมนูญ การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายจะเป็นหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองจะเป็นหน้าที่ของศาลปกครอง ซึ่งในประเทศไทย ศาลรัฐธรรมนูญจะตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายระดับพระราชบัญญัติเท่านั้น โดยศาลปกครองจะตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของกฎ คำสั่ง และการกระทำอื่นของฝ่ายปกครองซึ่งรวมไปถึงความชอบด้วยรัฐธรรมนูญด้วย

โกคิน พลกุล (2548 : ออนไลน์) ได้กล่าวอีกว่า สำหรับความหมายของประชาสังคมนั้น ได้มีผู้ให้คำนิยามไว้มากมายหลายหลาก แต่โดยรวมแล้ว สรุป คือการรวมกลุ่มของภาคประชาชนไม่ว่าจะเป็นปัจเจกชน องค์กรธุรกิจ เอกชน องค์กรทางสังคม ฯลฯ เพื่อจัดการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของกลุ่ม ซึ่งโดยทั่วไปเรามักจะเห็นองค์กรเอกชน (NGO) เป็นผู้ประสานและดำเนินงาน ในรัฐสมัยใหม่ การรวมกลุ่มของภาคประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องการปกป้องคุ้มครองในสิทธิประโยชน์ของกลุ่มจากรัฐที่ดี การต่อรองผลประโยชน์ต่าง ๆ กับภาครัฐที่ดี การตรวจสอบความโปร่งใสของการใช้อำนาจรัฐที่ดี การแสดงจุดยืนที่แตกต่างกับรัฐในนโยบายต่างประเทศ หรือในเวทีการค้าโลกหรือภูมิภาคที่ดี ฯลฯ เป็นปรากฏการณ์ที่เราเห็นเป็นปกติในแทบทุกประเทศ อันจะแตกต่างกับในช่วง 50-60 ปีก่อน ที่ประชาสังคมนั้นมีความอ่อนแอมากในประเทศส่วนใหญ่ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ไม่เป็นนิติรัฐหรืออ่อนแอทางนิติรัฐ เมื่อผนวกกับความอ่อนแอทางด้านประชาสังคม ก็มักนำไปสู่ระบอบการปกครองแบบอำนาจนิยมในหลากหลายรูปแบบ ดังนั้นรัฐใดรัฐหนึ่งจะเป็นนิติรัฐที่เข้มแข็งในโลกยุคใหม่ได้นั้น ประการแรกจะต้องมีระบอบการเมืองที่ดี ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพ ประการที่สอง จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี ประการที่สาม จะต้องมีการตรวจสอบและตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐที่ดี และประการสุดท้าย จะต้องมีการภาคประชาชนหรือประชาสังคมที่เข้มแข็งอย่างมีจิตสำนึกที่ถูกต้อง ซึ่งรัฐธรรมนูญยังได้บัญญัติรับรองเสรีภาพของประชาชนในการรวมเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์กรเอกชนหรือหมู่คณะอื่น ซึ่งจะเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรมก็คือ การจัดตั้งสหภาพต่าง ๆ การจัดตั้งสหพันธ์หรือ องค์กรเอกชนขึ้นในชุมชนหรือในสังคม ซึ่งแต่ละองค์กรต่างก็มีกรอบหรือกติกาขององค์กรเพื่อให้สมาชิกปฏิบัติ องค์กรของประชาชนจะแตกต่างจากองค์กรของรัฐในเรื่องผู้นำที่มีลักษณะเป็นผู้นำตามธรรมชาติเช่น ผู้ที่ประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล หรือในชุมชนให้ความเคารพนับถือ หรือเป็นผู้ที่กล้าแสดงออก หรือเป็นผู้ที่ประชาชนในชุมชนเห็นว่ามี ความเสียสละ เป็นต้น การรวมกลุ่มของประชาชนเป็นองค์กรต่าง ๆ จะเริ่มจากความสนใจร่วมกัน หรือมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มารวมกันเพื่อกำหนดกรอบหรือแนวทางขององค์กร จุดที่องค์กรประชาชนอ่อนแอก็คือทุนทรัพย์และวิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงต้องการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ อย่างไรก็ตาม องค์กรในภาคประชาชน แต่ละ องค์กรก็จำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพระหว่างประโยชน์ส่วนรวมกับประโยชน์ของกลุ่มหรือปัจเจกชน มิใช่เป็นการรวมกลุ่ม เพื่อผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก อาจกล่าวได้ว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด

นอกจากนั้น รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังให้สิทธิประชาชนที่จะถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมืองพัทยา)

องค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการโดยเฉพาะในส่วนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น รัฐธรรมนูญกำหนดให้ศาลฎีกาจัดให้มีแผนกคดีอาญาสำหรับพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ถูกกล่าวหาว่าทุจริตประพฤติมิชอบต่อหน้าที่และเป็นการกระทำความผิดทางอาญา โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 กำหนดหลักเกณฑ์วิธีพิจารณา ตลอดจนการบังคับคดีไว้เป็นการเฉพาะ จะเห็นได้ว่า สิทธิและเสรีภาพตลอดจนบทบาทและการมีส่วนร่วมของประชาชนไทยได้รับการรับรองไว้อย่างดีทั้งรัฐธรรมนูญและในกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (โกคิน พลกุล, 2548 : ออนไลน์)

บทสรุป

นิติรัฐ ก็คือ รัฐที่ปกครองตามหลักแห่งเหตุผล เพื่อให้การอาศัยอยู่ร่วมกันของมนุษย์เป็นไปด้วยความสงบสุข การปกครองในประเทศที่เจริญแล้ว กิจกรรมของฝ่ายปกครองย่อมอยู่ภายใต้กฎหมายและการควบคุมของศาล ซึ่งฝ่ายปกครองมีความผูกพันจะต้องดำเนินการปกครองในขอบเขตแห่งกฎหมาย โดยไม่มีอำนาจที่จะกระทำการใด ๆ ได้ตามอำเภอใจได้ โดยไม่อาศัยอำนาจตามกฎหมาย ในกรณีที่ฝ่ายปกครองจะกระทำการใด ๆ อันมีผลกระทบต่อกระเทือนสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองผู้อยู่ใต้ปกครอง ถ้าฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย พลเมืองผู้ต้องประสบความเสียหายย่อมมีสิทธิที่จะฟ้องร้องฝ่ายปกครองต่อศาล เพื่อให้เพิกถอนการกระทำของฝ่ายปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือให้ชดเชยค่าเสียหายได้ อันเป็นการบังคับให้ฝ่ายปกครองกระทำการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระบบการปกครองนี้เรียกว่า “ระบบนิติรัฐ”

ระบบนิติรัฐ (System of Legal State) คือ ระบบซึ่งฝ่ายปกครองอยู่ใต้กฎหมายเช่นเดียวกับพลเมืองซึ่งเป็นเอกชน และอยู่ภายใต้การควบคุมในทางกฎหมายของศาลในกรณีที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองกระทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายพลเมืองที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ สามารถที่จะเรียกร้องให้รัฐชดเชยค่าเสียหายหรือเยียวยาได้ตามกฎหมาย เพราะศาลมีอำนาจควบคุมการกระทำของฝ่ายปกครอง โดยหลักนิติรัฐรัฐจะต้องยอมตนอยู่ภายใต้กฎหมายที่กำหนดจากการกระทำของรัฐต่อปัจเจกชน 2 ประการ คือ 1) กำหนดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และ 2) กำหนดวิธีการและมาตรการซึ่งรัฐและหน่วยงานสามารถใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ทั้ง 2 ประการนี้มีผลร่วมกัน คือ จำกัดอำนาจรัฐภายใต้กฎหมาย ซึ่งลักษณะเฉพาะของนิติรัฐ คือ ฝ่ายปกครองไม่สามารถใช้วิธีการอื่นนอกไปจากที่กฎหมายกำหนดให้กระทำต่อปัจเจกชนได้ ดังนั้นหลักนิติรัฐ คือ หลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- บรรเจิด สิงหนาม. (2552). **หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- _____. (2560). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- บรรศักดิ์ อวรรณโณ. (2556). **คำอธิบายวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- พนารัตน์ มาศมมาตล. (2560). **หลักประกันว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. [Online]. Available : <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=2560>. [2566, พฤษภาคม 12].
- ภาณุ จันทร์เจียวใช้. (2560). **หลักนิติธรรมและหลักนิติรัฐของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ศึกษาเฉพาะประเด็นด้านการเงิน การคลัง และการงบประมาณ**. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- โกคิน พลกุล. (2548). **นิติรัฐกับประชาธิปไตย**. [Online]. Available : <http://public-law.net/publaw/view.aspx?id=651>. [2565, ธันวาคม 9].
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2553). **หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล. (2553). **นิติรัฐ นิติธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการแก่คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษา ตลอดจนบุคคลทั่วไป ด้านศาสนา ปรัชญา สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ศีลภาศาตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ โดยกำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

ขอบเขตการตีพิมพ์

ด้านศาสนา ปรัชญา สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ศีลภาศาตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ

การส่งต้นฉบับ

ส่งต้นฉบับเอกสารพร้อมไฟล์ข้อมูลในรูปแบบ Word และ Pdf มาที่ Email : wongsurin2520@gmail.com, sutarak2536@gmail.com และ asawin.ko@mbu.ac.th สามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 ติดต่อสอบถามรายละเอียดที่ พระมหาสาธิต เปรมสีโล, ดร. พระสุธารักษ์ ธมมารโก และนายอัศวิน คงชำนาญ โทรศัพท์ 035-745-038, 08-1044-7961, 082-614-7358, 087-8523886 โทรสาร 0-3574-5037

เกณฑ์การตีพิมพ์/รูปแบบการตีพิมพ์

1.บทความที่ส่งมาเพื่อเผยแพร่ต้องเป็นบทความที่อยู่ในขอบเขตที่กำหนดเท่านั้น โดยไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร รายงานหรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้จะต้องผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่ได้รับการตีพิมพ์

2. การพิมพ์ต้นฉบับจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ มีเนื้อหาที่สมบูรณ์ จัดพิมพ์แบบหน้าเดียว กระดาษพิมพ์ขนาด A4 (8.5×11 นิ้ว) จำนวนไม่เกิน 13 หน้า ใช้รูปแบบ Word ตัวอักษร TH SarabunPSK 14 Point

3. การตั้งระยะขอบ ให้ตั้งเป็นประเภทระยะขอบ เพื่อการเย็บเล่มหนังสือ

บน	2.54 ซม.	ล่าง	2.54 ซม.
ซ้าย	3.00 ซม.	ขวา	3.00 ซม.

หัวกระดาษและท้ายกระดาษ

จากขอบ หัวกระดาษ 1.5 ซม. ท้ายกระดาษ 1.5 ซม.

การใส่เลขหน้า ให้ใส่ด้านบนขวา โดยใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวปกติ

4. ข้อปฏิบัติกรพิมพ์แต่ละหัวข้อ

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับหัวข้อ ดังนี้

4.1 ชื่อเรื่อง/บทความ ชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 18 พอยต์ ตัวหนา ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ

4.2 ชื่อผู้เขียนบทความ ระบุชื่อผู้เขียน ผู้ร่วมวิจัย (ถ้ามี) และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 12 พอยต์ ตัวหนา ไว้ด้านขวามือหน้ากระดาษ

4.3 สังกัดผู้เขียน คณะ สังกัด/หน่วยงานของผู้ร่วม (ถ้ามี) ขนาดตัวอักษร 12 พอยต์ ไว้ที่ตำแหน่งใต้ชื่อเรื่อง ไว้ด้านขวามือหน้ากระดาษ พร้อมระบุอีเมลผู้เขียน ที่ติดต่อในการส่งบทความ

4.4 บทคัดย่อ (Abstract) บทคัดย่อบทความวิจัย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 18 พอยต์ ตัวหนา ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ ความยาวไม่เกิน 300 คำ เนื้อหาในบทคัดย่อใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 พอยต์

4.5 คำสำคัญ (Keywords) ระบุคำสำคัญ 2-4 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไว้ท้ายบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 พอยต์ ตัวหนา

4.6 เนื้อหา (Content) หัวข้อชิตด้านซ้ายกระดาษและใช้อักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 พอยต์ ตัวหนา ส่วนเนื้อหาในแต่ละหัวข้อใช้อักษร TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 14 พอยต์ มีรายละเอียดดังนี้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. กรอบแนวคิดการวิจัย (ถ้ามี)
4. สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
5. วิธีดำเนินการวิจัย ระบุ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา/ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล แต่ละขั้นตอนควรเขียนให้กระชับและเป็นขั้นตอนที่เหมาะสม
6. ผลการวิจัย ระบุผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์อย่างกระชับ ซึ่งอาจมีตารางหรือภาพประกอบ
7. อภิปรายผลการวิจัย ระบุประเด็นที่สำคัญของผลการวิจัยในแต่ละวัตถุประสงค์ และอภิปรายโดยมีการอ้างอิงหรือเชื่อมโยงทฤษฎีและงานวิจัยสนับสนุน
8. องค์ความรู้จากการวิจัย (ถ้ามี)
9. ข้อเสนอแนะ ระบุรายละเอียดข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

4.7 ตาราง (ถ้ามี) ให้ระบุคำว่า “ตารางที่” ตามด้วยหมายเลขกำกับภาษาอังกฤษใช้คำว่า Table

4.8 ภาพ (ถ้ามี) รูปภาพประกอบบทความ ควรบันทึกไฟล์รูปภาพ เป็นนามสกุล JPEG. ให้ระบุคำว่า “ภาพที่” หรือ “แผนภาพที่” ตามด้วยหมายเลขกำกับ ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Figure

4.9 การอ้างอิงในเนื้อหา ใช้ระบบ APA โดยระบุชื่อผู้เขียน ปีที่พิมพ์และเลขหน้า ดังตัวอย่างรูปแบบการอ้างอิงในเนื้อหา ดังปรากฏรายละเอียดด้านล่างนี้

4.10 เอกสารอ้างอิง ใช้ระบบ APA (American Psychological Association style) ดังตัวอย่างรูปแบบการอ้างอิงในเอกสารอ้างอิง ดังปรากฏรายละเอียดด้านล่างนี้

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับหัวข้อ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) บทสรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (References)

สำหรับการอ้างอิงเอกสารในบทความนั้นใช้ระบบ APA ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด และระบุชื่อ-นามสกุล ของผู้เขียน ปี พ.ศ. และเลขหน้า ของเอกสารที่นำมาอ้างอิงกำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ และผู้เขียนบทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด การอ้างอิงเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสารมีรายละเอียด ดังนี้

5. ตัวอย่างรูปแบบการอ้างอิงในเนื้อหา

5.1 หนังสือ/

พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างอิงชื่อคัมภีร์/เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย เช่น

ในพระวินัยปิฎก คัมภีร์ปริวารว่าด้วยเรื่องการถึงอคติ (ความลำเอียง) มี 4 อย่าง คือ 1) ลำเอียงเพราะชอบ 2) ลำเอียงเพราะชัง 3) ลำเอียงเพราะหลง 4) ลำเอียงเพราะกลัว และการไม่ถึงอคติ (ความไม่ลำเอียง) มี 4 คือ 1) ไม่ลำเอียงเพราะชอบ 2) ไม่ลำเอียงเพราะชัง 3) ไม่ลำเอียงเพราะหลง 4) ไม่ลำเอียงเพราะกลัว (วิ.ป. 8/324/460)

ผู้เขียนคนเดียว

(สำราญ ศรีคำมูล, 2549 : 1)

(พระชินกร ทองดี, 2556 : 9)

(Bill, 2549 : 6)

ผู้เขียน 2 คน

(สำราญ ศรีคำมูล และสนิท วงศ์ป้อมหิรัญ, 2560 : 31)

(พระชินกร ทองดี และพระมหาสุธารักษ์ เขมจิตรโต, 2556 : 3)

(John and David, 1984 : 12)

ผู้เขียน 3 คน

(สนิท วงศ์ป้อมหิรัญ และคณะ, 2559 : 22)

(John Dewey, et al., 2000 : 9)

ผู้เขียนเป็นหน่วยงาน

(มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2559 : 10-15)

(Ministry of Education, 2019 : 4)

การอ้างอิงในเนื้อหา (การอ้างอิงเอกสารสองทอด)

.....โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาท (Cronbach, 1974 อ้างใน ยุทธ ไกยวรรณ, 2543 : 9) ได้ความเชื่อมั่น....

.....ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1978 อ้างใน ประคอง กรรณสูตร, 2538).....

5.2 งานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์

(สายัณห์ วงศ์สุรินทร์, 2549 : บทคัดย่อ)

(พระมหาไพจิตร อุตตมธมโม, 2556 : 10)

(อาทิตย์ ชูชัย, 2557)

(Watson, 1990)

5.3 รายงานการประชุม

(นฤมล ชุ่มเจริญสุข, 2557 : 20)

(Anan Srita, 1990 : 45)

5.4 วารสาร

(สายัณห์ วงศ์สุรินทร์, 2557 : 76-85)

(พระมหาภกฤษณชัย สวัสดิ์, 2557 : 76-85)

5.5 หนังสือพิมพ์

(สมศรี หาญอนันตสุข, 2550 : 7)

(Krishman, 2007 : 1)

5.6 จุลสาร แผ่นพับ และแผ่นปลิว

(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2541)

(Research and Training Center on Independent Living, 1993)

5.7 สื่อทัศนวัสดุ

(กฤตสุขชิน พลเสน, 2555)

5.8 ซีดีรอม

(อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร, 2543)

(Social Science Index, 1999)

5.9 การสัมภาษณ์

(ไชยยา เรื่องดี, 2560, มกราคม 14)

(Born, 1990, June 15)

5.10 เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และวารสารอิเล็กทรอนิกส์

(สำนักงานหอสมุดมหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2554 : ออนไลน์)

(Kenneth, 1998 : Online)

หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์

(ชุม, (นามแฝง), 25 ตุลาคม 2542)

(ศธ. ยุติการถ่ายโอนสถานศึกษาบัญชี 2, 2550)

เอกสารจากเว็บไซต์เว็บ (www.)

(ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, ม.ป.ป. : ออนไลน์)

(Ministry of Education, 2005 : Online)

(เย็นยง ราชวงษ์, 2549 : ออนไลน์)

การอ้างอิงราชกิจจานุเบกษา

(พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562, 2562)

6. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิง

6.1 ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิง

การเขียนเอกสารอ้างอิง เรียงลำดับตามตัวอักษรภาษาไทยก่อน ตามด้วยการอ้างอิงภาษาอังกฤษ การเคาะเว้นวรรค 1 ครั้ง ในรายการที่สองไม่ต้องพิมพ์ชื่อผู้เขียน ให้ขีดเส้นเข้าไป 0.5 นิ้ว หรือ 1.27 ซม. หรือประมาณ 7 ตัวอักษร แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) เช่น

บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การวิจัยสำหรับครู**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

_____. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บรรทัดแรกของเอกสารอ้างอิงแต่ละเรื่อง อักษรตัวแรกห่างจากกริมากระดานซ้าย 3.00 ซม. บรรทัดที่สองและบรรทัดต่อไป ให้ย่อหน้าโดยเว้นอีก 0.5 นิ้ว หรือ 1.27 ซม. เช่น

สายันท์ วงศ์สุรินทร์ และคณะ. (2557). **การศึกษาขององค์ประกอบความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษา ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา**. **ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร**, 16 (1), 76-85.

6.2 ตัวอย่างรูปแบบการอ้างอิงในเอกสารอ้างอิง

1. หนังสือ

ผู้เขียนคนเดียว

สมพงษ์ ชูมาก. (2548). **กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ยุทธ ไถยวรรณ. (2548). **วิธีวิจัยทางธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

พระมหาณรงค์ กนต์สีโล. (2548). **จุดเด่นของพระพุทธศาสนา**. เชียงใหม่ : บริษัททริโอแอดเวอร์ซิงแอนด์มีเดีย จำกัด.

Wilson, K. (2007). **Smart choice**. 2nd ed. London : Oxford University Press.

ผู้เขียนสองคน

ยุทธ ไถยวรรณ และกุสุมา ผลาพรหม. (2555). **พื้นฐานการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายศ. (2542). **การวัดด้านจิตพิสัย**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

Best, J. W. and Kahn, J. V. (1986). **Research in Education**. 5th ed. New Jersey : Prentice-Hall.

ผู้เขียน 3 คน

ศิริชัย กาญจนวาสิ และคณะ. (2547). **การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับงานวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บุญศิริการพิมพ์.

อวยพร พานิช และคณะ. (2548). **ภาษาและหลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Sadlack, R. G., et al. (1992). **Social Reserch : Theory and Methods**. Chestnut : Hill Enterprises.

ผู้เขียนเป็นหน่วยงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไอดีเอสแควรี่.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. ราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547. (2547, 1 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 121 ตอนพิเศษ 23 ก. 1-24.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา พ.ศ. 2549. (2549, 1 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 123 ตอนที่ 54 ง. 89-109.

3. งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัย

สุชาติ อ่อนสร้อย. (2559). การศึกษาวิเคราะห์วัดตบ 7 ในคัมภีร์ขุททกนิกายธรรมบท. วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พวงเพชร พลทอง และคณะ. (2553). การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

พระครูวิจิตรธรรมวิเศษ (บุญเลิศ ปญญาโร). (2562). การพัฒนาการส่งเสริมการปฏิบัติธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พินิจ ทิพย์มณี. (2553). การวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการตายของประเทศไทย (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

Kasemsri, K. (2005). Participatory Communication in City Radio FM 96.0. Master of Science Thesis in Development Communication, Graduate Kasetsart University.

4. สัมมนา/ประชุมวิชาการ

ประดิษฐ์ มีสุข และทรงธรรม ชีระกุล. (2551). วิกฤตคุณภาพบัณฑิตศึกษากับบทบาทมหาวิทยาลัย. หนังสืองานทักขิณวิชาการ'51 “มหาวิทยาลัย ทักขิณกับทางแก่วิกฤตของชาติ”. ใน โครงการทักขิณวิชาการมหาวิทยาลัยทักขิณ วิทยาเขตสงขลา ระหว่างวันที่ 16-19 สิงหาคม 2551 (หน้า 119-143). สงขลา : มหาวิทยาลัยทักขิณ วิทยาเขตสงขลา.

5. วารสาร

สายัณห์ วงศ์สุรินทร์ และคณะ. (2557). การศึกษาองค์ประกอบความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร, 16 (1), 76-85.

พระมหาหมื่นจันทร์ ปุริสสุตโต และคณะ. (2560). วิเคราะห์คุณธรรมและคุณค่าที่ปรากฏในการเทศนามหาชาติ. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 13 (1), 124.

Elstad, E., and Christophersen, K. (2017). Perceptions of Digital Competency among Student Teachers : Contributing to the Development of Student Teachers' Instructional Self-Efficacy in Technology-Rich Classrooms. Education Science, 7 (27), 1-15.

Suwanroj, T., et al. (2019). Confirmatory Factor Analysis of the Essential Digital Competencies for Undergraduate Students in Thai Higher Education Institutions. Journal of Technology and Science Education, 9 (3), 340-356.

Tsarapkina, J., et al. (2021). The Formation of Bachelors' Digital Competencies at the University. Journal of Educational Psychology, 9 (1), 1-10.

6. หนังสือพิมพ์

สมศรี หาญอนันตสุข. (2550, มิถุนายน 26). ภาครัฐธรรมนุญใหม่จะสร้างมิติใหม่ให้สังคมพุทธ. มติชน, 7.

Krishman, E. (2007, June 26). Rebuilding self-esteem. Bangkok post, 1.

วารสาร
นิสิตวัง
JOURNAL OF NISITWANG

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย